DÖNEM : 19 CİLT : 47 YASAMA YILI : 3

T. B. M. M.
TUTANAK DERGİSİ

40 ıncı Birleşim

10 . 12 . 1993 Cuma

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	145
II. — GELEN KÂĞITLAR	146
III. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	147
A) ÇEŞİTLİ İŞLER	*147*
1. — Millî Savunma Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı ve Gümrük Müsteşarlığı ile Denizcilik Müsteşarlığı bütçe görüşmelerinin yerlerinin değiştiğine ilişkin Başkanlık duyurusu	147
IV. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	147
1. — 1994 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1992 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşları Kesinhesap Kanunu Tasarıları (1/628, 1/629; 1/584, 3/1112; 1/582, 3/1113) (S. Sayıları : 393, 392, 397, 382)	147:252

Sayfa

A) BAŞBAKANLIK *147*

1. — Başbakanlık 1994 Malî Yılı Bütçesi 147:194

2. — Başbakanlık 1992 Malî Yılı Kesinhesabı 147:195

B) GENÇLİK VE SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ *195*

1. — Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 1994 Malî Yılı Bütçesi 195:224

2. — Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 1992 Malî Yılı Kesinhesabı 195:225

C) DENİZCİLİK MÜSTEŞARLIĞI *225*

1. — Denizcilik Müsteşarlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi 225:252

V. — SORULAR VE CEVAPLAR 253

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI *253*

1. — Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Dökülmez'in, Sivas Belediye Başkanının görevden uzaklaştırılmasına ilişkin Başbakandan sorusu ve İçişleri Bakanı Nahit Menteşe'nin yazılı cevabı (7/1985) 253:254

2. — Ankara Milletvekili M. Vehbi Dinçerler'in, Ayaş-İlhan Köyü Camiine İl Özel İdaresince yardım yapılıp yapılmayacağına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Nahit Menteşe'nin yazılı cevabı (7/1994) 254:255

3. — Ankara Milletvekili M. Vehbi Dinçerler'in, Beypazarı - Başören Köyünde artezyen suyunun sulama amacıyla kullanılmasına ilişkin sorusu ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Onur Kumbaracıbaşı'nın yazılı cevabı (7/2119) 255:256

4. — Kahramanmaraş Milletvekili Ökkeş Şendiller'in, Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğünde çalışan geçici ve kadrolu işçilere ilişkin sorusu ve Orman Bakanı Hasan Ekinci'nin yazılı cevabı (7/3151) 256:257

5. — Afyon Milletvekili Gaffar Yakın'ın, belediyelere ait şirketlere ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Nahit Menteşe'nin yazılı cevabı (7/3161) 257:258

6. — Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata'nın, basına verdiği bir beyana ilişkin sorusu ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Onur Kumbaracıbaşı'nın yazılı cevabı (7/3258) 258:259

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 10.00'da açılarak üç oturum yaptı.

Arnavutluk, Makedonya ve Bulgaristan'a gidecek olan Dışişleri Bakanı Hikmet Çetin'in dönüşüne kadar, Dışişleri Bakanlığına, Bayındırlık ve İskân Bakanı Onur Kumbaracıbaşı'nın,

Türkmenistan Cumhuriyetine gidecek olan Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Veysel Atasoy'un dönüşüne kadar, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığına, Tarım ve Köyişleri Bakanı Refaiddin Şahin'in,

Belçika'ya gidecek olan Millî Savunma Bakanı Mehmet Gölhan'ın, dönüşüne kadar, Millî Savunma Bakanlığına, Millî Eğitim Bakanı Nevzat Ayaz'ın,

İtalya'ya gidecek olan Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen'in dönüşüne kadar, Ulaştırma Bakanlığına, Devlet Bakanı Necmettin Cevheri'nin,

Fransa'ya gidecek olan Turizm Bakanı Abdülkadir Ateş'in dönüşüne kadar, Turizm Bakanlığına, Kültür Bakanı D. Fikri Sağlar'ın,

Vekillik etmelerinin uygun görülmüş olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkereleri ve Van Milletvekili Nadir Kartal'ın, Dilekçe Komisyonu üyeliğinden çekildiğine ilişkin önergesi,

Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in (6/653, 6/654, 6/655, 6/656) esas numaralı sözlü sorularını geri aldığına ilişkin önergesi okundu; soruların geri verildiği bildirildi.

1994 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1992 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarılarının (1/628, 1/629; 1/584, 3/1112; 1/582; 3/1113) (S. Sayıları : 393, 392, 397, 382) görüşmelerine devam olunarak;

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı,
Cumhurbaşkanlığı,
Sayıştay Başkanlığı,
Anayasa Mahkemesi Başkanlığı,
1994 Malî Yılı Bütçeleriyle, 1992 Malî Yılı Kesinhesapları kabul edildi.

10 Aralık 1993 Cuma günü saat 10.00'ta toplanmak üzere, birleşime 19.27'de son verildi.

Kamer Genç
Başkanvekili

Abbas İnceayan	*Kadir Bozkurt*
Bolu	Sinop
Kâtip Üye	Kâtip Üye

II. — GELEN KÂĞITLAR

10 . 12 . 1993 CUMA

Tasarılar

1. — Hukuk Yargılama Usulü Kanunu Tasarısı (1/654) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.12.1993)

2. — 1412 Sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/655) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 2.12.1993)

Teklifler

1. — Afyon Milletvekili Baki Durmaz, Rize Milletvekili Ahmet Kabil, Kars Milletvekili Atilla Hun, Uşak Milletvekili Ural Köklü ve Kahramanmaraş Milletvekili Hasan Dikici'nin, Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmen Yetiştiren Eğitim Kurumları Temel Kanunu Teklifi (2/913) (Millî Eğitim ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 26.11.1993)

2. — Şırnak Milletvekili Mahmut Alınak'ın, İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 Sayılı İmar Kanununun bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/914) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.12.1993)

3. — Gaziantep Milletvekili Mehmet Özkaya'nın, Bir İl ve İki İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/915) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.12.1993)

4. — Zonguldak Milletvekili Güneş Müftüoğlu'nun, Zonguldak'da Büyükşehir belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/916) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 6.12.1993)

5. — Adana Milletvekili İbrahim Özdiş'in, 1475 Sayılı İş Kanununun 98 inci Maddesinin "C" Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/917) (Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 7.12.1993)

6. — Eskişehir Milletvekili İ. Yaşar Dedelek ve Afyon Milletvekili Ethem Kelekçi'nin, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununa Bir geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/918) (Millî Eğitim Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 9.12.1993)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 10.00

BAŞKAN : Başkanvekili Mustafa Kalemli

KÂTİP ÜYELER : Cengiz Üretmen (Manisa), Kadir Bozkurt (Sinop)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 40 ıncı Birleşimini açıyorum.

1994 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1992 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarıları üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, görüşmelere geçmeden önce bir duyuruda bulunmak istiyorum.

III. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

1. — Millî Savunma Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı ve Gümrük Müsteşarlığı ile Denizcilik Müsteşarlığı bütçe görüşmelerinin yerlerinin değiştiğine ilişkin Başkanlık duyurusu

BAŞKAN — İlgili bakanların mutabakatı üzerine, Millî Savunma Bakanlığı bütçesi ile Sağlık Bakanlığı bütçesi ve Gümrük Müsteşarlığı bütçesi ile de Denizcilik Müsteşarlığı bütçesi yer değiştirmiştir. Buna göre; Denizcilik Müsteşarlığı bütçesi bugün, Gümrük Müsteşarlığı bütçesi 11.12.1993 Cumartesi günü, yani yarın; Sağlık Bakanlığı bütçesi 15.12.1993 Çarşamba günü ve Millî Savunma Bakanlığı bütçesi de 19.12.1993 Pazar günü görüşülecektir.

Sayın üyelerin bilgilerine arz ederim.

AYDIN GÜVEN GÜRKAN (İçel) — Sayın Başkan, "İlgili bakanların mutabakatı üzerine" dediniz... Sözcülerimizin haberi var mı bu değişiklikten?.. Çünkü, ona göre hazırlandılar.

BAŞKAN — Sayın Grup Başkanı, gruplara, sözcülere ve ilgili milletvekillerine haber verildiği, bana, Başkanlık divanının görevlileri tarafından biraz önce bildirildi.

İkazınız için teşekkür ediyorum efendim.

IV. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — 1994 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1992 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarıları (1/628, 1/629; 1/584, 3/1112; 1/582, 3/1113) (S. Sayıları : 393, 392, 397, 382) (1)

A) BAŞBAKANLIK

1. — Başbakanlık 1994 Malî Yılı Bütçesi

2. — Başbakanlık 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

---

(1) 393, 392, 397, 382 S. Sayılı basmayazılar 8.12.1993 tarihli 38 inci Birleşim Tutanağına eklidir.

BAŞKAN — Programa göre, Başbakanlık bütçesi ve kesinhesabının görüşmelerine başlıyoruz.

Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

Başbakanlık bütçesi üzerinde söz alan sayın üyelerin isimlerini arz ediyorum : Grupları adına : Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın İrfan Gürpınar; Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Yılmaz Ovalı, Refah Partisi Grubu adına Sayın Şevket Kazan, Anavatan Partisi Grubu adına Sayın Vehbi Dinçerler, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Sabri Yavuz.

Şahısları adına : Lehinde Rıza Müftüoğlu, aleyhinde Halit Dumankaya.

İlk söz Sayın İrfan Gürpınar'ın.

Buyurun efendim.

Süreniz 30 dakika efendim.

CHP GRUBU ADINA İRFAN GÜRPINAR (Kırklareli) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Başbakanlık bütçesiyle ilgili olarak Cumhuriyet Halk Partisinin görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, Başbakanlık bütçesi, bir yerde genel bütçe görüşmelerinden sonraki en önemli bütçe görüşmesidir. Başbakanlık Teşkilat Yasası incelendiğinde görülecektir ki, Başbakanlık ve kendisine bağlı 41 kuruluştan sonra, Başbakanlık, icranın ta kendisi, icranın gözeticisi, bakanlıklar arasındaki koordinasyonu sağlayan ve Hükümetin bütün icraatından sorumlu olan bir kuruluşun bütçesi.

Değerli arkadaşlarım,Başbakanlık bütçesiyle ilgili görüşlerimizi belirtirken, öncelikle, Başbakanın başında bulunduğu,kendisine, görev yapan Bakanlar Kurulu ile ilgili görüşlerimizi belirtmek istiyorum.

Bilindiği gibi, SHP ve DYP'den oluşan 49 uncu Hükümet, protokollerini hazırlarken birtakım bakanlıkların kuruluşlarını öngörmüştü. Bu kuruluşlar arasında 12 tane bakanlık Sosyaldemokrat Halkçı Parti kontenjanına bırakılmıştı ve bunlardan da dört tane devlet bakanlıkları nezdinde yeni bakanlık kuruluşları düşünülmüştü; İnsan Hakları Bakanlığı, Denizcilik Bakanlığı,belediyelerden sorumlu Şehircilik Bakanlığı ve kadın haklarından sorumlu Devlet Bakanlığı. Bu protokolde bunlar müstakil bakanlıklar haline getirilecekti.

Değerli arkadaşlarım, bugün Hükümetin kuruluşunun tam 750 nci günü; 500 artı 250 gün. değerli arkadaşlarım, ne yazıktir ki, kurulması düşünülen bu dört bakanlıktan hiçbirisi bugüne kadar kurulmamıştır. İnsan Hakları Bakanlığı Teşkilat Kanunu Tasarısı meclise sevk edilmiş; uzun görüşmelerden sonra geri çekilmiştir; Denizcilik Bakanlığıyla ilgili kuruluş bir müsteşarlık seviyesinde kalmıştır; Kadın Hakları ve Şehircilik Bakanlığına ise hiç dokunulmamıştır. Bu bakanlıklar, bugün, bir oda, bir makam arabası konumundadır.

Değerli arkadaşlarım, tam 750 gün oluyor, hükümet, dört tane bakanlıkla ilgili kuruluş kanunu tasarılarını hazırlayıp Meclise sevk edemiyor.

Ayrıca, yine mevcut bakanlıklardan Turizm Bakanlığı ve Orman Bakanlığı kanun hükmünde kararnamelerle kurulmuş. Biliyorsunuz, Anayasa Mahkemesinin çeşitli iptal kararları var; kanun hükmünde kararnameyle bakanlıklar kurulması mümkün değil. Böyle bir durumda bu Hükümetin, bu Başbakanın,teşkilat kanununda belirtilen görevlerini yaptığını ileri sürmek, iddia etmek mümkün değildir.

Değerli arkadaşlarım, biraz önce de söylediğim gibi, bugün Hükümetin göreve başlamasının tam 750 nci günü. Hatırlarsınız, Hükümet protokolünde ve Hükümet programında çok iddialı bir tabir vardı; "500 gün." Hükümetin, 500 gün içinde tahakkuk ettireceği birtakım vaatleri vardı. Hükümet protokolünde, geniş halk kitlelerine bu vaatlerini belirtmişler; ayrıca, Hükümet Programında da bildirmişlerdi. Demokratikleşme yönünde yeni adımlar atılacaktı. Gelir dağılımındaki adaletsizlik giderilecekti. Kamu çalışanlarına, grevli toplusözleşmeli sendikal haklar tanınacaktı. İş güvencesi yasa tasarısı getirilecekti. Asgarî ücret vergi dışı bırakılacaktı. Sosyal güvenlik şemsiyesi bütün yurda teşmil edilecekti. Ülke yönetiminde şeffaflık, karakollarda şeffaflık getirilecekti. İşsizlik sigortası kurulacaktı...

Değerli arkadaşlarım, bu Hükümetin Başbakanın en önemli iddiası şuydu; enflasyon ilk yıl yüzde 30'lara, sonraki yıl yüzde 10'lara düşürülecekti. Eğitim, sağlık reformları gerçekleştirilecekti. Devletin ekonomideki payı küçültülecekti. KİT'ler arpalık olmaktan kurtarılacak, özerk bir yapıya kavuşturulacaktı.

Değerli arkadaşlarım, bunun için 500 gün süre istediler. Türk halkı büyük tasviple onlara 500 günlük süreyi verdi, bu Meclis de onlara güvenoyu vermek suretiyle 500 günlük bir süre tanıdı; ama, 500 günün sonunda bu vaatlerde bulunanlardan Sayın Başbakan kendisini Çankaya'ya attı, Sayın Başbakan Yardımcısı "demokratik bir davranış örneği gösteriyorum" diye kendini kenara çekti, görevi bıraktı.

Değerli arkadaşlarım, ardından göreve başlayan Başbakan Sayın Tansu Çiller de geçmişi unutarak o, 500 günlük Hükümetin üyesi olduğunu kabul etmeyerek, bir beyaz sayfadan bahsetti, beyaz sayfa açtı. UDİDEM, 2 anahtar, enflasyonu düşürme vaatlerinin hepsi unutuldu.

Değerli arkadaşlarım, bu ikinci Hükümetin vaatleri arasında da önemli şeyler vardı. Hükümet programının 11 inci sayfasında, Türkiye için çok önemli olan vaatlerin arasında, "Türkiye'nin günümüzde ulaştığı siyasal, sosyal ve ekonomik düzeyini yansıtacak yeni bir anayasaya ihtiyacı var" deniyordu. Bu yeni anayasa tasarısında, Paris Şartında öngörülen katılımcı demokrasinin tüm koşullarını taşıyan, insan haklarına, kişi hak ve özgürlüklerine saygılı bir anayasa, sendikal hakları güvence altına alan bir anayasa vaadi vardı. Bu anayasa, Türkiye'nin uygar dünyayla bütünleşmesini sağlayacak bir anayasaydı; ama, gelin görün ki değerli arkadaşlarım, o anayasa değişikliği vaatleri programda yer almasına rağmen, bugüne kadar Meclis gündemine getirilmedi.

Ben, bir müddet önce, Sosyaldemokrat Halkçı Parti milletvekiliydim. 1991 seçimlerinin hemen akabinde, anayasa değişikliği komisyonunda görev aldım, bundan tam iki sene önce Sayın Mümtaz Soysal, Sayın Bekir Sami Daçe ile birlikte anayasa değişikliklerini hazırladık sevgili arkadaşlarım. O anayasa değişikliği tasarısında siyasî partilerle ilgili değişiklikler vardı, seçme ve seçilme yaşının düzeltilmesi ile ilgili değişiklikler vardı, üniversite öğretim görevlilerinin siyasî partilerin merkez organlarında görev almasıyla ilgili değişiklikler vardı, gençlik ve kadın kollarının siyasî partilerde oluşturulmasıyla ilgili değişiklikler vardı, memura siyaset yapma olanağını tanıyan değişiklikler vardı; ama, değerli arkadaşlarım, bugüne kadar o değişikliklerin hiçbirisi Meclis gündemine getirilmedi, bu konuda bir laf edilmedi.

Değerli arkadaşlarım, bu Hükümetin iki iddialı konusu vardı :

1. Demokratikleşme -özellikle Sosyaldemokrat Halkçı partiyi ilgilendiren bir konu- konusu.

2. Ekonomide reform konusu.

İki gün önce Mecliste yapılan bütçe görüşmelerinde Sayın Başbakan Tansu Çiller, demokratikleşmeyle ilgili çok enteresan bir laf söyledi, "Demokratikleşmede dev adım attık" dedi. Değerli arkadaşlarım zabıtlara baktım, aynen "Demokratikleşmede dev adım" deniyor... Tevazua bakın (!) Sosyaldemokrat Halkçı Parti milletvekilleri ve grup başkanvekilleri değerli arkadaşlarım, "Demokratikleşmede dev adım" lafına gülüyor.

Değerli arkadaşlarım, iki seneden beri bu Parlamentodayız, bırakın demokratikleşmede dev adımı, küçücük bir adım atıldığına dair bir tek işaret var mı?

NİHAT MATKAP (Hatay) — Var, var.

MELİH PABUÇÇUOĞLU (Balıkesir) — CMUK var.

İRFAN GÜRPINAR (Devamla) — Doğru; CMUK var, bir de ILO sözleşmeleri.

NİHAT MATKAP (Hatay) — Arkası geliyor.

İRFAN GÜRPINAR (Devamla) — Arkası geliyor...

Değerli arkadaşlarım, CMUK'la ilgili söyleyeceğimiz pek laf yok. Sayın Sosyaldemokrat Halkçı Parti milletvekilleri dahi onu pek yeterli bulmuyorlar. Koalisyonun ortağı değerli Doğru Yol Partililer de "bol geldi" diyorlar, onu da içlerine hazmettiremiyorlar.

ILO sözleşmeleriyle ilgili çok iddialı laflar söyledi; kamu çalışanlarının örgütlenmesi, sendikal haklarının verilmesi, ILO sözleşmelerinin yürürlüğe sokulmasının hemen akabinde getirilecek dendi; ama, bugüne kadar kamu çalışanlarıyla ilgili bir tek hareket yok, hazırlık yok...

MUSTAFA YILMAZ (Gaziantep) — Çalışma var.

İRFAN GÜRPINAR (Devamla) — Çalışma olduğunu duyuyoruz da, yeterli değil. Evet çalışma var; ama, o çalışmaların bir an önce bitirilmesini diliyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bugün, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin yayımlanmasının 45 inci yıldönümü. Bu 45 inci yıldönümünde, Türkiye'de, Sayın Başbakan, akşam televizyonlarda yayınlanan beyanatlarıyla insan haklarında ilerlemelerden bahsediyor ve "Avrupa Topluluğu, bu bakımdan bizi, bünyesine kabul etmiştir" diyor.

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Yargısız infazlar var...

İRFAN GÜRPINAR (Devamla) — Değerli milletvekilleri, bugün, Türkiye'de, insan hakları ihlallerinin her zamankinden çok daha fazla olduğu söyleniyor.

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — İnsanlar öldürülüyor... Allah'tan korksunlar...

İRFAN GÜRPINAR (Devamla) — Yargısız infaz rakamını tutmak mümkün değil artık.Dört ay, beş ay önce Mecliste yaptığınız konuşmalarda 650 - 700 civarında olduğunu söylediğimiz yargısız infazın bugün bini geçtiğini açıkça söyleyebiliriz. Faili meçhul cinayetler aynı şekilde. Batman'da, güneydoğuda faili meçhul cinayetlerin sayısı artık tutulamaz halde. Türkiye'de, hâlâ güvenlik soruşturması yapılıyor.

Değerli arkadaşlarım, bugün, Türkiye'de bu Hükümet 750 nci gününde hâlâ Uğur Mumcu'nun katilini bulamamanın üzüntüsünü yaşamaktadır. Değerli arkadaşlarım, neden Uğur Mumcu?..

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Namus sözleri var.

İRFAN GÜRPINAR (Devamla) — Evet.

Değerli arkadaşlarım, Uğur Mumcu cinayetinin diğerlerinden bir farkı yoktu da, Uğur Mumcu cinayetinden sonra birtakım insanlar, birtakım yetkililer; Başbakanlar, Başbakan

Yardımcıları, İçişleri Bakanları namus sözü vermişti; "bu cinayetin faili bulunmazsa, bunu namus meselesi telakki ediyoruz" demişlerdi; ama, hâlâ o cinayetin faili bulunamadı, bir sürü faili meçhul cinayetler gibi...

Değerli arkadaşlarım, kamu çalışanlarıyla ilgili az önce bahsettiğim sendikal hakların verilmesi bir yana, demokratikleşme vaadinde dev adım attığını söyleyen bu Hükümet, 28 Şubat 1991 tarihinde ANAP döneminde çıkarılan ve kamu çalışanlarının sendikal faaliyetlerini engelleyen İçişleri Bakanlığı genelgesini dahi iptal etmedi; o genelgeyi, sendikaların müracaatı üzerine Danıştay iptal etti.

Değerli arkadaşlarım, bu iktidar zamanında sendikacılar hakkında davalar açıldı, sürüldüler, disiplin cezaları verildi.

Değerli milletvekilleri, Sayın Başbakanın bir huyu var, çok iddialı laflar söylüyor, çok iddialı tezler ortaya atıyor; fakat, arkası gelmiyor. Eğitim reformuyla ilgili hiç kimsenin öyle bir talebi olmadığı bir dönemde, hiçbir üniversiteye girecek talebenin "bizi üniversiteye imtihansız alın" diyen bir talebi olmadığı bir dönemde, Başbakan bir sabah kalktı, "üniversitelere imtihansız girilecek" dedi. Kendisine, "doğru mu söylüyorsunuz, bu sene mi olacak?" diye sorduklarında, "evet, bu sene imtihansız giriş olacak" dedi. Ardından üç dört gün geçti, Millî Eğitim Bakanı "hayır, imtihansız değil, tek imtihanla girilecek" dedi, daha sonra YÖK, "hayır, bir imtihanla değil, iki imtihanla alınacak" dedi.

Değerli arkadaşlarım, 1994 yılında üniversiteye gidecek bir kızım var; şimdi soruyorum: Benim kızım üniversiteye imtihansız mı girecek, bir imtihanla mı girecek, iki imtihanla mı girecek?

NİHAT MATKAP (Hatay) — Belli oldu; iki imtihan.

İRFAN GÜRPINAR (Devamla) — İki diyorsunuz, peki, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlarım, Hükümetimiz, Başbakanımız, ülkede mutluluğu sağlamanın yöntemlerinden biri olarak da, önümüzdeki günlerde gündeme gelecek olan vergi reformunu ve kamu finansman açığını ortadan kaldıracak olan özelleştirmeyi gündeme getiriyor. Yalnız, bir şeyi de çok samimî ikrar etti : "ben bütçe açıklarını kapatmak için özelleştirme yapacağım" dedi.

Değerli arkadaşlarım, senelerden beri özelleştirmeyle ilgili çeşitli yayınları takip ediyorum, bu konuya merakım var, dünyada bütçe açığını kapatmak amacıyla özelleştirmenin yapıldığı hiçbir ülke yoktur yahut da özelleştirmeyi bu baza indirmek, özelleştirmeyi inkâr etmektir. Özelleştirmeyle ilgili çeşitli iddialar vardı; kamunun ekonomideki payını azaltacaktık, sermayenin halka yayılmasını sağlayacaktık, KİT'lerin randımanlı çalışmalarını temin edecektik. KİT'ler kamburdu, böylece ülkeyi kamburdan kurtaracaktık; ama, değerli arkadaşlarım, ben 1987'den bu yana milletvekiliyim, 1983'ten bu yana da özelleştirmeyle ilgili icraatları takip ediyorum, şu ana kadar bir kamburun satıldığını görmedim. KİT'ler kambur, kambur, diye töhmet altında bırakıldı; ama, hep kaymaklılar satıldı. Bir tek kamburun satıldığına dair örnek gösterilmesi mümkün değildir.

Değerli arkadaşlarım, özelleştirmede niye başarılı olunamıyor?.. Olunması da mümkün değil; çünkü, özelleştirmenin altyapısı yok, yasası yok, mevzuatı yok. Şu anda hiçbir ciddî kişi, özelleştirmenin mevzuatını söyleyemez. Görüyorsunuz, Türkiye'de USAŞ özelleştirildi, Çimento Sanayiinin birtakım fabrikaları özelleştirildi, PTT özelleştirildi; ama, yargıya yapılan

müracaatlar neticesi hepsi bozuldu, iptal edildi. Geçenlerde PTT ile ilgili özelleştirmede, bir kısım Sosyaldemokrat Halkçı Partiye ve Cumhuriyet Halk Partisine mensup milletvekilleri, Anayasa Mahkemesine müracaat ettiler; Anayasa Mahkemesi, bilindiği üzere, bu satışı iptal etti.

Değerli arkadaşlarım, bunun iptal edileceğini herkes biliyordu. Bu iptal üzerine Sayın Başbakan Tansu Çiller, Sosyaldemokrat Halkçı Partililere ve Cumhuriyet Halk Partililere değil, bu konuda aynı şekilde dava açan ANAP'lılara sitem etmeye başladı. "Özelleştirmeye inanmıyor musunuz, niye dava açıyorsunuz" gibi sözlerle sitem etti. Değerli arkadaşlarım, Anayasaya aykırı bir usulsüzlüğü dava edip bozdurmak, Anayasa Mahkemesine dava açmak her milletvekilinin hakkıdır.

Bakın, önümde, özelleştirme konusunda mahkemelere müracaatlarla ilgili Sayın Tevfik Ertüzün'ün "Özelleştirme Belgeseli" adlı bir kitabı var. Sayın Ertüzün, bir müddet önce Doğru Yol Partisinin Genel İdare Kurulu üyesiydi... Bilmiyorum şu anda var mı; Süleyman Demirel'in rızasıyla davalar açtı; Sayın Adnan Keskin, USAŞ'ın iptali için, Sayın Erdal İnönü'nün muvafakatıyla dava açtı.

Değerli arkadaşlarım, bunlar yanlış mı yaptılar? Bunlar doğru yaptı; Adnan Keskin de doğru yaptı, Tevfik Ertüzün de doğru yaptı, ANAP Grubu da doğru yapıyor. Anayasaya aykırı bir tasarrufu iptal ettirmek, bu Parlamentonun görevidir ve bu parlamenterlerin görevidir.

Değerli arkadaşlarım, Anayasaya uygun olan bir yasa çıkarın, Anayasaya uygun bir özelleştirme yapın; kör gözün parmağına, Anayasaya aykırı bir tasarrufta bulunuyorsunuz. Şimdi, Yüce Meclisi -özür dileyerek- ikaz ediyorum, Bütçe Kanununun 41 inci maddesi var ve ayın 24'ünde görüşülecek. "Kamu İktisadî Teşebbüsleri, bağlı ortaklıklar ve bunların iştirakleriyle, devlet iştirakleri ve özelleştirme kapsamında bulunan kuruluşlardaki kamu payları, karşılığı gösterilmek üzere iç borçlanmayla ilgili maddedeki limitin dışında iç ve dış piyasalara hisse senedine dönüşebilir devlet tahvili ihraç etmeye ve ihracın şekil ve şartlarını tespit etmeye, Hazine Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlığın teklifi üzerine, Başbakan yetkilidir" deniliyor. Yani, 41 inci maddede birtakım şirketlerin, kamu iktisadî teşebbüslerinin, ileride özelleştirme yapılacak gibi hisse senedine dönüşebilir tahvil çıkarabilmeleri öngörülüyor. Bir yerde gizli, bir yerde mecburî bir özelleştirme var; kimin alacağı belli değil; Rusya mı alır, Çin mi alır, Tanganika mı alır, Bolivya mı alır, Yunanistan mı alır hiç belli değil; alacak tahvilleri, bir müddet sonra gelecek, hisse senedine dönüştürecek, meclisten kaçırılmak maksadıyla gizli bir özelleştirme.

Anayasanın 161 inci maddesi açık; "Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz" der. Şimdi, dilekçelerimiz hazır, Cumhuriyet Halk Partisinin dilekçesi hazır, 1 Ocakta kanun yürürlüğe girdi, 2 Ocakta Anayasa Mahkemesindeyiz ve bir hafta, on gün sonra da bu kanun iptal edilecek. Bunu, Hükümetin bir üyesi olarak Sayın Seyfi Oktay'ın bilmesi lazım; çünkü, geçen dönem çok kanun iptal ettirdiler; Sayın Mümtaz Soysal da biliyor.

Değerli arkadaşlarım, ne yazık ki, Hükümet, gizli olarak, halktan kaçırarak, kapalı kapılar ardında yaptığı özelleştirme denemelerinden sonra; yurt dışında, kime verileceği, kime satılacağı belli olmayan bir özelleştirme modelini takip ediyor. Bunu kabul etmemiz, bunu benimsememiz mümkün değildir ve "Özelleştirmeye karşı mısın?" gibi gerekçelerle Anayasa Mahkemesine müracaat etmemizin düşünülmesi doğru değildir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak

bu konuda üzerimize düşen görevi yapacağız ve bu maddeyi iptal ettireceğiz; Hükümet de böylece özelleştirme sınavından bir kere daha sınıfta kalacaktır.

Değerli arkadaşlarım, bu Hükümetin bir başka iddiası daha var. Geçenlerde, bütçe görüşmeleri sırasında Sayın Başbakan "Meclisi, sabahlara kadar yatacağız ve çalıştıracağız" dedi. Bu Parlamentonun, bu dönem çalışmaya başlaması 1 Eylülde oldu ve aradan üçbuçuk ay geçti. Üçbuçuk aydan beri bu Meclis 3 tane kanun çıkardı sevgili arkadaşlarım; 2 tanesi Sosyal Sigortaların mallarının satılmasıyla ilgili, 1 tanesi de doğu ve güneydoğuda görevli olanlara verilecek ek tazminatlarla ilgili kanun. Kanunlar Dairesinde sordum, "23 tane kanun çıktı" deniliyor, belki Sayın Bakan da o şekilde söyleyecektir; ama, bunun 20 tanesi uluslararası anlaşmalar, hiç görüşülmeden, kutular buraya kondular bir günde 10 tanesi birden çıkarılan kanunlar; üçbuçuk ayda 3 tane, hiçbir iddiası olmayan, kamuoyunun gereklerini yerine getirmeyen kanun çıkarılmıştır ve bu Başbakan, "Mecliste yatacağız" diyor. Nerede o günler? Biz Sayın Başbakanı, programının görüşmelerinde ancak bir saat burada gördük, bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde de ancak saat 15.00'ten sonra burada gördük. Değerli arkadaşlarım, biz onun yatacağı günleri özlüyoruz.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Başbakan, Hükümet programının görüşmelerinde, Doğu Anadolu'daki terörle ilgili olarak çok önemli başarılar elde ettiğini söyledi. Çok önemlidir. Gerçekten başarılı gözüken bu durumun devam etmesini diliyoruz. Terörle ilgili başarıdan kimsenin gocunduğu yok; ama, aynı Başbakanın, bundan bir müddet önce bir ateşkes tahmini vardı. Demişti ki, "geçen martta, hükümet, PKK ile bir ateşkes anlaşması yaptı. Acaba bu doğru muydu?" Başbakan bunu Doğru Yol Grubunda söyledi; ardından da, Süleyman Demirel'in açıklamalarından sonra, "hayır, öyle değil" diye sözünden vazgeçti.

Değerli arkadaşlarım, geçenlerde, asayişle ilgili olarak Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan birtakım insanlar geldi Ankara'ya hatırlarsınız, boyalı saçlı, palabıyıklı birtakım insanlar. Aşiret reisleriymiş bunlar.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye Cumhuriyeti, hiçbir dönemde asayişini, huzurunu aşiret reislerine bir dönem hariç, Hamidiye alayları hariç- tevdi etmemiştir. O insanlar buraya geldiler, TRT onlara özel ilgi gösterdi, Polisevinde kaldılar; Cumhurbaşkanı Köşkte karşıladı, Başbakan karşıladı; o insanlar devletten 1 trilyon lira para istediler. Bana göre Hükümet, bu yaptığı icraatın vebalini çekemez. Ne yazık ki, onlar da bunun farkına vardılar ki, İçişleri Bakanımız da, "Kim getirdi, benim haberim yok" dedi; Başbakanın haberi olmadığı söylendi, Başbakan Yardımcısının haberi olmadığı söylendi, Cumhurbaşkanı "Vallahi ben de bilmiyorum kim davet etti" dedi; ama, kendilerine Çankaya'da izzeti ikramda bulunuldu.

BAŞKAN — Sayın Gürpınar, son iki dakikanız...

İRFAN GÜRPINAR (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlarım, anlatılacak çok şey var; fakat, bir yerde de TRT'ye gelmek istiyorum.

TRT, Türkiye'nin çok önemli bir kuruluşu, senelerden beri münakaşa edilen bir kuruluş, tarafsız olması gereken bir kuruluş; ama, bir partiye karşı özel bir tavır içinde, Cumhuriyet Halk Partisine karşı... Dikkat ediniz, bırak onun Genel Başkanının konuşmalarını, bırak onun Genel Başkanının basın toplantılarını çok ciddî şekilde vermesini, akşamları, bütçe görüşmelerini gösterirken dahi, Cumhuriyet Halk Partisi sıralarını göstermeyen bir TRT.

Değerli arkadaşlarım, o TRT'den bir şey rica ediyoruz : O TRT'nin, birbuçuk sene önce Türkiye'de çok önemli bir görevi vardı, arasıra yapıyordu, genel başkanları bir araya getirmek ve onlarla toplantı yapmak.

Değerli arkadaşlarım, Cumhuriyet Halk Partisi açıldıktan, onun Genel Başkanı Deniz Baykal ortaya çıktıktan sonra, bu programlar derhal kesildi ve TRT, genel başkanları bir araya toplayamadı.

Değerli arkadaşlarım, bugün Türkiye, bütün siyasî partilerde değişime uğrayan genel başkanları bir arada görmek istiyor, onların fikirlerini karşılıklı olarak bir arada dinlemek istiyor. Mesut Yılmaz yeni geldi, Tansu Çiller yeni geldi, Murat Karayalçın yeni geldi, Deniz Baykal eskiden politikada vardı, o da yeni bir partiye yeni bir genel başkan oldu.

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Mesut Yılmaz yeni mi?

İRFAN GÜRPINAR (Devamla) — Daha önce bir iki programa çıktı, Sayın Aşık. O bakımdan demiyorum.

Türk halkının, onun da fikirlerini öğrenmeye ihtiyacı var. TRT'nin bunları bir an önce bir araya getirip...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Son cümlelerinizi alayım efendim; buyurun.

AHMET SAYIN (Burdur) — Deniz'den korktular mı yoksa?..

İRFAN GÜRPINAR (Devamla) — Korkunun ecele faydası yok.

Değerli arkadaşlarım, bir hususu dile getirmek istiyorum. Bu, çok özel bir bölgenin konusu olduğu için, Sayın Başbakanımızın dikkate alması gerekir. Hatırlarsınız, bu yaz Trakya'da çeltik üreticisi susuzluk çekti, Meriç Nehrinin suları kurudu. Bulgaristan'ın Meriç ve Arda nehirleri üzerinde yaptığı barajlar sebebiyle, su verilmedi. Suyu satın almak mecburiyetinde kaldık. Değerli arkadaşlarım, bugünün parası ile 75 milyar verdik. Trakya'da ve Kırklareli'de üç baraj vardır; Armağan Barajı, Kırklareli Barajı ve Karpuzlu Göleti. Bugün 50 milyar lira para verilse, Meriç nehrinin rejimi değişir ve o bölge susuzluktan kurtulur; ama ne yazık ki, bu bütçede de, o barajlara yeteri kadar ödenek aktarılmadığını görüyoruz. Kışın üç metre suyu olan Meriç Nehri, önümüzdeki dönemde yine kuruyacak ve ne yazıktır ki, Türkiye Cumhuriyeti gibi bir devlet, bir müddet öncesine kadar bir sancağı olan, bir vilayeti olan Bulgaristan'dan su almak mecburiyetinde kalacak.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Başkanımın ikazıyla da süremin dolduğunu biliyorum; bunun için sözlerimin sonuna geliyorum. Vergi reformlarıyla ilgili Sayın Tansu Çiller ve Sayın Murat Karayalçın, "Vergi Kanunu çıkmazsa, mahvoluruz, batarız" demişler. Bütçenin rakamları ortada, sıralamak vakit alacağı için geçiyorum...

ABBAS İNCEAYAN (Bolu) — Zaten batmışlar.

İRFAN GÜRPINAR (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bu bütçe rakamları değerlendirildiğinde, iç ve dış borçların sadece faizi -kendisi değil- ve bütçe açığı da rakama döküldüğünde, bu bütçenin zaten battığı apaçık ortadadır. Temenni ederiz ki, bu batış olmadan, Türkiye, huzura, güvenli bir geleceğe çıkışın yollarını bulmaya çalışacaktır; bulacaktır...

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Vergi kanunlarını çıkararak...

İRFAN GÜRPINAR (Devamla) — Tabiî, o bir yöntemdir; vergi kanunlarını çıkarabilirsiniz. Bilesiniz ki, o vergi kanunları sizin batışınızı hızlandıracaktır...

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Biz batalım; ama memleket kurtulsun.

İRFAN GÜRPINAR (Devamla) — Bu duygularla, Yüce Meclise saygılar sunuyorum. 1994 Başbakanlık bütçesinin, Başbakanlığa ve mensuplarına bağlı kuruluşlarına hayırlı olması dileğini tekrarlıyorum, Yüce Meclisinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Gürpınar.

Söz sırası, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Yılmaz Ovalı'dadır.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA YILMAZ OVALI (Bursa) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1994 yılı Başbakanlık bütçesi üzerinde Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini sunmak üzere huzurlarınızda bulunuyorum. Bu vesileyle, hepinizi saygılarımla selamlıyorum. Başbakanlık bütçesinin milletimize, memleketimize hayırlı olmasını diliyorum.

Bilindiği gibi, bütçe kanunları ülkenin ekonomik gelişmesini belirleyen, ülke kaynaklarının bir yıl süreyle plan ve program çerçevesinde nasıl kullanılacağını gösteren, kamu hizmetlerini yapabilmek ve toplumun refah düzeyini artırabilmek için, toplum ihtiyaç ve arzularına cevap verebilecek doğrultuda, öncelik sırasına göre kaynakların dağılımını temin eden, yani ülkenin sosyal, kültürel, ekonomik kalkınmasında kaynakların yıllık dağılımını gösteren, ekonomik ve malî olduğu kadar aynı zamanda siyasî nitelik taşıyan belgelerdir. Bütçeler devletin bir yıl içindeki gelir ve giderlerinin tahmin edildiği, bunların toplanmasına ve harcanmasına izin verilen, hükümetlerin tercihleri doğrultusunda hazırlanmış belgelerdir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Anayasamızın 112 nci maddesi gereğince, Başbakan, bakanlıklar arasında işbirliği sağlayacak, hükümetin genel siyasetini yürütecek ve sorumlu olacaktır. Buna ilaveten, başbakan, bakanların Anayasa ve yasalara göre görevlerini uygun olarak yerine getirip getirmediklerini denetleyecek, bunları düzenleyecektir. Bu sebeple, Başbakanlık bütçesi tartışılırken, Hükümetin genel politikasıyla ilgili ülkenin bütün sorunları bu kürsüden konuşulmaktadır. Bu itibarla, yapılacak eleştirileri hoş karşılamak, bunları olumlu bir katkı olarak değerlendirmek, bunlardan istifade etmek, İktidar olarak bizim görevimiz olmalıdır. Çünkü, siyasî partiler, demokratik siyasî hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır. Her demokratik siyasî hayatın cereyan ettiği ülkede muhalefet vardır. Muhalefet, hür demokratik parlamenter sistemin çok önemli bir parçasıdır. İktidarı denetlemek, muhalefetin önemli bir görevidir ve muhalefet bunu yapacaktır, bunu saygıyla karşılıyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1994 yılı programında ekonomiyle ilgili olarak devletin ve Hükümetin temel amaçları şu şekilde sıralanmıştır: Türkiye'nin gelişme potansiyelini yeterince kullanabilmesi için, ekonomide mevcut yapısal sorunların orta vadeli ve uyumlu iktisat politikalarıyla çözülmesi ve bu amaçla başlanan reform çalışmalarının tamamlanması büyük önem taşımaktadır. Dünya ekonomisiyle bütünleşebilmek ve Avrupa Topluluğuyla gümrük birliğinin muhtemel olumsuz etkilerini en aza indirebilmek için de mutlaka ekonomik istikrarın sağlanması zorunluluğu vardır. Kronik hale gelen yüksek enflasyonun düşürülebilmesi, işgücü ve döviz piyasalarıyla, malî piyasalarda istikrarın sağlanabilmesi için, kamu açıklarının makul bir seviyeye indirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, devletin ekonomik rolünün yeniden tanımlanarak, kamu ekonomik faaliyetlerinin dengeli bir biçimde azaltılması ve özel kesimin daha da gelişmesine imkân verecek kurumsal ve makro ekonomik ortamın sağlanması esastır.

Bütçe açığını azaltmak için, vergi gelirlerinin artırılmasını ve kamu harcamalarındaki artışın, orta vadede yavaşlatılmasını öngören bir program uygulanacaktır. Kamu harcamaları, ülkenin altyapı ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, başta eğitim, sağlık ve çevre olmak üzere, ekonomik ve sosyal altyapı lehine düzenlenecektir. KİT açıklarının süreklilik kazanması ve kamu finansmanı üzerinde büyük bir yük oluşturması, KİT reformu programının daha fazla geciktirilmeden, yaygın ve hızlı bir özelleştirilme programıyla birlikte yürürlüğe konulmasını gerektirmektedir.

Özelleştirme uygulamalarına geçilebilmesi için, gerekli yasal düzenlemeler en kısa sürede yürürlüğe konulacak, özelleştirilmeleri mümkün olmayan kamu kuruluşlarının tamamen veya kısmen tasfiyesi yoluna gidilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde KİT'ler hususunda, artık, özelleştirelim mi özelleştirmeyelim mi tartışması söz konusu değildir. Konu, "nasıl özelleştirelim?"dir. Esasen, birçok KİT'in de kuruluş gayesi ortadan kalkmıştır. Biliyorsunuz, KİT'ler, ilk defa, Sümerbank olarak 1933 yılında kurulmuştur. O gün için Türkiye'nin özel teşebbüsünün bir yatırım, bir atılım yapma gücü ve tecrübesi yoktu. Onun için, devletin ekonomiye müdahale etme zaruretinden dolayı KİT'ler kurulmuş ve çok önemli görevler yapılmıştır, fakat, ta Atatürk zamanından beri özelleştirme bütün hükümetlerin gündemine girdiği halde, önemli mesafelerin de alındığını söylemek pek mümkün değildir. Özelleştirme, bilindiği gibi, kamuya ait birtakım malların bedeli mukabilinde özel teşebbüse, özel şahıslara devridir. Bu, fevkalade hassas bir konudur; çünkü, fiyatların tespiti birtakım şaibelere sebep olabilecektir. Alıcının alım gücünün tespiti son derece önemlidir. Onun için, bu konularda siyasî iktidarların tercihi esas olduğundan, iktidarlar da çok titiz davranmak zorunda kalmışlardır.

Özelleştirme konusunda hükümetlerin önüne çıkan en büyük engel istihdam sorunu olmaktadır. Yine, bilindiği gibi, ülkemizde bağlı kuruluşlarıyla birlikte 241 KİT mevcut olup, buralarda 580 bin kişi istihdam edilmektedir. Zaten, Türkiye'de büyük bir işsizlik problemi varken, halen iş imkânı bulunan kimselerin işsiz bırakılma durumu söz konusudur. Bunun için, yukarıda değindiğim hukukî altyapının hazırlanması gerekmektedir.

Hukukî düzenleme yapılırken, değişen şartlara göre, kamu hizmeti kavramının esaslı bir tarifinin yapılmasında kesin bir zaruret vardır. Öncelikle düşünülen işsizlik sigortası sistemi gerçekleştirildiğinde, KİT reformu daha da kolaylaşacaktır. Yine, kamu personel rejimi, devletin yeniden yapılanması çerçevesinde yenilenerek, kamu istihdamı, işsizliğe karşı bir çare olmaktan çıkarılmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; buradan, başka bir konuya, ülke gündeminin birinci sırasını işgal eden terör konusuna geçmek istiyorum.

Türkiye için çok ciddî bir problem haline gelmiş olan teröre karşı mücadeleyi, Parlamentomuzun da desteğiyle, Hükümetimizin ve onun başında bulunan Başbakanımızın, öncelikli sorun olarak ele alışını, çok kararlı ve tavizsiz bir biçimde üzerine gidişini memnuniyetle karşılıyor ve alkışlıyoruz. Hele hele, sivrisineği öldürmekle birlikte, bataklığın kurutulması yönünde atılan adımları ve sağlanmaya başlanan başarıları bütün Türk Milleti gibi, biz de zevkle ve takdirle karşılıyor ve izliyoruz. Bu konuda, Meclisimizin bir parçası olan Doğru Yol Partisi Grubu olarak, sonuna kadar, bütün gücümüzle Hükümetimize, Başbakanımıza ve güvenlik güçlerimize destek olacağız.

Dünyanın hiçbir yerinde bir terör örgütünün devlete karşı muvaffak olduğu görülmemiştir. Çok büyük bir devlet olan, çok büyük bir millet olan Türkiye içinde bu bölücü terör örgütü mutlaka yok edilecek ve kökü kazınacaktır. Bunda en büyük güvencemiz, Türkiye'nin, milletiyle, devletiyle, parlamentosuyla, güvenlik güçleriyle velhâsıl her şeyiyle bu mesele hakkında tam bir uyum ve fikir birliği içinde olmasıdır. Ayrıca, Hükümetimizin üstün çaba ve gayretleriyle, bu cinayet şebekesinin dünya devletleri tarafından bir uyuşturucu şebekesi, bir terör örgütü olarak kabul edilmeye başlanması, bu mücadeleyi çok daha kolay hale getirecektir.

Başbakanımızdan ve Hükümetimizden bu gayretlerini artırarak kesintisiz devam ettirilmesini dilemekte ve istemekteyiz.

Bu sorunu hallettiğimiz an, Türkiye'nin ve insanlarımızın önü ve ufku daha da açılacak, dünyanın demokrasi ve refah yönünden sayılı devletleri arasına gireceğiz. Bu da, insanımızı daha mutlu yapacaktır. İşte, bu hedefe ulaşabilmek için bu dava uğruna şehit olan vatan evlatlarını minnet ve rahmetle anıyor, yakınlarına sabır diliyorum; yaralı ve gazilerimize de acil şifalar temenni ediyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konuşmamın başında belirttiğim, ülkede ekonomik istikrarın sağlanması, kronik yüksek enflasyonun düşürülebilmesi için, terörün son bulması, sağlıklı ve süratli bir özelleştirmenin yapılması ne kadar elzem ise, en az bu kadar elzem olan, devletin sağlam ve devamlı kaynaklara kavuşturulmasıdır. Bunun da yolu, yollarından biri, günümüzün ve yarınımızın ihtiyaçlarına cevap veren adil bir vergi düzeninin kurulmasıdır. İşte bu amaçla Hükümetimiz, bir dizi vergi tasarısını Meclise sunmuştur. Vergi alanında temel strateji, tüm ekonomik faaliyetleri kapsayan, yaygın ve düşük oranlı vergilendirme olmalıdır. Vergi istisna ve muafiyetlerinin yeniden gözden geçirilmesi, vergi tabanının genişletilmesi, herkesin ödeme gücüne göre vergilendirilmesi, kademeli olarak üniter vergi sistemine geçilmesi, vergi gelirlerinin gayri safi millî hâsıla içindeki oranının OECD ülkelerinin seviyelerine yaklaştırılması, getirilen tasarının amaçları arasındadır.

Sayın Başkan değerli milletvekilleri; vergi koymak, vergi kanunu çıkarmak, iktidarlar için pek de sevimli değildir. Hele seçime yakın böyle tasarıları getirmek, büyük cesaret işidir. Seçim düşünmeden, oy kaygısına kapılmadan memleket menfaatını parti menfaatlarından üstün tutan Koalisyon Hükümetimizi, bu cesur ve asil davranışı için, ayrıca kutluyoruz.

Şimdi bize düşen, Meclis olarak, bu tasarıları olumlu katkılarımızla en iyi şekle getirmek ve yasalaştırmaktır. Bugün biz iktidarız, yarın sizler olursunuz. Bu kanunlar devlete lazımdır. Beğenmediğimiz, eksik gördüğümüz, yanlış gördüğümüz yanları olabilir; ama, komisyonlar ne güne lazımdır, Meclis ne güne lazımdır. Düzeltmek bizim elimizdedir. Peşin karşı çıkmak, peşin engellemelere girmek kimseye yarar sağlamaz. Madem bu kanunlar oy getiren değil, oy götüren kanunlardır, karşı çıkacaksanız çıkın; ama, engelleme yapmayın da bu kanunları çıkaran iktidarı halk götürsün. Muhalefetin isteği de bu değil mi?

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) — Az kaldı, az kaldı.

YILMAZ OVALI (Devamla) — Bakınız, biz bu tasarıları Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşmeye başladık; bugün de devam edilecek. İktidar ve muhalefet milletvekilleriyle o kadar güzel bir çalışma yapıyoruz ki, gelip izlemenizi dileriz. Değişecek yerleri, beraberce önerge vererek değiştiriyoruz, olumlu katkılar sağlamaya çalışıyoruz. Bu, Genel Kurulda da yapılabilir.

AHMET REMZİ HATİP (Konya) — Yapmıyorsunuz...

YILMAZ OVALI (Devamla) — Milletimiz de partilerimizin bu şekildeki davranışlarından son derece memnun olmaktadır. Zararı yok, sevabı sizin, günahı bizim olsun.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; şayet bu tasarıları yasalaştırabilirsek, 1994 yılı programında vergi gelirlerindeki kısmî artış sonucunda kamu açıklarının azaltılması ve buna bağlı olarak iç talepte nispî bir daralma öngörülmüştür. Bu çerçevede gayri safi millî hâsıla büyüme hızının yüzde 4.5 olması hedeflenmiştir. 1994 yılında gayri safi millî hâsıla zımnî deflatörünün de yüzde 54.6 civarında gerçekleşeceği öngörülmektedir. 1993'te yüzde 27.2 olan toplam kamu gelirlerinin gayri safi millî hâsılaya oranının, özellikle vergi gelirleriyle, faktör gelirlerindeki artışlarla, 1994 yılında yüzde 31'e çıkarılması da hedeflenmiştir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konuşmamın son bölümünde, Doğru Yol Partisi Grubu adına şunları tekrar vurgulamak istiyorum : Türkiye'nin toprak bütünlüğünü, asla tartışma konusu yaptırmayız. Üniter devlet yapısında, en ufak bir sarsıntıya, en ufak bir bozulmaya, bunu kimsenin bozmasına asla müsaade etmeyiz. Türkiye Cumhuriyetinin bütün vatandaşları, bölge, ırk, dil, din mezhep ve cinsiyet farkı gözetilmeden, kanunlar önünde eşittir, herkes birinci sınıf vatandaştır ve birinci sınıf vatandaş olmaya devam edecektir. (DYP sıralarından alkışlar) Türkiye Cumhuriyeti, ırkçılık temeline dayanan bir devlet yapısı içinde değildir. Irkçılığa daima karşı çıkılmıştır ve çıkılmaya da devam edilecektir. Esasen, hiçbir millet de, tek bir etnik kökenden oluşmuş değildir. Biz, etnik ayrılıkları, zenginliğimiz olarak gören, çağdaş bir millet anlayışına sahibiz.Türkiye'de, hiçbir kimse, şimdiye kadar, kökenine göre değerlendirilmemiştir; bundan sonra da değerlendirilmesi söz konusu değildir. Kimsenin ayırımcılık yapmasına da asla izin verilmez ve verilmeyecektir. Şu duvarda yazılı "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" özdeyişinin sebebi de budur.

Doğru Yol Partisi olarak, senelerce savunduğumuz, insanlarımızın doğumlarıyla birlikte iktisap ettikleri dokunulmaz, devredilemez ve vazgeçilemez olan temel hak ve özgürlüklerine kavuşması yönünde Hükümetin alacağı her kararın takipçisi ve destekçisi alacağız. Türkiye'de, hukukun üstünlüğüne dayanan bir Anayasa ve hukuk devleti olma yönünde Hükümetin gayretlerinin yanından olacağız.

Çağdaş devlet, hukukun üstünülğünü özüne sindirmiş olan devlettir. Türkiye'nin çağdaş bir ülke konumuna çıkarılabilmesi için, bu Yüce Parlamentoya daha çok görevler düşmektedir. Bugün meclisimiz ara rejimlerin sıkıntısı içerisinde değildir. Türkiye'nin her önemli meselesi bu kürsülerde tartışılır ve karara bağlanır haldedir. İçtüzüğümüzü de değiştirip bazı iyileştirmeler yapabildiğimiz takdirde, daha da verimli çalışmalar yaparak, milletimizin beklentilerine cevap verebileceğimiz inancındayız.

Türkiye, dünyada layık olduğu onurlu ve şerefli yerine mutlaka oturacaktır. Bundan da hepimiz gurur duyacağız.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerimi bağlıyor, Yüce Heyetinize teşekkür ediyor ve saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Ovalı.

Söz sırası, Refah Partisi Grubu adına, Sayın Şevket Kazan'ın.

Buyurun Sayın Kazan.

RP GRUBU ADINA ŞEVKET KAZAN (Kocaeli) — Sayın başkan, muhterem milletvekilleri; Başbakanlık Bütçesi üzerinde Refah Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere huzurunuza çıkmış bulunuyorum. Yüce Heyeti saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Hükümetin 818 trilyon liralık -197 trilyon lira açığı olan- bütçesi üzerinde, 8 Aralık Çarşamba günü genel görüşmelere başlandı ve Sayın Çiller'in, "çağa damgasını vuracak, 1996 yılına kadar devam edecek" diye vasıflandırdığı 50 nci Hükümetin bütçesine, tümü üzerinde yapılan ilk görüşmeler neticesinde, sadece 174 kabul oyu verildi. Bu tablo dahi, bu Hükümetin çağa damgasını nasıl vuracağı konusunda bizi tereddüte düşürmüştür.

Değerli milletvekilleri, bugün, işte bu Hükümetin Başbakanlık bütçesini görüşüyoruz. Bu bütçe üzerinde önce teknik bazı değerlendirmeleri yaptıktan sonra, Başbakanlık Kanunu gereği, Sayın Başbakanın faaliyet sahasıyla ilgili icraatından bazı örnekler vererek, bazı gerçekleri ortaya koymaya çalışacağım.

Bilindiği gibi, 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanunun 1 inci maddesinde, Başbakanlığı amacı, bakanlıklararası işbirliği sağlamak, hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini, devlet teşkilatının düzenli işlemesini temin etmek, Anayasa ve kanunlarla Başbakana verilmiş olan görevleri yerine getirmek olarak belirlenmiştir. Millî Güvenlik Kurulundan, Futbol Federasyonuna Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığından, Kamu Ortaklığı İdaresine, Merkez Bankasından, Halk Bankasına kadar 41 bağlı ve ilgili kuruluşun da Başbakanlık Teşkilatının çatısı altında toplandığı görülmektedir.

Müzakeresini yapmakta olduğumuz Başbakanlık bütçesinde, MİT, Millî Güvenlik Kurulu, Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, Devlet Personel Başkanlığı, Atom Enerjisi Kurumu Başkanlığı ve TÜBİTAK bütçeleri birlikte mütalaa edilmektedir ve bu haliyle Başbakanlık bütçesi 17 trilyon 806 milyar 564 milyondur. Bu meblağın genel yönetime ayrılan kısmı 2,8 trilyon, bakanlıklararası işbirliği için ayrılan kısmı 266 milyar, millî güvenlik hizmetlerine ayrılan kısmı 123,5 milyar -ki, bunu anlamakta biz çok sıkıntı çekiyoruz; millî güvenliğimizin fevkalade sıkıntılı yıllar, aylar, günler yaşadığı bir süreç içerisinde bu rakamı fevkalade kifayetsiz buluyoruz. Bunun dışında, millî güvenlik hizmetleri için elbette İçişleri Bakanlığı bütçesinde, Millî Savunma Bakanlığı bütçesinde tahsisat ayrılmıştır, buna inanıyorum; ama, hiç olmazsa buradaki rakamın biraz daha rötuşlanması gerektiği görüşündeyim- devlet personel rejiminin düzenlenmesine 76 milyar, enformasyon kamuoyu oluşturma ve halkla ilişkiler hizmetleri için 442 milyardır -ki, bunun 331 milyarı Anadolu Ajansına verilecek- bir de "hizmet programlarına dağıtılamayan transferler" başlığı altında 14 trilyonluk bir tahsisat ayrıldığını görüyoruz.

Bu bütçe yapısı içerisinde, bendenizin asıl ilgisini çeken, biraz önce temas ettiğimiz millî güvenlik hizmetlerine ayrılan payla hizmet programlarına dağıtılamayan paranın nerelere dağıtılması düşünüldüğü hususundaki ifadelerdir. bu 14 trilyonun içinden, TÜBİTAK, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, Atom Enerjisi Kurumu Başkanlığı ve diğer kuruluşlara 1,2 trilyon sosyal transferlere ise 4 milyar ayrıldığını görüyoruz. Herhalde rakamları ben yanlış okumadım. Bu sosyal transferlere ayrılan 4 milyarın 1 milyarı memurlara öğle yemeği yardımı, 3 milyarı da Darülacezeye yardım şeklinde geçmiş.

Sayın Başbakan, Galatasaray Kulübüne, maç kazanınca 10 milyar veriyor: nasıl oluyor da, memurlara "öğle yemeği yardımı" adı altında ancak 1 milyar layık görebiliyor? Elbette, bu, memurlara öğle yemeği yardımı, Başbakanlık bünyesi içinde, bu bütçe içerisinde çalışan personelle ilgili; bunu takdir ediyorum; ama, bunu dahi fevkalade kifayetsiz ve yetersiz buluyorum. Hele, Darülacezeye ayrılmış olan 3 milyarlık yardımı, fevkalade sıkıntılı günler yaşayan ve bu milletin asırlar boyu ilgisini çeken bir merkeze yapılabilecek en cüzi yardım olarak mütalaa ediyorum.

Fonlara geliyorum : Fonlara ait hizmetlere yaklaşık 13 trilyon lira ayrılmış. Toplu Konut Fonuna 2 trilyon, Kamu Ortaklığı Fonuna 8 trilyon, Destekleme Fonuna 3 trilyon ayrılıyor. Benim düşündüğüm husus şudur : Biz bu fonlardan para mı alıyoruz bütçeye, bu bütçeden fonlara para mı veriyoruz? Darülacezeye 3 milyor para tahsis ederken, bu fonlara, fonksiyonunu icra edebilsin diye, kendi faaliyetleri içinden elde edebilecekleri birtakım imkânlar varken, devlet bütçesinden para sağlamakla, yanlış yaptığımıza inanıyorum.

Bütçe üzerinde daha uzun açıklama yapmaya gerek duymuyorum; çünkü, bu konular Plan ve Bütçe Komisyonunda, Refah Partisi Grubu temsilcileri arkadaşlarımız tarafından, eleştiriler halinde dile getirildi. Şimdi Başbakanlık bütçesi üzerinde görüştüğümüze göre, elbette, Sayın Başbakanın Hükümetin genel siyasetinden sorumluluğunu nazarı dikkate alarak, müsaadenizle, birtakım eleştirilerde bulunmak istiyorum.

Sayın Başbakan, bütçenin tümü üzerindeki eleştirilere cevap vermek üzere 8 Aralık günü yapmış olduğu konuşmada, "Demirel-İnönü Hükümeti" ve "Çiller-Karayalçın Hükümeti" tabirlerini kullandılar. Bendeniz siyasî tecrübeme dayanarak teamüle uyarak ifade ediyorum ki, hükümetler, başbakanlarının adıyla adlandırılır. O hükümetin başbakanı kimse, hükümet o kişinin hükümetidir; ama, bu hükümet bir koalisyon hükümetiyse, o zaman partileriyle isimlendirilir. Dolayısıyla Sayın Çiller'in, sözünü ettiği Demirel-İnönü Hükümetinin, kanaatimce "7 nci Demirel Hükümeti" veya "DYP-SHP Koalisyon Hükümeti" olarak, "Çiller-Karayalçın Hükümeti"nin de, "Çiller Hükümeti" veya "DYP-SHP Hükümeti" olarak adlandırılması lazımdır. Tabiî, 7 nci Demirel Hükümetinden sonra 1 inci Çiller Hükümeti demiyorum; çünkü, ben inanıyorum ki, bu, Sayın Çiller'in göreceği ilk ve son hükümettir.

AHMET SAYIN (Burdur) — İstihareye mi yattın?

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — İkinci olarak eleştirilecek bir diğer önemli nokta, Hükümetin gücü meselesidir. Sayın Başbakan "bu Hükümetin 1996 yılına kadar devam edecek güçlü bir hükümet olduğu" ifadesini kullanmıştır. Elbette bu Hükümetin böyle devam etmesini isteyen çok kişi vardır.

NİHAT MATKAP (Hatay) — İstemeyenler de var...

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Ama, Türkiye'nin gelecekteki meseleleri bu Hükümeti nereye götürecektir, bunu hep birlikte müşahede edeceğiz.

Bir hükümet düşünün ki, beş ayda üç defa bakan rotasyonu geçirmiş bir hükümet düşünün ki, 5 ayda 5 bakan değiştirmiş; bir hükümet düşünün ki, on günde bir ortaklar arasında bir kriz zuhur ediyor; Hükümet ha gitti ha gidecek deniliyor...

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Zengin iktidar!.. Kaliteli adamlar var... Sizde var mı?.. Garip partisi!..

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — O nedenle, bu Hükümetin gücünü biraz bizde de kanaat uyanacak şekle getirin. Yoksa, bu tablolar karşısında, biz, bu Hükümetin yürüyemediğini açık seçik görüyoruz.

NİHAT MATKAP (Hatay) — Demokratik Hükümet, Sayın Kazan.

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Eğer, bütçenin tümü üzerinde yapılan müzakerelerden sonra vaki olan oylamada olduğu gibi, bütçenin müzakerelerinin bitiminden sonra yapılacak oylamada da buraya 174 kişiyle gelirseniz, elbette, bu Hükümetin mevtine siz sebep olacaksınız. O zaman kusur bizde olmayacak.

Değerli milletvekilleri, Sayın Demirel Hükümetinin Hükümet Programında "demokratikleşme, şeffaflık" diye bir prensip vardı; "bunu hedefleyeceğiz" denilmişti. Sayın Çiller'in Hükümet Programında da aşağı yukarı benzer ifadeler var; ama, ne yazık ki, şeffaflık meselesini hedeflemiş olan bir Hükümetin, özellikle Başbakanın icraatı konusunda Meclisimiz yeterli bilgi sahibi değildir. Bir defa, Sayın Başbakan Meclise gelmiyor. Sayın Başbakan, bütçenin tümü üzerinde yaptığı konuşmada, Sayın Yılmaz'ı, Hükümetten kaçmakla suçluyordu. Tabiî, bu ne derece gerçektir, o sizin aranızdaki münakaşanın konusu; ama biz, Sayın Başbakanı Meclisten kaçmakla suçluyoruz. (RP sıralarından alkışlar) Çünkü, Sayın Başbakan meclise gelmiyor.

AHMET SAYIN (Burdur) — Hoca geliyor mu, Hoca?..

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Bakınız, Sayın Demirel yurt dışı gezileri yapardı, Sayın Dışişleri Bakanı yurt dışı gezileri yapardı ve bu gezilerin arkasından, zaman zaman kürsüye çıkılır, Genel Kurula bilgi verilirdi, biz de aydınlanırdık ve o gün o meseleler üzerinde bizim tespitlerimiz neyse, tavsiyelerimiz ne olacaksa, çıkar kürsüden dile getirir, böylece hükümete yardımcı olurdu.

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Sayın Erbakan her gün yurt dışında.

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Ama, Sayın Çiller, Rusya'ya gitti, geldi, Meclise bilgi vermedi...

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Sayın Erbakan, başka devletlerin konsolosu gibi maşallah.

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Sayın Çiller Almanya'ya gitti geldi, bilgi vermedi, Amerika'ya gitti geldi, bilgi vermedi ve bütün bu gidiş gelişlerin arkasından da, mütemadiyen, bu gezilerden elde edilen neticenin sıfıra sıfır, elde var sıfır olduğu hep söylendi. Şimdi siz "terör konusunda elde edilen başarılar" diyeceksiniz; ben onun cevabını sonradan dile getireceğim, biraz sonra ona temas edeceğim. Evet, hiç bilgi vermedi ve bu seyahatlerden, bu gezilerden, bu çalışmalardan Yüce Meclisin malumatı yok, bilgisi yok; Hükümet neyi nereye götürüyor, hiç haberimiz yok.

Tabiî, siz "Sayın Erbakan" diyorsunuz da... Sayın Erbakan Başbakan değil. Sayın Erbakan Başbakan olacak, o zaman Meclis ile Hükümet arasında diyalog nasıl kurulurmuş, gayet açık göreceksiniz. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Ve vakit de yaklaşmıştır. (RP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Sayın Başbakan bir yandan Meclisten kaçıyor, öte yandan gerçekleri saptırmak gibi bir illete, bir rahatsızlığa kendisini kaptırmış bulunuyor. Evet, Sayın Başbakan, fevkalade önemli konularda, âdeta, milletin duygularıyla ilgilenir gibi görünmekte; ama, gerçekte milleti aldatmaktadır.

Şimdi, şunu açıkça ve üzülerek ifade ediyorum : Bu milletin gençliğine ümit vermek, hepimiz üzerine bir vecibedir. Onları istikbale bakarken umutlu hale getirmek hepimizin boynunun borcudur; ama onları aldatmak, asla... Ama, ne var ki, Sayın Başbakan bunu yapıyor.

Bakınız, üniversitelere giriş imtihanlarının arkasından -üniversiteye giremeyen yarım milyon gencimiz vardı- Sayın Başbakan bir açıklama yaptı, "açıkta kalan ne kadar lise talebesi varsa, hepsini üniversitelere kaydedeceğiz" dedi. O tarihlerde bunların sayısı 440 bin idi; "hepsi gelsin, hepsini alacağız" dedi; ama, kimse gitmedi. Geçen gün burada "130 bin kişi gitti" denildi; 130 bin değil 90 bin kişi gitti. Ben "kimse gitmedi" sözünü neye dayanarak söylüyorum? Geçmiş yıllardaki uygulamalara bakarak söylüyorum.

Sayın Millî Eğitim Bakanına bir yazılı soru önergesi göndermiştim, onun cevabı geldi. "Açıköğretim Fakültesine 1984 yılından itibaren her yıl ne kadar öğrenci alınmıştır ve bu fakülte her yıl ne kadar mezun vermiştir?" diye sormuştum. Gelen cevaba göre 1987 yılından sonraki yıllarda yıllık kayıt miktarı 60 bin, sonra 70 bin, sonra 80 bin, sonra 85 bin olmuş, hatta bir ara 90 bine de çıkmış, -bu yıl değil, geçtiğimiz yıllardan birinde- bu yıl kaydolanlar ise sadece 90 bin kişi olmuş. O zaman, sizin bütün bu vaatlerinize rağmen gençlik aldanmamış; o zaman da 90 bin kişi kayıt yaptırmış, bu yıl 90 bin kişi kayıt yaptırıyor; sayı artmıyor. Neden artmıyor? Çünkü Açıköğretim Fakültesinin mezuniyet durumu belli, mezun verme oranı yüzde 10'dur; 80 bin kişi alıyor, 8 bin kişi mezun ediyor, 90 bin kişi alıyor, 9 bin kişi mezun ediyor. Başarısı yüzde 10 olan bir kuruma, hangi üniversite adayı "ben burada okuyacağım..." diye, istikbal ümidiyle başvurabilir? Bu gerçekler neyi gösteriyor? Sayın Başbakanın gençleri kandırmak istediğini gösteriyor; ama, mevcut durum da gençlerimizin kanmadığını gösteriyor.

AHMET SAYIN (Burdur) — Çalışan kazanır...

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Temas edeceğim ikinci bir husus şu : Bu defa Sayın Başbakan, yine kamuoyu oluşturmak için ev hanımlarına döndü, "kadınlarımıza ve gençlerimize kredi vereceğiz; böylece iş-güç sahibi olacaklar" dedi. Geçen gün, yine Anadolu Ajansı, sizin 331 milyar tahsisatı öngördüğünüz Anadolu Ajansı bültenlerinden, 1 Ekim tarihinde başlayan bu çalışmada, kasım ayı sonuna kadar, yani 2 aylık devre içerisinde kredi alanların sayısının 345 kişi olduğunu görüyoruz.

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Daha yeni yeni başladı; acele etme.

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Rica ederim... "Yeni yeni başladı" diyorsunuz; paranız yok ki veresiniz. Sadece şov yapıyorsunuz.

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Paramız yoksa, duamız da mı yok, dua ederiz, olur biter...

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Şimdi, 345 kişi kredi almış. Acaba, şu kuruma bin tane işçi veya memur alacağız diye bir ilan verseniz, 19 Mayıs Stadyumu, imtihana girecekleri alır mı? Almaz; çünkü, bu memlekette, işe, paraya, krediye muhtaç bu kadar insan var. Peki, niye sizin bu açıklamalarınıza rağmen 345 kişi kredi alabilmiş? Çünkü, siz, sadece şov yapıyorsunuz; "yapıyoruz, veriyoruz, ediyoruz..." diyorsunuz; yarın seçim meydanlarında, "şunu yaptık, bunu yaptık..." diyeceksiniz; ama, sizin o "yaptık" dediklerinizin arkasından, biz de ne yaptığınızı açıkladığımızda, "yaptık" dediğinize siz pişman olackasınız.

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Demokrasi böyle, tabiî açıklayackasınız... Haklısınız...

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Üzülerek ifade ediyorum ki, güneydoğu insanını da aldattınız. Niye aldattınız? Hükümetin kurulmasından sonra ekonomiyi bir kenara ittiniz, "bizim bir numaralı meselemiz terördür, bu meseleyi ne pahasına olursa olsun çözeceğiz" dediniz ve milleti buna inandırabilmek, güneydoğu insanını buna inandırabilmek, o katliam içerisinde can güvenliğini isteyen, kurtarılması yegâne değeri olarak canını gören o insanları ümide gark etmek için Hakkârilere gittiniz, Diyarbakırlara gittiniz, toplantılar yaptınız. Sizin bu gidişlerinizi biz takdir ettik, gerçekten takdir ettik. Onun arkasından, ekonomik önlemler paketi açtınız. Bu ekonomik önlemler paketinde birtakım vaatlerde bulundunuz; ama, sonra ne yaptınız? Sonra, hiçbir şey yapmadınız. Sıfıra sıfır elde var sıfır... Değil yeni işçi almak, yeni istihdamlar yaratmak, Köy Hizmetlerinde çalışan geçici işçileri, Başbakanlıktan gelen talimat üzerine, Türkiye'nin her yerinde -Ankara dahil- tasfiye etmeye başladınız, üstelik buna ilk önce güneydoğudan başladınız. O nedenle, güneydoğuluyu da aldattınız.

AHMET SAYIN (Burdur) — Demagoji yapıyorsunuz, demagoji...

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Gerçekleri konuşuyorum...

AHMET SAYIN (Burdur) — Yanlış!..

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Yanlışsa siz gelin söyleyin. Ben gerçekleri konuşuyorum. Elimizde yazılar var. Köy Hizmetlerinden güneydoğuda kaç işçinin çıkarıldığını gerçekten merak ediyorsanız, lütfen, bir yazılı soru önergesiyle Başbakanlığa başvurun.

AHMET SAYIN (Burdur) — Biliyorum ben onları.

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Başvurun da öğrenin. Çünkü, biz, öğrenemediklerimizi Başbakanlığa yazılı soru soruyoruz, öğreniyoruz ve bu gerçekleri buradan çıkarıyoruz. Ben sizi itham ederken veya eleştirirken, hayalî olarak eleştirmiyorum ki; Hükümetinize sorduğum sorulara gelen cevaplara dayanarak eleştiriyorum. O halde, siz de biraz Hükümetinizle ilgilenin ki, onu ayakta tutabilesiniz, yoksa, ayakta durmuyor.

Dış politikada Azerbaycan'ı Bağımsız Devletler Topluluğuna sattınız, ihale ettiniz; onu, kendi haliyle yaşamaya mahkûm ettiniz, millete de bu konuyu unutturmaya çalıştınız ve millet unuttu zannettiniz. Keza, Bosna-Hersek'i de nisyan kuyusuna attınız.

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Azerbaycanlılar dün buradaydı.

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Meclisi de by-pass etmeye kalktınız. Sayın Başbakanlık ve Hükümet bu Meclisten almış olduğu bir yetki kararnamesiyle...

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Azerbaycanlılar dün bütün gün burada idi bakanlarıyla beraber.

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Ne yapsınlar? Geliyorlar; ama sizden yüz bulamıyorlar.

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Niye? Bütün gün buradaydılar...

BAŞKAN — Sayın Balyalı, bugün, erken forma girdiniz; daha gece yarısına kadar uzun süremiz var; biraz nefesinizi ayarlayın.

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Onu Dışişleri Bakanlığı bütçesinde etraflı bir şekilde müzakere ederiz Sayın Balyalı.

BAŞKAN — Sayın Kazan, siz Genel Kurula karşı hitap edin.

Buyurun, devam edin efendim.

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Bosna Hersek'i de nisyan kuyusuna attınız. Bunun yanında Meclisten almış olduğunuz bir yetki kararnamesiyle Meclisi by-pass etmeye kalktınız; bir veya birkaç kanun hükmünde kararname çıkaracağınız yerde, kendinizi, yeni kurulmuş acemi bir hükümet olarak, Meclis farz ettiniz ve peşpeşe kanun hükmünde kararnameler çıkardınız. O nedenle, buna da gayret gösterdiniz; ama, başarılı olamadınız.

Vatandaşlar arasında ayırım yaptınız; milleti, devleti ve her iki değerin bölünmez bütünlüğünü korumayı hedeflemesi gereken bir hükümet olarak, maalesef, millet nezdinde ayırım yaptınız. Nasıl ayırım yaptınız? 1 Temmuz Sivas faciasına, Başbakan başta olmak üzere, gittiniz, başsağlığı dilediniz, bu katliamı telin ettiniz. O otelde yananları yakanları ben de sizinle birlikte telin ediyorum.

GÜLER İLERİ (Tokat) — Ama, avukatlığını yapıyorsunuz!..

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Ama, bir şey yapmadınız: Bu olaydan beş gün sonra Erzincan'ın Başbağlar Köyünde aynı şekilde yakılan 35 tane insanın yakınlarının yanına koşmadınız, oraya gitmediniz. Lice katliamı oldu, Lice katliamından sonra Lice'ye gitmediniz. Yavi katliamı oldu, Sivas'a gösterdiğiniz ilgiyi oraya göstermediniz.

NİHAT MATKAP (Hatay) — Biz gösterdik.

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Bir kişiyle iki kişiyle değil; Sivas katliamının arkasından, Başbakan, Başbakan Yardımcısı, Genelkurmay Başkanı, kuvvet komutanlarıyla beraber gittiniz oraya. Şimdi, ben size soruyorum : Peki, buradakiler vatandaş da, Başbağlar'dakiler, Lice'dekiler vatandaş değil mi? Neden ayırım yaptınız? Sonra, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü korumakla yükümlü olan bir hükümeti eleştirdiğimiz zaman, niçin bize sitem ediyorsunuz? Eğer, bu ülkedeki vatandaşlar, Anayasanın başlangıç maddelerinde sözü edilen insan hakları açısından eşit vatandaşlarsa, ona gösterdiğiniz ilgiyi buna da göstermeniz lazım; eğer, ona gösterir buna göstermezseniz, o zaman, bu memlekette meydana gelen ayrıcılığın, Hükümet olarak, suçlusu, elbette siz olursunuz.

BAŞKAN — Sayın Kazan, son 4 dakikanız ve uzatma imkânım olmayacak.

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Değerli milletvekilleri, Sayın Başbakan bu kürsüye geldi, gerçekleri saptırdı. Şimdi, dış borçla yaşamak Batı taklitçisi hükümetlerin, âdeta, icraatlarının vazgeçilmez bir parçası; ama, Sayın Başbakan buraya geldi, Yılmaz ve ANAP Hükümetlerini hedefleyerek, onları itham ederek, "borcu 18,4 milyar dolardan 51 milyara çıkardınız" dedi; sonra da -erbakan Hocayı kastederek- "Hocam, işte ben bu borçların faizlerini ödüyorum, sen bizi niye suçluyorsun?" diyor. Peki, şu andaki borcumuz ne kadar? Şu andaki borcumuz 60 milyar dolar. Peki, 51 milyar dolardan 60 milyar dolara kim çıkarmış? Ben, şöyle bir, kabataslak hesap yaptım; ANAP'ın sekiz yıllık iktidarı 32 milyar dolar borç eklemiş; yani, yılda 4 milyar dolar borç. Peki, bu Hükümet 9 milyar dolar borç almış iki yılda, dolayısıyla, yılda 4,5 milyar dolar borç almış. Peki, bunun suçlusu kim? Sayın Çiller oradaki suçluyu gösteriyor; ama kendi suçunu da gizlemeye çalışıyor. Burada Refah var; bunu gizleyemezsiniz ki... O nedenle, bu, gerçekleri saptırma huyundan da lütfen Sayın Başbakanı vazgeçiriniz.

Bakınız, özelleştirme konusunda, Sayın Başbakan konuşurken ne diyor: "37 milyar dolar gelir sağlayacağız buradan. Dünyaya pazarlayacağız ve bu değerlerimizi. -Zaten bizim olmaktan çıkacak, yabancı sermayenin olacak- Sonra, bu 37 milyarla neler yapacağız neler..." Neler yapacakmış?.. Eğer sadece köylüye verirse, köylünün 40 dolar olan gelirini 800 dolara çıkartacağını; eğer sadece sanayiciye verirse, 900 bin kişinin yeni işyeri bulma imkânına; kavuşacağını sadece esnafa verirse bu parayı bir milyon işyerinin açılabileceğini eğer bu parayı sadece eğitime verirse Avrupa standardını yakalayacağımızı; hastenelere verirse reform üzerine reform yapılacağını anlatıyor. Peki, farzımuhal bunları -satamayacaksınız ya; biz geliyoruz- sattınız, bu paraları aldınız; buraya mı harcayacaksınız?.. Hayır... (RP sıralarından "faize verecekler" sesleri) Borçların faizine harcayacaksınız; iki kere iki dört... O zaman, mademki bu özelleştirmeden gelen parayı bu borç faizlerine harcayacaksınız, şimdi milletin huzurunda yapılan konuşmalarda, "ben bu parayı çiftçiye vereceğim, zengin olacaksın ey köylüm; bu parayı ben işçiye vereceğim, zengin olacaksın ey işçim; bu parayı ben esnafa vereceğim, şuradan şuraya geleceksin ey esnafım" diyerek niye bu milleti aldatıyorsunuz? Buna hakkınız var mı? Elli yıldan beri aldatılan bu millet size güvenmiyor ve bundan sonra da güvenmesi mümkün değildir. Evet, fabrikalar satılacak...

Sonra, "vergi reformu" diyorsunuz... Buna reform denilmediğini siz de biliyorsunuz, uzmanlar da bunu böyle değerlendiriyor. Bu arada "bir yenilik getirdik, vergi kaçıranları da, açıklayacağız" diyorsunuz. Mevcut kanunlarda vergi kaçıranları açıklama yetkisi zaten var; var da, siz yeni bir şey getiriyormuş gibi konuşuyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — Sayın Başkan, müsaade ederseniz 2 dakika içinde tamamlarım.

BAŞKAN — 2 dakika değil efendim, ancka yarım dakika veriyorum; kapatacağım.

ŞEVKET KAZAN (Devamla) — 1 dakika... Teşekkür ederim.

Devlet bakanlıklarının sayısını 15'ten 17'ye çıkarıyorsunuz. Zaten, 2 tanesini, grubu kontrol altında tutabilmek için, kullanmıyorsunuz, şimdi, bir de 17'ye çıkarıyorsunuz, eğer onu kullanırsanız öbür tarafta 2 tane yedek dursun ve grup kontrol altında kalsın diye; ama, zannediyorum DYP Grubu da herhalde bu uyanıklılığın farkındadır.

Bu arada, yeni tayinler yapıyorsunuz; KOİ de birtakım revizyonlar yapıyorsunuz. "o satamadı yeni gelen satar" diye Yaramancı'yı getirdiniz; bakalım o neler yapacak?

Değerli milletvekilleri, elbette, Başbakanlık bütçesi üzerinde yarım saatlik bir konuşmayla her şeyi dile getirmek mümkün değildir; ama, buraya kadar anlattıklarım, Sayın Başbakanın, millet nezdinde ne kadar güvenilir bir kimse olduğunu ve kendisine ne kadar güvenilebileceğini açık seçik ortaya koymaktadır.

Diline güvenilemeyen, sözüne güvenilemeyen bir Başbakanın, bendeniz, bütçesine de güvenemediğim için, Refah Partisi Grubu olarak ret oyu vereceğimizi açıklar, saygılar sunarım. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Kazan.

Söz, Anavatan Partisi Grubu adına Sayın Vehbi Dinçerler'in.

Süreniz 30 dakikadır efendim.

ANAP GRUBU ADINA M. VEHBİ DİNÇERLER (Ankara) — Sayın Başkan, değreli milletvekilleri; bu kısa süre içerisinde biraz mesafe alabilmek için, yazdığım bazı şeyleri söylemekten vazgeçeceğim; ama bazı şeyleri de anlatacağım.

Başbakan, siyasî iradenin tecelli ettiği heyetin başı ve icranın birinci sorumlusudur; evvela bunu tespit edelim. Bu bakımdan, ben, daha ziyade Hükümetin icraatı, tutumu, tavrı, yaklaşımları, vizyonu, kitlelerde uyandırdığı intiba, yönetim anlayışı ve devlet anlayışı üzerinde durmayı tercih edeceğim.

Bakınız, bu Hükümetin yönetim anlaşıyı nedir : Kendilerine göre iyi yapılmış bir devlet işi varsa ya yirmi sene evvel ya otuz sene evvel ya da elli sene evvel, onun sebebi, saiki kendileridir; eğer işlerine gelmeyen herhangi bir iş yapılmışsa onun suçlusu muhakkak başkasıdır; şimdi bulabildikleri suçlu da ANAP Hükümetidir. Hatta öyle bir anlayışa geldiler ki, bundan sonra gelecek hükümetler de, kendi Hükümetlerinin dışındaki her hükümeti de şimdiden yanlışlığa mahkûm edilmiştir. Bu, devlet anlayışı değil, yönetme anlayışı değil...

Ayrıca -herkes söyledi, tekrar etmekte fayda var- bir enkaz edebiyatıdır gidiyor. "Efendim enkaz aldık" diyorlar. Kimden enkaz aldınız? "ANAP'tan... "İki sene geçti!.. İşin enteresan tarafı, Sayın Çiller Hükümete geldi, eski kendi Hükümetini yok saydı -Zabıtlara geçsin diye

tekrar söylüyorum- yeniden kongresini yaptı, Hükümette yeniden değişiklikler yaptı; şimdi kendi Hükümetini yok sayıyor. Yani, bir beyaz sayfa, arkasından ber bembeyaz sayfa... Bu, hükümet anlayışı değil; çünkü, bu kürsülerde bu partilerin yetkilileri ve bilhassa Sayın Demirel, ısrarla, "devlette temadiyet var" lafını bize karşı söylemiştir. Herhangi bir başarı olduğu zaman "efendim, devlette temadiyet var, zaten yapacaklardı" deniyor. Bu, devlet anlayışı değil, evvela bunu söylemek istiyorum.

Bir üçüncü nokta, gerek Demirel'in gerek Sayın Çiller'in yönettiği Koalisyon Hükümetinde, dikkat ediyoruz, hiçbir hataya sahip değiller, hiçbir hata onlardan sâdır olmaz... Olacak şey mi? Yani, bu kafayla devlet yönetilir mi? Eğer bu düşünceyle ve bu üslupla giderseniz, biz diyoruz ki, "ancak, bu memleketin başına yük olursunuz, kambur olursunuz; lütfen bu anlayışınızı değiştirin."

Bir enteresan noktaya daha değinmek istiyorum : Akla ne eserse onu gerçekleşir göstermek Sayın Çiller'in âdeti oldu. "Ben İstanbul'u istiyorum..." İsteyin, İstanbul'u size kim verecek canım? Ama, zannediyor ki, istemekle her şey olur. İstemekle her şeyi yapacak olan veya onu yerine getirecek olan bir tek kudret var, o da Cenabı Hak'tır. Olacak şey mi? Bu, hayaldir. Bu, öyle bir hayal anlayışıdır ki -beni mazur görsünler, kimseyi de incitmek istemiyorum- size, Alice Harikalar Diyarında adli kitaptan bir pasaj okuyacağım; yani, ne büyük bir hayal âleminde yaşanıyor, onu bir kere daha göstermek istiyorum.

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Şair, "İnsan hayal ettiği müddetce yaşar" demiş.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Bravo Sayın Balyalı, teşekkür ederim; ama şair değiliz; biz burada devlet yönetiyoruz.

Alice tavşan kovalıyor, tavşanın deliğine girdiğini Alice görmüş. "Alice, kendini deliğe attı; buradan bir daha nasıl çıkacağını düşünmek bile aklına gelmemişti deliğe atarken kendini. Delik, evvela bir tünel gibi düz gidiyor, sonra birdenbire derine iniyormuş. Alice, bir anda kendini bu delikten aşağıda, tünelden aşağı düşüyor buldu ve şaşırdı; ya bu kuyu çok derindi veyahut da kendisi çok yavaş yuvarlanıyordu; çünkü olup bitenleri de takip edebiliyordu" diyor. Bir ara, Alice, kendini bir odada tuzağa düşmüş bulmuş; ama, kendi gitti tuzağa ve ileride de bir anahtar var. Anahtarı yakalamaya çalışıyor; anahtar eline geçiyor, bakıyor ki çok şükür bir anahtar. "Allah Allah, bu nasıl iş, ya anahtar küçük ya delik büyük; biz bu tuzaktan nasıl çıkacağız?" diyor.

O tuzaktan nasıl çıkacak Sayın Başbakan? Sayın Başbakanın bir gazeteciye verdiği beyanat var, o beyanatı okumak istiyorum. "İnandığım şeyleri yaptıktan sonra, Başbakanlığımın, parti liderliğimin en pırıltılı günlerinde, ani bir açıklama ile politikayı bırakacağım..." yani, "Kaçacağım" diyor. "bu, öyle bir zamanda olur ki herkes şaşırabilir; çeşitli sebepler ararlar. Oysa sebep tektir; kendime ve aileme özel yaşam yılları ayırabilmek..."

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Mesela mart ayı sonunda, değil mi, Sayın Bakan?

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Daha da yakın olabilir.

Devlette temadiyet var" diyen ve bu devlete, gerçekten halk için, bir felsefeye dayalı olarak hizmet eden insan, bunu, en azından bugün söylemez, ayrıca da yapmaz. Devlet idaresine talipseniz, bunu sonuna kadar götürmeye, zor günleri de birlikte geçirmeye mahkûmsunuz, mecbursunuz...

NEVZAT ERCAN (Sakarya) — Sizin gibi (!). Doğu...

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Bizim gibi, evet...

NEVZAT ERCAN (Sakarya) — Hakikaten, zor günlerde üç ay devam ettirdiniz(!)

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Evet, bunun inişi de var, çıkışı da var.

Şimdi, sizlere bir başka noktayı arz edeyim. Merak ettim, acaba, bizim bu son sekiz on senemizde neler konuşmuş, Sayın Erdal İnönü dahil, Sayın Demirel dahil bütün liderler ve diğer yetkililer diye, bütçe konuşmalarını tek tek okudum, hepsi var burada. Hayretler içerisinde kaldım; yani, bu hayretimi, müsaade ederseniz izah edeyim.

Dün bize ne atfediyorlarsa, hangi yanlışı atfediyorlarsa bugün aynısını yapıyorlar...

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Ya sizinki yanlıştı ya da bizimki...

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Bravo... Bravo... Onu ben söyleyeceğim, Sayın Balyalı biraz sabret.

BAŞKAN — Vehbi Bey, karşı sıralardan çok yardım alıyorsunuz...

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Evet efendim...

BAŞKAN — Genel Kurula hitap edin efendim.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — En çok konuşulan konulardan birisi istikrar meselesi; ekonomik istikrar ve siyasî istikrar; hangisi hangisinden çıkmış?.. Müsaade ederseniz Sayın Demirel'in bir ifadesini okuyayım. Sayın Demirel, bu kürsüden "Hükümet adına cevap vereceklerden soruyorum, bu değerli kişilerden soruyorum : Yüzde 65-70 enflasyonun bulunduğu bir ülkede istikrar var mıdır? Vardır denebilir mi?" Ben de size soruyorum : Vardır diyebilir misiniz? Cevabı "Hayır" dün siz "Hayır" diyordunuz, bugün hepimiz "Hayır" diyoruz.

SABRİ YAVUZ (Kırşehir) — Enflasyonu yüzde 60'a, 70'e kim yükseltti?

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — "Eğer, buna istikrar vardır derseniz, o zaman istikrar yokturu ne için söyleyeceksiniz?" diyor Sayın Demirel. "Şimdi, efendim, bir ülkede siyasî istikrar varsa ekonomik istikrar vardır, siyasî istikrar yoksa ekonomik istikrar da yoktur. Peki, bu doğru. Ya bir ülkede ekonomik istikrar yoksa siyasî istikrar olur mu? (DYP sıralarından alkışlar) Şimdi, alkış falan yok tabiî.

Arkadaşlar, bakınız, en azından on sene bunları konuşmuşuz. Burada, gelmek istediğim bir nokta var: Bu, ülkenin hayrınaydı. Evet, birbirimizi beğenmiyorduk; ama konuşuyorduk. Bugün ekonomik istikrardan da, siyasî istikrardan da daha öteye gitmişiz, memlekette can güvenliği birinci mesele haline gelmiş; devletin varlığı konusunda burada tartışma yapılıyor. Bunu da, bu hale elbette biz getirmedik. Yahut da şöyle bir cevap vereyim size : Eğer bunları tenkit ettiyseniz, bunları önlemek için iktidara geldiğinizi söylediyseniz niye yapmadınız, yapma yoluna niye girmediniz? Buna da cevap verebilir misiniz?

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Veririz, veririz. Deniz kenarında şortla gezerken "anarşiyi önleyeceğiz" dediniz...

BAŞKAN — Sayın Balyalı, biraz önce ihtar ettim size, tekrar ettirmeyin bana efendim. Buyurun Sayın Dinçerler.

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Burada şunu noktalayayım : Netice itibariyle, yapamayacağınızı bildiğiniz halde vaat ettiniz; bunun özeti -konuşmamın içerisinde tekrarla söyleyeceğim- milleti bilerek kandırdınız.

Evet, Türkiye'nin ana meselesi terördür. Bu vesileyle, eşkiya kurşunuyla,kundaklamayla yanarak -biraz evvel Sayın Kazan da belirtti- ölenlere, şehit olanlara; askerimize, polisimize; bebelerimize, kızlarımıza, kadınlarımıza Cenab-ı Hak'tan rahmet diliyoruz; elbette onların acılarına katılıyoruz; hatta ve hatta, kandırılarak, korkutularak eşkiyanın safına katılıp ölen dindaşlarımıza da mağfiret diliyoruz.

Sayın Başbakan buraya gelip, "efendim, terörü konuşmadınız, çünkü çok başarılıyız, ağzınızı açamıyorsunuz" diyor. Açarız efendim, niye açmayalım? Terör için ne yaptınız? Evvela şunu söyleyelim: Terörün önlenmesi için, bir damla kanın durdurulması için kim ne hizmet yaptıysa ona hepimiz teşekkür boçluyuz, bunu inkâr edemeyiz; hangi Hükümet yaparsa yapsın, hangi idare yaparsa yapsın. Ancak, bir endişemiz var, onu burada dile getirmek mecburiyetindeyim. Eğer Avrupa'da, özellikle Almanya'da başlayarak yavaş yavaş diğer Kıta Avrupası ülkelerde devam eden hareketin başarısını, sadece, üç aylık, beş aylık Hükümete bağlıyorsanız haksızsınız; bu birincisi. İkincisi, herkes soruyor, biz de soruyoruz: Acaba bir ödün verecek misiniz?

ERDAL İNÖNÜ (İzmir) — Yok!

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Ve bunu yapmak için ne ödün vereceksiniz?

Evet, buna "Hayır" dersiniz Sayın İnönü; çünkü bu mesele tartışılıyor, herkesin vicdanında da, gönlünde de, kamuoyunda da tartışılıyor. Şuradan size bir iki şey okuyacağım; "Batı'nın senaryosu" diye yazılanlar var burada -sadece kısa bir bölümünü okuyup geçeceğim- ve yazan kişi, bu senaryoyu 3 madde halinde özetliyor :

"1. Türkiye Devletinin Kuzey Irak'ta kurulan Kürdistan Devletini koruma altına alması,

2. Türkiye'nin, kendi Kürt sorununu, Kuzey Irak'ta kurulan Kürdistan realitesiyle uyum içinde çözmesi,

3. Türkiye'nin, Kürdistan ve İsrail ile ittifak halinde bir cephe kurup, bu cephesini İran, Irak ve Suriye'ye döndürmesi" gibi şeyler. Çok kısa olarak söyledim.

Şimdi, üretilen bu veya buna benzer birtakım senaryoların -doğru ya da yanlış- içine Türkiye'yi sokacak mısınız, sokmayacak mısınız?

ERDAL İNÖNÜ (İzmir) — Yok!

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Tamam, lütfen, çıkın buradan söyleyin; millet de bilsin, biz de bilelim.

Bugün gazetelerde okuyoruz, işte, Apo için 4 ekip gitmiş, vesaire... Birkısım spekülasyonlar vardı. Sayın Çiller ilk kongrede Genel Başkan olmadan önce -bunu dile getirmekte fayda görüyorum- "efendim, işte, Apo'nun kellesi bile getirilecek... Ki, siz Sayın Çiller'i Genel Başkan seçin" denildi. Buradan bunların da cevabının verilmesini istiyoruz.

Gelelim Hükümetin kuruluşu meselesine. Bizi çok tenkit ettiniz, "4 eğilimsiniz; her biriniz bir şey söylüyorsunuz, biri sağa çekiyor biri sola çekiyor, biri liberal biri falan" dediniz... Şimdi, şu Hükümetin kuruluşundaki temel felsefeye bir bakalım... Bu iki partiyi birleştiren nedir acaba?

ALİ OĞUZ (İstanbul) — Menfaat.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Dün burada Sayın DYP sözcüleri, "bizim ortağımızın ideolojik görüşü vardır; ayrıdır; bize uymaz" dediler. Ha, demek ki ideolojik görüşünüz uymuyor.

SABRİ YAVUZ (Kırşehir) — Koalisyon protokolü var ama...

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Tabiî, tabiî, söyleyeceğim.

Programınız uymuyor, hedefiniz uymuyor, kimliğiniz tamamen farklı.

SABRİ YAVUZ (Kırşehir) — Nasıl farklı?

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Farklısınız tabiî; yani iki ayrı partisiniz.

MUSTAFA YILMAZ (Malatya) — Siz de farklısınız; 4 eğilimlisiniz.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Ha, bak, onu söylüyordum zaten; ben ona cevap veriyorum şimdi. Bakınız, bu ülkenin insanlarına çok büyük hizmet verebilmek için mi bir araya geldiniz? "Evet" deyin, diyebilirseniz.

MUSTAFA KUL (Erzincan) — Evet.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Millet inanacak mı acaba?

MUSTAFA KUL (Erzincan) — Kamuoyunda destek yüzde 80'lerde.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Hayır efendim; onu martta göreceğiz.

Sizin -özellikle DYP kanadına soruyorum, diğerlerine de soruyorum- bir teziniz vardı da "şunu, şunu, şunu yapacağız" diye mi geldiniz; Hayır, "ANAP'ın şusu, şusu, şusu yanlış" diye geldiniz; sürekli bizim, kendimize göre yanlış olan icraatlarımızı söylediniz. Bunların çoğu, milletin beğendiği icraatlar.

SABRİ YAVUZ (Kırşehir) — Olur mu?.. Hükümetin programı var, protokolü var...

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Siz esasında bir antitezdiniz, teziniz yok sizin; ülkeye bir şey katmadınız. Memleketin altmış yıllık meselelerini biz çözdük. Siz ne yaptınız iki senede, söyler misiniz bana?

NİHAT MATKAP (Hatay) — Siz neyi çözdünüz, anlatın lütfen?

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Şimdi söyleyeceğim ne yaptığımızı. Yaptıklarımızdan bir tanesini -Vakit yok, 15 dakikam kaldı- söyleyeyim : Yüzelli senedir bu ülkenin ve bu ülke insanlarının yaşadığı döviz çemberini kırdık. Dün, sizin döneminizde bir paket yabancı sigara taşıyan insan -bunu, maalesef, tekrar söylettiriyorsunuz- cebinden şu sigarasını çıkaramıyordu, cebinde iki dolar taşıyamıyordu; bugün -şimdi, dış borç ve ithalat ihracat meselesine geleceğim- bizim getirdiğimiz metotlarla ve tedbirlerle siz ancak 20 milyar dolarlık ithalat yapabiliyorsunuz. Biz devraldığımız zaman toplam ithalat ve ihracatımız 3-5 milyar dolar civarındaydı. Biz, bunu getirdik. Biz, Türkiye'nin makûs talihini yıktık, bu memleketi dünya ülkesi haline getirdik; siz değil, biz getirdik.

MUSTAFA KUL (Erzincan) — Türk parasının değeri ne oldu?

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Sayın Demirel'in dilinden düşmüyor; "Türkiye, dünya ülkesidir" diyor... Biz getirdik on senede, sekiz senede.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — ANAP sayesinde...

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Evet.

Siz ne yaptınız?

Şöyle toplayalım; Parti olarak bu iki düşmanı birleştiren bir ana unsur var, ANAP düşmanlığı.

MUSTAFA KUL (Erzincan) — "ANAP düşmanlığı" ne demek?

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Yani, siyaseten söylüyorum, gayet tabiî, memleket ölçüsünde söylemiyorum, yanlış anlamayın; mecazen söylüyorum. Yani, iki zıt partiyi birleştiren, birbirine yıllarca -bir anlamda, mecazî anlamda- kurşun atan iki partiyi birleştiren bir önemli sebep ANAP düşmanlığıydı; bu bir. İkincisi neydi? Makam...

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Bakanlık, bakanlık...

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Orhan Bey "bakanlık" diyor; doğru söylüyor. (ANAP sıralarından "paylaşma" sesleri.) Evet, paylaşma. Yani, netice itibariyle, bu Hükümet bir makam ve paylaşma hükümetidir.

İkincisinde, Sayın Çiller geldi -tabiî, bu temadiyet meselesi var ya- devam ettirdi ve maalesef siz ikinci Hükümetinizi, Türkiye Cumhuriyetinin 50 nci Hükümetini, hiç unutmayın, İLKSAN'ın ve İSKİ'nin gölgesinde kurdunuz.

SABRİ YAVUZ (Kırşehir) — İLKSAN sizin döneminizde kuruldu.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Siz, İLKSAN'daki yolsuzluğun ve İSKİ'deki marifetlerin gölgesinde Hükümet kurdunuz.

MUSTAFA KUL (Erzincan) — Otoyolları söyleyin.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Şimdi geleceğim oraya... Beni söyletmeyin... Sayın Genel Başkan bahsetti, ben tekrar etmek istemiyorum; mahkemedeki Belediye Başkanınızı, Hükümet bozulur korkusuyla görevden alamıyorsunuz canım; yapmayın...

SABRİ YAVUZ (Kırşehir) — Onları siz alıştırdınız.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Hayır, hayır, biz alıştırmadık.

BAŞKAN — Sayın Yavuz, biraz sonra siz konuşacaksınız efendim, o zaman kürsüden cevap verirsiniz.

SABRİ YAVUZ (Kırşehir) — Sayın Başkan, laf atmıyorum, diyalog yapıyoruz.

BAŞKAN — Diyalog yapmayın efendim; o uygun bir usul değil.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Efendim, müsaade ederseniz hızla geçeceğim.

BAŞKAN — Efendim, siz diyalogla cevap vermeyin; Sayın Dinçerler Genel Kurula hitap ediyor.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Birçok şeyi tenkit ettiniz; ama, aynısını yaptınız. Bunu iki misalle geçiyorum: "Çekiç Güç" dediniz; şurada kıyametler koptu.

MUSTAFA KUL (Erzincan) — Kim getirdi; siz getirdiniz...

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Siz götürecektiniz?!. Ama, Çekiç Güç sizi götürecek. Şimdi, "Çekiç Güç" diyorsunuz, arkasında "F-16" dediniz... Şurada, Sayın Demirel çıktı -hiç unutmuyorum, yüreğim sızlıyor- "ne yaptınız ki, sadece perçinlerini yapıyorsunuz perçinlerini" dedi. F-16'yı artırmak için uğraşıyorsunuz...

Döndünüz, dediniz ki, "Cumhurbaşkanına uçak ne lazım?" O Rahmetli Cumhurbaşkanının uçağına biniyorsunuz. (ANAP sıralarından alkışlar) Siz, hangi yoldan gidiyorsunuz? Ben Doğru Yolculara soruyorum: Hangi yoldan?..

SABRİ YAVUZ (Kırşehir) — O, devletin uçağı.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Siz durun, siz durun, Doğru Yolculara soruyorum. Şu Doğru Yolculara soruyorum: Hangi yoldan gidiyorsunuz; Doğru Yoldan mı, ANAP'ın

yolundan mı? (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Neyi doğru yapıyorsanız bizim yolumuzdan gidiyorsunuz, sizin Doğru Yolunuz falan yok Sayın Bakan.

Efendim şu satırların özetini söyleyeceğim : bu ülkede beş ay öncesinden daha iyi olan ne vardır, buraya çıkıp söyleyin...

MUSTAFA KUL (Erzincan) — Çok şey var.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Hayır efendim!.. Millet onu gösterecek martta inşallah.

"1983-1991 döneminde bu ülkeye bir çivi çakmadınız; sizin hükümetiniz olmasaydı da o işler yapılacaktı, elbette bir hükümet bunu yapacaktı" diyenlere söylüyorum : Siz şu son iki senede bu memlekete ne yaptınız? Siz olmasaydınız ne yapılırdı söyler misiniz?

MUSTAFA KUL (Erzincan) — 800 kilometre otoyol yapıldı, hem de sizin gibi yolsuzluk falan yapmadan.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Sayın Kul, Erzincan'a gelirim, oradan kalkamazsın! Gelirim Erzincan'a; onu için, sabırlı ol.

MUSTAFA KUL (Erzincan) — Gel, gel; 6 300 ev yapıldı...

BAŞKAN — Sayın Kul, müdahale etmeyin efendim.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Efendim, şimdi biraz teknik bir konuya geliyorum ve gene Demirel'in lafına atıf yapıyorum; Demirel, "bu bütçe kanunu borç kanunudur borç, efendim" diyor. Arkadaşlar bu bütçe var ya bu bütçe, sadece borç bütçesi değil, bu bütçe rehin bütçesidir.

EYÜP AŞIK (Trabzon) — İflas, iflas...

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Rehin, rehin... Rehin iflastan daha kötü.

Şimdi, rehin bütçesi nedir, anlatacağım : 1960 senesinde ihtilal olduğu zaman, Türkiye'nin rehnedilen 100 ton altınını getirmek için kıyamet koptu, hatta "ihtilali bunun için yaptık" falan dediler. Bakın siz neyi rehnediyorsunuz: Sabahleyin, CHP Grubu adına konuşan İrfan Bey arkadaşımız anlattı. Şu 41 inci maddeyi, bir kere daha, zabıtlara geçsin diye okumak istiyorum; bakınız neyi rehnediyorsunuz : "... kamu iktisadî teşebbüsleri, bağlı ortaklıkları ve bunların iştirakleriyle devlet iştirakleri ve özelleştirme kapsamında bulunan kuruluşlardaki kamu payları karşılık gösterilmek suretiyle..." Yani, rehnedilmek suretiyle... Ne yapılacak? Dış piyasalardan borç alınacak ve bu da hisse senedine dönüştürülecek. Bunun manası çok açıktır: Bunun manası -ben İrfan Beye katılıyorum- misal olarak, TÜPRAŞ'ın hissesini rehnedip 5 milyar dolar borç alacaksınız, ödeyemeyeceksiniz; adamın elinde hisse senedi -karşılık olarak verilmişgelecek, TÜPRAŞ'ın başına oturacak... Sessiz sedasız, bir özelleştirme yapacaksınız... Biz bunda yokuz arkadaşlar.

ABBAS İNCEAYAN (Bolu) — Özelleştirmenin kılıfı da bu.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Bu, büyük bir aldatmacadır. Bu konuda Anayasa Mahkemesine müracaat edecekler olacağını biliyoruz, duyuyoruz. Ama, onların meselesi şu : Onlar "efendim, bütçe kanununda böyle bir madde olmaz" diyorlar. Ben onun üzerinde durmuyorum; Türkiye'nin geleceğini ipotek altına almanın ötesinde, rehnediyorsunuz ve bunu da kimseye hissettirmeden yapıyorsunuz. Bunu yapmaya hakkınız yok; bu bir.

İkincisi, şu bütçenin açığına bir bakalım : "Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu bakan, malî yıl içinde bu kanunun 'Denge' başlıklı maddesinde belirtilen tutarın

1 katına kadar 1 yıl ve daha uzun vadeli borçlanma aktine yetkilidir" diyor. Şu andaki denge maddesinde, 823 trilyon lira ödenek, 624 trilyon lira gelir -gelir zaten aynı- ve 199 trilyon lira da açık olduğu belirtiliyor arkadaşlar. Şimdi, denge maddesiyle, 1 katına kadar daha borçlanma hakkı alıyorlar; etti 400 trilyon lira.

Burada konuşuldu; bütçedeki tahminlere göre, gelecek yıl yüzde 48 enflasyon olacakmış; ama, 70'ten eksik tahmin eden bir iktisatçı görmedim. Arada 20 puan fark var; aşağıdan yukarıya, 50'den yukarıya hesaplarsanız yüzde 40 eder. 400 trilyon oradan, yüzde 40'ı olan 160 trilyon lirayı da üzerine koyarsanız, bu bütçenin, şimdiden, kanunda yazılmış olan açığı 560 trilyon liradır. Gelin burada hayır deyin... Deyin ki, biz de millete gittiğimiz zaman, biz sorduk onlar söylediler diyelim; kimin doğru olduğunu millet bilsin. Böyle bütçe olmaz! Bizim dönemimizdeki açığın nispeti de kendisi de o kadar düşüktü, buna rağmen şurada kıyametler kopardınız...

MUSTAFA KUL (Erzincan) — 1988'de 32 trilyonluk bütçenin 6 trilyon lirası açıktı.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Yapmayın canım... Siz iyisini yapın, niye bizim yanlışımızı devam ettiriyorsunuz? Niye bizi yanlışta taklit ediyorsunuz? İyiliklerimizi taklit edin.

MUSTAFA KUL (Erzincan) — Daha üç yılımız var.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Ayrıca, özelleştirme konusunda şu anda bir görev değişikliği oldu, yeni bir arkadaşımız geldi. Bu arkadaşımızın THY'deki marifetleri hakkında -kusuruma bakmasınlar- elimde şöyle bir rapor var ve bu raporun gereğini yapacağız; şu anda vaktimiz yok. Endişe ediyorum -İrfan Beye tekrar katılıyorum- yeni bir personel değişikliğiyle acaba THY'deki yanlışlıkların bütün Türkiye'deki özelleştirme işine tatbik edileceğinden mi umutlular diye düşünüyoruz ve biz umutlu değiliz.

Dış ticaret konusu söylendiği için kısa geçeceğim. 9 ayda 21 milyar dolarlık ithalat, aşağı yukarı 10,5 milyar dolarlık ihracat... böylece, 10,5 milyar dolarla Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük dış ticaret açığı size nasip oldu. Bununla övünemezsiniz.

Dış borç meselesinde -çok az vaktim kaldığı için- bir basit rakam daha söyleyip geçeceğim. 1992 senesinde Japonya'dan yen'i alıp Türkiye'ye getirdiniz; o yenin karşılığında 58 lira kullandınız. Şimdi o yeni öderken -iki gün evvelki kurla söylüyorum- 129 lira 13 kuruş ödeyeceksiniz. Eğer bu iki rakamı birbirine bölerseniz, yüzde 122 eder. Daha, yenin kendi faizi yok. Şimdi soruyorum : Faizle yen alıp, getirip, personelin maaşını ödemek devlet yönetmek midir, Maliye yönetmek midir, Hazine yönetmek midir?

ABBAS İNCEAYAN (Bolu) — Üstün beceri (!)

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Olacak şey mi? Eğer buna, olacak şeydir, bu doğrudur diyorsanız, gelin şu kürsüden söyleyin arkadaşlar. Deyin ki: Japonya'dan şu maliyetle kredi almak doğrudur.

Bir şey daha söyleyeyim size : Japonya'dan aldığınız kredinin çapraz kurla hesabını yaptığınız takdirde, dolar üzerinden, faizi yüzde 20'ye geliyor. Yüzde 20 faizle hangi devlet borç alıyor acaba şu günün dünyasında?.. Bulamazsınız.

ABBAS İNCEAYAN (Bolu) — O kadar hesaba giremezler.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Efendim, şu noktaya geleceğim : Bakınız, Başbakanlığın görevlerini saymak istemiyorum; ama, saymak ihtiyacındayım; fakat, Sayın Çiller'in Kanunu okumasını istirham ediyorum, masasının önüne koysun şöyle.

Başbakanın ve Başbakanlığın bir önemli görevi, devlet teşkilatının düzenli ve müessir bir şekilde işlemesini temin etmektir. Aynen, cevap olarak söylüyorum : Bu kürsülerden, Sayın Demirel, "efendim, devleti işletin" demiştir; efendim, devleti siz işletin, şu anda direksiyonda siz varsınız. Devletin neresini işletiyorsunuz?.. Hükümetin kendisi işlemiyor... Tekrarlamak istemiyorum, söylendi burada, müteaddit kere söylendi; itirazlar, nizalar, kavgalar gürültüler; ama, sırf makam ve koltuk uğruna, devam...

Dönüyoruz, Meclisi siz mi işleteceksiniz, biz mi işleteceğiz?..

MUSTAFA KUL (Erzincan) — Hep beraber...

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Hayır efendim.

Ben biliyorum ki, siz kendi gruplarınızda, kendi özel toplantılarınızda bir gerçeği dile getiriyorsunuz; bunu SHP'nin Sayın Genel Başkanı da söylüyor, DYP'nin Sayın Genel Başkanı da söylüyor, Meclisi iktidar işletir; daha önemlisi de Meclisi Hükümet işletir.

Sonra, "güvenoyu alırken ne güzel 226'yı buluyorsunuz, kanun çıkarırken neredesiniz?.. Bütçe Kanununuzda 174 oyu ancak bulabildiniz "demezler mi insana?.. Ve bundan insan azıcık alınmaz mı? Bu bir siyasî zaaf değil mi?.. Meclisi işletemiyorsunuz, bunun günahı size ve çok daha acı bir olay, dönüp "her şeyi Meclis halletsin" diyorsunuz. Meclis Başkanımız, üzerine vazife olmayan görevlerle uğraşıyor; partileri falan topluyor ve kamuoyuna, sanki icra ile ilgili her şeyin hal yeri Meclismiş gibi, bütün icraatın her türlü kontrolünün ve gereken her şeyin yapılmasının yeri Meclismiş gibi bir intiba veriliyor.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu Meclis 1924 Anayasını tatbik etmiyor; bu Parlamentonun icra gücü yok. İcra gücü olmayan bir müesseseye icra sorumluluğunu ve icra vebalini yükleyerek halkın önünde dolaşırsanız, halkı yanlış yere götürürsünüz. Hükümet çözecek... Devleti Hükümet işletecek.

Dönüp bakıyoruz, acaba neleri işletmediniz diye; 13 konu saymıştık. Bunlardan yargıyı mı işletiyorsunuz?..

MEHMET ALP (Kars) — Yargının en iyi işlediği dönem bu dönem.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Şu Anayasa Mahkemesine yaptığınızın ben de şahidiyim, sanıyorum Sayın İnönü de o bütçe görüşmeleri sırasında oradaydılar. Şuradan Nami Çağan beyin bir cümlesini okuyacağım eğer fırsat bulursam. Efendim, Anayasa Mahkemesinin, 3 milyar 300 milyon liralık bilgisayar masrafı var; yazılı, mukarrer mukavelesi var; ama, 600 milyon lira veriyorsunuz ve ondan sonra da övünüyorsunuz, paramız var diye Doğu Anadolu'ya trilyonlar dağıtıyorsunuz.

MEHMET ALP (Kars) — Mecliste bilgisayar var mı?

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Yani, hiçbir memur da idrak etmedi mi, Anayasa Mahkemesinin 3 milyar 300 milyonluk bilgisayar masrafını 600 milyona indirmenin bir mantığı var mı?.. Teknik mantığı var mı; yok; siyasî mantığı var.

MEHMET ALP (Kars) — Hepsine, sırasıyla...

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Siyasî mantığı var; ama, onu dile getirmek istemiyorum.

BAŞKAN — Son 3 dakika, Sayın Dinçerler.

MEHMET ALP (Kars) — Öncelikli olanlara vereceğiz.

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) — Kararnameleri niye iptal etti (!)

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Efendim, işte, onlara kızdılar da onun için yapıyorlar. Onları geçiyorum; bu arada, Nami Çağan ile ilgili söyleyeceklerimi de geçiyorum.

Siz, bakın neleri işletmiyorsunuz : Bürokrasiyi çalıştıramıyorsunuz, -çok kısa geçiyorum ve bir cümleyle özetliyorum -Modern yönetimde üstten alta yetki devri esastır; ama, siz bir şey icat ettiniz- şurada zabıtlara geçsin diye söylüyorum- bu icadınızla siz, yukarıya yetki iadesi yolunu getirdiniz; hiçbir memur kâğıt imzalamıyor; ya bakana ya da Başbakana gidiyor. Olmaz; yanlıştır. Yani, bürokrasiyi, valileri ve belediyeleri işletemiyorsunuz.

İktisadî hayatın düzenli işlemesini sağlayamadınız. Gerek özel gerekse resmî kesimler için Anayasanın size verdiği kontrol ve düzenleme görevini yapamıyorsunuz.

Hükümetle Cumhurbaşkanlığı arasında sıkıntılar var. Hayır derseniz, burada, Sayın Demirel'in beyanatını gösteririm; "müdahale edeceğim" diyor. Başka bir yazıda da, "Baba, atağa kalktı" diyor. Niye Babayı atağa kaldırıyorsunuz; işinizi görün; kendiniz görün işinizi.

Dış siyaseti nasıl işletiyorsunuz?.. Sadece Kıbrıs'la ilgili bir konuyu söylemek istiyorum. Türk cumhuriyetleri arasında TÜRKSOY diye bir Kültür Anlaşması yaptınız; ama Kıbrıs'ı dışında tuttunuz... Saatlerce konuştuk; bunun cevabı yok, bir kere daha söylüyorum.

İç güvenlik ve törer meselesi zaten anlatıldı.

Enflasyon konusunda 2001 masallarını dinliyoruz; tekrar etmek istemiyorum.

Anayasanın işlemesi konusunda, hukuk anlayışınız sakat; izah edildi, tekrarlamıyorum. Bir kanunun Anayasaya aykırı olduğunu bile bile, biz Anayasa Mahkemesine müracaat etmeyecekmişiz... Bunları unutmayın; bunlar yarın öyle aleyhinize kullanılacak ve milletin önünde öyle şeyler söylenecek ki, sizler hakikaten mahcup olacaksınız.

Bu Hükümetten kimler memnun; bunların hiçbirini söylemiyorum. İşçi mi memnun, memur mu memnun, dışarıda aç, açık kalmış vatandaş mı memnun, Yavi Köyündeki insan mı memnun? Millet biliyor bunları... Onları da geçiyorum.

Sözlerimi şöyle bağlamak istiyorum : Siz iktidara geldiniz de ne oldu? Şu Türkiye'ye ne ilave ettiniz? Siz olmasaydınız, başka bir hükümet olsaydı, bu Türkiye'nin nesi eksilirdi?

MUSTAFA KUL (Erzincan) — Siz vardınız, niye bıraktınız?

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Her zaman olacak, Türkiye Cumhuriyeti hükümetsiz kalmaz; ama ne eksilirdi Siz bürokrasinin seline kapılmışsınız.

BAŞKAN — Toparlayın efendim.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Bir de, güç kazanma kavgasına girmiş bir hale, farkında olmadan devam edip gidiyorsunuz.

Bakınız, ne verdiniz siz : Çalışmaz bir Parlamento, yürümez bir Hükümet, acemi bir Hükümet... Sayın Demirel diyor ki : "Acemi berbere tıraş olmayın."

GÜNEŞ MÜFTÜOĞLU (Zonguldak) — Acemi olmaz hükümet.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Olur, olur... Hükümet başkanlarının acemisi olur Sayın Güneş.

İRFETTİN AKAR (Muğla) — Siz de acemiydiniz zamanında.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Devamla) — Biz de acemiydik; doğrudur; ama, biz ustalaştık, bekliyoruz sizi. Acemi berbere tıraş olursa bu millete yazık olur.

Acemi bir Hükümet, iç çekişmeler, ayıplamalar ve kopmalarla yürüyen iki tane kanat - daha dün iki milletvekili istifa etti, yarın ne olacağı belirsiz- mecali kalmamış partiler, daha da fukaralaşmış işçi, memur, çiftçi, emekli, dargelirli. Hani, "benim işçim" diye bağırıyordunuz... Onlar sizi terk ettiler. Boğazına kadar borçlu bütçe, rehin bütçesi. Bu lafı özellikle söylüyorum. Tasarruf edemeyen bir ekonomi, tasarruf oranını yüzde 26 ile bıraktık, 17'ye düşürdünüz. Yükselen dış borç, karmakarışık dış siyaset. En karışık dış siyaset bu dönemde yaşanıyor, Sayın İnan anlatacak size bunları. Evet, bütün bunlar sizin ilaveleriniz. Bu mu koordinasyon, bu mu devleti şletmek?..

Aklıma rahmetli İsmet İnönü geliyor, keşke sağ olup da burada olsaydı, size, "Hadi canım sende!' derdi. Meşhur sözü. Milleti mi kandırıyorsunuz, kendinizi mi kandırıyorsunuz?..

Beyler, Türkiye'yi bunlarla bir yere götüremezsiniz. Size bir tavsiyemiz var : Millete yapacağınız en büyük iyilik, onun sırtından inmektir. Gelin, bu iyiliği milletten esirgemeyin. Bu Parlamentoda Sayın Demirel'in söylediği bir söz var; sözümü onunla bitiriyorum : "Testi, içinde ne varsa onu sızdırır; sirke varsa sirke, bal varsa bal sızdırır." Sizin testinizde masal var, sizin testiniz masal sızdırıyor.

Hepinize sevgiler, saygılar sunuyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Dinçerler.

Söz sırası, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına, Sayın Sabri Yavuz'un.

Buyurun efendim. (SHP sıralarından alkışlar)

SHP GRUBU ADINA SABRİ YAVUZ (Kırşehir) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisinin müzakeresine sunulan 1994 Malî Yılı Konsolide Bütçe Kanunu Tasarısının tümü üzerinde yapılan görüşmelerden sonra, bugün, Başbakanlık ve bağlı kuruluşların bütçeleri hakkında, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubunun görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi ve değerli milletvekillerini saygıyla selamlıyorum.

Başbakanlık bütçesinin görüşülmesi, bir yerde, bütçedeki rakamların bütçe tekniği açısından analizi yanında, ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik, sosyal ve siyasî yapısının değerlendirilmesi, bu yapıda iktidara yön verecek çözüm önerilerinin araştırılması ve tartışılması ortamını yaratmaktır, polemik yapmak değildir herhalde.

Sayın milletvekilleri, 3056 sayılı Yasayla düzenlenen Başbakanlık Teşkilatının kuruluş amacı, bakanlıklar arasında işbirliği sağlamak, hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini izlemek, devlet teşkilatının düzenli bir şekilde işlemesini sağlamaktır. Daha açık bir ifadeyle, hükümetçe vaat edilen hususların yerine getirilmesinin baş sorumlusudur; toplumun tüm sorunlarının ve istemlerinin çözümüyle özdeşleşen siyaset erkinin odağıdır.

1993 yılında birçok ülkeyi kıskandırıcı bir büyüme temposunun tutturulmuş olması, sevindirici bir gelişme olmuştur. Dünya ekonomisinin durgunluk yaşadığı bir süreçte 1992, 1993 yıllarında ekonomimizin kesintisiz olarak yüksek bir tempoda büyümesi, önemli bir performans göstergesidir. Ancak, hemen belirtmek gerekir ki, bu büyüme, yeni kapasitelere ve yatırımlara dayalı bir büyüme olmamıştır. 1992, 1993'te kaydedilen büyüme, büyük ölçüde iç talebe dayalı olmuştur. Bu anlamda, ekonominin makro dengelerinin daha sağlıklı hale getirilebilmesi için gerekli tedbirler alınarak, 1994'te büyümenin yeri, kapasitelere dayalı, daha sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesinin koşulları yaratılmalıdır.

Sayın milletvekilleri, Koalisyon Hükümetini en çok uğraştıran konuların başında terör sorunu gelmektedir. Hemen belirtmek gerekir ki, terör, PKK'nın şiddet olaylarının tırmandırılmasıyla sınırlı değildir. Sivas katliamı göstermiştir ki, terör, dinsel kılığa da girebilmektedir. Sivas katliamını yapanlar, laikliği, dinsizlik ya da din karşıtlığı gibi gösteren, bu motifi kullanan kimselerdir. Bunu görmezlikten gelmek, buna anlayışla ve ılımlı olarak yaklaşmak, devletin temel niteliklerine yönelik şiddet hareketlerinde çifte standart uygulamak olur. PKK terörüne karşı duyarlı davranan, büyük başarılar kazanan Hükümet, aynı duyarlılığı din motifli şiddet hareketlerinde de göstermelidir. Başka bir ifadeyle, şiddetin hiçbir biçimi ve motifi onaylanmamalıdır. Bu anlamda, Terörle Mücadele Yasa Tasarısının görüşmelerinde, bu hususun dikkate alınarak gerekli duyarlılığın gösterilmesi gereğini özellikle vurgulamak istiyorum.

Güneydoğu Anadolu Bölgemizde terör devam ettiği sürece, bölgedeki hizmet kervanının işletilmesinde zorluklar olacağının bilincindeyiz. Bu gerçeğe rağmen, Hükümetin bu bölgeye yönelik büyük bir ekonomik seferberlik başlatmış olması sevindiricidir. 22 Temmuzda Bakanlar Kurulunda alınan kararla, Şırnak ve Hakkâri İllerimizin pilot bölge olarak seçilmesi olumlu bir adımdır. Bu illerde başlatılan kalkınma programıyla 550 milyarlık bir gelir artışı sağlanması öngörülmektedir. Bu çaba, teröre rağmen, bölge için öngörülen hizmet kervanının somut bir göstergesidir.

Programın başarısı işin başlatılan uygulamalar, Hükümet tarafından titizlikle izlenmeli, aksamalar ortaya çıktığında gerekli tedbirler süratle devreye sokulmalıdır. Hükümetin, yöre halkının güvenliği, huzuru, mutluluğu ve ekonomik kalkınması yönünde atacağı her adımı içtenlikle destekliyoruz.

Sayın milletvekilleri, Anayasamızdaki TRT tekelinin kaldırılarak, özel kesimde radyo ve televizyon yayınına olanak sağlanması, geç de olsa demokratikleşme yolunda önemli bir adım olmuştur. Böylece, basın yayın alanında şeffaflığa, çokseslliğe olanak sağlanmış ve kamuoyunda benimsenen "ben de radyomu istiyorum" sloganında dile getirilen demokratik isteme yanıt verilebilmiştir. Anayasa değişikliğinden sonra şimdi sıra özel televizyon yayınlarını düzenleyen kanunun çıkarılmasına gelmiştir. Genel Kurulumuzda görüşülmesine devam edilen bu kanun teklifine ilişkin gelişmeler süratle sonuçlandırılmalıdır.

Bilindiği üzere, kamu çalışanlarının sendikalaşmasına yönelik engelleri kaldıracak 87 ve 151 sayılı ILO sözleşmeleri, Yüce Meclisimizce kabul edilmiştir. Böylece, Birinci Koalisyon Protokolünde yer alan taahhüdün yaşama geçirilmesinde önemli bir adım atılmıştır. Ancak, 1993 yılında bu süreç tamamlanamamıştır. Şimdi, Hükümetimizden beklediğimiz, kamu sendikalarının kurulmasına ilişkin esasları belirleyen yasal düzenlemeleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi önüne getirmesidir.

Koalisyon Hükümetinin yeni bir personel rejimi üzerinde çalıştığını biliyoruz. Kamu çalışanlarının katılımcı, huzurlu ve güvenli bir ortamda verimli hizmet vermelerini sağlayacak, liyakat, ehliyet ve kıdemi eşboyutlu değerlendirecek, çağdaş ve dinamik bir personel reformu gerçekleştirecek bu tasarının hemen yaşama geçirilmesi gerekmektedir. Bu tasarıyla, kamu çalışanlarına, özellikle toplusözleşmeli grev hakkı olan sendikal hakkın verilmesi gerekir. Bundan hiç kimsenin korkmaması lazım. Çünkü, artık, toplumlar, ülke sorunlarını birlikte yüklendikleri ve birlikte omuzladıkları sürece başarılı oluyorlar. Avrupa'da olduğu gibi, ülkemizde de artık, bundan sonra, sendikalarımız, ülkemizin var olan sorunlarına çözüm üreten, proje üreten kurumlar olmalıdır; ülkemizin sorunları, ancak birlikte böyle omuzlanabilir, böyle çözülebilir.

Ancak, aradan geçen bir yıla rağmen, yeni personel rejimi çalışmalarının tamamlanamaması ve bütçe konuşmalarında bu konuya yer verilmemesi üzücüdür. Hükümetin bu konuya gerekli duyarlılığı göstermesini diliyor ve bekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planının hazırlık çalışmaları sırasında oluşturulan Bilim Araştırma Teknoloji Ana Planında açıkça belirtildiği gibi, ülkemizin bilim ve teknoloji altyapısı henüz kurulamamıştır. 1963 yılında müspet bilimler alanında araştırma yapmak üzere kurulmuş bulunan TÜBİTAK, 1987 yılına kadar bu işlevini sürdürmüş, bu tarihten sonra ise, siyasal iktidarın güdümüne alınarak, bir bilimsel kuruluştan çok, ticarî bir işletmeye yaraşır şekilde örgütlenmiştir. Hükümetimizce, TÜBİTAK'ı yeniden özerk bir yönetim biçimine kavuşturmak amacıyla hazırlanan yasa tasarısı, veto nedeniyle Genel Kurulumuzun gündemine gecikmeyle girebilmiştir. Umuyoruz ki, en kısa sürede bu tasarı yasalaşacaktır.

Sayın milletvekilleri, ülkemizin ulaştığı ekonomik gelişme düzeyi ve uluslararası ilişkilerimizin bizi getirdiği aşama, bilim ve teknoloji alanındaki gelişmelerin ülke kalkınmasında değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Maalesef, ülkemizde, araştırma ve geliştirme faaliyetleri için ayrılan kaynakların gayri safi millî hâsıladaki payı ve araştırıcı personel sayısı yetersiz kalmaktadır. Araştırma ve geliştirme harcamaları yapmakla görevli TÜBİTAK'a 1994'te ayrılan ödeneğin gayri safi millî hâsıladaki payı onbinde 4'tür. Kaldı ki, bu ödeneğin tümü araştırma ve geliştirme harcamalarına gitmemektedir. TÜBİTAK bütçesinin 1994 toplam konsolide bütçe harcamaları içindeki payı ise, ancak binde 1 düzeyine ulaşabilmektedir. Oysa, gelişmekte olan ülkelerde araştırma ve geliştirme faaliyetleri için bütçe ödeneklerinin en az yüzde 30'u ayrılmaktadır. Ülkemiz, 2000'li yıllarda, gelişmekte olan ülkelerle yarışmak istiyorsa, bilim ve teknoloji politikalarının yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, üniversiteler dahil, dağınık olan bilim kurulları, bir koordinasyona götürülerek, ayrı ayrı araştırma yapma yerine, aynı konuda tek araştırma yapmaları sağlanmalı, böylece, ülkenin kıt olan kaynakları rasyonel kullanılmalıdır.

Aile Araştırma Kurumu, geçen Hükümet döneminde, belli bir ideolojik grubun hâkimiyetine terk edilmiş, aile mefhumunun korunmasına ilişkin çalışmalar yozlaştırılmıştır. Hükümetimiz, Türk ailesinin ananevî yapısına sadık kalınarak, çağdaş bir yapıya kavuşturulması amacıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığımızın kurulmasına ilişkin kanun hükmündeki kararnamenin Anayasa Mahkemesince iptali, bu hizmetlerin yürütülmesinde önemli bir boşluk yaratmıştır. Gerekli yasal düzenleme bir an evvel yapılmalıdır.

Millî İstihbarat Teşkilatındaki sivilleşme, sevindiricidir. Dileğimiz, MİT'in, politkaüstü ve sivilleştirilme idealleri doğrultusunda yararlı işlevlere girmesidir.

Başbakanlık merkez teşkilatıyla ilgili bir konuya değinmek istiyorum. Bugün, Başbakanlıkta geçici olarak çalışanların sayısı, kadrolu çalışan personel sayısının hayli üstündedir. Bu yığılmanın nedeni, diğer bakanlıklardan farklı olarak, Başbakanlıkta çalışanlara fazla ücret ödenmesidir. Bu haksızlığın, Personel Kanununyla ilgili değişik çalışmalarında dikkate alınarak, bir an önce kaldırılması gerekmektedir. Böylece, hem Başbakanlığa olan talep ve yığılma azalacak hem de diğer kamu kurumları memurlarıyla olan ücret dengesizliği son bulacaktır.

1965 yılında yürürlüğe giren, özel bir kanunla kurulmuş ve bu kanunda kamu kurumu niteliğinde bir kuruluş olarak tanımlanmış olan Millî Prodüktivite Merkezi, dünyadaki benzerleriyle hemen aynı alanda faaliyet göstermesine rağmen, bu faaliyetler hiçbir zaman etkili

ve başarılı olamamıştır. Millî Prodüktivite Merkezinin fiziksel altyapı, personel, teknolojik imkânlar ve bütçe açısından son derece yetersiz koşullarda faaliyet göstermek durumunda kalması, bu başarısızlığın belki de birinci nedeni olmuştur.

Dünyada ve ülkemizde ortaya çıkan ekonomik, politik, sosyal ve kültürel gelişmeler Türkiye'nin önüne yeni ufuklar açmış ve paha biçilmez imkânlar doğmuş bulunmaktadır. Böyle bir dönemde, özenle hazırlanıp, planlanmış bir ulusal verimlilik hareketinin ülkemizde başlatılması ve bu hareketin odak noktasında koordinatör ve katalizör görevini, işlevini üstlenmiş çok yönlü bir verimlilik merkezinin görevlendirilmesi şarttır. Verimlilik ve ekonomik kalkınma alanında, İkinci Dünya Savaşının hemen sonrasından bugüne kadarki dönemde gerçekleşen gelişmelerden alınacak başlıca derslerden biri budur.

"Orta vadeli" diye nitelendirilebilecek bir gelişme süreci boyunca yeterince desteklenecek ve güçlenecek bir verimlilik merkezi, yeni yüzyıla girmeden, kendi başında ayakta durabilen bir tür verimlilik hareketi, en az, dünyanın başka bölgelerindeki kadar çarpıcı ve başarılara yönlendirilebilen bir konuma ulaşacaktır.

Özgürlükçü ve katılımcı, her alanda tam demokratik rejim, ulusumuzun vazgeçilmez, feda edilmez, ödün verilmez yaşam tarzıdır. Bu bağlamda, millet iradesinin mutlak üstünlüğü ve egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ilkesi ülkemiz için her şeyin hareket noktasıdır.

Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Ülkemizin bölünmez bütünlüğü tartışılamaz. Türkiye'nin üniter devlet niteliği, toplumsal yapımızdan kaynaklanan geleneksel bir beraberlik ve birlik fikrini yansıtmaktadır. Bu birlik ve beraberlik, ortak bir siyasî kültürün sonucudur. Beraberlik ve birlik fikrinin zedelenmesinin kimseye faydası ve hayrı yoktur.

Ülkemizin, günümüz, siyasal, sosyal ve ekonomik koşullarını dikkate alan, sivil toplumun gelişmesinden başlayan katılımcı ve tam demokratik bir anayasaya ihtiyacı olduğu açıktır. Türk toplumu, kendisine kabul ettirilmiş ve bu nedenle, on yıl gibi kısa bir sürede yaşlanmış, ülke ihtiyaçlarının tamamen gerisinde kalmış bir Anayasayla yöneltilmeye devam edilemez, edilmemelidir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'nin ihtiyacı olan anayasa, hukukun üstünülğünü vazgeçilmez ilke sayan, tam demokratik ve çoğulcu sistemi öngören çağdaş bir anayasa olmalıdır. Böyle bir anayasanın, tüm siyasî partiler başta olmak üzere, ülkedeki ilgili kuruluşların ve halkımızın uzlaşması sonucu oluşması en büyük dileğimizdir. Şuna inanıyoruz ki, katılımcı demokrasilerde genel mutabakat, anayasaların kalıcılığının en önemli unsurudur.

Bu düşüncelerle, Başbakanlık bütçesinin, Başbakanlık Teşkilatına, ulusumuza hayırlı olmasını diliyor, Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Yavuz.

Değerli milletvekilleri, gruplar adına konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, Başbakanlık bütçesi üzerinde, Hükümet adına söz talep eden Devlet Bakanı Sayın Necmettin Cevheri'ye söz veriyorum.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Şanlıurfa) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin sayın ve saygıdeğer üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Başbakanlık bütçesi üzerinde yapılmış olan son derece değerli ve kıymetli görüşleri cevaplamak üzere huzurunuzda bulunurken, her şeyden önce, her zaman olduğu gibi, bugün de, Meclisimizin, Başbakanlık bütçesi üzerinde son derece düzeyli, seviyeli bir tartışma ortamı getirmiş olmasını, yine hepimizin katılacağı, hepimizin birlikte memnun olacağı ve birlikte sevineceği bir olay olarak işaretlemeye değer buluyorum. Gerçekten, değerli grup sözcüleri, her zaman olduğu gibi, hükümetlerin her zaman yararlanacağı, yararlanmaları şart ve gerek olan kıymetli görüşlerini ortaya getirdiler.

Başbakanlık bütçesinin, genelde bir hükümet bütçesi sayılması için, gerçekte anayasal birtakım sebepler de vardır. Hükümet içerisindeki sorumluluğun müşterek oluşu, Başbakanlığın, hükümetin birimlerini teşkil eden, bir yerde, hizmet kesimlerinin koordinasyonunu sağlayan ve dolayısıyla, onların koordinasyonunu sağlamak itibariyle, icraatlarından da ayrıca bütün diğer bakanlarla birlikte sorumlu olunan bir mevkide bulunuşu ve Hükümetin başı oluşu, tabiatıyla, rejimin ve sistemin içerisinde son derece önemli bir yer taşımaktadır.

Aslında, parlamenter rejimin içerisinde hükümet, biraz önce, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Sözcüsü değerli arkadaşımın da işaret ettikleri gibi, çoğulcu demokrasi aşamasını aşmış, artık, katılımcı demokrasi evresini yaşayan demokrasi dünyasında, bu sistemin son derece kıymetli ve önemli bir unsurudur. Hem kıymetli hem önemli... Sayın Demirel'in zaman zaman bu kürsüde ifade ettiği gibi, bir yerde, âdeta sistemin kalbidir ve tabiatıyla, Başbakan da, sistemin kalbi, sistemin ana organı olan bu kuruluşun başı bulunması itibariyle, buradaki bütçesinin üzerinde son derece titiz eleştirilerin yapılmasının, aynı zamanda gerekçesini verir.

Değerli milletvekilleri, iktidar bütün rejimlerde vardır. En ilkel devletlerde, aşiret devletlerinde, kabile devletlerinde dahi iktidar vardır. Bir yerde idare varsa, iktidar vardır. Rejimi demokratik yapan, muhalefettir. Bunu burada söylemeyi bile fazla sayıyorum. Rejimi demokratik yapan, dolayısıyla, o ülkede yaşayan insanları birer teba kişi olmaktan çıkarıp, toplumun onurlu ve sorumlu birer vatandaşı yapan şey de, işte bugün burada birlikte yapmaya çalıştığımız demokratik düzenin işlemesidir. Yani, bugün burada muhalefetin değerli sözcülerinin katkılarıyla zenginleşen bir bütçe müzakeresini yapmış oluyoruz; bunu söylemek istiyorum.

Buradan, değerli arkadaşlarımızın kıymetli görüşlerini cevaplamaya geçmek istiyorum. Cumhuriyet Halk Partisinin değerli sözcüsü Sayın İrfan Gürpınar arkadaşımız, kıymetli görüşleri arasında, Hükümet Programında derpiş edildiği, yer verildiği halde, kurulması düşünülen dört bakanlıktan insan hakları, kadın hakları ve denizcilik bakanlıklarının kurulmasının gerçekleşemediğini söylediler. Değerli arkadaşımdan, partisinden ve bütün değerli milletvekili arkadaşlarımızdan ricamız odur ki, bu kanunların çıkması hükümetlerin taahhütüdür; ama, Meclisin işidir. Bir yerde, hep beraber...

İRFAN GÜRPINAR (Kırklareli) — Kanun gelmiyor.

ADNAN KESKİN (Denizli) — Nelerde anlaşabileceğinizi ortaya koyarak aranızda anlaşıp bunları getirebilirsiniz.

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — Kanun geliyor da, dışarıda çay kahve içerek, yoklama istemeyi bir hak olarak kullanırken, obstrüksiyonu bir hak olarak kullanırken, Parlamento olarak kanun çıkarmayı da bir mükellefiyet, bir anayasal görev olarak gözden uzak tutmazsak... (DYP sıralarından alkışlar)

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — DYP sıralarına da söyleyin Sayın Bakan.

ADNAN KESKİN (Denizli) — Paylaşmakta anlaşın Sayın Bakan.

BAŞKAN — Efendim, lütfen müdahale etmeyin.

Sayın Bakan, siz Genel Kurula hitap edin efendim.

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — Obstrüksiyon hakkı kadar, bu Meclisin kanun yapma görevi vardır. Bu, millete verilmiş bir taahhüttür.

İRFAN GÜRPINAR (Kırklareli) — Doğru.

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — Evet, işte o taahhüdümüzü yerine getirirsek...

ALİ DİNÇER (Ankara) — Vergi affını getirdiniz de çıkmadı mı? Onları da getirseydiniz.

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — O taahhüdümüzü yerine getirirsek Sayın Dinçer, bu kanunları da çıkarırız.

ADNAN KESKİN (Denizli) — İstediğiniz kanunları çıkarabiliyorsunuz.

ALİ DİNÇER (Ankara) — Vergi affı nasıl çıktı?

BAŞKAN — Sayın Dinçer, Sayın Dinçer...

Devam edin Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — KİT'ler özelleştirilecekti, Anayasaya takıldı. Anayasaya takılmış olmasının, hukukçu olduğunu bildiğim değerli arkadaşımın tenkit etmesi gereken bir tarafı olmadığını düşünmek istiyorum. Aynı zamanda, Anayasaya aykırılığın da şekil yönünden olduğunu düşünüyorum. Değerli arkadaşımın bu görüşlerini de tashih etmiş olarak kanun tasarısı halinde getirdiğimiz zaman, arkadaşımızın, bu tasarıların kanunlaşmasında bize yardımcı olmasını beklemek de hakkımız olması lazım.

San Francisco Beyannamesinden bahsetti değerli arkadaşım. San Francisco Beyannamesinin bir hükmünü hatırlattığı için kendisine teşekkür ediyorum. San Francisco Beyannamesi diyor ki : "Yönetim hakkı insanlık hakkıdır." Yani, San Francisco Beyannamesindeki birçok maddelerin arasında, bütün diğer hükümleri gibi son derece değerli olan bir hükmünde "Yönetim Hakkı, insanlık hakkıdır" diyor. Bununla, şu noktaya gelinmiş oluyor ki; insanların kendi kendilerini yönetmesi, artık, bir siyasî hak olma aşamasını aşmış, insanlık hakları arasına girmiş; yani, siyasal hakların arasından çıkmış, insanlık haklarının arasına katılmıştır. Bu demektir ki, insanın insan sayılması için kendi kendini yönetmesi lazımdır; yani, insanın diğer yaratıklardan ayrılması, akşamları bir yerlere doldurulup, sabahları bir yerlerden çıkarılan yaratıklardan ayrılıp, kendi kendini yönetmesi, insanın insan sayılmasının şartları arasına girmiştir.

Bununla şunu demek istiyorum : Bir ara rejimin içerisinden geldik. Buna, şu dönemin veyahut bu dönemin tenkit edilmesinden ziyade, üzerinde durulması gereken bir olay olarak işaret etmek istiyorum. İnsanların kendi kendini yönetmediği; demokrasinin, hukukun gereği olarak, iktidarların, siyasî partiler tarafından tayin edilmesi gerekirken, siyasî partilerin, iktidarlar tarafından, mevcut bir iktidar tarafından -askerî olsun, ne olursa olsun- tayin edildiği bir sistemin içerisinden geldiğimiz için, değerli arkadaşımın değindiği bu konuya, bu vesileyle işaret etmeyi lüzumlu gördüm, faydalı gördüm.

Geçtiğimiz dönem içerisinde, değerli arkadaşlarım, biliyorsunuz -kimse alınmasın; yani, bu, geçmişin içerisine saplanıp, onun değerlendirilmesi yahut eleştirilmesi şeklinde anlaşılmasın- birtakım partilerin siyasî yarışmaya girmekten men edilmesi, birtakım partilere müsaade

edilmesi, haddi zatında, demokrasinin ana kuralını tersine çevirmekti. Demokrasilerde, siyasî partiler, iktidarı tayin edecekken, Çankaya'da mevcut bir iktidar, siyasî partileri tayin etmişti; yani, piramit ters durdurulmak istenmişti. Oysa piramidin ters durdurulması mümkün değildir. İşte, ters konulmak istenen bu piramidin -tekrar ediyorum, partilerin, iktidarı tayin etmesi gerekirken; iktidarın, partileri tayin etmesi suretiyle ters konulmak istenilen bu piramidin- kendi ayakları üzerinde doğrulması şeklinde bir sıkıntıyı ülkemiz yaşamıştır. Bunu demek istiyorum.

ALİ DİNÇER (Ankara) — Hâlâ, bu sıkıntıyı yaratanların anayasası geçerli, hâlâ değiştirilmedi...

CEMAL ŞAHİN (Çorum) — Yardımcı olun da değiştirelim.

ADNAN KESKİN (Denizli) — Komisyonda bekleyen kaç tane tasarı var Sayın Başkan... Sen Adalet Komisyonu Başkanısın.

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, Refah Partisi Grubu sözcüsü Sayın Şevket Kazan'ın, gerçekten, bütçenin kalemlerini de incelemeye varan eleştirilerini dikkatle ve tabiatıyla, yararlanmak üzere dinledik. Millî güvenlik ödeneğinin azlığından şikâyetçi olmasına biz de teşekkür etmek isteriz. Hizmet programlarının dağıtılması şeklindeki 14 trilyon liranın yerini sormasının arkasından, hemen bunların dağıtımının izahını yine kendisi yaptığı için, ben, eleştirisinin başındaki sorusunun yine kendisi tarafından cevaplandırılmış olması dolayısıyla vaktinizi israf etmek istemiyorum.

Memurlara verilen 1 milyar liralık öğle yemeği yardımının kifayetsiz olduğunu söylerken, bunun, sadece Başbakanlığın memurlarına ait olduğunu unutmuş göründü, sonradan hatırladı, bunu da yine, cevaplamak için değil; fakat haklı görüşüne işaret etmek, haklı görüşüne katılmak gereken bir düşünce olarak söylüyorum.

Darülacezeye verilen 3 milyar liranın az olduğundan bahsetti. Değerli milletvekilleri, emin olmalısınız ki, Darülacezeye yapılan hizmetler, burada konulmuş olan ödenekler ne olursa olsun, hiçbir zaman ve herhangi bir şekilde aksamaya tabi tutulmadan yürütülmektedir. Geçenlerde, İstanbul'daki Darülacezeyi görevlilerle birlikte denetlemek üzere dolaştığımızda, gerçekten memnun oldum.

Burada bir şeye daha işaret etmek istiyorum : Bundan yüz yıl önce yapılan İstanbul Darülacezesinde cami var, mescit var, kilise var ve havra var. Yani, bugün, bizim, bazı kavramların tarifini yapmakta sıkıntı çektiğimiz ve hatta manasız bir şekilde çoğu kez birbirimizle itişmeyi tercih ettiğimiz kavramın, bundan yüz küsur sene önce Okmeydanı'ndaki Darülacezeyi yapanlar -ruhları şad olsun, Allah kendilerine gani gani rahmet etsin, rahmetini esirgemesin- camiyi, kiliseyi, havrayı yanyana yapmışlar; yani, oradaki hizmetin, sadece insana ve insanlık için olduğuna işaret etmişler. "Burada, hangi dinden, hangi mezhepten, hangi inanıştan, hangi düşünceden olursa olsun, herkes gelir, devletin ve toplumun şefkâtinin kucağına sığınır, isterse kiliseye gider, isterse havraya gider, isterse camiye gider" demişler.

Sayın Kazan'ın, Demirel - İnönü tabiriyle, Çiller - Karayalçın tabirlerini, deyimlerini yadırgamasındaki gerekçesini, uzun boylu ifade etmedikleri için ben de anlamakta zorluk çektim. Demirel Hükümetiyle birlikte, Demirel - İnönü Hükümeti denmiş olmasının, hiç kimseyi rahatsız edici değil; tam aksine, rahatlatıcı bir tarafı olması lazım.

Değerli arkadaşlarım, bu Hükümetin kuruluşunda esas olan fikir şu idi : Uzun müddet birbirlerinden ayrı düşmüş, birbirlerinden ayrı durmuş, ayrı düşünmüş ve birbirlerinin

karşısında hareket etmiş siyasî partilerin, düşüncelerindeki farklılığa rağmen, bu farklılığı korumak suretiyle ve şartıyla bir arada olmalarının, ülkeye kazandırılmış yeni bir gelişim, yeni bir gelenek olduğu kanaatindeyiz. Yani, insanların veyahut siyasî partilerin ayrı ayrı düşünmelerinin, birlikte icra içerisinde olmalarına, birlikte bir icra potası içerisinde ülkelerine hizmet etmelerine, ayrı düşünmüş olmalarının engel olmadığını, iki yıldan beri göstermiş olmakla, diyoruz ki, kendisi, bizatihi bir hükümet olmanın; daha doğrusu, kendisi, bizatihi bir icraat olmanın örneğini verdiğimiz kanaatindeyiz. Uzlaşıyı iktidar yaptık. Yıllarca, bu ülke neyle korkutulmuş veyahut tehdit edilmişti? Türkiye'nin demokrasisi tehdit edilmişti, Türkiye bir depolatizasyona itilirken, koalisyon hükümetleri bir korkunç olay olarak gösterilmişti. Oysa -rahmetli Cumhurbaşkanımızın da katıldığı bu görüşleri, kendisini burada rahmetle anarak söylemek istiyorum- korkulacak bir şey olmadığını, en azından bu Hükümetin göstermiş olması bakımından, ülkeye ve demokrasiye, iddia ediyoruz ve inanıyoruz ki, faydalı bir hizmette bulunulmuştur.

Şunu yaptık bunu yaptık, az yaptık, çok yaptık; iyi yaptık kötü yaptık; ama, bir şeyi gösterdik ki, ayrı ayrı düşünmek, farklı düşünmek, karşıt düşünmek, beraber ülkeye hizmet etmekte ve beraber sorumluluk taşımakta bir engel teşkil etmemektedir ve etmemelidir. Bunu gösterdiğimiz kanaatindeyiz.

Hükümetten kaçma, Meclisten kaçma gibi sözleri, herhalde, değerli arkadaşımızın, bir yerde, bir muhalefet görüşü olması gereğini duymuş olmasından kaynaklandığını zannediyorum. Yoksa, ne Meclisten kaçan vardır ne de ülkeden.

Terördeki mücadele için "sıfıra sıfır" dediler. Terördeki mücadelede alınmış olan mesafenin "sıfıra sıfır" şeklinde değerlendirilmesi için, "İnsaf, imanın yarısıdır" sözünü değerli arkadaşlarıma hatırlatmak isterim. Burada, geçtiğimiz dönemde, terör örgütünün isminin ağza alınamadığı dönemleri gördük. Kimse bundan herhangi bir şekilde bir şey çıkarmasın.

Ben, "ülkenin birliğini tehdit eden" sözünü müsaadenizle kabul etmek istemiyorum değerli arkadaşlarım. Bundan bir müddet önce, bir sayın liderimizin, geçmişte ülkenin sorumluluğunda, tepe noktada görev almış bir değerli liderimizin "Ülkenin birliği bugün tartışılıyor" sözünü yadırgadığımı ifade etmek istiyorum. Kendisine, düşüncelerine, kişiliğine saygımı muhafaza etmek kaydıyla şunu söylemek istiyorum ki, geçmişte bu ülkeyi yönetmiş ve gelecekte de yönetmeye aday veya talip olan insanların, ülkenin birliğinin ve bütünlüğünün tartışılır olduğunu telaffuz dahi etmemeleri, bırakın telaffuz etmeyi, düşünmemeleri gerekir.

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) — Ama, tartışılıyor Sayın Bakan...

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — Tartışılmıyor, tartışılamaz...

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) — Tartışılmamalıdır...

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — Her şey tartışılır değerli arkadaşım, ülkenin birliği ve bütünlüğü tartışılamaz.

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Sayın Başbakan bir ilçeye gidemiyor bu ülkede; bunu inkâr edebilir misiniz Sayın Bakan?

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — "Adriyatik'ten Çin Denizine kadar" kavramından dönüp, ülkenin birliğinin tartışıldığı, ülkenin bütünlüğünün tartışıldığı bir ortama gelinmemiştir.

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Sayın Başbakan Lice'ye gidemiyor.

ADNAN KESKİN (Denizli) — Evvela Lice'ye gidin... Başbakan Lice'ye gidemiyor.

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — Hayır hayır, gelinmemiştir. Ne söylerseniz söyleyin, ülkeyi yönetmiş olan insanların...

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — 4 130 okul kapalı ülkede bugün.

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, eğer siz de bir gün, bu ülkeyi yönetmeye...

ADNAN KESKİN (Denizli) — Siz batırmazsanız, biz geleceğiz inşallah.

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — Eğer bir gün, ülkenin yönetimine gelmek gibi bir umudunuz veya arzunuz varsa, ben buradan size naçizane tavsiye ediyorum ki, ülkenin birlik ve bütünlüğünün tartışılmasını, hiçbir surette, telaffuz değil; düşünülür bir şey dahi olmadığını lütfen kabul edin. Eğer hep o sıralarda oturmak niyetindeyseniz, tabiatıyla, ülkenin birliğini de, her şeyi de tartışmaya devam edersiniz.

FAİK ALTUN (Antalya) — Bu ülkeyi idare etmek bize yakışır bize...

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — Değerli arkadaşım Sayın Kazan'ın, geçici işçilerin işe giriş çıkışlarını, yani tekrar girmek üzere çıkışlarını "tasfiye" şeklinde izah etmesini, kendisiyle halef selef olduğumuz bir eski Adalet Bakanı olarak, öyle zannediyorum ki, bir sürçülisan saymak lazım. İşçi girer, çıkar; çıkarken tekrar girmek üzere çıkar, bir veya iki ay sonra. Bazen bu beş on gün olur, bazan birkaç ay olur, bir iki ay olur. Yani, adam ve ödenek durumuna göre değişir. Bunu, güneydoğudaki işçilerin tasfiyesi diyerek, Adalet Bakanlığı yapmış bir değerli hukukçu arkadaşımın, işçi giriş çıkışlarını tasfiye ile karıştırmaması gerektiğini herhalde konuşmanın akışı içinde gözden kaçırdı diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşımızın yine Sivas, Yavi veya Erzincan'daki olaylar hakkında ayırım yapılmaması gerektiği şeklindeki görüşlerine katılırız. Ancak, ayırım yapmama yükümlülüğünün, ayırım yapmama gereğinin, sadece ölenlerle değil, o katliamları yapanlarla da ilgili olması gerekir. Yani, bir yerde, Yavi ya da Erzincan'daki olayı yapanları kınarken, Sivas'taki olayları yapanları da kınamak gerekir. Hükümetler ve idareler, nasıl, maktullerin hepsinin aynı şekilde tutulması mükellefiyetiyle karşı karşıya iseler; vatandaş olarak, siyasî partiler olarak ve hatta insan olarak, insanları katleden herkesin karşısında da, aynı eşitlik içerisinde, aynı eşitliğin mecburiyeti içerisinde olmamız gerektiğini de bilmemiz lazımdır diye düşünüyorum.

ANAP sözcüsü Sayın Vehbi Dinçerler arkadaşımızın, kıymetli dostumuzun, gene kendisi gibi değerli olan düşüncelerine cevap arz etmeye çalışacağım. Arkadaşımızın, enkaz edebiyatına takılmış olduğunu hep beraber gördük. Yüzde 70'lerdeki enflasyonu tenkit etti. Bunu tenkit ederken, yüzde 70'lerde bir enflasyonu, üstelik sıfır kalkınma hızıyla bırakanların kendileri olduğunu unutmaması gerekirdi. Burada, yüzde 70 enflasyonun tenkit edilmesi gereken bir şey olduğunu söylerken, değerli arkadaşımızın bize izafe ettiği enkaz edebiyatını, kendi dönemiyle ilgili olarak yapmış olduğunu da, yine kendilerinin yüksek müsamahalarına sığınarak burada ifade etmek isterim. Yani, o dönemin enkaz edebiyatını yaptı. Eğer yüzde 70 enflasyon bir enkaz ise, değerli arkadaşım, kendi bıraktıkları dönemin değerlendirmesini, tespitini, o dönemin enkaz edebiyatını yapmış oldular.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Ankara) Sizinkini...

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — Bizimkiyse peki, onu da kabul ederiz.

Değerli arkadaşım, Hükümetin kuruluşundaki birtakım hatalarımıza işaret ettiler. Ben, tabiatıyla, kendilerinin Hükümeti değil, bizim Hükümetimiz tenkit edildiği için, bizim Hükümetimizin hesabı görüldüğü için, burada onun eleştirisinin yapılması gerektiği için, değerli arkadaşımıza, dört eğilimden bir tanesinin dahi hesaplaşıldığı kongrede, iki defa hâkim değiştirilmek suretiyle hukuka yapılan haksızlığı hatırlatmak, bilmiyorum acaba yanlış mı olur?.. (SHP sıralarından alkışlar)

ERTEKİN DURUTÜRK (Isparta) — Hukuka değil, Semra hanıma...

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — Yine, değerli arkadaşım "dünya devleti haline geldik, dünya devleti haline getirildik" dedi. Kim getirdi?.. Değerli arkadaşımın işaret ettiği dünya devleti haline gelmek, ülkemiz için, hepimiz için bir övünç vesilesidir. Yani, dünya devleti haline gelmişse bizim sevgili Türkiyemiz, bu dünya devleti haline gelişimizi, burada paylaşılamayan bir hasletin değil, hep birlikte paylaşılması gereken bir övüncün vesilesi olduğuna işaret etmek isterim.

Siz getirdiniz, biz getirdik; kim getirdiyse getirdi; gelin, paylaşmamak yerine eğer ülkemiz bir dünya devleti olmuşsa, bunu hep beraber, hepimiz paylaşalım. Kim getirmiş olursa olsun... Öyle, bir kimseyle de gelmez...

Türk Devleti, hep dünya devleti olmuştur. Yetmiş yıldan bu yana, tekrar eski yerine getirmeye çalıştığımız devletimiz, geçmiş asırlarda, -üzerinde bugün 26 tane Birleşmiş Milletlere kayıtlı devletin bulunduğu; 40'ın bir hayli üzerinde ırkın yaşadığı Fas'tan tutunuz, Hırvatistan'a kadar, 26 tane devlet saydım; eğer Yugoslavya üçe, dörde bölünürse, bu, 29'a çıkar- dörtyüz yıl boyunca, Türk-İslam kültürünün büyük şuuruyla, büyük yaklaşımıyla, hoşgörüsüyle, kucaklayışıyla dünyayı idare ettik; Sırpından Macarına; Arabından, Azerisine, oradan Hırvatına, Almanına, Yunanına, Bulgarına, Romenine kadar... Romanya'ya Voyvoda tayin edildi, Buğdan Voyvodası Yanaki Efendi.

Teokratik denilen Osmanlı Devleti. Plan ve Büte Komisyonunda da bir vesileyle söyledim; buna da değinmekte yarar vardır, eğer zamanımız varsa.

BAŞKAN — Son 5 dakika efendim.

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — Teşekkür ederim.

Osmanlı Devleti için "teokratik bir devlet" deniyor; öyledir. Başındaki hükümdar, yani padişah, zıllullah, yani, Allah'ın gölgesi, Halifei rûyi zemin, yani, Peygamberin yeryüzündeki vekili olarak bilinir.

Hep şeriat devleti tartışmaları yapılmıştır. Osmanlı Devleti bir şeriat devleti midir? "Evet bir şeriat devletidir" denmiştir. Şeriat devleti nedir? Kur'an ahkamına göre devletin idaresi demektir. Oysa, Plan ve Bütçe Komisyonunda da tartışmasını yaptık; gerçi buraya gelmedi ama, söylenmesinde ve zabıtlara geçmesinde yarar vardır; bazı şeyleri bilmeden ya da enine boyuna bilmeden, hatta manasını dahi derinliğine araştırma durumunda veyahut mecburiyetinde kendimizi hissetmeden konuşur, onun üzerinde itişir kakışırız da onun için söylemek istiyorum :

Kur'an'da ayet var; Yüce Yaratıcı'nın bize emri var. Diyor ki : "Yahudilerden ve Hıristiyanlardan uzak durun." Doğru. Eğer, devletin, Kur'an hükümlerine göre idare etmek, şeriat devleti ise, Osmanlı Devletine bakıyoruz, Noradikyan Efendi isminde bir Hıristiyanı, bir ermeniyi reisülküttap, yani hariciye, nazırı yapmış. Oysa, ne diyor? "bunlardan uzak durun"

diyor. Bunlardan uzak durun dediği insanı, getirmiş, devletin başına hariciye nazırı olarak reisülküttab olarak oturtmuş. Demek ki, bizim, bugün üzerinde tartıştığımız kavramların birçoğu, bizim bildiğimizden bir hayli farklı. Buna laiklik de dahil.

Osmanlı Devleti, bana göre, tarihin en laik devletidir. En laik devletidir; çünkü, bugünkü siyasal ortamda bizlerin dahi, yaklaşmakta tereddüt ettiğimiz birtakım hususları, teokratik dediğimiz Osmanlı Devleti tereddütsüzce yapmıştır, işte bu anlattığım örnekte olduğu gibi; Patrona Halil'in, arkadaşı Yanaki'yi Boğan'a Voyvoda, yani Romanya'ya kral tayin etmesi gibi.

Burada ifade edilen değerli görüşlerin, kıymetli mütalaaların hepsine, Hükümet adına, Başbakanlık bütçesinin cevaplandırılması vesilesiyle teşekkürlerimizi sunuyorum. Bir engin hoşgörüyle, burada, son derece seviyeli, yüksek düzeyde yapılan tenkitlere, teşekkürlerimizi ve şükranlarımızı sunmaktan başka bir şey yapmak durumunda olmadığımızı ifade ediyorum.

Şu kurduğumuz Hükümetle, karşıt düşüncelerin, farklı düşüncelerin, farklı siyasî akidelerin, farklı programların, icranın yürütülmesine engel olmadığını gösterdik. Hoşgörülü bir yaklaşımla ülkeyi en iyi şekilde, idare ederiz diyorum.

Değerli Yılmaz Ovalı arkadaşımız, ırkçılık esasına dayanmayan bir idare anlayışı içerisinde olduğumuzu, bana göre çok değerli bir düşünce olarak ifade etti. Dünyada 6 binin üzerinde ırk olduğu söyleniyor. Oysa dünyada sadece 184 civarında devlet var. Bunları böldüğünüz zaman, her devlet için 30'un üzerinde ırk var demektir. Eğer her ırk bir devlet olsa, 6 bin tane devlet kurulması lazım. Bu, olmadığına ve hiçbir zaman da olamayacağına göre, artık, geçen asrın paslı şoven düşünceleri içinde kalmış olan ırk esasına göre millet tarifini de geride bırakmış olarak, ülkenin birliğini ve bütünlüğünü, bu anlayış, bu yaklaşım, bu hoşgörü, bu kucaklayış düşüncesi içerisinde, hep beraber, başta Yüce Meclis olarak ve o Yüce Meclisin üyeleri olarak bizler koruyacağız. Bugün burada bizler oluruz; yarın başkaları oturur.

Yüce Meclisin, içerisinden çıkardığı bir hükümet olarak, ülkeye hizmet yolunda hep beraber devam edeceğimize olan inancımızı ifade ederken, Başbakanlık bütçesi üzerindeki kıymetli görüşlerin değerlendirileceğini arz eder, Yüce Heyete saygılarımı sunarım. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Lehinde, Sayın Rıza Müftüoğlu; buyurun efendim.

RIZA MÜFTÜOĞLU (Erzurum) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Başbakanlık bütçesinin ülkemize hayırlı olması dileğiyle sözlerime başlarken, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Başbakanlık bütçesini, mevcut şartlar göz önüne alınarak, genelde olumlu bulduğumuzu belirtirken, bazı tespitlerimizi, bu tespitler paralelindeki tekliflerimizi ve dileklerimizi sunmak istiyorum.

Türkiye, bugün büyük bir ülke haline gelmiştir. Türkiye, bugün 60 milyona yaklaşan nüfusu, yıllardır çözülemeyen problemleri ve toplumumuzun sürekli gelişen ve değişen arzuları paralelinde yeni bir reorganizasyon mecburiyetiyle karşı karşıyadır. Bu sebeple, Başbakanlığın, ülke ihtiyaçlarına göre, bakanlıklar sayısını yeniden tespit ettirmesi, bakanlıkların hepsinin kuruluş kanunlarını hazırlattırması ve Başbakanlık Müsteşarlığını da bunların paralelinde daha etkin bir hale getirmesi gerekmektedir.

Bugün 33 bakanlığımızla icra yürütülmektedir. Cumhuriyetimizin kuruluşundan bu yana 70 yıl geçmiştir. Ancak, kuruluş kanunu olan bakanlık sayısı sadece 10'dur. Kanun hükmünde

kararnameyle faaliyet gösteren bakanlık sayısı ise 8 tanedir. Geriye kalan 15 adet devlet bakanlığı da, 3046 sayılı Kanun gereğince Başbakanlıkça ihdas edilen devlet bakanlıklarıdır. Böyle bir yapı, Başbakanlığın görevini ciddî manada zorlaştıran bir yapı olmaktadır.

Onun içindir ki, öncelikle, ülke şartlarına göre yeni bakanlıklar kurulmalı, mevcut devlet bakanlıklarının da asgarî 10'unun, kuruluş kanunuyla, faaliyet alanları, görev ve sorumlulukları belirlenip, normal bakanlık haline getirilmelidir. Kalan 4-5 devlet bakanlığı ise, Başbakana yardımcı ve müşavir devlet bakanlıkları olarak kalmalıdır.

Devlet bakanlıklarının müstakil bütçeleri olmadığı için, bugün, sürekli, kendilerine bağlı olan, bağlı veya ilgili kuruluşların personel, araç ve gereçlerini, büro hizmetlerini kullanmaktadırlar. Personel politikaları tamamen çıkmazdadır. Onun içindir ki, buralar, geçici personelin yığınak yeri olmuştur. Hele, bazı devlet bakanlıkları, belediyelerimizden gelen elemanların müşavirlikleriyle sarılmıştır.

Bütün bu menfilikleri ortadan kaldıracak yeni bir düzenleme gerekmektedir. Böylece, demokrasimiz ve idare hukukumuz açısından eksikliklerimizi bir an önce gidererek, yasalar açısından daha kuvvetli hükümetlerin teşkili sağlanmış olacaktır. Bu, hem ülke kalkınması açısından ve hem de Başbakanlığın etkili ve güçlü bir koordinasyonu bakımından önem arz etmektedir. Bu şekilde yapılacak yeni bir reorganizasyonun yönetim biçimi, merkezin kontorülünün kaybolmadığı bir yetki devriyle aşağılara doğru inmesi temin edilmelidir.

Ülkemizde var olan merkeziyetçi yapının aksaklıkları, bizi hemen ademî merkeziyete doğru itmemelidir. Kesin kontrola tabi yetki devri içindeki merkeziyetçi bir sistem, bugün için en doğru olan bir sistemdir. Biz, mevcut sistemin eksikliklerini ve aksaklıklarını ne zaman giderebildik ki, ademî merkeziyete dayalı bir sisteme geçeceğiz?

Hele, yerinden yönetime meyil, belediyelerimize bazı geniş idarî yetkiler, polislerin idare edilmesi, valilerin seçimle gelmesi gibi görüşler, fevkalade yanlış görüşler olmaktadır ve cumhuriyetimizin kuruluşunun temel ilkelerine de ters bulunmaktadır.

Mahallî yönetimlerin maddî yönden geliştirilmesi çizgisinin dışında, idarî bir genişleme asla düşünülmemelidir. Mevcut belediyelerimizin durumu ortada iken, bu tür görüşler, bize göre yanlış olmaktadır.

Bu noktayla ilintili olduğu için, terör konusunda da askerî çözüm veya siyasî çözüm ayrılığının niçin ortaya atılmış olduğunu biz gerçekten merak etmekteyiz.

Türkiye'de, hepimizin bildiği gibi, bir terör hadisesi var. Bu hadise, bir terör çetesi tarafından, dışarıdan yönlendirilerek gerçekleştirilmektedir. O zaman, siyasî çözümden kastedilen şey ne olabilir?

Bütün siyasî partiler, terör örgütüyle, bu bölgede yaşayan halkın muhakkak birbirinden ayrı tutulması gerektiğini her zaman dile getirmişlerdir ve bu doğrudur. O zaman, siyasî çözümle verilmek istenen şey, PKK örgütüne mi verilecek, yoksa, bu bölgede yaşayan vatandaşlarımıza mı verilecek? Bu bölgede yaşayan vatandaşlarımız sadece huzur ve güven istemektedir. Onun için, "demokratik çözüm" adı altında ortaya konmak istenen, Kürtçe eğitim, Kürtçe televizyon ve federatif sistem gibi görüşlerin, üniter devlet yapımızı parçalayacak görüş olduğunu ve bu görüşlerin "demokratik çözüm" adı altında ortaya konmasının bir anlamının olmadığını belirtmek istiyorum.

Bu tür, demokrasiden çok yana olan aydınlarımız ve siyasilerimiz, ülkemizin ve toplumumuzun bazı temel demokratik meselelerini gündeme getirsinler. Mesela; Türkiye Büyük Millet Meclisinde her görüşün temsil edilmesini sağlayacak seçim sisteminin değiştirilmesi noktasında biraz gayret etsinler. Bunlar, Türkiye'nin tümünü ilgilendiren demokratik meseleleri bir tarafa bırakıp, bir bölgeye yönelik ve üstelik bölücü terör hareketlerinin ideolojik saldırılarına yardımcı olacak şekilde beyanlardan ve görüşlerden sakınmalıdırlar.

Bu düşünce ve duygularla, Başbakanlık bütçemizin, ülkemize, devletimize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Müftüoğlu.

Alınan karar gereğince, saat 14.00'te toplanmak üzere, 40 ıncı Birleşimin Birinci Oturumunu kapatıyorum.

Kapanma Saati : 12.58

o

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.00

BAŞKAN : Başkanvekili Mustafa Kalemli

KÂTİP ÜYELER : Cengiz Üretmen (Manisa), Kadir Bozkurt (Sinop)

o

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 40 ıncı Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

IV. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. — 1994 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1992 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarıları (1/628, 1/629; 1/584, 3/1112; 1/582, 3/1113) (S. Sayıları : 393, 392, 397, 382) (Devam)

A) BAŞBAKANLIK (Devam)

1. — Başbakanlık 1994 Malî Yılı Bütçesi

2. — Başbakanlık 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN — Başbakanlık bütçesi üzerindeki görüşmelere kaldığımız noktadan devam ediyoruz.

Komisyon ve Hükümet yerlerini almışlardır.

Söz sırası, Başbakanlık bütçesinin aleyhinde, Sayın Halit Dumankaya'da.

Buyurun Sayın Dumankaya.

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) — Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

AHMET SAYIN (Burdur) — ANAP'tan 1 kişi var(!)

HALİT DUMANKAYA (Devamla) — İktidara mensup SHP'den hiç kimse yok, DYP'den de 6 kişi var...

AHMET SAYIN (Burdur) — Sizden kaç kişi?..

HALİT DUMANKAYA (Devamla) — Esasında, bu manzara, güzel manzara değil; hemen onu belirteyim.

1993 yılına ait hesapları, Sayın Demirel ve Sayın Çiller'in eşit olarak vermeleri lazım. Çünkü, bunu sadece Sayın Çiller'e yüklersek, haksızlık olur.

Sayın Demirel, seçim propagandasını, seçim meydanlarında, üç konu üzerine bina etmişti. Bunlar, enflasyon, terör ve yolsuzluklar konusuydu.

Yine Sayın Demirel, seçim meydanlarında, Cumhurbaşkanını, Cumhurbaşkanlığından düşürmek için bütün gücüyle çalışacağını; hatta Hükümeti kurma görevini bu Cumhurbaşkanından almayacağını söyleyerek, o makamı insafsızca yıpratıyordu.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Demirel, kabinesini kurduğunda, ilk olarak, devlete borcu olan, bankalara borcu olan, banka ile ihtilafı olan kişiye, devletin bankalarını bağladı. O kişi de, ilk iş olarak, kendi borçlarını silmek suretiyle devleti zıyana uğrattı.

Sayın Demirel, "yolsuzlukların üzerine gideceğim" dedi; ama, cumhuriyet döneminin en büyük yolsuzlukları bu koalisyonlar döneminde yapıldı.

Sayın Demirel, yine meydanlarda, asgarî ücreti vergi dışı bırakacağım. Peşin vergi olur mu? Onu kaldıracağım" diyordu; bugüne kadar, ne asgarî ücret vergi dışı bırakıldı ne de peşin vergi kaldırıldı. Ama, şu yapıldı : Devleti soyanlar, parası olduğu halde vergisini ödemeyenler, bu Koalisyon Hükümetinin her iki kanadının oylarıyla affedildi.

Burada ayrıca şunu belirtmek istiyorum ki; o dönemde SHP'den ayrılma da olmamıştı yani diğer partiler de ayrılmamıştı ve hep birlikte bu vergi yüzsüzlerini affettiler.

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Bizi dahil etme...

HALİT DUMANKAYA (Devamla) — Biz, çok büyük mücadele verdik; bu vergi yasasının çıkmaması için 18 gün uğraştık.

Maliyenin bilgisayarlarından alınmış bir rakamı sizlere sunmak istiyorum : Bu vergi affından, 1 milyon 568 bin 797 kişi, 5 trilyon 600 milyar lira istifade etti; ama, sadece 1 047 kişi de, 9 trilyon 847 milyar lira istifade etti... Bu vergi affı demek ki, sadece 1 047 kişi için çıkarıldı.

Sacede vergi affıyla kalınmadı; işçinin bordrosundan kesilen paraları Maliyenin kasası yerine kendi kasasına yatıranlar affedildi ve böylece sigorta da iflasın eşiğine getirildi.

Birinci Koalisyon Hükümeti döneminde, terörle de etkili bir mücadele yapılmadı. İlk Koalisyon dört aylık döneminde, "teröristleri seveceğiz, öpeceğiz" diyerek, meydan tamamen boş bırakıldı ve Hükümetin ilk kurulduğu zaman, ilk iş olarak, daha güvenoyu alınmadan, Eskişehir Cezaevi, Sayın Adalet Bakanı tarafından boşaltıldı.

Sayın Bakan, daha Bakanlık koltuğuna oturmadan Eskişehir Cezaevine gidiyor; 5'i polis, 4'ü Mehmetçik olmak üzere 9 kişinin katili savcının odasına çağırılıyor ve bunlar Bakanla öpüşüyor.

Eskişehir Cezaevinin bu şekilde boşaltılması olayı diğer cezaevlerine de yayıldı. Kayseri Cezaevinden kaçanlar olduğunda, Rahmetli Adnan Kahveci ile gittiğimizde, gardiyan aynen şöyle diyordu : "Beyim, bizden ne istiyorsunuz; biz burayı idare etmiyoruz; burayı teröristler idare ediyor" demişti.

İşte, bu şartlar altında Meclisimiz, yedi ay by-pass yasayıyla uğraştı. Çünkü, Sayın Demirel'in en önemli konusu, Rahmetli Cumhurbaşkanı Özal'ı by-pass etmekti. Burada yedi ay boyunca, birinci, ikinci, üçüncü by-pass yasalarıyla uğraştık. Sayın Demirel'in by-pass etmesine lüzum kalmadan Sayın Özal rahmetli oldu ve o kadar çok yıprattığı makama, o yıpranan makama Sayın Demirel kendisi çıktı.

Bakınız, Reisicumhurluk seçiminde Anavatan Partisi değerli bir üyesini aday gösterdi ve tüm Anavatan Partililer oylarını kendi adayına verdiler; ama, demokrasinin gereği, çoğunluk oyuyla Sayın Demirel seçilince biz Meclisi terk etmedik. Sayın Demirel'i ilk tebrik eden Anavatan Partisi Genel Başkanıydı ve ilk basın toplantısını düzenleyen de yine Anavatan Partisi Genel Başkanıydı.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Demirel'in Cumhurreisliğine gitmesi, Partisi için de, Koalisyon için de hayırlı olmadı. Çünkü, Sayın Demirel, bazen Meclisi toplamak için milletvekillerine "misafirlerim" diyordu, bazen de gelip oturup kanunları çıkarıyordu; ama, bugünkü Sayın Başbakan ne Grubunu tanıyor ne de Meclisi tanıyor.

GÜNEŞ MÜFTÜOĞLU (Zonguldak) — Sana ne onlardan!

HALİT DUMANKAYA (Devamla) — Benimle çok ilgisi var Sayın Bakan.

Bakınız, Grubuna gidip diyor ki : "Bakın, bundan sonra kim bir şey konuşursa, onu ihraç edeceğim..." Bu şekilde, Grubunu konuşturmamaya, kendi etkisi altına almaya çalışıyor. "Onları bir daha listeye almayacağım" diyor.

HACİ FİLİZ (Kırıkkale) — Yalan söylüyorsun!

HALİT DUMANKAYA (Devamla) — Ben gazetelerdekini söylüyorum.

Sayın Çiller Meclisi de etkisi altına almak istiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HACI FİLİZ (Kırıkkale) — Yalancının sözü böyle yarıda kalır...

BAŞKAN — Toparlayın efendim, süreniz doldu.

HALİT DUMANKAYA (Devamla) — Diyor ki : "Eğer bu vergi kanunu çıkmazsa, ülke batar..."

Sayın Çiller halkı da etkisi altına almak istiyor ve diyor ki : "Eğer bize oy vermezseniz, işte şunlar gelir" Demek ki, herkesi etkisi altına almak istiyor.

Değerli arkadaşlarım, bu Hükümet döneminde yapılan yolsuzlukları anlatmaya zaman kalmadı. Bu dönemde, gerek SHP kanadındaki, gerekse DYP kanadındaki, Erzincan ihaleleri ve İstanbul ihalelerindeki yolsuzluklar ayyuka çıkmıştır.

BAŞKAN — Toparlayın efendim, süre doldu.

HALİT DUMANKAYA (Devamla) — Bakınız, 30 milyar lira Metin Aşık'a veriliyor. Nasıl veriliyor biliyor musunuz? Kısaca ona da değinerek sözlerimi bitireceğim... Daha yeri istimlak edilmeden, ihale Sayın Metin Aşık'a veriliyor ve avans olarak da 30 milyar lira veriliyor.

Bazıları 29 milyar diyor, ben 23 milyar diyeyim. Devletin bu parasını birbuçuk senedir -daha işe başlamadan- bu arkadaş kullanıyor. Bunun için önerge verdiğimde..

(Burdur Milletvekili Ahmet Sayın'ın anlaşılamayan bir müdahalesi)

Değerli arkadaşlarım, yolsuzluklar konusunda lütfen laf atmayın; çünkü, yolsuzluklar konusunda laf atandan şüpheleniyorum. Diğer konularda laf atın da... Yolsuzluklar konusunda laf atandan şüpheleniyorum; "Acaba onunla bir ilintisi mi var?" diyorum.

BAŞKAN — Sayın Dumankaya, bitirelim efendim.

HALİT DUMANKAYA (Devamla) — Zaman darlığı nedeniyle, şu kadar dosyayla ilgili hiçbir şey söyleyemedim.

Ülkemizin üç küçük sorunu, bir de büyük sorunu vardır. Küçük sorunları terördür, enflasyondur, yolsuzluktur; ama bunlardan daha büyük sorunu, ülkenin bu Hükümetten kurtarılmasıdır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Dumankaya.

NİHAT MATKAP (Hatay) — Sayın Başkan, bir istirhamım var.

BAŞKAN — Buyurun.

NİHAT MATKAP (Hatay) — Sayın Dumankaya, biraz önce, konuşmasında, Adalet Bakanı Sayın Seyfi Oktay'ın Eskişehir Cezaevini ziyareti sırasında, 4 Mehmetçiği, 5 polisi öldüren bir mahkûmu, savcının odasına çağırıp öptüğünden söz etti. Öyle bir şey yoktur. Siz, bu konuda bir düzeltme yapar mısınız?

BAŞKAN — Zabıtlara geçti efendim.

Değerli milletvekilleri, Başbakanlık bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Soru müessesesine geçiyorum.

Bir yazılı soru var.

Soru tevcih edecek arkadaşlar, yüksek sesle, isimlerini Divan Kâtibine yazdırsınlar.

İstanbul Milletvekili Halil Orhan Ergüder ve Kırşehir Milletvekili Coşkun Gökalp soru sormak istiyorlar.

Soru sorma tespit işlemi tamamlanmıştır.

Sayın Bakan, sorulara yazılı olarak cevap verme hakkınız var.

Önce yazılı soruyu okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Sayın Başkanım, aşağıdaki sorularımın aracılığınızla Başbakandan sorulmasını arz ederim.

Esat Bütün
Kahramanmaraş

1. Bildiğim kadarıyla trafikte sayın bakanların öncelikle bir geçiş üstünlüğü yoktur. Sayın bakanlarımız siren veya korumalarının el kol hareketleriyle trafikte geçiş üstünlüğü sağlamaya çalışmakta veya kırmızı ışığı tanımamaktalar. Bu durumu doğru bulmakta mıdır?

2. Bütçe açıklarını kapatmak için veya lojman saltanatını önlemek için, TBMM lojmanlarından başlamak üzere, sayıları bir milyona yaklaşan lojmanları satmayı düşünüyor mu?

3. 200 bin yatak kapasitesine sahip olan kamuya ait tatil sitelerini özelleştirerek ekonomiye yeni istihdam yaratmaya ve turizme açmayı düşünüyor mu?

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Ergüder.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Sayın Başkanım, fevkalade millî hislerle meşbuyum, doluyum, biraz da sinirliyim; eğer konuşmam esnasında sürçülisan yaparsam, affediniz; geri alırım.

Efendim, Sabah Gazetesinin bugünkü nüshasında ve bütün gazetelerde şu ilan çıktı : Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık, Türk Bayrağı, Türkiye, Başarı Bizimledir... Yazının meali aynen şöyle : "Vergilerimiz borca ve faize gidiyor. İşte ekonomik terör budur. Devlet bütçesinde gelir gidere yetmiyor. Çünkü, dipsiz bir kuyuya düşüyor gelir. Dipsiz kuyu dediğimiz, borç ve faizdir. Bu yüzden, gençlere iş kuracakları teşvik yoktur; esnafa verilen destek azdır, sağlık hizmetleri yetersizdir, istihdam zorlukları vardır. Türkiye'yi 2000'li yıllara taşıyacak eğitim verilemez. Büyük şehirlerimizi kurtaracak yatırımlar bekler. Çöp toplanamaz, su akmaz, enerji sıkıntısı başgösterir... İşte ekonomik terör budur!"

Sayın Başkanım, bu gazetede neşrolunan yazı ve mealiyle, Sayın Başbakan, ağır bir suç işleyerek, devletin iflas ettiğini ilan edilmiştir. Devletin iflas ettiğini ilan etmek, Türk Ceza Kanununa göre suçtur. Şu dakikada Tokyo'da satılan Türk tahvilleri, Amerikan borsasında satılan Türk tahvilleri satılmayacak ve bütün dünyada, Türkiye'ye kredi vermek için hazırlanan kredi şirketleri, bu yazıyı okuduğu zaman, devlete artık yanaşmayacaktır.

Bu bakımdan, rica ediyorum -herhalde medyayı kazandırmak için yapmadılar bunu, medyanın buna ihtiyacı da yoktur- bu nedir? Hangi cesaretle, bu Başbakan, Türkiye Cumhuriyetinin ekonomisinin iflas ettiğini ilan etmiştir? Cevap bekliyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Ergüder.

Buyurun Sayın Gökalp.

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Sayın Başkan, delaletlerinizle, aşağıdaki sorularımın Sayın Bakan tarafından cevaplandırılmasını istiyorum.

Buradaki arkadaşlarımın hepsinin bildiği gibi, TRT tarafsız, anayasal bir kuruluştur. Hükümeti temsil eden her iki partinin yöneticileri, genel başkanları, muhalefette iken, "TRT Hükümetin borazanı haline gelmiştir" diyorlardı. Şimdi iktidar olduklarına göre, soruyorum : TRT Hükümetin borazanı mıdır, değil midir? Ben iddia ediyorum, TRT Hükümetin bandosu haline gelmiştir. Bundan son derece rahatsızız. Bu konuda duyarlılık bekliyoruz. (DYP ve SHP sıralarından "Bu nasıl soru" sesleri)

BAŞKAN — Sayın milletvekilleri, bir dakikanızı rica ediyorum...

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Hükümet yetkilileri TRT'nin tarafsızlığını ne zaman ilan edeceklerdir? TRT, ne zaman tarafsız yayına geçecektir?

İkinci sorum : DYP ve SHP'nin genel başkanları, yine hükümet olmadan evvel, TRT'de genel başkanlar düzeyinde açıkoturum yapılmasını isterlerdi ve bu konuda, birkaç kez, genel başkanlar nezdinde açık oturum yapıldı; ama, Cumhuriyet Halk Partisi açıldığı günden

bugüne kadar liderler seviyesinde herhangi bir açıkoturum yapılmadı. Ben burada soruyorum: Acaba Hükümet, Cumhuriyet Halk Partisinden ve Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanı Sayın Deniz Baykal'dan korkuyor da onun için mi açıkoturum yapmıyor? [(SHP ve DYP sıralarından alkışlar)]

Üçüncü sorum : Sayın Başbakanın fular takması, eşarp takması, televizyonda haber niteliğinde yayınlanıyor; ama, şu görmüş olduğumuz Cumhuriyet Halk Partisinin sıraları, akşam haberlerinde dahi televizyondan gösterilmiyor; bundan hiç rahatsız olmuyorlar mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Gökalp.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Şanlıurfa) — Sayın Başkanım, yazılı soruyu yazılı olarak cevaplandıracağız.

Sayın Orhan Ergüder'in, devletin iflasını varsayan veyahut iddia eden sorusu hakkında, müsaadenizle, cevap arz etmek istiyorum.

Sabah Gazetesinde yer alan rakamlar, ne ölçüde, Hükümet tarafından bu bütçe vesilesiyle ifade edilen rakamlara uygundur; onu bilemiyoruz...

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Başbakanlığın ilanı efendim...

BAŞKAN — Sayın Aşık, müsaade edin, Bakan Bey tamamlasın efendim.

EYÜP AŞIK (Trabzon) — İlan efendim; rakam değil...

BAŞKAN — Tamam efendim; soru soruldu, cevabı veriliyor.

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Şanlıurfa) — Şimdi, bu rakamlar burada, hepimizin istediği, arzuladığı ve hedeflediği şeffaflık gereği olarak, her ne ise, o şekilde ifade edilmiştir.

Sayın Sözcü tarafından söylenen; esnaftan, çiftçiden kesilen paraların, vergilerin, sadece devletin borçlarına ve faizlerine gittiği hususuna gelince : 51 milyar dolar olarak bırakılan...

Sayın Aşık, lütfen yerinize oturunuz, ben de onu gördüm, okudum, arkadaşınız da ilan etti. O, ilan değil, şimdi söyleyeceğim... (DYP sıralarından "otur yerine, üstelik grup başkanvekilisin" sesleri)

Devletin rakamlarını burada ifade etmeyi iflas şeklinde sayıp...

EYÜP AŞIK (Trabzon) — İlan efendim, rakam değil.

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Şanlıurfa) — Yani, ne yapılacaktı; bunun üstü örtülecek miydi, söylenmeyecek miydi? Bırakılan 51 milyar dolar dış borçla 100 trilyon liranın üzerindeki iç borcun ve faizlerinin, hangi hükümet tarafından bu Hükümete devredildiği bilinmemekte midir?

İkincisi, devletin rakamlarını burada iflas olarak ilan etmek eğer bir suç teşkil ediyorsa, Sayın Sözcünün Genel Başkanının, ülkenin bütünlüğü üzerindeki tereddütünün de suç sayılması gerektiğini cevaben arz ediyorum.

Burada, Sayın Lider tarafından, "Ülkenin bütünlüğü tartışılıyor" denilmiştir. Burada cevap arz ederken söylediğim şeyi tekrarlamak zorunda kaldığım için üzgünüm; hiçbir liderin, ülkeyi yönetmiş veya yönetmeye talip olan hiçbir kimsenin, ülkenin bütünlüğü üzerinde

tereddüt izhar etmeye, tereddüt taşımaya hakkı yoktur. Eğer Sayın Ergüder, devletin rakamlarının ilanını suç sayıyorsa, evleviyetle, bir hukukçu oarak, bunu da suç sayması gerektiğini cevaben arz ediyorum.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Tatmin olmadım efendim.

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — Tatmin olup olmamak takdire bağlıdır.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Bu ilanı nasıl veriyorsunuz?!

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — Sayın Ergüder'in, aynı hassasiyeti ülkenin bütünlüğü üzerinde tereddüt ifade eden kendi Sayın Genel Başkanları hakkında göstermesi gerektiğini de arz etmek istiyorum.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Nasıl ilan veriyorsunuz?!

DEVLET BAKANI NECMETTİN CEVHERİ (Devamla) — Sayın Coşkun Gökalp'ın sorularına gelince : TRT, Hükümetin borazanı değildir, bandosu hiç değildir. Açıkoturumların kimler tarafından yapılıp yapılmayacağı da, TRT idaresinin kendi bileceği bir şeydir.

Diğer televizyonların her zaman yaptığı açık oturumları, TRT de gerektiğinde yapar. TRT'nin yapmasıyla, aşağı yukarı TRT kadar dinleyici kapasitesine kavuşmuş olan diğer televizyonların yapması arasında bir fark yoktur düşüncesindeyim.

Diğer bir soru, Başbakanın fularının haber bültenleri arasında yer almasıyla ilgilidir. Bu, hangi televizyonda yer almıştır? Burada değiştirdiğimiz Anayasa maddesine dayalı olarak haberciliğin serbestliğini savunurken, hangi televizyonda yayınlandığını bilmediğimiz bu haberin hesabının herhalde -bu serbestiyet düşüncesi veyahut hedeflenmesi içerisinde- Hükümetten sorulmaması gerektiği kanaatindeyim.

Burada -değerli sözcülere teşekkür ederken de arz ettiğim gibi- gayet yüksek düzeyli ve seviyeli bir görüşme yapılmıştır. Taraflar, muhalefet partileri, görüşlerini serbestçe -tabiatıyla serbestçe olacaktı- en engin bir biçimde ifade etmişlerdir ve kendilerine de, Hükümet adına cevap arz olunmuştur.

Binaenaleyh, bu görüşmelerin fularlara veya başörtülerine kadar taşmaması gerektiğini cevaben arz ediyor; teşekkür ediyorum. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) — Sorum olacak Sayın Bakan...

BAŞKAN — Zamanında kaydettirmediniz; onun için, sorunuzu alamayacağım.

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) — Bakanın konuşmasından sonra, tekrar izin vereceğinizi düşündüm Sayın Başkan...

BAŞKAN — Israren sordum Sayın Dumankaya. (DYP sıralarından "Bravo Sayın Başkan" sesleri, alkışlar)

Efendim, "Bravo" ile, alkışla olacak şey değil; ben görevimi yapıyorum, sakin olun.

Sayın Dumankaya, ısraren sordum, tekraren sordum; o sırada bir müracaatınız olmadı; çok üzülerek, alamayacağım sorunuzu; kusura bakmayın efendim.

ERTEKİN DURUTÜRK (Isparta) — Bir sefere mahsus olmak üzere yapalım Sayın Başkan...

BAŞKAN — O zaman yol olur sayın milletvekili... Hep zaten böyle yol oluyor; bir defaya mahsus, bir defaya mahsus, yol oluyor.

AHMET SAYIN (Burdur) — Anayasanın bir defa ihlal edilmesi gibi Sayın Başkan(!)

BAŞKAN — Sayın Sayın, cevap vermek için beni zorlamayın; beni zorlamayın, altından kalkamazsınız!

Başbakanlık bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Bütçenin bölümlerine geçilmesini oylarınıza arz ediyorum : Bütçenin bölümlerine geçilmesini kabul edenler... Kabul etmeyenler... Bölümlere geçilmesi kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum :

1. — Başbakanlık 1994 Malî Yılı bütçesi

A — CETVELİ

Prog. Kodu	Açıklama	Lira
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri	2 802 149 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
111	Bakanlıklararası İşbirliğini Sağlamak ve Hükümetin Genel Siyasetini İzlemek	266 233 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
112	Millî Güvenlik Hizmetlerinin Yürütülmesi	123 420 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
113	Devlet Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi	76 284 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
114	Enformasyon Kamuoyu Oluşturma ve Halkla İlişkiler Hizmetleri	441 994 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler	14 096 484 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
	TOPLAM	17 806 564 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

2. — Başbakanlık 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN — Başbakanlık 1992 malî yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum :

A — CETVELİ

	Genel ödenek toplamı	Toplam harcama	İptal edilen ödenek	Ödenek dışı harcama	Ertesi yıla devreden ödenek	1050 S.K.83. madde gereğince saklı tutulan ödenek
TOPLAM	1 760 432 952 000	1 704 237 944 000	199 901 849 000	144 191 176 000	484 335 000	94 491 880 000

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Başbakanlık 1991 malî yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Başbakanlığın 1994 malî yılı bütçesiyle 1992 malî yılı kesinhesabı kabul edilmiştir; hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

B) GENÇLİK VE SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1. — Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 1994 Malî Yılı Bütçesi

2. — Gençli ve Spor Genel Müdürlüğü 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN — Programımıza göre, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 1994 malî yılı bütçesi ile 1992 malî yılı kesinhesabının görüşmelerine başlıyoruz.

Komisyon ve Hükümet yerlerini aldılar.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesi üzerinde, grupları ve şahısları adına söz almış bulunan sayın üyelerin adlarını, sırasıyla arz ediyorum :

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Mehmet Sevigen, Refah Partisi Grubu adına Mustafa Baş, Anavatan Partisi Grubu adına Yusuf Namoğlu, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Mustafa Yılmaz, Doğru Yol Partisi Grubu adına Veli Andaç Durak.

Bütçenin; lehinde, Mustafa Dağcı; aleyhinde, Yusuf Namoğlu.

Sayın Mehmet Sevigen; buyurun.

Süreniz 15 dakikadır.

CHP GRUBU ADINA MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün 1994 yılı bütçesiyle ilgili, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun görüşlerini sunmak için huzurlarınızdayım. Bu vesileyle, Yüce Meclise sevgiler, saygılar sunuyorum.

Biliyorsunuz, geçen sene de bu bütçe üzerinde Partimiz adına konuşmak, bana nasip olmuştu. Bu bütçeyle ilgili eleştirilerimizi yaparken, geçen sene ile bu sene arasında çok ciddî farklılıklar olmadığını gördük.

60 milyon nüfuslu Türkiye'de, 25 milyona yakın insanımız, eğer imkân ve yer bulabiliyorlarsa, spor yapabiliyorlar.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bu bütçeyle ayrılan para, yaklaşık olarak 1 trilyon 445 milyar lira civarındadır. Bunun 131 milyar civarındaki bir kısmı yatırım harcaması olarak alınmış, 291 milyar gibi bir kısmı personel ve cari hesaplar olarak alınmış; geri kalan 1 milyarı da, transfer harcamalarına ayrılmış.

Spor evrensel bir dil olmasına rağmen, anarşinin olmadığı tek yer spor olmasına rağmen; ne yazık ki, spor, bu Hükümetin Programında bile yer almamıştır.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı 32 federasyonun -Futbol Federasyonu da dahil olmak üzere- son yaptıkları genel kurullarını, az da olsa, büyük bir sevgi ve coşkuyla karşılıyoruz.

Sayın Bakanım, üzülerek söylüyorum ki, bunların genel kurulları çok acele yaplımştır ve bazılarının genel kurullarının demokratik bir ortamda yapılmadığına inanıyorum.

Güreş Federasyonunun seçimleri, sanki bir partinin delege seçimi yapılıyor gibiydi. Güreş Federasyonu seçiminde, Sadettin Tantan'ın Başkanlığında, Doğru Yol Partisinin kendi delege seçimi yapılıyor gibi; sayın bakanlarımızdan Refaiddin Şahin, Veysel Atasoy, Mehmet Köstepen ve spordan sorumlu Devlet Bakanımız Şükrü Erdem'in de resmen bu seçimi etkilemeye çalıştıkları, oradaki arkadaşlarımca görülmüştür. Çünkü, biliyorsunuz, bu Güreş Federasyonu 40 tane müesseseden oluşuyor ve bu 40 müessese bu seçimde oy kullanıyor. Bunların içinde, bu bakanlara bağlı müesseseler de var. Bu müesseselerdeki arkadaşlarımızın yardımıyla, İsmail Demirci isimli arkadaşımız, Güreş Federasyonuna Başkan olarak seçilmiştir.

Yine Atletizm Federasyonunun yeni Başkanı, Doğru Yol Partisinin Çankaya İlçesinin İkinci Başkanıdır. Şu elimdeki kâğıt bu federasyonlara seçilenlerin durumlarını göstermektedir. Buna göre, federasyon başkanlarının, belli bir süre görev yapmaları, yüksek tahsilli olup ve bir de yabancı dil bilmeleri gerekiyor. Elimdeki kâğıda göre, bu arkadaşımızın 5 yıllık yönetim kurulu üyeliği süresi vardır; ama, bu arkadaşımın, değil yabancı dil bilmek -insanları hakir görmüyorum, okumamak ayrı bir şey veya fırsat bulamamak ayrı bir şey- ilkokul diploması var mıdır?.. Sayın Bakandan bunu sormak istiyorum; Atletizm Federasyonuna yeni seçilen Muharrem Dalkılıç arkadaşımızın ilkokul diploması var mıdır ve bildiği bir yabancı dil var mıdır?

Tabiî, bunları üzelerek belirtiyorum.

550 bin sporcuya, Türkiye'deki spor tesislerinin çok yetersiz olduğunu burada belirtmek istiyorum. Türkiye'nin incisi olan İstanbul'un bile, yaklaşık 200 - 300 bin nüfusa sahip ilçelerinden 15 tanesinde, bir tek spor alanı yoktur... Yani, düşünün, 34 tane ilçesi olan İstanbul'un 15 ilçesinde bir tek spor alanı yoktur, spor yapmak için imkân yoktur.

Bir an önce, belediyelerin elinde bulunan spor tesislerinin, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı spor ve futbol federasyonlarına verilmesinin gerekliliğine inanıyorum. Spor kulüplerimizin ve müesseselerin elinde bulunan tesislerin de, onları mağdur etmeden, yine spor ve futbol federasyonlarının emrine verilmesinin gerektiğine inanıyorum.

Sporcuya ve spora önem verilmesi gerektiğine inanıyorum. Biraz sonra olimpiyatlarla ilgili düşüncelerimi söylerken, bu konuya tekrar değineceğim; ama, öncelikle, amatör sporumuza acilen sahip çıkılması gerektiğine inanıyorum. Amatör spora sahip çıkılmadığından dolayı, yaklaşık iki ay evvel -Hakem Komitesi Başkanı Sayın Yusuf Namoğlu da gayet iyi bilir- yaklaşık beş hafta, amatör spor kulüplerimiz hakemsiz kalmıştır. Çocuklarımızı kahvehane köşelerinden kurtaran, içkiden, kötü alışkanlıklardan kurtaran amatör futbol kulüplerimiz, bir anlaşmazlık yüzünden beş hafta gibi bir süre spordan mahrum kalmışlardır; bu kulüplere sahip çıkılması ve bu olayın acilen önlenmesi gerektiğine inanıyorum.

Bir de, 39/B'den paralar veriliyor değil mi Sayın Bakanım?

DEVLET BAKANI ŞÜKRÜ ERDEM (Bursa) — Hayır, yanlış.

MEHMET SEVİGEN (Devamla) — Yardım etmiyor muyuz kulüplere?

DEVLET BAKANI ŞÜKRÜ ERDEM (Bursa) — Etmiyoruz.

BAŞKAN — Efendim, siz konuşmanızı Genel Kurula yapın; Sayın Bakan cevap verir size. Böyle, karşılıklı soru - cevap olmaz.

MEHMET SEVİGEN (Devamla) — Tamam Sayın Başkanım.

Geçen sene, Sayın Mehmet Ali Yılmaz'ın döneminde, çeşitli spor kulüplerine fondan para yardımı yapıldığı belliydi. Ben, Sayın Bakanımızın, açık olarak, fondan hangi kulüplere, ne kadar para yardımı yaptığını bu kürsüden söylemesini istiyorum.

Tabiî, insanların kendi bölgelerine yardım etmesi gayet doğal; ama, o dönemde ayırım yapıldıysa, Sayın Bakan da bu dönemde neler yaptığını açıklarsa, şaibe altında kalmaz düşüncesindeyim. Yani, o fondan, hangi yörelere, hangi kulüplere ne şekilde paralar verildiğini, biraz sonra Sayın Bakanım açıklarsa, çok memnun olacağım.

Sayın milletvekilleri, vaktim kısa olduğundan, konuları atlayarak geçiyorum. Olimpiyatlarla da ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Olimpiyatları örgütlemekle ilgili komitenin harcadığı para 10 milyon dolar, yani 150 milyar lira civarında. Biz, olimpiyatların Türkiye'de düzenlenmesini neden başaramadık? Olimpiyat komitesinin faaliyetlerinin, Türkiye'nin tanınmasında tabiî ki biraz faydası olmuştur; ama daha iyisi olamaz mıydı diye düşünüyorum. Olimpiyatlarda amatörler yarışacak. Amatörlerin müsabakaları, o ülkenin olimpiyatları düzenleme şansını çoğaltıyor. Biz, amatörlere değer vermiyoruz, onlara sahip çıkmıyoruz ve sonra olimpiyatın Türkiye'de yapılmasına talip oluyoruz...

Olimpiyatların Türkiye'de düzenlenmesi konusundaki başarasızlığımıza, atamayla gelen federasyon yöneticilerinin, yetersiz tesislerin ve yanlış propagandanın neden olduğuna inanmıyorum.

Biraz önce de söyledim, olimpiyatı yapmak istediğimiz İstanbul'da, olimpiyat köyünün yeri yarım yamalak belli; fakat altyapısı yok, bir dağ başı, bir hazırlık bile yapılmamış. Yine söyledim, 15 ilçede, amatör sporcuların spor yapacakları bir tesis bile yok; İstanbul'da olimpiyatlara uygun şekilde bir atletizm pistimiz yok. İstanbul'un trafiği bir başka neden. Bu, tabiî, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün problemi değil; ama, genelde hepimizin problemi olduğu için burada belirtmek istiyorum. İstanbul'un havaalanının, trafiğinin, yapısının bir an önce değiştirilip, olimpiyatlara prova olabilecek milletlerarası organizasyonları Türkiye'nin üstlenmesini arzu ediyorum.

Olimpiyatları düzenleyecek komitenin içerisine, kendi içlerinden seçilerek gelen, kulüplerimizin seçkin yöneticilerini, spor yazarlarımızı, yerel yöneticileri, yani belediyeleri de katmak gerektiğine inanıyorum; çünkü, eğer olimpiyat yapacaksanız, belediyelerin yardımı olmadan o spor tesislerinin tamamlamak mümkün değildir. Bilhassa amatör sporcuların olmak üzere, gençlerin spor yapacak tesis bulmaları, belediyelerin yardımıyla daha kolay hale gelecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gençlik ve spor, her ikisi de çok ciddî konular. Spor, sağlıklı yaşamımızda en büyük etken, Türkiye'nin tanıtılmasında en büyük etken ve evrensel, ortak bir dil. Spora ne kadar önem verirsek, o kadar başarılı oluruz düşüncesindeyim.

Tabiî, gençlik de bir başka türlü önemli. Atatürk'ün ülkemizi emanet ettiği kesim gençlerdir; ama gerek iktidardaki gerekse muhalefetteki partilerin ortak arzuları olmasına rağmen, maalesef, 18 yaşındaki gençlik kolları kurulmasına izin verilmemiştir; gençlerin ve öğrencilerin siyasî partilere üye olmalarına izin verilmemiştir; seçme ve seçilme yaşları düşürülmemiştir. Yani, 1980 öncesinde siyasî partilerde görev yapan gençlik, Türkiyemizi ve ülkemizi emanet deceğimiz gençlik, afiş asmıştır, bildiri dağıtmıştır, kurşun yemiştir ve gerektiğinde ülkenin bütünlüğü ve birliği konusundaki mücadelesinde ölmüştür; ama seçme ve seçilmeyle gelinebilecek yönetim kadrolarına hiç gelememiştir. Bu Meclisin bir an önce bunu çıkarması ve bu gençliğimize sahip çıkması gerektiğine inanıyorum.

Buradan gençliğe bir seslenişim olacak : Tepeden verilen haklar tepeden alınıyor; kolay geliyor. Eğer birilerinin sizlere birtakım hakları vermesini istiyorsanız; bana göre, bu hakları almak içni, üniversite gençliğinin; çalışan gençliğin, okuyan gençliğin, işsiz gençliğin, bir dayanışma içine girip "Bu ülkenin yönetim kadrolarında, yönetim kademesinde biz de varız! Sizin kadar biz de bu ülkenin sahibi değil miyiz?!" diye feryat edip, bu haklarını, kendilerinin, zorlayarak almaları gerektiğine inanıyorum. Eğer gençlik bu hakları kendisi alırsa, o zaman birileri de gelip, gençliğin elinden bu haklarını tepeden alamayacaktır. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bizim de gençliğimize karşı görevlerimizin çok olduğuna inanıyorum. Özürlü bir genç arkadaşımın toplantıya girerken bana verdiği mektupta bir bölüm var, "özellikle bunu konuşmanızda söylerseniz çok sevinirim" demişti. "Biliyorsunuz, Avrupa'nın her yerinde, sakatlar için üretilmiş körüklü otobüsler var. Durakta tekerlekli sandalyeyle bekliyorsunuz, otobüs geliyor, kendisi körükle kaldırıyor ve içeriye alıyor. Bu otobüslerin alımı konusunda, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğümüzün öncülüğünde, büyükşehir belediyelerine baskı yapılır veya ricada bulunulursa, taşımada ve ulaşımda bize yardımcı olursunuz" diyor. Ben, bunu da burada, Sayın Bakanımıza ve Sayın Genel Müdürümüze aktarmış oluyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üniversiteye giriş imtihanları yüzünden üniversite gençliğimizin hali harap. Çünkü, birileri çıkıyor "imtihan kalktı" diyor, birileri çıkıyor "ikinci imtihan yapılacak" diyor. Hepiniz bu konuları gayet iyi biliyorsunuz.

Yurtlar ise bir rezalet. Bu sene kaç milletvekilinin kapısına, Meclisteki Halkla İlişkiler Binasındaki odasına, kaç tane öğrenci geldi... Yüzlerce genç kızımız kapılarda, kuyruklarda bekliyor; yurtlara girebilmek amacıyla. Eğer biz onlara bu imkânları tanıyamıyorsak, bana göre bunun kabahati biraz da Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğündedir. Millî Eğitim Bakanlığına, diğer bakanlıklara ve diğer kuruluşlara biraz baskı yaparak, bu öğrencilerimizi bir an önce bu sefillikten, bu perişanlıktan kurtarıp, okullarına rahat gidebilecekleri, derslerine rahat çalışabilecekleri, yarınlarına rahat hazırlanabilecekleri, barınabilecekleri yerleri sağlamak da bize düşüyor gibi geliyor.

Bildiğiniz gibi, kredi miktarları da oldukça yetersiz.

Okulharçları o kadar fazla oldu ki, devlet okulları artık paralı olsa, daha iyi olacak. Tabiî, bu sizin göreviniz değil Sayın Genel Müdürüm; ama, sizlerin baskısıyla, bu gençlere rehberlik yaparak, örnek olarak bazı şeyleri aşacağımıza inanıyorum.

Bir arkadaşımın, "batan holdingleri kurtarıyorsunuz, batan şirketleri, batan işadamlarını kurtarıyorsunuz; ama bu gençlerin kurtuluşu için ne zaman çaba sarf edeceksiniz?.." diye bir sözü vardı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Konuşmanızı bitirin efendim.

MEHMET SEVİGEN (Devamla) — Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Çok kısa bir bölümü söyleyeceğim : Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğümüzün Kuruluş Kanununda olup da uygulanmayan iki husus var; çok acil gördüğüm için arz etmek istiyorum; bu konuya Sayın Bakanımız da hassasiyet gösterirse çok sevineceğim. 500 kişiden fazla çalışanı olan işletme veya kurumların spor tesisi kurma ve antrenör bulundurma zorunluluğu vardır. Bununla ilgili yönetmelik de çıkmasına rağmen, henüz hakkında işlem yapılan kişi veya kuruluş yoktur Sayın Bakanım.

Organize sanayi ve toplukonut alanlarında spor tesisi projesinin olması gerekiyor. Eğer spor tesisi yoksa projelerin onaylanmaması gerekiyor; ancak bu da uygulanmıyor. Örneğin, Eryaman toplukonut alanını inceleyecek olursanız, bu konuya hassasiyetle bakarsanız; insanlarımıza spor yapmaları için spor alanı yaratmış oluruz düşüncesindeyim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclisimizde bir grup var ki, Meclisle mescidi karıştırıyor; yeni bir grup türedi, siyasetle sporu karıştırıyor. Meclisteki bu kafaların bir an önce değişmesi dileğiyle, Yüce Meclise sevgiler, saygılar sunuyorum.

Çok teşekkür ederim (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Sevigen.

Söz sırası, Refah Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Baş'ındır.

(RP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Baş.

RP GRUBU ADINA MUSTAFA BAŞ (İstanbul) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesi üzerinde Refah Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere huzurlarınızdayım. Hepinizi, Refah Partisi Grubu adına saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Gençlik, bir milletin istikbalinin teminatıdır; spor da, uluslararası yarışmalarda, bir milletin gücünü, kuvvetini ortaya koyan unsurlardan bir tanesidir.

Anayasa, hükümetlere, gençliği korumak, geliştirmek noktasında; yine Anayasa, hükümetlere, milletin spor yapabilme imkânlarını sağlama noktasında görev yüklemektedir. Anayasanın 59 uncu maddesi, "Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder" demektedir.

Biz, her konuda güçlü bir toplum oluşturmak istiyoruz; her alanda, geri kalan değil, yarışabilen, dünyayla yarışabilen ve bu yarışmada önde gelebilen bir gençlik, bir millet olmak istiyoruz. Bizim gencimizin, bizim insanımızın fıtratında, özelliklerinde, bu kabiliyetler mevcuttur. Bizim insanımız, fizik olarak, psikolojik olarak, bilgi olarak ve de kültür olarak -iyi yetiştirilerek, iyi organize edilerek- dünya milletleriyle bu sahalarda yarışabilmek ve onları geçebilmek kabiliyetlerine, imkânlarına sahiptir. İnsanımızın bu noktalarda yetiştirilmesi gerekmektedir; bu kabiliyetlerin ortaya çıkması için birtakım şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu kabiliyetler şayet bugün yeterli düzeyde ortaya çıkmıyorsa, bazı noksanlıklar vardır.

Bu noksanlıkların başında güven noksanlığı gelmektedir. Önce, kendine güvenin, kendine inanan bir gençliği, bir sporcuyu yetiştirmek, millet olarak da kendine güvenen bir millet olmak zorundayız.

Hedef eksikliğimiz vardır, bilgi eksikliğimiz vardır altyapı ve tesis eksikliğimiz vardır, kaynak eksikliğimiz vardır ve de organizasyonda eksikliğimiz vardır... Bu noksanlıklar giderilirse, tarihte, 21 yaşında çağ açan ve çağ kapatan lider ve komutanlar yetiştirmiş bir milletin, yeniden büyük başarıları elde edecek gençleri yetiştirmesi muhakkaktır.

Güven eksikliği var dedik... Biz, Avrupalılara karşı ikinci sınıf insanlar değiliz ve biz, mağlubiyete mahkûm da değiliz. Biz, en iyisini yaparız ve biz, en zoru başarırız. Biz, en iyisini yapmak ve en zoru başarmak için gereken inanca sahibiz ve o güçteyiz. Biz, efendiliğe layığız, sürünmeye layık değiliz. İşte sporcuya, başta bu şuuru vermek zorundayız, vermek mecburiyetindeyiz. Bu şuura sahip olabilmesi için, sporcumuz, bir Avrupalı sporcuyla karşılaştığı

zaman, onun tesisine gıpta etmemelidir, onun elbisesine ve ayakkabısına özen duymamalıdır, onun maddî imkânlarına gıpta etmemelidir; onlara hayranlık duyup, aşağılık kompleksine kapılmamalıdır.

Bundan dolayı, sporcularımızın maddî durumlarını, maaşlarını, ev imkânlarını, spor alet ve tesislerini en iyi seviyeye getirmek mecburiyetindeyiz.

Şu konularda, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün daha titiz davranması gerektiği inancındayız: Amatör sporcu ve spor kulüplerinin altyapı imkânları geliştirilmeli, bu kulüpler, maddeten, mutlaka desteklenmelidir. Maalesef, özellikle İstanbul'da, birçok amatör kulüp, idman yapabilecekleri, antreman yapabilecekleri sahalardan ve tesislerden, maç yapabilecekleri sahalardan ve tesislerden yoksundur.

Bugüne kadar gözden kaçan bir diğer konu da, mahallelerde kurulan takımlar konusudur. Belki amatör kulüplere ve profesyonel kulüplere altyapı oluşturan, sporcu yetiştiren ve çocuk yaştakilerin spora geçerken ilk basamak olarak gördükleri mahalle takımları, Genel Müdürlüğümüzün, devletimizin imkânlarından aşağı yukarı tamamen mahrumdur. Bu konuda, onları destekleyecek tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Mevcut futbol sahaları ve spor tesisleri onarılmalı, en iyi hale getirilmeli; temizlik başta olmak üzere, rahat spor yapabilme imkânları sağlanmalıdır.

Köylerde futbol sahaları yapmak ve spor imkânlarını geliştirmek zorundayız. Köylerde ve bazı mahallelerde, gençlerin top oynadığı sahalar, bir greyderle bile düzeltilmemektedir. Kulüpler ve gençler, belediyelerden, devlet kurumlarına ve özel kurumlara kadar kapı kapı dolaşıp, futbol oynayabilecekleri sahalarını tesviye ettirmek için bir greyderin, bir iş makinesinin arayışı içerisindedir. Bu konuda kendilerine yardımcı olmak gerekmektedir.

Geleneksel sporları yaşatacak ve hâlâ resmiyet kazanmamış olan geleneksel sporlarımıza resmiyet kazandırmak mecburiyetimiz vardır.

Birçok vilayetlerde ve merkezlerde inşaatı başlayan, ama beş altı yıldan beri bitirilemeyen tesisleri ve salonları bir an önce bitirmek ve hizmete sokmak mecburiyeti vardır.

Bitmiş mevcut tesislerin, gençlerin spor yapabilmeleri noktasında hizmete sokulmaları ve en rantabl bir şekilde çalışmalarına imkân sağlanması için düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Mesela, Ankara-Haymana'da 2 500 kişilik spor salonu, yine Sincan'da, Bâlâ'da, Güdül'de spor sahaları, bugün âdeta kapılarına kilit vurulmuş gibidir. Gençlerin, bu spor salonlarından istifade etmek imkânları aşağı yukarı yoktur. Bunun gibi saklanan salonların, gençlerin hizmetine açılması gerekmektedir.

Bunun yanında, mesela, Ankara - Mamak'ta, büyük bir ilçe olan Mamak'ta, gençlerin spor yapabileceği bir salon ve saha maalesef yoktur.

Sadece tesis yapmak yeterli değildir; o tesisin, nizamlı ve intizamlı kullanılması ve verimli kullanılması gerekmektedir.

Yine çok önemli bir konu da şudur : Bu tesislerden istifade eden gençlerin, bu tesisleri en iyi şekilde, en güzel şekilde, en temiz şekilde kullanmaları için bilinçlendirilmesi, şuurlandırılması gerekmektedir. Bir tesisi yapmak yetmez; o tesiste seyirci olan insanların, o tesisin en güzel şekilde kullanılması için bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Bu konuda eğitim seminerleri mi yapılacak, televizyon ve medyadan istifade edilerek mi insanımız eğitilecek; bu noktada da programlar yapılması gerekmektedir.

Yine sporumuzun gelişmesi için, okul, aile, kulüpler ve bazı vakıflarla işbirliği ve koordinasyon yapılarak, sporumuzun gelişmesi noktasında adımlar atılması gerekmektedir.

Sayın milletvekilleri, maalesef Türkiye'de spor, kitlelere yaygınlaştırılmamıştır. Belki de spor seyircilerimizin binde 5'i dahi spor yapamamaktadır. Halbuki, temel hedefimiz, bütün halkımızın spor yapabilmesini temin etmektir. Bütün halkımızın spor yapmasını temin etmek, onların güçlü ve kuvvetli bir bünyeye sahip olmasını temin etmektir. Nitekim, Peygamber Efendimiz, (sallallahü aleyhi ve sellem) "kuvvetli Müslüman, zayıf Müslümandan hayırlıdır" buyurmaktadır. Eğer bir hükümet, insanlarımızın spor yaparak çelik bir vücuda sahip olmasını temin ediyorsa, o hükümet, insanlarımıza spor yapma imkânı sağlamayan hükümetten daha hayırlı olur.

Bir araştırmaya göre, köylerde nüfusun yüzde 20'si kahvehanelerde oturmakta, şehirlerde de yüzde 7'si kahvehanelerde oturmakta; köylerde nüfusun binde 1'i spor yapmakta, şehirlerde de binde 3'ü spor yapmaktadır. Bu oranları artırmak için, yani kahvehanelerde oturmayı değil, spor yapma imkânını ve spor yapma şuurunu artırmak için, Genel Müdürlüğün özellikle çalışmalar yapması gerekmektedir.

Gençleri, spor yapmaya özendirmeliyiz. Başta, ata sporunu geliştirmeliyiz. Yirmialtı yıl aradan sonra takım halinde Avrupa şampiyonu olmamız, dünya ve olimpiyat şampiyonları çıkarmamız, takdire şayandır, hasretimize su serpmiştir. Bu noktada faaliyette bulunan, emeği geçen bütün herkesi tebrik ederken, bunun daha da gelişmesi için yeni tedbirlerin alınmasını da yine Genel Müdürlükten beklemekteyiz.

Güreş yapılabilecek salonların, minder ihtiyacını hızlı bir şekilde karşılamak, diğer sporların da yapılabilmesi için imkânları geliştirmek ve yine birtakım özel salonlarda yapılan sporlar vardır, bu salonların durumları gerçekten iç açıcı değildir, onları da spor yapılabilecek standartlara getirmek noktasında Genel Müdürlüğün çalışmalarını beklemekteyiz.

BAŞKAN — İki dakikanız var efendim.

MUSTAFA BAŞ (Devamla) — Bir de spor ahlakını geliştirmek lazım. Peygamber Efendimizin bir hadisi şerifi var : "Pehlivan, güreşte rakibini yenen değil, gadaplandığı zaman (kızdığı zaman) nefsini yenebilendir." Demek ki, sadece rakibini yenen insan yetiştirmekle iktifa etmeyip, sinirlerine hâkim olan ve en ahlaklı şekilde sporcular yetiştirmek zorundayız. Nitekim, Anayasanın 58 inci maddesi "Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır" diyor. Bugün, maalesef, okullarımızın önlerinde uyuşturucu mafyası oluşmuştur. Maalesef okullarda, basından da gördüğümüz şekliyle, gençler, çeteler oluşturmaktadır. Kumar ve alkol, gençlerimiz arasında hızlı bir şekilde yayılmaktadır. Bu noktalara dikkat etmek zorundayız.

Biz nasıl bir gençlik istiyoruz; düşünen bir gençlik mi; yoksa, ye, iç, gül, oyna şarkılarıyla büyüyen bir gençlik mi? Biz nasıl bir gençlik istiyoruz; geçmişini inkâr eden, ana ve babasına hürmetkâr olmayan bir gençlik mi istiyoruz; yoksa, tarihini bilen ve tarihiyle övünen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA BAŞ (Devamla) — Sayın Başkan, burada kesilmesin.

BAŞKAN — Ben kesmedim, kendisi kesildi. Devam edin; ben sizi ikaz ettim.

Buyurun.

MUSTAFA BAŞ (Devamla) — ... inanç ve kültürel değerlerine sahip bir gençlik mi yetiştirmeyi hedef alıyoruz?

Avrupa'da milyonlara varan genç insanımız vardır. Bunlar iki kültür arasında bocalamaktadır. Tabiî ki, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğümüz, Avrupa'daki gençlerimizin kendi kültürleriyle yetişmesi, kendi tarihini tanıması, kendi kimliğini tanıması noktasında faaliyetler yapmalıdır.

Onun için, millî değerlerine sahip, inançlarıyla bezenmiş, kültürüyle süslenmiş, istikbale yönelik hedefleri olan, bütün dünyayla yarışabilen ve yarıştığında da bütün dünya ülkelerine karşı üstün gelebilecek gençliği yetiştirme noktasına Genel Müdürlüğümüzün gayretlerini bekler, bütçemizin Genel Müdürlüğümüze hayırlı olmasını diler, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Baş.

Söz sırası, Anavatan Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Yusuf Namoğlu'nun.

Buyurun efendim.

ANAP GRUPU ADINA YUSUF NAMOĞLU (İstanbul) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1994 yılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesi üzerinde Grubumun görüşlerini sunmak üzere huzurlarınızda bulunmaktayım. Yüce Meclise en derin saygılarımı sunarım.

Sözlerime başlarken, futbolda Galatasaray'ın, basketbolda da Efes'in başarılarını kutlar, kalan müsabakalarında da başarılar dilerim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkeler, sporu, önemli bir politika aracı olarak kullanmaktadır. Sporu, öncelikle kendilerini tanıtmak, ürünlerinin reklamını yaparak sağlıklı bir nesil yetiştirmek için kullanmaktadırlar. Spor, dostluk kurulmasında önemli bir unsurdur.

Türkiye bugün 60 milyon civarında bir nüfus potansiyeline sahiptir; bu nüfusun yüzde 27 civarı gençtir. İşte, bu dinamik gücün, ülkemiz kalkınmasına, demokratikleşme çabalarına, sosyal ve kültürel gelişmeye iyi kanalize edilmesi gerekmektedir.

Sürekli eleştirdiğiniz 1983 - 1991 yılları arasında görev yapan Anavatan hükümetleri döneminde, gençlik ve spora ayrı bir önem verilmiştir. Spor ve gençlik konularında, cumhuriyet tarihimizde en büyük gelişme, bu dönemde sağlanmıştır.

Her konuda olduğu gibi, bu konuda da en önemli unsur paradır. Kaynak bulunduğunda, gelişmelerin bununla paralel olacağı da bir gerçektir.

1983 yılında 5 milyar lira civarında olan kaynağın yüzde 65'i personel giderleriydi, bununla da hiçbir şey yapılamıyordu. O yıllarda konsolide bütçeden daha fazla pay ayrıldı. Akaryakıt Tüketim Fonundan önemli bir pay Türk sporuna aktarıldı. Türk Sporunu Teşvik Fonu kurularak, bu fona önemli kaynaklar sağlandı. Federasyonlar Fonu kurularak, bu fona önemli kaynaklar aktarıldı. Eğitim, Gençlik ve Spor Fonu kurularak, gençlik ve spor hizmetlerine önemli kaynaklar sağlandı. Belediyelerin bir önceki yıl bütçelerinin yüzde 1'lik paylarının, gençlik v espor il müdürlüklerine aktarılması sağlanarak, il bütçeleri güçlendirildi.

Bu hususlar, o tarihte devrim sayılacak olaylardı. Sağlanan finansla güçlü bütçeye sahip olan spor teşkilatı, atılım yaptı.

1983 yılı itibariyle, ülkemizde 980 civarında spor tesisi bulunmakta idi. Spor tesislerinin olmadığı bir ülkede sporcu yetişmesi beklenemezdi. 1984 yılıyla birlikte, spor tesisleri seferberliğine girilerek, sekiz yılda, spor tesisi sayısı onbinlere ulaştırılmıştır.

Geçmiş yıllardaki çamur deryası haline gelmiş stadyumları hatırlayınız. Örneğin, İnönü Stadının o günkü çamurlu halini simgeleyen fotoğraf, stadyumun giriş merdiveninin önünde asılı durmaktadır. Top ayakkabısı, çamurun içinde kalırdı. Güreşçiler, idman için minder bulamazdı. Bugün ise, 3 üncü lig müsabakalarının oynandığı stadlar da tamamen çimdir.

Değerli milletvekilleri, bir sporcu kısa sürede yetişmez; yıllar ister. Spora o yıllarda başlayan, kendilerine sunulan imkânları iyi değerlendiren gençliğimiz, bugün madalyadan madalyaya, başarıdan başarıya koşmaktadırlar.

Bugün ise, bütçe kaynaklarına bakıldığında, üzülmemek elde değildir. Bütçe, 1993 yılına göre yüzde 40.4 oranında artış öngörmektedir; oysa, ülkemizdeki enflasyon yüzde 70'ler civarındadır.

1993 malî yılı yatırım ödeneğine göre yüzde 37.9 artışla, 1994 malî yılı için bütçeden öngörülen, 131 milyar Türk Lirası!..

Maliye Bakanlığı bütçesinden, yatırım harcamaları için, Genel Müdürlük bütçesine aktarılan miktar dikkate alındığında, 1994 malî yılı bütçesinde öngörülen yatırım ödeneğinde, 1993 yılına göre yüzde 56 oranında bir azalma görülmektedir.

Bir de bunlara tuz biber; fonları da kaldır, genel bütçe içine al!.. Ondan sonra spora destek vermekten söz edeceksiniz!.. Yanılıyorsunuz! Türk sporuna destek değil, köstek oluyorsunuz. Bu zihniyet, Türk sporunda duraklama devrini başlatmıştır.

Madalyalar ve başarılar, 1984 yılında yapılan atılımın ürünüdür. Tabiî ki, başarının şovunu yaparken, bunları unutmamak gerekir!..

Sporu okullara sokalım derken, okul içi beden eğitimi ve spor hizmetlerine ayrılan rakam, koca Türkiye'de 26.6 milyar Türk Liradır!..

Gençlik hizmetleri diyoruz; rakam 13.3 milyar!.. Bu rakamlarlakendimizi kandırırız.

Genel bütçe içinde yaklaşık 1/600 olan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesi oranı, Batı ülkelerinde yüzde 4'tür.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 23 Eylülde Monako'da yapılan olimpiyat oylaması nedeniyle, milletvekili arkadaşlarımla beraber oradaydık. Bu konuda gündem dışı yapmış olduğum konuşmama, Sayın Bakan cevap vermişti. Bir kez daha ifade ediyorum : Sorumluluk duyan bir milletvekili olarak, bütün etkinliklere katıldığımı, hatta öyle ki, bahsettiği gibi resmî arabayla değil, Nice'den taksiyle gittiğimi ifade etmek istiyorum. İşte, etkinliklere katıldığımın fotoğraflarla kanıtı da buradadır arkadaşlar.

Oylamanın ertesi sabahı, kendi imkânlarımızla Monako'dan ayrıldık. Ben de dilerdim ki, -perşembe akşamı oylamayı kaybettik- cuma sabahı Türkiye'den bir uçak getirilsin ve 200 kişilik kafileyle hep beraber dönülsün; ama, maalesef Sayın Ulaştırma Bakanının da içinde olduğu o kafile, uçak seferlerini göz önüne alarak, pazar akşamı sefer var diye, pazara kadar üç gün tatil yapmıştır; tabiî ki, devletin kasasından!..

Türk Hava yolları uçaklarının oturma bölümünün ön kısmında bir pano vardır; orada, daha önce, Atatürk'ün bir sözü yazılıydı "İstikbal göklerdedir" diye. İstanbulumuzun 2000 olimpiyatlarıyla ilgili, tanıtım logosunu oraya koymayı, Türk Hava Yolları Yönetim Kurulu Başkanı, komiteden talep ettiğini ve logoyu elde edemediğini şahsıma ifade etmiştir; yani, panolarla bölünen oturma kısmının ön bölümüne böyle bir logo koymayı arzu ettiğini ifade eden Türk Hava Yolları Yönetim Kurulu Başkanı, bunu elde edemediğini söylemişti; onu oraya koyamadığımızı, ben, geçen konuşmamda ifade etmiştim.

Efendim, olimpiyat oylamasına katılan diğer ülkeler gibi, biz de, dünyaca ünlü Naim Süleymanoğlu'nu oraya götürmeliydik. Süleymanoğlu, son Dünya Halter Şampiyonasında 3 altın madalya kazanmış ender sporculardan biridir. Bu sporcuyu oraya götürmemek hatadır. Belki ANAP döneminde ülkeye kazandırıldığı için götürülmemiştir; bilemiyorum!..

"Olimpiyatla ilgili sorumlular, kaybettik; ama, en iyi biçimde Türkiye'nin tanıtılmasını başardık..."

Oysa, yapılan bunca masrafla, başarıldığı söylenen tanıtma, yakın bir gelecekte terazinin iki kefesine konulunca, suya yazı yazmak için servet akıttığımız görülecektir.

Ciddî bir turizm şirketi ile, ciddî bir reklam şirketine bu paralar verilse, olimpiyat konusu hiç ortaya atılmadan da tanıtma başarılabilirdi.

Tanıtma yapılmış... İyi; ama, ne pahasına? Vazgeçtik sarf edilen büyük projelerin tümünden. Eğer bir tanıtma başarısı sağlanmışsa, bunun, uluslararası olimpiyat dünyasına İstanbul'un olimpiyat düzenlemek için en son akla gelen şehirlerden olduğunun belgelendirilmesi pahasına elde edildiğini anlamayan varsa, yakından anlayacaktır.

Olimpiyat, kendisini en iyi tanıtana değil, olimpiyat düzenleme rüştünü ispatlamış olana verilir.

Ne demek olimpiyat düzenleme rüştü? Olimpiyat düzenlemek için gereken fiziksel ve sosyal güce sahip olmak demektir.

Şimdi Türkiye'nin alnına bir kara leke yapışmıştır: Türkiye olimpiyat düzenleyemez. (bunun aksini sadece 6 saf adam düşündü) Bu leke, er ya da geç İstanbul'un alnından silinmelidir. Türkiye bu lekeye layık değildir. İstanbul bir olimpiyat düzenlemelidir. Ama, bunun yolu, tanıtım safsatası ile milyarları, yakında trilyonları sağa sola dağıtmaktan değil, İstanbul'u, bu onuru hak eden bir şehir haline getirmekten geçer.

Yasaya kesinlikle bir madde eklenmeli ve yasanın gösterdiği kaynaklardan oluk gibi akacak paraları bu amaca yöneltecek bir yol bulunmalıdır.

Olimpiyat yaparız diye yola çıktık, yapamayacağımızın belgesini alıp dünyaya ilan ettik. Altı oy başka neyi gösterir ki?" diye soruyor yazar Sayın Lahraman Bapçum.

Sayın milletvekilleri, yine ilan ettik, "2004 yılına adayız" diye. Sidney, adaylığının ilanıyla beraber, projesini gerçekleştirmeye başladı, olimpiyatları alırken, tesislerin yüzde 65'ini tamamlamıştı. Biz ise, 10 milyon doları boşa harcadık. "Olimpiyat köyü" diye düşünülen araziyi, daha Millî Savunma Bakanlığından alamadık. Dört beş binayı yapıp, Millî Savunma Bakanlığına verip, o araziye sahip olamadık. Toplanacak tüm paraları bu projenin gerçekleştirilmesine harcamalıyız. Açıklandığı gibi, Fenerbahçe ve İnönü Stadlarının onarımı için olimpiyat kasasını kullanmamalıyız.

Değerli milletvekilleri, İstanbul, spor tesislerine ihtiyacı olan bir şehirdir. İki yılda İstanbul'a, göstermelik tesisler dışında hiçbir şey yapılmamıştır. Seçim meydanlarında, gazete sayfalarında, sayfa sayfa ilanlarla, 100 bin kişilik stadyum vaat etmiştiniz. Diğer vaatler gibi o da vaatte kaldı. Hiç olmazsa, olimpiyat nedeniyle bir kaynak yaratılmıştır; bu kaynak, olimpiyat stadı yapımı için kullanılmalıdır.

Olimpiyat Kanunu "gelirler" bölümünün (e) bendinde, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin tasdik edilen bütçesinin yüzde 1'inin, Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulunun gelirleri içinde olduğu gözükmektedir. Şimdi soruyorum : İstanbul Belediyesi bu yüzde 1'i

vermiş midir? Bildiğim kadarıyla, bütçesi yaklaşık 15 trilyon lira civarındadır; bunun yüzde 1'i de yaklaşık 150 milyar gibi bir paradır. Şayet belediyece ödeme yapılmamışsa, ilgililerce neden tahsil edilmemiştir?

Bir Belediye Başkanı olarak Monako'da şova katılmaya evet, icraata hayır!.. Bu da, İstanbul'un talihsizliğidir. Basında çeşitli köşe yazarları tarafından dile getirilen "bu 10 milyon dolar nerelere harcanmıştır" sualine karşı şu ana kadar hiçbir açıklama olmamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İstanbul Haliç bölgesinde amatör futbol müsabakalarının oynanabilmesi için 5 adet saha yapılıyor. O bölgede daha 5 adet saha yapılabilecek arazi mevcut. Bu yerlerin altyapıları da tamamlanmış durumdadır. 5-6 milyar Türk Lirası civarında bir harcamayla bu yerler amatör futbolun hizmetine sunulabilir.

BAŞKAN — Bir dakikanız var efendim.

YUSUF NAMOĞLU (Devamla) — Ayrıca, hakemler birbuçuk yıl süreyle ücretlerini alamadılar. Bakanlık, "3813'e göre para veremeyiz" demekte. Sayın Başbakan, fondan, kulüplere para vermekte. 200 bin civarında genç spor yapamaz duruma düştü. Fondan para verilseydi, bu gençlerin spor yapması engellenmeseydi, daha iyi olmaz mıydı?

Değerli milletvekilleri, geçtiğimiz hafta federasyon başkanları seçimleri yapıldı. Federasyon başkanlarının seçimle göreve gelmesini olumlu karşılıyoruz; fakat, çıkarılan yönetmelikte Bakana 10, Genel Müdüre 5 kişilik kontenjan verilmesini hatalı buluyoruz.

İşte, bir gazeteden okuyacağım gibi, "Demokrasi kazandı. Seçimde kazanan, lacivertlerini çekip Ankara'nın yolunu tutar ya, bu kez öyle olmadı, federasyon başkanlarının çoğu zaten Ankara'dan!.."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Efendim, kalan kısmını, kürsüye ikinci çıkışınızda tamamlayınız müsaade ederseniz?

YUSUF NAMOĞLU (Devamla) — "... bu seçim, genelde DYP'nin zaferiyle noktalandı; partinin adayları, partinin bakanları ve il teşkilatlarıyla çoğunluğu yakaladı. Seçimde, ne başarı rol oynadı ne de madalya... Şimdi üç yıllığına koltuğuna oturanları bir sınav daha bekliyor, genel seçimler..." denilmektedir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonunun bir kongresine katılmıştım. Vanlı bir delege, Van'daki kapalı spor salonunun kapatılarak toplantı salonu haline getirildiğini ifade etti! Tıpkı, İstanbul'daki Lütfü Kırdar Spor Salonunun kongre salonu haline getirildiği gibi!.. Salonlar kapanır, yenisini yapmazsınız, sonra da spora hizmetten bahsedersiniz!..

(Mikrofon otomatik cihaztarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Evet efendim...

YUSUF NAMOĞLU (Devamla) — Evet, tamamlıyorum efendim.

Tesis yapıyorsunuz; Şanlıurfa'ya 30 bin kişilik stadyum; belediye seçimi yatırımı; 27 Mart geliyor!.. Bakalım hangi şehirlere seçim yatırımı için tesis temelleri atacaksınız; zaman gösterecek!..

Bu duygu ve düşüncelerle, Yüce Meclisin değerli üyelerine saygılar sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Namoğlu.

SHP Grubu adına, Malatya Milletvekili Sayın Mustafa Yılmaz; buyurun. (SHP sıralarından alkışlar)

SHP GRUBU ADINA MUSTAFA YILMAZ (Malatya) — Sayın başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesi hakkında SHP Grubunun görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; sözlerime başlamadan önce, tümünüzü saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, gençliği koruma ve sporu geliştirme, devlete, anayasal bir görev olarak verilmiştir. Gerçekten, Anayasanın 58 inci maddesi, gençliğin korunmasını, 59 uncu maddesi de sporun geliştirilmesini düzenlemiş bulunmaktadır.

Önemi nedeniyle, önce, gençliğin sorunlarını irdelemek; ardından, devletin spora yaklaşımı üzerinde durmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin en sorunlu kesimlerinin başında gençlik gelmektedir. Atatürk dönemini saymazsak, cumhuriyet hükümetlerinin, gençliğin sorunlarına olumlu yaklaştıklarını, ona gereken değeri ve önemi verdiklerini söylemek zordur. Atatürk'ün cumhuriyeti emanet ettiği, adına bayram armağan ettiği gençlik, hemen her siyasal iktidar döneminde ezilmiş,kişiliği baskı altına alınmış, büyük acılar yaşamıştır.

1961 Anayasasının getirdiği geniş hak ve özgürlük ortamı, gençliğin yurt sevgisini, ulusal bağımsızlık bilincini geliştirmiş; bir yandan sömürüye ve emperyalizme karşı uğraş verirken, öte yandan halk sevgisi ve sorumluluk bilincinin gereği olarak yaz tatilinden özveride bulunarak, Zap Suyu'nun üzerine köprü yapmak, okulsuz köylere okul yapmak, yol yapmak gibi, ülke kalkınmasına katkıda bulunma ihtiyacını duymuştur. Ne acı ki, tam bu sırada, gençliği devlete karşı kışkırtan bazı ajanlar ortalıkta boy göstermeye başlamışlardır. Sonuç, sağda ve solda vuruşan gençlik, binlerce ölü, muhtıra, ihtilaller, demokratik siyasî yaşamın bitişi, gençlerin cezaevlerine doldurulușu olmuş, yeni düzenlemeler ve yasaklar zinciri ardından gelmiştir.

Değerli arkadaşlarım, gençliğin önüne konan yasaklar ve engellerin başında, Anayasada, gençlerin siyasete katılma haklarının kısıtlanması gelmektedir. Anayasanın 67 ve 68 inci maddelerinde bu açıkça görülmektedir. Geçtiğimiz yıl içinde Anayasanın bu maddelerinin kaldırılması için uğraşılmış, ancak bugüne kadar bu başarılamamıştır.

Gençlik siyasetten soyutlanmıştır değerli arkadaşlarım; sivil toplum örgütlerine katılması engellenmektedir; Siyasî Partiler Yasasında siyasete girmesi engellenmektedir; sadece oy deposu olarak görülmekte; ancak, oy verebilmesi için de 22 yaş sınırı getirilmektedir.

HASAN BASRİ ELER (Edirne) — Teklifinizi getirin de imzalayalım.

MUSTAFA YILMAZ (Devamla) — Yine, Seçim Yasasında da benzer engeller vardır; Dernekler Yasasında, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasasında engeller vardır; YÖK Yasasında, yönetime katılması engellenmektedir. Dolayısıyla, bütün bu engeller karşısında, Anayasanın 58 inci maddesinin devlete gençleri koruma görevi vermesinin bir anlamı da bulunmamaktadır. Kaldı ki, bu madde tümden yanlıştır. Çünkü, gençliği 2000'li yıllarda vesayet altında tutmaya çalışan bir maddedir. Oysa ki, gençlik bizden, vesayet altında kalmayı değil, kişilik

kimliğinin kazandırılmasını istemektedir, bağımsızlık istemektedir, ülke yönetimine katılmak istemektedir, siyaset yapmak istemektedir, sivil toplum örgütlerine girmek ve ülke siyasetine katkıda bulunmak istemektedir. Bütün bunlar engellenmektedir. Bize düşen görev, bu Parlamentoya düşen görev, siyasal partilere düşen görev, gençliğin önüne konmuş bu siyaset yasaklarını kaldırmaktır.

HASAN BASRİ ELER (Edirne) — Kim engelliyor açıklayın.

MUSTAFA YILMAZ (Devamla) — Geçmiş bütün iktidarlar engellemiştir.

ELAATTİN ELMAS (İstanbul) — Şimdi?!.

MUSTAFA YILMAZ (Devamla) — Söylüyorum, şimdi de devam ediyor.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Değiştirelim.

MUSTAFA YILMAZ (Devamla) — Anayasa değişikliğiyle ilgili çalışmalar vardı; fakat Anayasayı değiştirmeye gücümüz yetmediği için, bugüne kadar da kalmıştır.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Getirin değiştirelim... Meclis Başkanınız getirmiyor.

HASAN BASRİ ELER (Edirne) — Getirin, imzalayalım.

MUSTAFA YILMAZ (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bakınız, aslında bu, ülkenin temel ve genel bir politikasıdır; hangi siyasî parti gelirse gelsin iktidara, bunu böyle sürdürmektedir. Örnek veriyorum : Bir genç, medenî hakkını nasıl kullanıyor?.. 18 yaşını bitirince, medenî hakları kullanma ehliyetine sahip oluyor, rüşt yaşına gelince evlenebiliyor, iş yapabiliyor, ticarethane açabiliyor, sosyal imkânlardan yararlanabiliyor, ticarî ve ekonomik imkânlardan yararlanıyor; ama, iş, siyaset yapmaya gelince, siyasal hakkını kullanmaya gelince, siyasal iktidarlar bunu engelliyor. Bunun önündeki bu engeli kaldırmalıyız, gençlere yardımcı olmalıyız, destek vermeliyiz. Bu genç insanların, 25 yaşına doğru geldiğinde, bu Parlamentoya girebilmelerine olanak sağlamalıyız. Gençliğe yardım, ancak böyle olur.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Getirin beyefendi.

MUSTAFA YILMAZ (Devamla) — Engellemezseniz, getiririz.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Aman beyefendi!..

MUSTAFA YILMAZ (Devamla) — Anayasanın değiştirilmesine ANAP destek versin, hemen getirelim, 18 yaş sınırını getirelim.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Siz kanun saklarsınız, siz radyo-televizyon tasarısını da saklıyorsunuz.

MUSTAFA YILMAZ (Devamla) — Siz şov yapıyorsunuz; fakat, destek vermiyorsunuz.

BAŞKAN — Sayın Yılmaz, güzel konuşmanızı kesmek istemiyorum; ama, sayın milletvekili sizin insicamınızı bozmak için aşağıdan size laf atıyor; siz aldırmayın efendim, Genel Kurula hitap edin.

MUSTAFA YILMAZ (Devamla) — Ben Orhan Ağabeyi severim...

BAŞKAN — Siz devam edin efendim, o güzel konuşmanızı kesmeyin, bozmayın.

MUSTAFA YILMAZ (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, Türkiye, genç bir nüfusa sahiptir. Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında da, "genç" diye nitelenen nüfus, 15-24 yaşları arası olarak belirtilmektedir. Bugünkü nüfusumuzu 60 milyon kabul edersek, bu genç nüfusun

60 milyona oranı yüzde 20,6'dır; yani, 12 milyon 405 bin gencimiz bulunmaktadır. Kaldı ki, ülkemizde 25-26 yaşındaki insanlar da gençtir, bunları da kattığımızda, 20 milyona yakın gencimiz vardır. Bu gençlerin bir kısmı işsiz, bir kısmı çalışıyor, bir kısmı öğrenim görmekte ve bunların çeşitli sorunları vardır. Geçtiğimiz iktidarlar döneminde, okuyan, gençliğin sorunlarına çözüm getirilmeye çalışılmıştır, bugün de getirilmeye çalışılmaktadır; ancak, ülke kaynaklarının yetersizliği, okuyan gençlerimizin tümüne bu olanağı verememektedir, bunun verilmesi gerekir; onu da belirtmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, 1990 yılı nisan ayı hane halkı insangücü anketine göre, ülkemizde istihdam edilen 19 milyon kişinin yüzde 24.1'ini genç yaş grubu oluşturmaktadır. Bugün, gençler arasında işsizlik büyük boyutlardadır ve korkutucu biçimde gelişmektedir. 1992 ve 1993 yıllarının ilk yarısında yüksek büyüme sağlanmasına karşın, istihdam artışı sınırlı kalmıştır. Bu dönemde de önemini koruyan işsizliğe çözüm amacıyla, küçük işletmelerin, ev kadınlarının ve gençlerin desteklenmesine önem ve öncelik verilmiştir.

Değerli arkadaşlarım, spor deyince, hemen akla gençlik gelmektedir. Genç ile spor birbiriyle özdeşleşmiştir. Bunları birbirinden ayırmak mümkün değildir. Spor, enerji isteyen, ataklık isteyen sosyal bir eylem alanıdır; gençte de bu enerji, bu ataklık vardır; o bakımdan birbirleriyle özdeştir.

Gençlerin çeşitli dallardaki sportif faaliyetleri, ülkeleri ve insanları birbirine yaklaştırmaktadır, barış ve kardeşlik bağlarını güçlendirmektedir. Çağımızın en önemli sosyal olayı olan spor, kardeşliği, dostluğu, birlik ve beraberliği özünde barındıran bir faaliyet alanıdır. Sporun olduğu yerde, ayırımcılık; dil, din, ırk ve inanç farklılığı gözetilemez. Günümüzde sportif çabalar, uluslararası ilişkilerde diplomasinin önüne geçebilecek bir boyut kazanmıştır. Gelişmiş ülkelerde, spor, propaganda aracı olarak kullanılmakta ve bütçeden spora oldukça büyük kaynak ayrılmaktadır.

Türkiye'de spor denince,akla, futbol ve diğer profesyonel sporlar akla gelmektedir. Bunun için ayrılan kaynak da yetersizdir. Bu nedenle, 1993 yılı yatırım programında yer alan projelerin yapımına hızla devam edilmesine rağmen, bu projeler bitirilemediği gibi, spor tesislerinin bakım, onarım, ıslah ve tanzimiyle sahaların çimlendirilmesi ve modernizasyonu, ödenek yokluğu nedeniyle yeterince yapılamamıştır.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — ANAP hepsini yaptı; en fazla hizmeti ANAP yaptı, inkâr etmeyin.

YÜCEL SEÇKİNER (Ankara) — İnkâr etmeyin...

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Sayın Genel Müdürüm burada...

MUSTAFA YILMAZ (Devamla) — ANAP, eğer hepsini yapmış olsaydı, bugün sporda bu sıkıntı içine düşmezdik, böyle olmazdı sporumuz.

1994 yılı yatırım programında toplam 270 milyar lira ödenek öngörülmüştür. Ayrılan bu ödenek, 1993 yılında ayrılan ödeneğe göre yüzde 47.5 azalışı ifade etmektedir.

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planına göre, her yaşta insana spor yapma alışkanlığının kazandırılması, spor tesislerinden tam kapasiteyle yararlanılması, spor eğitimine gerekli önemin verilmesi, spor eğitimi alanında insan gücü açığının kapatılması öngörüldüğü halde, bu noktalar hedefine ulaşamamıştır.

Sporda başarı, altyapı hizmetlerinin tümüyle tamamlanması ve amatör sporun desteklenmesiyle mümkündür. Amatör sporun, güçlendirilmesi, korunması, desteklenmesi, ülkemizde sporun gelişmesinin tek yolu olarak görülmektedir. (Alkışlar)

Amatör sporun teşviki, ortaöğretimde bulunan başarılı gençlerin ödüllendirilmesi, onlara burs verilmesi, üniversitelere sınavsız alınmaları gibi uygulamalar, sporun gelişmesine, amatör sporun gelişmesine, dolayısıyla Türk sporunun gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Gençlerimizin boş zamanlarını değerlendirmeleri, bedenen ve moral bakımdan güçlü olmaları ve yeteneklerini artırmaları için, spora daha çok önem verilmeli ve bütçeden spora daha çok kaynak aktarılmalıdır. Yurt içi ve yurt dışı gençlik kamplarına katılım daha da artırılmalıdır.

Değerli arkadaşlarım, şunu özellikle vurgulamak istiyorum; ANAP'lı arkadaşlarım da dinlesinler. Son oniki onüç yıllık dönem içinde, özellikle ANAP İktidarından sonra, amatör spor dalında da, Türk sporunun tümünde de, uluslararası başarı sağlayan sporcular, bu başarılarından dolayı ödüllendirilmişlerdir. Bu, diğer sporculara da örnek olmuş, bireysel başarıları giderek artırmıştır; geçmişte de artırmıştır, bugün de artırmaktadır. Bu desteğin daha da artırılarak sürdürülmesi en içten dileğimizdir. (Alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, 5 Aralık 1993 günü spor federasyonları seçimleri yapıldı. Kırka yakın federasyon başkanı, demokratik bir biçimde delegelerin sandık başına giderek seçime katılmaları suretiyle seçildi. Bu seçimlerde, spora katkısı olan bu demokratikleşmenin, ülkemiz siyasî hayatına da etkin bir şekilde girmesini diliyorum.

Partim adına, şahsım adına, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Veli Andaç Durak; buyurun.

DYP GRUBU ADINA VELİ ANDAÇ DURAK (Adana) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesi üzerinde Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, şahsım ve Grubum adına Yüce Meclisin Sayın Başkanını ve sayın üyelerini saygıyla selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Uzun yıllar Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünde yöneticilik yaptım. 1977-1992 arasında teşkilat mensubu olarak çalıştım. 1991 Seçimlerine milletvekili adayı olarak girip, seçimleri kazanarak aranıza katıldım. Onbeş yıllık dönemde, Seul Olimpiyatlarında idarecilik olmak üzere, millî takım kafile başkanlığı gibi görevlerde de bulunarak, idareci olarak, çeşitli ülkelerde, ülkemi temsil etme fırsatı buldum. Bu uzun müddet içerisinde mensubu olmaktan her zaman şeref duyduğum Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesi üzerinde söz almam, beni gururlandırmıştır, beni duygulandırmıştır. Bu vesileyle, bana, kendi branşımda, Grup adına konuşma fırsatı verdiği için Grubuma da teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1938'de 3530 sayılı Yasayla kurulan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, tam 10 defa kanun değişikliğine ve kurum değişikliğine tabi tutulmuştur.

Şu anda hazırlanmakta olan Gençlik ve Spor Bakanlığı Kuruluş Yasa Tasarısı tamamlandığında, bir daha yasa ve kurum değişikliğinin olmamasını arzu ederek; yuvasında, tek yasasıyla, tek kurumuyla ileriye dönük çalışmalar yapmasını diliyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sözlerimi, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün "gençlik" kısmıyla sürdürmek istiyorum. Bugün iftiharla belirteyim ki, dünyada, genel nüfus içinde genç nüfus oranı yüksek olan nadir ülkelerden birisiyiz. Nüfusumuzun yüzde 21'ini 16-24 yaş grubuna giren gençlerimiz teşkil etmektedir. Bu bakımdan, her geçen gün büyüyen ve gelişen ülkemizin geleceğinin de parlak olması, yarınlarımızın güvencesi olan gençlerimizin geleceğe en güzel şekilde hazırlanmalarına bağlıdır. İşte, bu anlayışladır ki, bizim gençlik politikamız, gençlerimizin bugünlerini de en iyi şekilde yaşatarak onları yarınlarına hazırlamaktır.

Gençlerimizin, gönül gönüle, vatanımızın, milletimizin bölünmez bütünlüğüne yürekten inanmış, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda, irfanı hür, ilmi hür, vicdanı hür, yapıcı ve yaratıcı yetenekleri geliştirilmiş ve millî değerlerimize bağlı, ancak çağdaş değişime açık olmaları, bizim temel hedefimizdir. Bu hedeflere ulaşmak için Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün 1993 yılı içerisinde gerçekleştirdiği çok olumlu faaliyetleri şu şekilde sıralayabiliriz :

Gençlik kampları : Genel Müdürlüğün organizesiyle ve mahallî imkânlarla, Genel Müdürlükçe 6 500'e yakın gencimiz ve mahallî imkânlarla da 3 500 civarında gencimiz gençlik kamplarından yararlanmıştır.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Güreş?!.

VELİ ANDAÇ DURAK (Devamla) — Güreşe de geleceğim Sayın Umum Müdürüm.

YÜCEL SEÇKİNER (Ankara) — Ben bir şey demedim, Sayın Ergüder söyledi.

VELİ ANDAÇ DURAK (Devamla) — Sayın Genel Müdürüm, bu kamplar, gençlerimizin, yaz aylarında boş zamanlarının değerlendirilmesi, birbirleriyle arkadaşlık, kardeşlik kurmaları amacıyla yapılan kamplardır.

Eğitim seminerleri : Bilhassa, Gençlik Haftasının -15-21 Mayıs tarihleri arasında- başarılı geçmesi, şölenlerle geçmesi, yurdun her tarafında yaşanması, gerçekten, Türk gençliği bakımından, böyle organizeleri kendi kendilerine yapmalarının teşviki bakımından çok olumludur. Panel ve sempozyumların, gençlerimizin zararlı akımlardan korunması için, sık sık yapılması gerekmektedir ve bunun da, 1993 yılı içerisinde yurt düzeyinde çok defalar yapıldığını görmekteyiz.

Öğrenci danışma bürolarının, üniversite sınavları sırasında çok başarılı hizmetleri olmuştur. Üniversitesi olan şehirlerimizde bu hizmet yıllardır Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü aracılığıyla en iyi şekilde yapılmakta olup, 1993 yılında da başarılı bir şekilde yapılmıştır ve herhangi bir şikâyet de duyulmamıştır.

Danışma ve rehberlik olsun, Türk halk müziği yarışmaları olsun, 9-13 Eylül tarihlerinde ilk defa Ankara'da yapılan uluslararası festival olsun, önemli birer olaydır.

Yalnız, burada, spor için çeşitli yasalar ve koruyucular olmakla beraber, gençliğin korunması hususunda kanun tasarısının hazırlanması ve yakın bir tarihte Yüce Meclise sunulması için yapılan çalışmaları da olumlu buluyoruz.

Gençlik hizmetlerimiz, merkezden, yani Genel Müdürlükten yürütülmektedir. Bu hizmetlerin Genel Müdürlükten yürütülmesinin 1993 yılında sona ermesini ve bu hizmetlerin il müdürlükleri marifetiyle -yetki ve salahiyetlerle donatılarak- yapılmasını uygun buluyoruz. Buralara da yeteri kadar kadroların tahsis edilmesi gerekmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, konuşmamın ikinci bölümünü, Genel Müdürlüğün ikinci görev dilimi olan "spor" oluşturmaktadır.

Bu bölümde, Yüce İnsan, Büyük Önderimiz Atatürk'ün sporla ilgili iki veciz sözünü sunarak sözlerimi sürdürmek istiyorum : "Ben, sporcunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlaklısını severim" diyen Büyük Atatürk, başarılı bir sporcunun hasletlerini böylece belirlemiştir. Yine Büyük Önderimiz, "Açık ve kati söyleyeyim ki, sporda muvaffak olmak için, her türlü muavenetten ziyade, bütün milletçe sporun mahiyeti ve kıymeti anlaşılmış olmak ve ona kalpten muhabbet duymak ve onu vatanî vazife telakki eylemek lazımdır" diyerek, spora çok değer verilmesi gerektiğini söylemektedir. Bu nedenle, biz de, spora neden çok değer verdiğimizi, sporu nasıl tanıdığımızı şu şekilde ifade ediyoruz :

Spor, ülkeleri tanıtan en güzel bir olaydır. Uluslararası yarışmalarla etkili propaganda aracı olma özelliği her geçen gün artmış olduğundan, sporun önemi de daha da artmıştır. Öyle anlaşılıyor ki, geleceğin en popüler alanı spor olacaktır. Gelişmiş ülkeler, böylesine önemli görülen spor alanına büyük yatırımlar yapmaktadır; akıllara durgunluk verecek spor sanayilerini kurmakta ve geliştirmektedirler. Spor, anladığımız kadarıyla, öz cümle olarak, insana başarı için yardımcı olan en uygun bir faaliyet dalıdır. Çünkü spor, insana liderlik öğretir. Çünkü spor, insana, yenmeyi, yenilmeyi küçük yaşlarda öğreten bir olaydır. Çünkü, spor, insanı, küçük yaştan itibaren, yürüme ritminden tutunuz da, fizik güzelliğine kadar, güzelleştiren bir unsurdur. Spor, insanın kendi vücudunu tanımasını, kendine güvenmesini sağlayan çok önemli bir unsurdur. Velhâsıl, spor, insanı hastalıklardan koruyacak, asrın hastalığı olan stres ve bunalımlardan gençlerimizi kurtaracak en güzel bir olaydır. Spor, gençlerimizin bunalım ve stresten kurtulması için kullanılacak, şifa için kullanılacak en ucuz bir ilaçtır.

Bu nedenlerle, sporumuzun geliştirilmesi gerektiğine inanmaktayız. Sporun geliştirilmesi için de, sporun insanlarımıza sevdirilmesi, yaygınlaştırılması ve tabana indirilmesi gerekmektedir. Bu da, geniş halk kitlelerini spor alanlarına çekmekle mümkün olacaktır. Sporun yaygınlaştırılmasıyla da, elit sporcuların bulunarak yetiştirilme imkânları bulunacaktır.

Sporun kalkındırılmasında ve yüceltilmesinde en önemli unsur olarak, tesis meselesini görmekteyiz. Bizim zamanımızda, 1940'lı, 1950'li yıllarda, çamurların içerisinde, hatta salon olmayan yerlerde, ne kötü şartlar içerisinde spor yaptığımızı çok iyi bilmekteyiz. Hatta ve hatta, ben, 1977 senesinde bölge müdürü olarak göreve geldiğimde, amatör spor faaliyetlerinde bulunurken, çamurdan çıkan çocukların, sıcak duşu bırakın, elini yüzünü yıkayacak sularının bulunmadığı devirleri biliyorum. Şimdi ise, yemyeşil sahalara, UEFA'nın getirdiği şartlara sahip

ve olimpik ölçüleri haiz büyük tesislere kavuşmuş bulunmaktayız. Bu büyük tesisler, arkadaşlarımın söylediği gibi, şu iktidar veya bu iktidar zamanında yapılmış olmayıp, bunlar, çeşitli iktidarlar zamanında yapılmıştır. Bu da, bu Yüce Meclisin spora verdiği değerin ve sporu, her türlü siyasetin üzerinde görmesinin bir neticesidir. İşte bu nedenlerle, Türkiye'de spor, o günlerden bugünkü başarılı günlere gelmiştir ve bu başarısı da devam etmektedir.

Ülkemiz, aynı zamanda büyük spor salonlarına kavuşturulmuştur. Abdi İpekçi ve Ankara Atatürk Spor salonlarının bugün havalandırılmasına ihtiyaç hissedilip, havalandırma sistemi yapılması girişimleri de önemli bir olaydır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bugün bir şehrin yalnız bir tane, bin kişilik, 2 bin kişilik veya 5 bin kişilik salonu vardır. Kulüplerin yalnızca bu salonlarda müsabaka yapmaya zorlanmaları neticesi, seyircisiz spor yapmaya zorlamakta, bu da çok pahalıya mal olmaktadır. Salonların dünya şampiyonalarının şartlarına göre yapılması gerekmektedir. Oysa ki, mesela bir şehirde 50 kulüp vardır ve bu 50 kulüp 150 branşta faaliyet gösteriyordur; bir voleybol kolunda 20 takım müsabaka yapacaktır; ama, salon sürekli değişik branşlara göre hazırlandığı için büyük masraflar olmaktadır. Bu nedenle, 1994 yılından itibaren Genel Müdürlüğün görevlerinden birisi de, her semte ayrı antrenman sahaları ve seyircisiz spor salonlarının yaptırılmasıdır, bu düşünceyi gayet olumlu bulmaktayız ve bu fikri de desteklemekteyiz.

Olimpik ölçülere göre ışıklandırılmış stad sayısının, daha 1973 yılına kadar 1 iken, bugün 6'ya çıkmış olması ve 1994 -1994 yılı programını tetkik ettiğimde gördüm- yılında 4 stadyumun daha ışıklandırılmasının programa konulmasıyla bu sayının 10'a çıkarılması güzel bir olaydır; bunu da desteklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Ali Sami Yen Stadyumunun onüç gün içinde UEFA standartlarının üstünde modernizasyonu, UEFA yetkililerini bile şaşkına çevirmiş ve spor camiasının büyük takdirini toplamıştır. Bu başarıdan dolayı, başta Spor Sorumlu Devlet Bakanı olmak üzere, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün tüm ilgililerini kutluyor, bu başarılarının devam etmesini diliyorum.

BAŞKAN — İki dakikanız var efendim.

VELİ ANDAÇ DURAK (Devamla) — Şehir imar planları değiştirilip, belediyelerle protokol yapılarak, büyük tesislerin yapımı yoluna gidilmelidir. Geçmiş iktidarlar zamanında çok güzel tesisler yapıldı; ama, belediyeler, bu tesisleri amacı dışında kullanmaktadır. Geçen yıl amacı dışında kullanılan tesislerin tekrar Beden Terbiyesine kazandırılma çalışmalarını desteklemekteyim. 1994 yılında da bu tesislerin işletmeciliğinin, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne kaydırılmasıyla, sporun daha çok kalkınacağına inanmaktayız.

Sporda ikinci unsur, eğitimdir. Eğitimi iyi yapılmayan, iyi eğiticilerin organize etmediği faaliyetler ve iyi eğiticilerin eline verilmeyen çocuklarımız, gelişemeyecekler ve sporda da başarılı olamayacaklardır. Onun için, sporda eğitim önemlidir. Yine, Genel Müdürlüğümüzün, antrenör yetiştirme kursları, antrenör yetiştiriciliği semineri, birtakım konferans ve panellerini destekliyor; beden eğitimi öğretmenlerine branş gelişim semineri vererek, antrenör belgesi verilmesi hususlarını destekliyor ve devam etmesini diliyoruz.

Bu yıl yapılan Spor Kulüplerini Sevk ve İdare Semineri de verimli olmuştur.

Nasıl, veliler, çocuklarını ilkokula, ellerinden tutup götürüyorlarsa, geçtiğimiz yıllarda, yaz mevsiminde, çocukların boş zamanlarında, velilerin, çocuklarının elinden tutup yaz spor okullarına götürmesi, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün il müdürlüklerinde uzun kuyruklar oluşturarak çocuklarını kaydettirmesi, ülkemiz insanının bu teşkilata verdiği değeri göstermekte ve çocuklarının sporla iştigal etmesini arzu etmelerinden kaynaklanmaktadır. Bu yolda okul-kulüp-teşkilat üçgeni çok güzel çalışmaktadır. Bunun devam ettirilmesini dilemekteyiz.

Ata sporumuz olan güreşin yaygınlaştırılması için, karakucak ve yağlı güreşlerin Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Federasyon arasında organize edilerek, bu yönde protokol yapılmış olması, ata sporumuzun kalkındığını göstermektedir.

Güreşte 11-13 yaş projesini desteklemekteyiz. Bu sene 11-13 yaş projesini 52 çocuğumuz kazanmıştır. Bugün orada binlerce çocuk eğitim görmektedir. Böylece, dünya şampiyonalarında, Türkiye'yi temsil edecek uluslararası şampiyonlar çıkaracak bir temel atılmıştır. Bu eğitim merkezi çok önemlidir. Buna değer verildiğine, fakat daha büyük değer verilmesi gerektiğine inanmaktayım.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sporda yönetim çok önemlidir. Geçtiğimiz günlerde, 5 Aralık 1993 günü, Türk sporunun gelişmesine olumlu etki yapacak olan tüm federasyonların seçimleri yapılmıştır. Bu yapılan seçimleri olumlu buluyoruz; demokratikleşme açısından da desteklenmesi gerektiğine inanmaktayız.

Geçen yıl verilen teşvik kredileri, Türk sporunun kalkınmasında önemli bir olay olmuştur. Anayasamızın ilgili maddesinde, "Devlet, başarılı sporcusunu korur" denilmektedir. Elde edilen üstün başarılarda, Hükümetin uyguladığı teşvik politikasının büyük etkisi olmuştur. Devletin verdiği sözü tutarak, sporcusunun sırtındaki teri kurumadan ödülünü vermesi, sporu ve sporcuyu kamçılamıştır." Başarı sporcudan, ödül devletten" sloganı devam ettirilmelidir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1993 yılı için, Sayın Bakanın raporlarında "altın yıl" denilmektedir. 186 altın madalyanın alındığı bir dönem, gerçekten altın yılı oluşturmuştur.

2000 Olimpiyatları, her türlü çalışmaya rağmen, Türkiye'ye alınamamıştır; ama, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, büyük özveriyle, ilk defa, dünya ulusları içinde olimpiyatlar için alınan bir kararı çıkarması, bu Meclisin, spora bağımsız olarak, tarafsız olarak verdiği değeri göstermektedir. Meclise, bu şekilde, olimpiyatlara verdiği destekten dolayı teşekkür ediyorum. Komitenin, kurum ve kuruluşlarla ilgili çalışma faaliyetlerini desteklemekteyiz. Maalesef oylamayla kaybedilen bu işin, 1994 yılında da sürdürülmesi dileğindeyim.

BAŞKAN — Efendim, vaktinizi çok aştınız, lütfen toparlar mısınız...

VELİ ANDAÇ DURAK (Devamla) — Sayın Başkanım, ata sporumuzla ilgili olarak burada bir tek kelime söylememe müsaade edin. Hamza Yerlikaya'yı burada, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en güzel bir şekilde anmayı bir görev olarak düşünüyorum.

Bu vesileyle, sözlerimi noktalarken, Yüce Meclise teşekkür ediyor; bütçenin, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü camiasına -sporcusuna, idarecisine, antrenörüne ve ilgililerine- hayırlı ve uğurlu olmasını diliyor, saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ederim. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Durak.

Söz sırası, Hükümet adına, Devlet Bakanı Sayın Şükrü Erdem'in.

Buyurun efendim.

DEVLET BAKANI ŞÜKRÜ ERDEM (Bursa) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün 1994 malî yılı bütçesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmeye başlanması dolayısıyla söz almış bulunuyorum. Teşkilatımıza ve şahsıma göstermiş olduğumuz ilgiden dolayı teşekkür ediyor, şükranlarımı sunuyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bilindiği gibi, Anayasamızın 58 inci ve 59 uncu maddeleri, istiklal ve cumhuriyetimizi emanet edeceğimiz gençlerin ve Türk vatandaşlarının tümünün, bedenen ve ruhen sağlıklı bir şekilde yetiştirilebilmeleri için, devletin gerekli tedbirleri almasını emretmektedir. Anayasamızın bu emri gereğince, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda, bedenen ve ruhen sağlıklı bir nesil yetiştirmek, değişim ve gelişmelerin geçmişte görülmemiş bir boyutta devam ettiği günümüz dünyasında yarınlarımızın güvencesi olan sevgili gençlerimize, millî değerlerimizi yitirmeden, bilim ve teknolojideki bu gelişmelerle bütünleşmiş bir yaşam hazırlamak, bizim başlıca temel görevimizdir.

Gençlerimizin yapıcı ve yaratıcı yeteneklerini kullanabilmelerini sağlamak ve onların istek ve ihtiyaçlarını karşılamak için, yılmadan ve yorulmadan çalışmaktayız. Gençlerimizin gönül gönüle, birlik ve beraberlik içerisinde, ortak idealler çerçevesinde yetişmeleri için, planlı ve programlı çalışmalar sürdürülecek, genç kadroların ve genç düşüncelerin geleceğe güvenle ve umutla bakmalarını sağlayacak gençlik hizmetlerine ve bu yöndeki programlara önem verilecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yurt içinden ve yurt dışından her kesimden gençlerimizin dinlenmelerini, birbirlerini tanımalarını amaçlayan merkez ve bölgesel gençlik kampları 1993 yılında açılmış ve bu kamplardan çok sayıda gencimiz yararlanmıştır. Her yıl 15-21 Mayıs tarihleri arasında düzenlenen Gençlik Haftası ile 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik Spor Bayramı bu yıl da ülkemizin her köşesinde büyük bir coşkuyla kutlanmıştır.

Ayrıca, Avrupa Gençlik Fonu Hükümetlerarası Komitesinin 26 Kasım 1993 günü yapılan toplantısında ülkemiz, ilk kez komite başkan yardımcılığı görevini üstlenmiştir. Bu görev bir yıl süreyle devam edecektir. 1995 yılında ise ülkemiz, başkanlık görevini üstlenecektir. Ülkemizin bugüne kadar Avrupa Gençlik Fonu yönetiminde görev alamamış olması ve bugünden sonra alacak olması, başarılarımızın bir göstergesidir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1993 yılı içerisinde spor konusunda planlanan ve gerçekleştirilen hizmetlerimizi kısaca arz etmek istiyorum.

Bilindiği gibi, 16-27 Haziran 1993 tarihleri arasında Fransa'da yirmi ülkenin iştirakiyle gerçekleştirilen Onikinci Akdeniz Oyunlarında ülkemiz, oniki spor branşında toplam 65 madalya kazanarak, genel sıralamada Fransa ve İtalya'dan sonra üçüncü olmuştur. Bu sonuç, bugüne kadar yapılan Akdeniz Oyunlarında kazanılan en büyük başarıdır. Bu oyunlarda; ilk defa bir sporcumuz yüzme dalında Onikinci Akdeniz Oyunları rekoru kırarak 1 altın, ilk defa bir sporcumuz jimnastik dalında atlama beygirinde birinci olarak 1 altın, ilk defa bir sporcumuz karate dalında birinci olarak 1 altın madalya kazanmışlardır.

Akdeniz Oyunları dışında yapılan uluslararası müsabakalarda ilk defa judo millî takımımız Avrupa Şampiyonasında Avrupa üçüncüsü olmuştur. İlk defa bir sporcumuz Avrupa Artistik

Jimnastik Şampiyonasında atlama beygirinde birinci olarak 1 altın madalya almıştır. Yine, ilk defa bir sporcumuz Avrupa Gençler Yüzme Şampiyonasında ikinci olarak 1 gümüş madalya almıştır. Bu ilkler sayılamayacak kadar fazladır. Yine, ilk defa halter millî takımımız, 12-21 Kasım 1993 tarihlerinde Avustralya'nın Melbourne kentinde yapılan Dünya Halter Şampiyonasında 3 altın, 7 gümüş olmak üzere, toplam 10 madalya almıştır. 102 yıldan beri ülkemiz halter şampiyonalarına katılmış, ancak 8 madalya alabilmiştir. Bu büyük başarıyı da takdirlerinize arz ediyorum. Dünya Halter Şampiyonasında da üçüncü olduk.

Ayrıca, yirmialtı yıl aradan sonra Büyükler Serbest Güreş Avrupa Şampiyonasında takım halinde Avrupa şampiyonluğu elde edilmiştir.

Yirmiüç yıl aradan sonra, güreşte Sebahattin Öztürk serbest stilde dünya şampiyonu olmuştur.

Yirmialtı yıl aradan sonra 17 yaşındaki sporcumuz Hamza Yerlikaya, olimpiyat, dünya ve avrupa şampiyonlarını yenerek, grekoromen stilde dünya şampiyonu olmuş ve kendisine Uluslararası Güreş Federasyonunca (FILA) "Dünya Asrın Sporcusu" unvanı verilmiştir.

Yine, 1993 yılı içerisinde ülkemiz dünyanın en büyük spor organizasyonlarını gerçekleştirmiştir. Voleybol Yıldız Erkekler Dünya Şampiyonasına, Yüzme-Atlama Avrupa Şampiyonasına, Büyükler Avrupa Serbest Güreş Şampiyonasına katılmış ve Büyükler Avrupa Grekoromen Güreş Şampiyonasını İstanbul'da, Okçuluk Dünya Şampiyonasını Antalya'da, Boks Büyükler Avrupa Şampiyonasını Bursa'da, Basketbol Erkek Yıldızlar Avrupa Şampiyonasını Giresun, Trabzon ve Samsun'da başarıyla organize etmiştir.

1993 yılı içerisinde federasyonlarımızca iştirak edilen uluslararası faaliyetlerde, özel turnuvalar hariç, 218 altın, 227 gümüş, 218 bronz olmak üzere, toplam 663 madalya kazanılmıştır. Bütün bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, sporumuz, tek dal bağımlılığından kurtulmuş, geçmişte belli branşlarda başarılı olan ülkemiz sporcuları, günümüzde birçok dalda başarılı olmuşlardır. 1994 yılında da bu dalların daha da yaygınlaştırılması için gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; federasyon başkanlarımız fahrî olarak görev yapmaktadırlar. Federasyon başkanlarının eğitim, organizasyon, malî ve idarî konularının zenginleştirilerek, çağdaş bir yapıya kavuşturulmasını sağlamak amacıyla 27.10.1993 tarihinde yürürlüğe giren Federasyon Başkanları Seçim Yönetmeliği gereğince, tüm federasyon başkanları seçimle belirlenmiştir; Herkes İçin Spor, İzcilik ve Bilardo Federasyonları hariç.

Başarılı sporcuları ödüllendirme, sporcuların başarısında eğitim kadar önemli bir unsurdur. Bu düşünceyle, sporcunun sırtındaki teri kurumadan ödülünün verilmesi, Hükümetimizin ana prensibi olmuştur. 28 Temmuz 1993 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımızın, 7 Ekim 1993 tarihinde Sayın Başbakanımızın yüksek huzurlarında gerçekleştirilen iki törenle, 9 Kasım 1992 - 23 Eylül 1993 tarihleri arasında yapılan Dünya ve Avrupa Şampiyonalarıyla, 12 nci Akdeniz Oyunlarında başarılı olan sporculara, antrenörlere, kulüplere ödülleri dağıtılmıştır. Dağıtılan bu ödüllerin nakit karşılığı tutarı 23,5 milyar Türk Lirasıdır.

Bilindiği gibi ülkemiz, 2000 yılı olimpiyatlarına ev sahipliği yapma şansını oylamada kaybetmişti; fakat, ülkemizin tanıtılması ve bu işe gönüllü olduğu konusunda başarılı bir sınav verilmiştir. 2004 yılı olimpiyatlarının İstanbul'da yapılması için şimdiden çalışmalara başlanılmıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü teşkilatı olarak, genel eğitimin bir parçası ve tamamlayıcı unsuru kabul ettiğimiz sporcu sağlığına ve eğitimine büyük önem vermekteyiz. Bu nedenle antrenör, hakem, spor yöneticisi, spor hekimi, masör ve diğer spor elemanlarının yetiştirilmeleri ve gelişimlerinin sağlanması konularına büyük önem ve öncelik verilmektedir. Temel spor eğitimi yaptırılacak antrenör sayısı bugün için yeterli seviyede olduğu için, antrenörün kademe yükselmelerine ve gelişmelerine dönük kurs ve seminerlere ağırlık verilmektedir.

Her yıl uygulamaya konulan il spor okulları 29 Haziran 1993 tarihinde bütün illerde açılmıştır; 1993 yılında 182 210 çocuk ve gencimiz katılmıştır. Hedefimiz, il spor okullarına daha fazla çocuk ve gencimizin katılmasıdır. Bilindiği gibi, milletimizin yüzde 21'ini 16 - 24 yaş grubunda bulunan gençlerimiz teşkil etmesine rağmen, maalesef, memleketimizde mevcut sporcu sayısı oldukça düşüktür. Kısa dönemde lisanslı sporcu sayısını artırmak için aile, okul ve kulüpler arasında sıkı işbirliği yapılacak, Spor Kulüpleri Yardım Yönetmeliği yeniden düzenlenecek, spor kulüplerimizin ilmî esaslara göre sporcu yetiştirmeleri teşvik edilecektir. Vatandaşlarımızın, mahallindeki spor kulüplerine üye olmalarını cazip kılacak tedbirler alınacaktır.

Gençlik ve spor faaliyetlerinin büyük bir propaganda gücü olduğu hepimizce malumdur. Bu güç, Gençlik ve Spor Teşkilatınca en iyi şekilde değerlendirilecektir. Gençlik ve spor faaliyetlerinde sponsorluk yapacak kişi, kurum ve kuruluşları teşvik edici tedbirler alınacaktır. Federasyon başkanlıkları, gençlik ve spor alanında yapılan devlet harcamalarının asgariye indirilmesine, spordaki pazarlama ilkeleri doğrultusunda sponsorluk uygulamasına öncelik ve önem verecektir. Bu görüş doğrultusunda hazırlanan kanun tasarısı Maliye Bakanlığına intikal ettirilmiştir. Ayrıca, gençlikv e spor tesisi yapmak isteyen kişi, kurum ve kuruluşlara, Hazine Dış Ticaret Müsteşarlığınca teşvik kredisi verilmesi için gerekli girişimlerde bulunulmuştur.

Ülkemizde sporun gelişmesi için önemli bir finans kaynağı olan Spor-Toto ve Loto'nun 1990-1993 yılları arasındaki durumunu incelediğimizde, oynanan kolon sayılarında önemli oranda düşme görülmektedir; çünkü, bugünkü sisteme göre, Spor-Toto ve Spor-Loto hâsılatının en fazla yüzde 20'si iştirakçilere dağıtılmaktadır. Halbuki, inter-totoya dahil ülkelerde bu oran yüzde 50'dir. Ülkemiz sporu için çok önemli olan bu malî kaynağın kurumaması ve bu kuruluşun çağa uygun modern bir hale getirilmesi için gerekli yasal düzenlemelerle ilgili çalışmalar sürdürülmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; gençlerimizi arzu ettikleri şekilde spor yaptıracak tesislerimizin yeterli olduğu söylenemez. Bir ülkenin sporda başarıya ulaşabilmesi, spor dallarının ülke genelinde yaygın olarak yapılmasının sağlanması ve spor dallarına ait spor tesislerinin yeterli seviyeye ulaşmasıyla mümkün olacaktır.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne 1993 yatırım programı projeleri için bütçeden 95 milyar, Akaryakıt Tüketim Fonundan 93 milyar 466 milyon lira olmak üzere, toplam 188 milyar 466 milyon lira ödenek ayrılmıştır. Yatırım ödeneğin azlığı nedeniyle Plan ve Bütçe Komisyonunca 208 milyar 700 milyon lira daha ödenek Maliye Bakanlığının yedek ödenek tertibinden tahsis edilerek, yatırım bütçesi 397 milyar 166 milyon lira olmuştur. Ayrıca, Yüksek Planlama Kurulunca Yatırımları Hızlandırma Fonundan, Doğu ve Güneydoğu Bölgemizde inşaatı devam eden ve yeni yapılacak spor tesisi projelerine de 29 milyar 650 milyon lira ödenek verilmiştir. Bakanlığımdan ve Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün kaynaklarından 115 milyar 410 mil-

yon lira ödenek imkânı sağlanarak, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün 1993 yılı yatırım bütçesi 542 milyar 216 milyon liraya çıkarılmıştır. Bu ödeneklerle Yüksek Planlama Kurulunca 1993 yılı yatırım programına yeni alınan projelerin ihaleleri yapılmış ve 1993 yılı yatırım programında yer alan inşaatları süren projelere hızla devam edilmiştir.

Yine bu yıl içinde, UEFA standartlarına ulaşması açısından, 5 stadımızın ışıklandırılmasının ihaleleri yapılmıştır; bunlardan 3'ü tamamlanmıştır, 2 tanesi de ikinci devreye yetiştirilecektir; 1994 yılında da Kocaeli ve Konya stadyumlarının ışıklandırılmaları yapılacaktır. Bu şekilde, İktidarımız döneminde, iki yıl içerisinde, UEFA standartlarında ışıklandırılmış stadyum sayısı 1'den 10'a çıkarılmış oldu.

1994 yılı yatırım programına, inşaatları devam eden 166 adet proje için, 1993 yılı fiyatlarıyla, 646 milyar 166 milyon lira; 136 yeni iş için ise, 513 milyar 820 milyon lira olmak üzere, toplam 1 trilyon 159 milyar 986 milyon lira ödenek talebinde bulunulmuştur. Bu ödenek talebine karşı, bütçeden, 131 milyar lira, Akaryakıt Tüketim Fonundan 139 milyar 300 milyon lira öngörülerek, 1994 yılı devam eden ve yeni işler için toplam 270 milyar 300 milyon lira ödenek ayrılmıştır. Buna ilave olarak, Geliştirme ve Destekleme Fonundan 379 milyar 700 milyon lira, havuzdan da 198,5 milyar lira yatırım bütçesine ilave edilmiştir. Bu şekilde, 1994 yatırım bütçesi, 848 milyar 300 milyon liraya ulaşmıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yapılan açıklamalar göz önüne alındığında, 1994 yılı, spor açısından ağırlıklı bir yıl olacağından, yapılacak çalışma ve faaliyetlerin malî yükünün de ağır olacağı malumlarımızdır.

Ülkemizin son yıllarda elde ettiği başarılar sonucu, dünya spor kamuoyundaki yerini muhafaza edebilmesi ve daha ileriye gidebilmesi için, federasyon faaliyetlerinin temsil ve organize edilmesi amacıyla, 1 trilyon 445 milyar 500 milyon lira ödenek uygun görülmüştür. Bu ödeneğe, Plan ve Bütçe Komisyonunca da 198,5 milyar lira ilave edilmiştir.

Buraya kadar yapmış olduğum konuşmamda, teşkilatımızın 1993 yılındaki faaliyetleriyle 1994 yılındaki hedeflerimizi ve kısa zamandaki çalışmalarımızı arz etmiş bulunuyorum. Açıkladığım bu hizmet ve faaliyetlerin istenilen düzeye ulaşması, başta eğitim, tesis, malzeme, organizasyon, uzman personel, müesseseleşme ve finansman kaynakları gibi değişik faktörlere bağlıdır.

Uygun görülen bu bütçenin en iyi şekilde kullanılması, temel hedefimiz olacaktır. Teşkilatımıza göstermiş olduğunuz yakın ilgi ve değerli katkılarınıza şimdiden teşekkür ediyor, en derin sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Lehinde; Mustafa Dağcı?.. Yok.

Sayın Şemsek; buyurun.

MUHARREM ŞEMSEK (Çorum) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesiyle ilgili düşüncelerimi arz etmek üzere huzurunuzdayım; hepinize saygılar sunuyorum.

Değerli arkadaşlar, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğümüzün faaliyet alanı, ülkemizin geleceğinin hazırlanması bakımından fevkalade önemli bir alandır. Gençlik, bütün milletlerde olduğu gibi, Türk Milletinin de geleceğinin teminatı olan bir kesimimizdir. Gençliğini iyi yetiştiren milletlerin gelecekleri teminat altında, iyi yetiştiremeyen milletlerin de gelecekleri ciddî manada tehlike altında demektir.

Ülkemizin nüfusunun büyük çoğunluğunu genç nüfus teşkil etmektedir. En kötümser rakamlarla, bile nüfusumuzun yüzde 30'unu genç nüfusun teşkil ettiği araştırmalarla tespit edilmiş durumdadır. Nüfusunun yüzde 30'unu gençlerin teşkil ettiği bir millet, aslında genç bir millettir, genç bir toplumdur. Nüfusunun yüzde 30'unu zihnen, bedenen, ruhen kuvvetli yetiştiren bir milletin, geleceğinden endişe etmesine hiç gerek yoktur; ama, bugün Türkiye'de bunun böyle olduğunu söylemek de mümkün değildir.

Değerli milletvekilleri, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğümüz, geçmişi itibariyle, Genel Müdürlük, Müsteşarlık ve bir süre de Bakanlık teşkilatlanması şeklinde hizmet vermiş, bugün de, yine, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü olarak teşkilatlanmasını sürdürmektedir.

Burada bir kanaatimi ifade etmeden geçemeyeceğim. Türkiye, eğer gençliğine önem vermek istiyorsa; gerçekten, gençliğiyle ilgili, sporuyla ilgili meseleleri toplu bir şekilde değerlendirip, merkezî bir kanalla, merkezî bir elle problemi çözmek istiyorsa, bunu, önceden de kısa bir süre tatbikatı yapılmış olan bakanlık şeklinde ele almasında fayda olacağı kanaatindeyim. Yani, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, kısa bir süre önce olduğu veçhile, yine, bakanlık düzeyine çıkarılmalı, bir bakanlık kuruluşu olarak, gençlik ve spor meseleleri toplu şekilde ele alınmalıdır diye düşünüyorum. Tabiî, bunu, bütün siyasî partilerimizin tartışması, özellikle de siyasî iktidarın bu konuda iradesinin teşekkül etmesi lazımdır ki, bu irade ne kadar kısa sürede teşekkül eder ve tecelli ederse, memleketimiz için o kadar hayırlı olur diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, gençlerimizin önünde bugün önemli meseleleri vardır; oy kullanma hakkından siyaset yapma hakkına, eğitim, kültür haklarına varana kadar eksiklikler vardır. Bugün gençlerimiz hâlâ siyasî partilerimizin gençlik kollarında, kadın kollarında faaliyette bulunma imkânına sahip değildir. Tabiî, bu konuda Anayasa değişikliği yaparak ve kanunlarımızdaki eksikliklerimizin bir an önce giderilerek; okullarımızın, belirli ölçüde de siyaset okulunu teşkil eden ve siyaset kültürümüzün altyapısını teşkil eden bu kuruluşların mutlaka teşekkülüne imkân verecek düzenlemelerin bir an önce yapılmasında da büyük fayda var diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, kısa bir süre sonra yapılacak olan olimpiyatların Türkiye'de yapılması imkânını elde edemedik, kaçırdık; ama, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğümüz ve Hükümetimiz, bu konuyu, kaybetmiş olmanın kompleksi içinde değerlendirmenin yerine, 2000'li yılların başında yapılacak olan bundan sonraki olimpiyatların Türkiye'de ve İstanbul'da yapılabilmesini temin edecek çalışmaları şimdiden, uzun vadeli olarak planlayıp, programlayıp ve mutlaka bu neticeyi alacak şekilde yürütürse, faydalı olur diye düşünmekteyim.

Arkadaşlarımız da ifade ettiler, kısa bir süre önce federasyon seçimleri yapıldı. Bu Federasyon seçimleri, demokratik usullerle yapılıyor olması bakımından, en azından görünüşünün öyle olması bakımından, sporumuza büyük fayda getirmektedir; ama, bu konuyla ilgili; seçimlerin meşruiyyetinin tartışılmasına varana kadar bahse konu olan eksikliklerin de bir an önce giderilmesi, bu seçimlere mümkün mertebe siyasî baskı ve siyasî nüfuzun söz konusu olmadığı kanaatini pekiştirecek ve bu kanaatten de bütün spor camiasının ve bütün halkın emin olacağı şartları temin ederek, bu seçimlerin yapılmasında da büyük fayda olacaktır.

Sporda, uluslararası yarışmalarda dereceye giren sporcularımızın daha çok teşvik edilmesi ve bunların sosyal güvenliğe kavuşturulması, bu sosyal güvenlik müesseselerinin de daha ciddî bir temele oturtulması gerekmektedir. Bu konuda da ciddî eksikliklerimiz vardır. Zaman zaman,

dünya çapında başarılı olmuş sporcularımızın mağdur olduğuna dair haberler hepimizi üzmektedir. Bu konuyla ilgili meselenin de yeniden ele alınarak, toplu bir değerlendirmeyle, sporcuların sosyal güvenliğinin yeniden düzenlenmesinde fayda olur diye düşünmekteyim.

Sözlerimin burasında, uluslararası müsabakalarda başarılı olmuş, hepimizin göğsünü kabartmış olan değerli sporcularımızı tebrik ederek, bu başarılarının devamını dilediğimi de ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; okullarımızda, önceden, zorunlu eğitici kollar arasında "Adabımuaşeret Kolu" vardı. Bu, daha sonra, okullarımızda gevşedi, yer yer de kaldırıldı. Bir bakanlık genelgesiyle bu adabımuaşeret kollarının yeniden tesis edilmesi ve okullarımızda gençlerimize millî, ahlakî, insanî ve sportif faaliyetlerle ilgili bilgilerin verilmesinde de fayda olduğu kanaatindeyim.

Yine, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğümüz ve ilgili Bakanlığımızın, bağımsızlıklarına yeni kavuşan Türk toplulukları ve Türk cumhuriyetleriyle birlik ve dayanışmayı artıracak, bu gençlerimizin birliğini ve beraberliğini pekiştirecek, ilişkilerini artıracak çalışmalara yoğunluk vermesinde ve bağımsızlığını elde eden Türk cumhuriyetleriyle sportif karşılaşmaları yoğunlaştırmasında da fayda olduğu kanaatimi ifade etmek istiyorum.

Gençlerimizin zararlı alışkanlıklardan, soysuzlaştırıcı, dejenere edici akımlardan korunabilmesi için, gerek okullarımızdaki müfredat programlarıyla, gerek basın-yayın faaliyetleriyle, gerekse yeni kanunî düzenlemelerle daha etkin faaliyetlere girişilmesi de gerekmektedir. Gençliğimiz, içki, kumar, fuhuş, eroin, esrar gibi kötü alışkanlıkların tuzağına her geçen gün daha çok düşmektedir. Bu konuyla ilgili tedbirlerin de alınması ve gençlerimize Türk töresinin öğretilmesi, gençlerimizin Türk töresine uygun bir hayat tarzında yetişmelerinin temin edilmesinde de fayda olduğu kanaatimi ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, amatör spor yapan kişilerin ve kulüplerin de daha çok desteklenmesi gerekmektedir. Özellikle, köylerimizde spor faaliyetleri yoğunluk kazanmaktadır. Bilhassa futbola büyük ilgi ve alaka uyanmış durumdadır. Ancak, bunlar, bilgisiz ve rasgele yapılan sporlar olarak gelişmektedir. Genel Müdürlüğümüz, bu konudaki ilgi ve alakayı disipline edici uzman ve eğitici sporcuları oralara göndererek, köydeki bu gelişmeyi daha iyi şekilde değerlendirir ve kanalize ederse faydalı olur diye düşünmekteyim.

Yine, millî sporumuz güreş, cirit, okçuluk ve kayak gibi sporlarımıza da önem ve öncelik verilmesi lazım geldiği düşüncelerimi ifade ediyor, görüşmekte olduğumuz bütçenin hayırlı ve uğurlu olmasını dileyerek hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Şemsek.

Aleyhinde; Yusuf Namoğlu?.. Yok.

HASAN BASRİ ELER (Edirne) — Sayın Başkan, aleyhte söz istiyorum.

BAŞKAN — Söz mü istiyorsunuz efendim?

HASAN BASRİ ELER (Edirne) — Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

Sayın Hasan Basri Eler, süreniz 10 dakikadır efendim.

Buyurun.

HASAN BASRİ ELER (Edirne)— Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hepinize, öncelikle, saygılarımı sunarım.

Görüşülmekte olan bu bütçenin yeterli olmadığı görüşündeyim; çünkü, geleceğimizin teminatı, cumhuriyet ve istiklalimizi emanet edeceğimiz gençliğe, hem fikren hem bedenen sağlıklı olması için bütçeden ayrılan bu pay yeterli değildir.

Spor deyince, öncelikle, aklımıza futbol gelmektedir. Bunu en son, yetkililerin yaptığı uygulamalarda da görüyoruz. Bugün, Galatasaray Spor Kulübünün elde ettiği başarı, hepimiz için bir gurur kaynağı olmuştur, övünç kaynağı olmuştur. Bunu paylaşıyoruz ve kendisine ödül olarak ayrılan 10 milyar lirayı yeterli görmediğimi de belirtiyorum. Biraz evvel Sayın Bakanımız burada, birçok spor dallarında başarılı olan amatör spor kulüplerinin başarılı sporcularını övünçle takdim etti. Kendilerini, buradan, ben de kutluyorum. Galatasaray Spor Kulübüne ayrılan ödülün yeterli olmadığını söylüyorum; ama, Galatasaray Kulübüne gösterilen ilginin, aynı şekilde, amatör sporun her dalında başarılı olan gençlerimize de gösterilmesini diliyorum ve bunu beklediğimizi de belirtiyorum.

Benim dikkatle üzerinde durmak istediğim ikinci konu şudur : Naim Süleymanoğlunu ve yine Sayın Bakanımızın belirttiği gibi, amatör spor dallarında ve diğer spor dallarında başarı gösteren, gurur kaynağımız olan, diğer ülkelerce de gayet iyi tanınan sporcularımızı Monako'ya niçin götürmedik? Onları bu spor müsabakalarına götürmeyi düşünebileceğimiz gibi, ondan öte, turizmde dahi ülkemizi tanıtmak için katkısının olacağına inandığım bu başarılı sporcularımızı, turizm elçisi olarak da düşünmemiz gerekir.

Değerli arkadaşlarım, ülkemizde, Edirne İlimizde, Sarayiçi'nde 630 yıldır Kırkpınar yağlı güreşleri yapılmaktadır. Bu, her yıl, bir hafta öncesinden şenlikler başlayarak devam eder. Bu yağlı güreşlerin, dünyada yalnız ülkemizde yapıldığı malumunuzdur. Edirne milletvekilleri olarak, iktidar olsun, muhalefet olsun milletvekili arkadaşlarımız geliyorlar, katılıyorlar; ama, daha çok katılmalarını dileriz. Benim, orada, üzüntüyle şahit olduğum bir konuyu, sizlere sunmak istiyorum. Kırkpınar'a, birçok ülkeden, bu ata sporumuzu izlemeye gelenler var; hatta geçen yıl, Japonya'dan, Almanya'dan gelenler, -onların medyaları ve televizyonları ilgi göstermişlerbir hafta öncesinden başlayan şenlikler dahil, bütün yağlı güreşleri filme aldılar; kendi ülkelerine tanıtmak için. Biz "Avrasya kanalından yayın yapıyoruz, Orta Asya'ya, Balkanlar'a yayın yapıyoruz" diye övünüyoruz; ama, Sayın Bakanım, TRT'miz, bu ata sporumuzu, yalnız son gün, siz ve ben madalya verirken gösteriyor. Önümüzde böyle güzel bir fırsat varken, bunu, spor şenlikleri başlamadan bir hafta önce, tarihî ve turistik bir ilimizi ve onun her şeyini bu güreşler vesilesiyle tanıtma olanağı varken bunu yapmıyoruz, geliyoruz, güreşlerin son günü, o müsabakacılara madalya töreni yapılırken gösteriyoruz ve onunla yetiniyoruz... Oysa, Japonların güreşle ilgili olan temsilcisi bana "Bizim, sizlerle bir ilgimiz var" dedi, "niye?" diye sorduğumda, onlar kendi güreşleriyle yağlı güreş arasında bir bağ kurmaya çalışmışlar. Biz bu imkânları niye değerlendirmeyelim? Dünyada, yalnız ülkemizde yapılan bu Kırkpınar güreşlerini naklen yayınlamayalım? Yalnız güreşi değil, Edirne İlinin tarihî yapıları olan Uzunköprü'nün köprüsü, Enez aynı şekildedir. Edirne'nin her tarafı tarih ve kültür hazinesidir. Bunu tanıtma olanağı varken, bunları televizyondan yayınlamıyoruz... Sayın Bakanımızın, bu yıl, TRT ile birlikte bu yönde ilgi göstermesini kendinden bekliyoruz.

Dileğimiz şu : Geliniz, burayı, dünya güreşleri için, uluslararası düzeye çıkarmak için bir merkez yapalım. Bu güreşler yalnız bizde var, bundan övünç duyuyoruz; gelin, buraya bir yatırım ayırın. Belediye Başkanımız iki de bir Sayın Cumhurbaşkanına kadar ulaşıp "Yarısını ANAP yaptı -sağ olsunlar geçmiş iktidar yaptırmış kapalı tribünleri- diğeri az kaldı, ne olursunuz

1 milyar verin" şeklinde bunu söylemek gereğini duymasın. O, bizim övünç duyacağımız güreşlerin yapıldığı bir merkez olsun. Bunu sizden bekliyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bir de şu konuyu belirtmek istiyorum : Biliyorsunuz, geçmişte, kuzeyiyle, güneyiyle, doğusuyla, batısıyla atalarımızın şehit olduğu ve Çanakkale destanını yazdığı Çanakkale yarımadası ve Gelibolu'da, tüm şehitlerimiz ve hatta diğer ülkelerden gelip orada savaşan ve şehit olanlar için çok anlamlı veciz sözler söylemiştir Ata'mız. Orada 500 bin şehidin yattığı bir yer var. İşgal kuvvetleri veya oraya taarruz için gelip orada ölenlerin isimleriyle birlikte, bizim 260 bin kişiye yakın şehidimizin isimleri yazılı. Ben bu yaz yine orayı gezdim. Hepinizin, aynı şekilde, en az benim kadar duygulanacağınızı umuyorum; çok anlamlı idi. Bir 57 nci Alay var, "Kanlı Sırt" dedikleri, o sancağın verildiği, hepsinin öldüğü bir alay var. Onların şehit olanlarına baktım, şehit olanların hepsi 19 - 20 yaşında. Bir de doğum yerlerine baktım; 680 kişi Kerkük'ten gelmiş, o yörede bu ülkenin bütünlüğü, ulusun birliği için şehit olmuş, Diyarbakır'dan, Mardin'den, Kars'tan, Antalya'dan, Samsun'dan, yurdumuzun her vilayetinden şehitlerimiz, vardı. 19'unda, en güzel yaşında, ölümü spor gibi bilerek, ülkenin bütünlüğü için kan dökmüş şehitlerimiz orada yatıyorlardı.

Sayın Bakanım, hemen Çanakkale'nin karşısında Kepez Gençlik Kampı var ve o kampa gençlerimiz geliyorlar. Bunlar çoğaltılsın, daha fazla olsun; ama o kampa getirdiğiniz gençlere, şu anda bizim burada oturmamıza vesile olan, hiçbir beklentisi olmadan memleketimizin her köşesinden koşarak gelip şehit olanları tanımak için o yarımadayı gezdirmiyorsunuz. Size bu kürsüden tekrarlıyorum : Bütün ilkokul, ortaokul, lise, üniversite gençliğimize, lütfen, bu yarımadayı, bu tarih kokan adayı gezdirin. Orası bir anıt, tarihî bir yer; buraları bir görsünler, bu ülkeyi nasıl bu hale getirmişiz, nasıl ulusal bağımsızlığımızı kazanmışız, o heyecanı nereden almışız; 19 yaşında, hayatın baharında ölmeye koşan bu insanların heyecanı nereden gelmiş?.. Hiç olmazsa, bunları tanıtmak için burayı gezdirelim Sayın Bakanım. (Alkışlar) Sizi ve geçmiş iktidarı tenkit etmiyorum, hepimizin atalarıdır bunlar, ve oraya "Gençlik Kampı" deniyor, gençler oturtuluyor. Tamam, o da yapılsın; ama, bakınız, orası kültür ve tarih kokuyor; orayı gösterin. İnanıyorum ki, bugünkü kardeş kavgaları azalır ve insanlar, hiç olmazsa, atalarına saygıdan, bugün arzuladığımız birlik ve kardeşliğe daha çok kavuşuruz ve daha çok kucaklaşacağımıza inanıyorum ve bunu sizden bekliyorum.

BAŞKAN — Sayın Eler, vaktiniz geçti; ama, konuşmanızı kesmedim; lütfen toparlayın efendim.

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Sayın Başkan, şiir gibi konuşuyor arkadaşımız; devam etsin.

BAŞKAN — Ben de onun için sözünü kesmedim efendim.

HASAN BASRİ ELER (Devamla) — Toparlıyorum efendim.

Sayın Başkanım, müsamahanıza çok teşekkür ediyorum ve şöyle toparlıyorum : Değerli arkadaşlarım, ben boş zamanlarımı sporla değerlendiririm. Spor yapan insanlar -özür dilerim- spora ilgi gösteren insanlar, sağlığına özen gösterirler. Bu insanlar, fikren ve bedenen sağlıklı olacakları gibi, kompleksleri de olmaz, üretken olurlar. Bir arkadaşım burada demin yanlış ifade etti; düzeltiyorum, ben size kendimi tarif etmiyorum; ahlakın tesisinde en büyük etken spordur. Spor yapan insan sigara içmez, dedikodu yapmaz, kompleksleri yoktur; kıskanmak yerine, gıpta etmek duygusu olur. Onun için, gelin, gençliğimize eğilelim. Ben bakıyorum, üniversitelerde spor merkezleri yok, kütüphanesi yok; bu bizim gençliğimize reva mıdır yani?

Balkan ülkelerinin en büyük sporcu kaynağı, amatör sporcu kaynakları okullar ve üniversitelerdir; ama, gençlik ne yapıyor?.. Çayhanelerde, birahanelerde vakit dolduruyor, ondan sonra da kalkıp burada ahlak dersi veriyoruz... Siz, gençliğe ilgi gösteriyor musunuz, biz gösteriyor muyuz?.. Avrupa'nın her yerinde, her ilçede, her köyde spor etkinlikleri için yerler yapmışlar. Gençliğe sahip olmak bu demektir. Gençliğe sahip olmak için, onlar adına ayrılacak ödenekte cimri davranmayalım Sayın Bakanım.

Bu duygularla, bütçenin hayırlı olmasını diliyor, "Gençliğe daha çok ilgi göstermek için spor sitelerini onlara dönük yapalım" diyorum ve hepinize saygılarımı sunuyorum. Sağ olun. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Eler.

Soru sormak isteyen sayın milletvekilleri Sayın Ergüder, Sayın Çelik.

Başka soru sormak isteyen var mı efendim?.. Yok. Soru soracakların tespiti işlemi bitmiştir.

Buyurun Sayın Ergüder.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Sayın Başkan, bundan üç sene evvel futbol maçlarını seyrederken, âdeta oyuncu tanıyamazdık çamurdan ve pislikten, Rahmetli Cumhurbaşkanı Özal'ın gayretleri ve ANAP sayesinde Türkiye'de bütün alanlar yeşil alan oldu.

MEHMET KERİMOĞLU (Ankara) — Propaganda yapma, soru sor.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — O benim en tabiî hakkım beyefendi. (Gülüşmeler)

BAŞKAN — Efendim, mukaddime yapıyor.

Devam edin.

HALİL ORHAN ERGÜDER (İstanbul) — Şimdi soruyorum Sayın Bakanıma veya Genel Müdürüme : Geldikleri günden beri kaç tane yeşil saha çimlediler? Bu, birinci soru.

2. Efes Pilsen basketbol takımı Atina'da şahane bir maç çıkardı ve Yunanlıları yendi. Acaba Ödül Yönetmenliğine göre, kendilerine bir miktar yardım yapabilir misiniz?

3. Fenerbahçeli olmama rağmen, Galatasaray Kulübünün gösterdiği performansla iftihar ediyorum. Sayın Başbakanım 10 milyarlık bir çek verdi, müstehaktırlar, daha da fazlasına layıktırlar. Ancak, şöyle bir cümle sarf ettiler, "Oyunculara veriyorum" dediler. Bu söz, kulüpte sıkıntılar yarattı. Bundan böyle, Ödül Yönetmeliğine göre verilecek olan ödüllerin, doğrudan doğruya kulüplere verilmesine ne dersiniz?

4. Futbol şemsiyesi altında futbolmanisi olmak üzereyiz. Diğer spor dallarına da ehemmiyet vermemiz lazım. Bunların içinde en çok sevdiklerimden birisi de profesyonel bokstur. Halen bu teşkilat, Türk devletlerinden getirdiği delikanlıları Türk lisansıyla çalıştırıp şampiyon yapıyor, 100 milyona, 150 milyona yakın ödül veriyorlar. Halbuki, onlar kendi memleketlerinde 20 dolara dövüşüyorlar. Yani, demek istiyorum ki, profesyonel boksu ihdas etmeyi düşünüyor musunuz? Nitekim, vaktiyle, Cemal Kamacı ve Eyüp Can gibi kıymetli şampiyonlar yetiştirdik.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Ergüder.

Sayın Çelik, buyurun efendim.

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Sayın Başkanım, delaletinizle, Sayın Bakandan cevaplamasını istediğim sorularımı arz ediyorum.

1. Şanlıurfa Stadyumunu bu sene faaliyete geçirecek misiniz?

2. Gençlik Merkezimiz -ben Halk Eğitim Başkanı iken ve Belediye Başkanlığı yaptığım zamandan beri- şu ana kadar hâlâ atıl duruyor. Bu sene himmetinizle faaliyete geçecek mi?

3. Amatör spor kulüplerine yardımlarınızı artıracak mısınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, şimdi cevap verecek misiniz; yoksa yazılı mı vereceksiniz?..

DEVLET BAKANI ŞÜKRÜ ERDEM (Bursa) — Sayın Başkanım, yazılı olarak cevap vermeyi uygun görüyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim, efendim.

DEVLET BAKANI ŞÜKRÜ ERDEM (Bursa) — Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN — Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Bütçenin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum :

I. — Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 1994 Malî Yılı Bütçesi

A — CETVELİ

Prog. Kodu	A ç ı k l a m a	Lira
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri	1 008 135 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
111	Türk Sporunun İdamesi ve Geliştirilmesi Hizmetleri	407 940 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler	29 425 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
	TOPLAM	1 445 500 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

Bir önerge var; okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü için Kurum hizmetlerinde kullanılmak üzere ve bedeli 7258 sayılı Kanun gereğince müşterek bahisler hâsılatından elde edilecek gelirlerden karşılanmak üzere 1994 yılı Katma Bütçe Kanunu Tasarısına bağlı (T) Cetveline Sıra No. : 11'den 1 adet otobüs eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Nihat Matkap
Hatay
Yücel Seçkiner
Ankara

Nevzat Ercan
Sakarya
Hüsamettin Korkutata
Bingöl

Hasan Basri Eler
Edirne

Gerekçe : Söz konusu otobüs, yerli ve yabancı sporcuların taşınması amacıyla kullanılacak olup, halen söz konusu taşımacılık işleri özel firmalara yaptırılmaktadır.

BAŞKAN — Sayın Komisyon, önergeye katılıyor musunuz?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI İLYAS AKTAŞ (Samsun) — Sayın Başkan, ilke olarak katılıyoruz; fakat, ekseriyetimiz olmadığı için katılamıyoruz.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Hükümet?..

DEVLET BAKANI ŞÜKRÜ ERDEM (Bursa) — Evet, katılıyoruz.

BAŞKAN — Sayın Komisyon yeterli çoğunluğu olmadığı için önergeye katılamıyor; Sayın Hükümet önergeye katılıyor.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

(B) cetvelini okutuyorum :

B — CETVELİ

Gelir Türü	Açıklama	Lira
2	Vergi Dışı Normal Gelirler	44 105 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
3	Özel Gelirler ve Hazine Yardımı	1 401 395 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
	TOPLAM	1 445 500 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 1994 malî yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

2. — Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 1992 Malî Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN — Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 1992 malî yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum :

A — CETVELİ

	Genel ödenek toplamı	Toplam harcama	İptal edilen ödenek	Ödenek dışı harcama	Ertesi yıla devreden ödenek
TOPLAM	774 236 268 000	734 290 630 000	14 772 638 000	3 005 176 000	28 178 176 000

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelini okutuyorum.

B — CETVELİ

	Tahmin Lira	Tahsilat Lira
TOPLAM	459 892 000 000	700 336 078 000

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü 1992 malî yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün 1994 malî yılı bütçesiyle, 1992 malî yılı kesinhesabı kabul edilmiştir.

Hayırlı olmasını temenni ederim. (Alkışlar)

C) DENİZCİLİK MÜSTEŞARLIĞI

I. — Denizcilik Müsteşarlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi

BAŞKAN — Programımıza göre, Denizcilik Müsteşarlığı bütçesinin görüşmelerine geçiyoruz.

Komisyon ve Hükümet yerlerini almışlardır.

Denizcilik Müsteşarlığı bütçesi üzerinde söz alan sayın üyeleri arz ediyorum.

Gruplar adına : Refah Partisi Grubu adına Sayın Hüseyin Erdal, Anavatan Partisi Grubu adına Sayın Emin Kul, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına Sayın Mümtaz Soysal, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın İrfan Gürpınar, Doğru Yol Partisi Grubu adına Sayın Nazmi Çiloğlu. Lehinde Ahmet Remzi Hatip, aleyhinde Adnan Keskin.

İlk söz Refah Partisi Grubu adına Sayın Hüseyin Erdal'ın.

Buyurun efendim.

RP GRUBU ADINA HÜSEYİN ERDAL (Yozgat) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Denizcilik Müsteşarlığı 1994 yılı bütçesi üzerinde Refah Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Sözlerime başlarken, şahsım ve Grubum adına Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. Bütçenin, denizciliğimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Denizcilik, "Deniz ve gemi işletmeleriyle ilgili işlerin tümü; denizlerde sefer yapma işi, denizle, gemi işletmeleriyle ilgili meslek" olarak tarif edilmektedir.

Denizcilik ana hizmet birimleri, şöyle sıralanmaktadır :

Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü.

Gemi İnşa ve Tersaneler Genel Müdürlüğü.

Limanlar, Deniz Tesisleri ve Kıyılar Genel Müdürlüğü.

Dış İlişkiler ve AT Dairesi Başkanlığı olarak tasnif edilmiştir.

Müsteşarlığın amacı, denizcilik sistem ve hizmetlerinin, ülkenin ulusal ve uluslararası çıkarlarına uygun olarak tesisi ve geliştirilmesidir. Geniş manada, denizcilik sektörü yük ve yolcu taşımacılığı, gemi inşa sanayii, liman hizmetleri, acentalık, gemi kurtarma, deniz turizmi, sahil güvenliği, canlı ve cansız doğal kaynaklar ve bu gibi başlıbaşına bir endüstri, ticaret ve hizmet dalıdır. Denizcilik, ülke bazında diğer sektörlerle yakından ilişkili ve aynı zamanda, tamamıyla uluslararası entegre bir faaliyettir.

Yurdumuz açısından duruma bakıldığında; üç tarafı denizlerle çevrili, Avrupa ve Asya'yı birleştiren uluslararası deniz ulaşım yolları merkezinde, 8 333 kilometrelik bölümü sahil şeridiyle çevrili kıyılara, ekonomik ve stratejik açıdan önem taşıyan ulusal ve uluslararası limanlara, canlı ve cansız doğal kaynaklara sahip sayılı ülkelerden olduğumuz görülmektedir.

Bu nedenle, ülkemizin kalkınma hedeflerine varmasında denizcilik sektörü önemli bir potansiyele sahiptir; ancak, bugüne kadar bundan yeterince faydalanamadığımız hepimizin malumudur.

Ülkemizin deniz ticaretinin gelişmesi ve ülke ihtiyacından öteye, üçüncü ülkelere hizmet verecek hale gelebilmesi için gerekli önlemlerin alınması şarttır. Güçlü ticarî filolara sahip ülkelerde dış ticaretin en önemli kaynaklarından birini deniz ticareti teşkil etmektedir. Dünyanın en yüksek tonaja sahip olan Liberya, Panama, Yunanistan ve Japonya ticaret filolarıyla, biz kendi filolarımızı mukayese ettiğimizde, çok geride kalıyoruz. Bu ülkelerin gemilerinin 29 000 - 59 000 DWT arasında olduğu, bizde ise ortalama 10 000 DWT olduğu görülmektedir. Yani, onların gemileri karşısında bizim gemilerimiz çok cılız kalıyor.

Biz bu tonajlı gemilerimizle, revaçta olan konteyner taşımacılığına giremeyiz; çünkü, konteyner 30 - 40 000 DWT civarındadır. Bunun için, gemi büyüklüğünün uluslararası standartlara, normlara uygun olarak seçilmesi zorunluğu gündeme gelmektedir.

Türk ticaret filomuz, uluslararası filolar içinde 27 nci sıradadır. 1 inci sıradaki ülkenin tonajı, 96 400 000 DWT iken, bizim tonajımız 6 200 000 DWT'dur. Yani, 1 inci ülkenin tonajı bizden çok fazladır.

Kıyılarımızda 150 liman, iskele ve barınak bulunmakta olup, kamu kuruluşlarınca işletilen bu limanlarımızın yükleme, boşaltma kapasitesi 100 milyon tondur. Uluslararası istatistiklerde, 1989'a göre, bir tek limanın, Rotterdam Limanının yıllık boşaltma kapasitesi 300 milyon tondur. Bu da, bizim denizcilik konusunda hangi seviyede olduğumuzu çok açıkça ve net olarak ortaya koymaktadır.

Limanlarımız ve iskelelerimiz, akaryakıt dahil, toplam 276 milyon ton/yıllık bir kapasiteye sahiptir. Rıhtım uzunlukları 33 kilometredir. Çeşitli büyüklükteki 36 adet tersanemizin gemi inşa kapasitesi 206 000 DWT/yıldır.

Yunanistan ile ticarî filo mukayesemiz çok gülünçtür. Türkiye filosunun kapasitesi 6 200 000 DWT, Yunanistan filo kapasitesi 100 000 000 DWT güce sahiptir; yani, bizim 16 katımız daha güçlüdür. Aynı zamanda, gemilerimiz yaşlanmıştır, bunların kısa zamanda değişmesi lazım; ancak, Hükümetin bütçesi, bir borç ödeme bütçesi olduğu için, maalesef, gemilerimiz gençleşmeyecek yine yaşlı kalacak ve bizim ithalat ve ihracat yükleri de yabancı gemiler tarafından taşınacaktır.

Yurdumuzun dünya deniz ticaretinden elde ettiği pay yüzde 1 kadardır. Türkiyemizin deniz sahilinde 27 ili var ve bu 27 ilde de 27 milyon insanımız yaşıyor. Yani, nüfusun yüzde 50'si

deniz kenarlarında yaşıyor. O bakımdan, çok ciddî bir konu ve çok ciddî bir meseledir bu denizcilik meselesi.

Yunanistan millî gelirinin yüzde 35'ini deniz ticaretinden sağlıyor; maalesef, biz Türkiye olarak, millî gelirin yüzde 5'ini dahi deniz ticaretinden sağlayamıyoruz.

Denizlerimiz, aynı zamanda, kirleniyor; bunu da bir türlü önleyemiyoruz. Hemen hemen dünyada en kirli deniz Karadeniz'dir. Maalesef, bu kirliliği de biz önleyemiyoruz.

Hatırlarım, 1960 senesinde bir gemi İstanbul Boğazında günlerce yandı. "Deniz yanar mı?" diye latife ederdik; ama maalesef günlerce deniz yandı, biz de seyrettik. O gün bugün İstanbul Boğazı sahipsiz; bir tedbir alınamıyor.

Denizlerimizdeki balıklar da sahipsiz. Bu kirlenmeden balıklarımız zehirleniyor ve balık üretimimiz de gittikçe azalıyor. Dünyada denizden elde edilen balık miktarı yılda 100 milyon ton olarak tespit edilmiştir. Biz bu rakam içinde ne kadar balık elde ediyoruz, belli değil; ancak, 700-800 bin ton elde ediyorsak, bu, bizim için başarıdır. O bakımdan, bir balık envanteri yapmamız lazımdır. Yani, "Hangi denizde ne kadar balığımız var ve bunları nasıl koruruz?" envanteri yapıldıktan sonra, ancak balıkçılığımızı geliştirebiliriz.

Dünyadaki tüm taşımacılığın yüzde 90'ı deniz yoluyla yapılmaktadır. Bizim de ithalat ve ihracatımızın yüzde 94.3'ü deniz yoluyla yapılmaktadır; ancak, bunun yüzde 30'unu bizim gemilerimiz, yüzde 64'ünü ise yabancı bayraklı gemiler yapmaktadır. Gönül ister ki, tamamını Türk gemileri taşısın; ancak, bu gidişle bunun mümkün olmadığı görülmektedir.

Deniz taşımacılığı, tabiî kara ve demiryolu taşımacılığından çok daha ucuzdur; ama, maalesef yıllardan beri deniz taşımacılığına ehemmiyet verilmemiştir. Bunun yanında, son senelerde deniz yoluyla yük ve yolcu taşımacılığının daha da azaldığı görülmektedir. Aslında, kara taşımacılığına ehemmiyet verdiğimiz için, demiryolu taşımacılığı da maalesef sahipsiz kalmıştır. O bakımdan, deniz taşımacılığına; gerek yük, gerek yolcu taşımacılığına ehemmiyet vermemiz gerekiyor. Aslında, Türkiye'yi bölgelere ayırıp, yükü bu bölgelerde birleştirip, oradan limanlara getirme şeklinde bir yük taşımacılığı yapılırsa, inanıyorum ki, hem çok daha ucuza malolur, hem de şu trafik kazalarının birçoğu önlenmiş olur; ancak, bu bölge planlaması yapılmamıştır. Tabiî, Denizcilik Müsteşarlığında çalışan kıymetli bürokratlar gereken hizmeti veriyorlar; ancak, siyasî iktidarlar, maalesef, bu bürokratların getirdikleri planları, ekonomik durumdan dolayı tatbik edemediği için ne bölge planlamasına gidilmiştir, ne de denizcilik gelişmiştir. O bakımdan, Hükümetin, denizciliğe ve bürokratların sundukları planlara ehemmiyet vermesini tavsiye ediyorum.

Ro-Ro ve tanker taşımacılığı için büyük yükleri taşıyan gemiler bizde yok, bunları indirecek limanlarımız da maalesef yeterli değil. Bu büyük yükleri taşımak için limanlarımızı mutlaka geliştirmemiz lazım, yük gemilerimizi büyütmemiz lazım; aksi takdirde, denizde yükler bekler, böyle olunca da, hem nakliye fiyatı artar hem de bekleme kirası alırlar. Zaten bizim yeteri kadar dövizimiz yok, bir de onlar için döviz vermeyelim.

BAŞKAN — Bir dakikanız var efendim.

HÜSEYİN ERDAL (Devamla) — O bakımdan, mutlaka bu limanları tevsi etmemiz lazım, gemilerimizi büyütmemiz lazım ki, deniz ticaretinde, az da olsa, ülkeye bir menfaat sağlayalım. Hükümetten ricamız, denizciliğe ehemmiyet versinler.

Denizcilikte özelleştirme konusu geliyor. D.B.Deniz Nakliyat Şirketi, kâr eden sağlam bir şirket olmasına rağmen, bunun özelleştirileceği söyleniyor. Buna hiç gerek yok, çalışan ve kâr eden müessese daha da büyütülür ve memlekete daha çok faydalı hizmetler yapar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Toparlayın efendim.

HÜSEYİN ERDAL (Devamla) — Bendeniz burada baştan söyleyeceğimi sonradan söylüyorum. Denizcilikte özelleştirme olmasın, buna karşıyım. Aslında, ortaklık olur.

Bütçeye ayrılan ödenek çok az, yatırıma 34 milyar gibi cüzi bir para ayrılmış. Bununla, limanların, değil tevsii bakımı dahi yapılamaz.

Bütçemizin, milletimize ve denizciliğimize hayırlı olmasını diler, Yüce Meclise saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Erdal.

Söz sırası, Anavatan Partisi Grubu adına, Sayın Emin Kul'da.

Buyurun Sayın Kul.

ANAP GRUBU ADINA EMİN KUL (İstanbul) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kurulmuş bulunan Denizcilik Müsteşarlığının bütçesi üzerinde Grubumuzun görüşlerini arz etmeden önce, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Denizcilik alanında ulusal hedefleri olan bir politikanın uluslararası gelişmelere uyumlandırılarak tespiti ile yürütülmesini sağlayacak, yetkileri ve faaliyetleri, katılımcı yollar açık tutularak özenle düzenlenmiş bir kurumlaşmanın en kısa sürede denizcilik bakanlığı olarak gerçekleştirilmesi olduğu yolundaki görüşümüzü önemle arz ediyorum.

Kurulan müsteşarlığın bu hali ve iki gemi parası karşılığı bir miktarda olan bütçesiyle ülkemizin denizcilik alanındaki sorunlarının çözümüne hizmetten çok uzak kalacağını takdirlerinize sunuyorum. Kurulan bu müsteşarlığın, esas hedefe yönelik bir temayülün göstergesi olabileceğine dair umutların boşa çıkarılmamasını temenni ediyoruz.

Denizcilik, gemi inşa sanayii, liman hizmetleri, acentalık, gemi alım satımı, kiralanması, sigortacılığı, özel finansman kuruluşları, deniz turizmi, yatçılık, sahil güvenliği, deniz yataklarının işletilmesi, deniz ürünlerinin avlanması ve sanayii, her türlü yük ve yolcu taşıması gibi yönleriyle yekdiğerinden ayrılamayacak başlıbaşına bir ticaret, hizmet ve endüstri alanı olarak değerlendirilmelidir.

Hiç şüphesiz, bu engin uğraş alanını, bu büyük ekonomik değer dalını, ulaştırma kavramının dar kalıpları içinde mütalaa etmek mümkün değildir. Ülkemizin geleceğinde en önemli yeri alacak bir alan olan denizcilik, ülkemizin gücü ve bağımsızlığı açısından da büyük değer taşıyan baş konu olarak ülke geleceğine damgasını basacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Osmanlı Türk Devletinin gerilemeye, zayıflamaya doğru sürüklendiği tarih kesitlerinin denizlerdeki hâkimiyet ve çıkarlarımızın ihmal edildiği tarihler ve olaylarla kesişmesi, bir tesadüf olarak değerlendirilmemelidir. Sanayi devriminin gerisinde kalışımız yanında, denizlerdeki ve ticaret yollarındaki hâkimiyetimizin zayıflatılması, aslında, gerileme ve çöküşün önemle incelenecek safhalarıdır. Açıkça bilinmelidir ki, çok güçlü ve şanlı bir denizcilik mazisine sahibiz. Doğuya ve batıya açılan tüm ticaret yolları ile birlikte deniz ticaret yollarını denetimi altında tutan Kızıldenizi, Umman Denizini, Hint Denizini, Uzakdoğu

yollarını denetleyen, Karadeniz'i bir göl haline getiren, Akdeniz'i bir hamam tası kadar küçültürken, güneyde Basra Körfezine kadar, Fırat Nehri üzerinde, kuzeyde Tuna ağzından Macaristan içlerine kadar iç su yollarında ticareti ve güvenliği sağlayan ve tüm bu alanları uçan kuştan yüzen balığa kadar hâkimiyeti altına alan bir Türk filosu, bir gemi inşa sanayiinin, yani üstün bir deniz gücünün mevcudiyetini mazimizde tespit edebiliriz.

Yine, zamanın koşulları içerisinde denizcilikle ilgili üstün bilgi, deniz haritacılığında ulaşılmaz bir seviye, gemi inşa sanayiinde yetişilmez bir teknoloji ve organizasyonun, bunlara ilaveten, yetişkin insan unsurunun bu muazzam deniz gücünü besleyip desteklediğini de, mazimizde tespit edebilmekteyiz. Ancak, kuzeyden güneye, doğudan batıya iç su yolları da dahil, denizleri ve kıyılarını, ticaret yollarını denetlememiz yanında, deniz ticareti sürekli yabancılar ve azınlıklar elinde kalmış ve başka ülkelere tanınan imtiyazlarla ve hatta devletin güvenliği altında yabancılar eliyle sürdürülmüştür. Bu durum, deniz ticaretine yeterli önemi vermediğimizi göstermektedir.

Sahip olduğumuz muazzam deniz gücünün ve onunla birlikte devletin zayıflaması, deniz ticaretine sırtımızı döndüğümüz ve denizcilikte gerilediğimiz tarih kesitleri ve bu tarih kesitleri öncesinde ve sonrasında yaşanan olaylarla çakışmaktadır. Denizcilik tarihimizde üç önemli olay ve bu olayların öncesi ve sonrasındaki gelişmeler, devletimizin de gücünün sarsılmasına yol açacak tarih kesitlerini bize hatırlatmaktadır.

İşte, 7 Ekim 1571 tarihindeki Lepant ve İnebahtı mağlubiyeti, 1770 Temmuzunda donanmamızın tamamının kaybına yol açan Çeşme mağlubiyeti ve nihayet 20 Ekim 1827 tarihindeki Yunan bağımsızlığını zorla kabul ettirmek için Rusya, İngiliz ve Fransız müşterek donanmasının, deniz gücümüze son darbeyi vuran Navarin faciası...

Gerçi, Lepant ve İnebahtı'da kaybettiğimiz deniz gücünü beş ay gibi kısa bir zamanda yeniden inşa ederek kazanan devletimiz, 1770 Çeşme mağlubiyetine kadar dünyadaki etkinliğini koruyabilmiş; fakat, ondan sonra, özellikle 1827 Navarin faciasından sonra yaşanan olumsuz gelişmeleri, bütün ıslahat önlemlerine, yeniden filo kurma gayretlerine ve ticaret denizciliğine de yönelme uğraşılarına rağmen durduramamıştır.

Bu safhada dünyadaki ekonomik, toplumsal ve siyasî değişimlerin yeteri kadar önem vermediğimiz ticaret denizciliğini öne çıkardığına ve güçlü bir donanma yanında güçlü bir ticaret filosunun birlikte yarattığı işlevin önem taşıdığına işaret etmek istiyorum.

Ticaret denizciliği alanındaki zafiyetimiz, denizleri ve ticaret yollarının denetlemedeki kayıplarımızı kapatmak imkânını bize vermemiştir. İşte, yakın bir geçmişin savaşları, toprak kayıpları yanında, yaşanan ekonomik, toplumsal ve siyasî olaylarla imparatorluğun zaafa uğramasındaki hızlanmanın, denizcilikteki gelişmelere paralel olarak cereyan etmiş olması, üzerinde dikkatle durulması ve ders alınması gereken bir olgu olarak karşımızdadır.

Kurtuluş Savaşı sonrası elimizde bitik bir donanma, 15 978 DWT'luk 34 gemiden ibaret bir ticaret filosu kalmıştır. Cumhuriyetin ilk dört yılında bu sayıya 28 gemi ile 35 908 DWT'luk bir ilave sağlanmış; Kabotaj Kanunu ile önemli bir ufuk açılmış, Birinci Bayar Hükümeti Programıyla denizciliğe ve deniz ticaretine kapsamlı ve önemli bir yaklaşım gösterilmişse de, ülkemizin diğer alanlarında ulaşılan gelişmelere kıyasen denizcilik ve deniz ticaretinde, önemine layık bir gelişme izlenememiştir.

En liberal kuralların, en acımasız rekabetin hükümranlığı altında, dünya ticaretinin en büyük ağırlığı denizler üzerinde cereyan etmektedir. Ülkemiz dış ticaretinin yüzde 95'i de, deniz yoluyla yapılmaktadır. Bu alandaki sağlanan son 10 yıllık gelişme, ticaret denizciliğimizi de yakından etkilemiştir. 1982 yılında toplam 35 851 700 ton olan dış ticaret hacmimiz, 1992 yılında 72 419 133 tona çıkarılmıştır. Böylece, 1982'ye kıyasen yüzde 120'ye varan bir artış gerçekleştirilmiştir. 1982 yılında toplam 14 588 700 000 dolarda bulunan parasal dış ticaret hacmi, 1992 yılında 37 586 600 000 dolara ulaşmış olup, 1982 yılına kıyasen yüzde 160'ı aşan bir gelişme göstermiştir. Son on yıldaki bu gelişme içinde 1982 yılında 5 milyar 746 bin dolar olarak görünen ihracatın, 1992 yılında 14 715 500 000 dolara ulaştırılması, önemle gözlemlenmelidir.

Genel karakteriyle henüz içe dönük taşımalara yönelik olan deniz ticaret filomuz da, son on yılda dış ticaretimizdeki bu gelişmeye paralel bir tonaj ve sayı artışına kavuşturulmuştur. 1982 yılında 4 105 966 DWT olan filo, 1.7.1993 itibariyle 7 615 508 DWT'ye ulaşmıştır. Yani, 3 509 512 DWT'luk bir kapasite daha, son 10 yılda filoya eklenerek, altmış yıllık cumhuriyet dönemi sonunda varılan filo tonajına yaklaşık bir tonaj, filoya ilave edilmiş olmaktadır.

Özel sektör filosunun gelişmesi açısından duruma bakıldığında, 1982 yılında 2 970 623 DWT olan özel sektör filosunun, 1.7.1993 tarihi itibariyle son 10 yılda 3 385 867 DWT'luk bir ilaveyle 6 356 490 DWT'a ulaştırıldığı görülmektedir. Bu değerler de, altmış yıllık cumhuriyet dönemi sonunda, özel sektörün ulaştığı filo kapasitesinden daha fazla bir tonajın özel sektör filosuna son on yılda ilave edildiğini göstermektedir.

Gerek filo tonajının artırılmasında gerçekleştirilen gelişmelerde ve gerekse gemi inşa sanayiinde, limanlar ve teçhizatının modernizasyonunda, haberleşme, yatçılık, deniz turizmi, deniz güvenliği, çevre koruması, uluslararası ilişkiler ve finansman alanlarında son on yılda alınan tedbirler, kararlar ve yapılan girişimlerle, henüz yeterli bulunduğu kanaatinde olmadığımız ve fakat, geçmişe kıyasen çok önemli boyutlarda ilerlemeler kaydedilmiş olduğu, herhalde inkâr edilemeyecektir.

Son on yılda, denizciliğimizi desteklemek ve güçlendirmek için çıkarılan onbir kanun ve bunlara bağlı olarak yürürlüğe konan Bakanlar Kurulu kararlarının ve tebliğlerinin, yapılan uygulamaların, bugün ulaşılan sonuçlarda çok etkin ve önemli işlevi bulunduğu da yine herhalde inkâr edilemeyecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; denizcilik gibi engin bir alanda kurulan müsteşarlığın kapsaması gerekli faaliyetlere işaret etmek, eleştirmek ve anlatmanın, bu kısıtlı süre içinde imkânı olamayacağını takdirlerinize sunuyorum. Bu nedenle, çok sınırlı biçimde bir kısım olumsuzluklara işaret etmekle yetinmek durumundayız.

Dış ticaret hacmimizdeki hızlı gelişmeye ve ticaret filomuzun içe dönük yapısına rağmen, bu taşımalardan aldığı pay, maalesef, özlenen bir ölçüde değildir. Toplam dış ticaret yüklerimizin yüzde 40,8'ini Türk bayraklı, yüzde 59,2'sini ise yabancı bayraklı gemilerin taşıdığı görülmektedir. Kaldı ki, yük değerlerindeki paylaşımdan önce, toplam navlun değerlerindeki paylaşım önemlidir. İthalat ve ihracatta taşıma tercihlerinin alıcı ve satıcıya terk edilmesi, kendi yüklerimiz üzerinde dahi paylaşımda geri kaldığımızı somut biçimde ortaya koymaktadır. Ticaret filomuzun ortalama yaşı, ekonomik ve fizikî verimlilik bakımından fevkalade olumsuzdur. Genelde 23-35 yaş arasında faaliyette olan bir filo görünümü vardır. Kaldı ki, cross trader dediğimiz üçüncü ülkeler arasındaki taşımalar ile transit ve buna ilaveten modern taşıma türlerine yönelik taşımalardan filomuz yeterince pay alamamaktadır.

Şehiriçi kabotaj ve yurt dışı yolcu ve araç taşımacılığında arz edilen kapasiteye karşı doluluk oranı fevkalade olumsuzdur. Kabotaj ve yurt dışı yolcu taşımacılığı büyük bir zafiyet ve sarsıntı geçirmektedir. Kamu denizcilik kuruluşlarının yönetimleri siyasî kadrolaşmaların işgali altındadır ve son iki yıldır yönetim zafiyetinin doruğundadırlar. Bu kuruluşlar, Ulaştırma Bakanlığı, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Müsteşarlık arasında siyasî baskıların ve çekişmelerin ivme kazandırdığı bir git-gel içindedir.

Filomuzda yer alan gemilerin çoğunlukla yerli inşaa dayandığı, ithal gemilerin tonaj ve sayı olarak yüksekliği, olumsuz bir tabloyu sergilemektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, ülkenin dar finansman kaynakları karşısında yatırım ölçeği önemli ölçüde büyük olan denizcilik faaliyeti alanında, artık, çağın kaçınılmaz bir gerçeği olan verimlilik unsurunun çok dikkatle ve özenle irdelenmesi gerekir.

Denizcilik alanındaki yatırımlarımızda ve gerek gemi inşa sanayiinde ve gerekse ticaret filomuzda mevcut kapasitenin önemli bir bölümünün atıl kaldığı ve işletmeciliğin eksiklikler taşıdığı, kuşkudan öte, bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Mevzuat, finansman, teşvik ve yönetim alanlarında çeşitli güçlükler ve sorunlarla karşı karşıya olan deniz ticaretimiz dünyadaki gelişmelerin de ağırlaşan koşulları ve baskısı altındadır.

Denizciliğimizin bugünkü yapısı ve görünümüyle, deniz ticaretinin acımasız rekabet ortamına uyumlandırılmasında, kapatılması kaçınılmaz ciddi mesafeler bulunmaktadır. OECD, AT, UNCTAD, GATT, IMO ve hatta ILO gibi uluslararası kuruluşlar ve bu alandaki paylaşım yönünden geliştirilen konferanslar, oluşturulan uluslararası sözleşmeler, kurallar, kodifikasyonlar ile eğitimden teknik donanımına, deniz kirlenmesinden güvenliğine, haberleşmeden sigortacılığa ve navlun paylaşımına kadar, bizim gibi, kalkınmakta olan ülkelerin önüne aşılması büyük gayret, maharet ve meşakkat isteyen düzenlemeleri getirmektedir.

Her ülkenin gizli bir kayırmacılığı rekabet alanında sürdürdüğü, henüz bir gerçektir; fakat, kayırma motifinden kendi koşulları içinde ve alanın doğal zorlamasıyla liberasyon motifine doğru süratle yol alındığını da gözden uzak tutmamak gerekmektedir. Böylesine değişik dengelerin ve sorunların söz konusu olduğu karmaşık bir ortamda ülkemizin deniz ticaret alanında kayırma motifi ağırlıklı yapısını liberasyon motifine doğru nasıl kaydırılabileceği ve bu iki olguyu nasıl bağdaştırabileceği düşünülmeli, tartışılmalı ve ulusal bir politikaya bağlanmalıdır.

Sayın Başkan, sayın milletvekileri, Denizcilik Müsteşarlığını çetin görevler ve sorumluluklar beklemektedir. Bu müsteşarlığın sermayesiyle, emeğiyle ve emek kuruluşlarıyla denizciliği bir bütün olarak kavramak, kucaklamak zorunluluğunda bulunduğunu da önemle hatırlatmak isteriz. Oysaki, bu müsteşarlığın ilk uygulaması mevcut yasaları ve hakları çiğneme pahasına Deniz Ticaret Odasının istemi üzerine, çilekeş Türk gemi zabitlerinin ekmeğini elinden almak, onları işletmelerinden, işlerinden etmek ve yabancı uyruklu gemi zabitlerinin, Türkiye'de ucuz emek karşılığı ödenen bedellerle çalıştırılmasına karar vermek olmuştur. Hükümetin teşkilindeki Odalar Birliği Başkanının eli, Denizcilik Müsteşarlığının içinde Deniz Ticaret Odasının bir kısım mensuplarının şahsında karşımıza çıkmaktadır. Bu fevkalade yakışıksız bir talihsizliktir. Denizcilik Müsteşarlığı, herhalde, Deniz Ticaret Odasının birkısım yöneticilerinin Ankara temsilciliği olmamak durumundadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Kul, devam edin efendim.

EMİN KUL (Devamla) — Emeğiyle, sermayesiyle bütün denizciliği kucaklayacak, biriken sorunlarını çözecek bir Denizcilik Bakanlığı kurulması yolunda yıllardır mücadele veren, özlem duyan deniz emekçileri ve onların mümtaz mensuplarından olan gemi zabitleri, kaptanları ve baş mühendisleri, müsteşarlığın bu tutumunu şiddetle kınamakta ve bu tasarrufun derhal iptalini ve geri alınmasını istemektedirler.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, dünya denizlerinde Türk Bayrağını şerefle dolaştırıp, ülkemiz ekonomisine ve refahına çilekeş katkılarda bulunan fedakâr Türk denizcilerine yollarında selamet, aramızdan ebediyete intikal edenlerine, denizde şehit olanlarına Tanrı'dan rahmet dileyerek, onları saygıyla selamlıyorum. Denizcilik alanına hizmet vermiş bütün bakanları, bakanlıklar yönetici ve personelini de aynı duygularla anıyor ve selamlıyorum. Ülkemizde bir Denizcilik Bakanlığı kurulmasında emekçi örgütleriyle birlikte mücadele veren Deniz Ticaret Oda Meclisinin, denizin ve denizciliğin çilesini bilen müteveffa başkanı Sayın Ziya Kalkavan'ı da rahmetle ve saygıyla anmayı bir borç biliyorum.

Denizcilik Müsteşarlığı ve bütçesinin ulusumuza, Türk denizciliğine, deniz emekçilerine hayırlı verimler getirmesini diler, sizleri saygı ve sevgiyle selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Kul.

Söz sırası, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Grubu adına, Sayın Profesör Doktor Mümtaz Soysal'ın.

Buyurun efendim.

SHP GRUBU ADINA MÜMTAZ SOYSAL (Ankara) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; sizleri, denizcilik konusunda çeşitli rakamlarla istatistiklerle meşgul etmeyeceğim ya da ülkemizin kaç tarafının denizle çevrili olduğunu -defalarca duyduğunuz şekilde- tekrarlamayacağım; yalnız, Deniz Müsteşarlığı dolayısıyla üç temel konu üzerinde durmak istiyorum.

Birincisi, bu Müsteşarlığın adı, ağırlığı ve yapısı. Eğer bir ülke, denizciliğe -hepimizin tekrar tekrar söylediği gibi- ağırlık vermek istiyorsa, denizcilikle ilgili bütün sorunların bir elden ve gereken ağırlıkla yürütülmesini istiyorsa; eğer bir ülke -bir arkadaşımızın söylediği gibi- yüzde 27'si deniz kıyısında yaşayan halkıyla denizciliği gerçekten yaşamak istiyorsa; denizci bütün ülkelerin yaptıkları gibi, adı sanı belli, düpedüz bir denizcilik bakanlığı kurmak zorundadır. Bu, partimizin de savunduğu bir görüştür; fakat, koalisyon koşulları içinde bunun bir müsteşarlık biçimine dönüşmüş olması, koalisyon gereklerinin bir sonucu sayılsa bile, denize, denizciliğe göstermemiz gereken saygıyla çatışan bir sonuçtur. Onun içindir ki, bu müsteşarlık yapısının, bir an önce bakanlığa dönüştürülmesi ve denizcilikle ilgili bütün yetkilerin, denizcilikle ilgili bütün araçların, politika gütme araçlarının bir bakanlık elinde toplanması zorunludur.

Bugün, Ulaştırma Bakanlığı çerçevesinde görülen birtakım hizmetlerin, yine orada görülmeye devam etmesini savunanlar olabilir; bugünün koşulları içinde belki devam etmesi de, özellikle siyasal koşulları içinde, bir zorunluluk olarak da görülebilir; ama, tekrar vurguluyorum, eğer denizciliğe hepimizin söylediği ölçüde ağırlık vermek istiyorsak, bu müsteşarlığın mutlaka bir bakanlığa dönüştürülmesi gerekir ve bu, birtakım acayip görüntüleri de önleyecektir.

Bugün, Denizcilik Müsteşarlığının antetini taşıyan kâğıtlarla çeşitli denizcilik kuruluşlarına yollanan yazılara baktığımız zaman, antet müsteşarlıktır; ama, bu müsteşarlığı kurmuş olan kanun gücünde kararnamenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında denildiği gibi, Başbakan, bu müsteşarlığın yönetimiyle ilgili yetkilerini gerekli gördüğü için, bir devlet bakanına kul-

landırdığından, antetleri müsteşarlık olan kurumun yazılarının altında bir Bakanın imzası gözükmektedir. Genellikle bakanlık antetinin altında müsteşar imzaları gözüktüğü halde, burada Türk yönetim hukukuna ters düşer bir biçimde, müsteşarlık antetlerinin altında bakan imzası gözükmektedir. Eğer, bir arkadaşımızı, denizcilik konularından sorumlu bakan yapmışsak, onun başında bulunduğu kuruluşu da bir bakanlığa dönüştürmemiz, yalnız hukukun bir gereği değil, aynı zamanda da denizciliğe verdiğimizi söylediğimiz önemin bir gereğidir. Bunu belirterek sözlerime devam etmek istiyorum.

Dedim ki, bir konu bir bakanlık olarak düzenlendiği zaman, bunun iki yararı olabilir; bir, o konuyla ilgili bütün ana yetkiler, temel yetkiler o bakanlığın bünyesinde toplanır; ikincisi de, o konudaki politikaları yürütecek olan araçlar da bakanlığın elinde toplanır.

Şimdi, denizcilik konusu özellikle bizim ülkemizde, yani, denizcilik alanında henüz geniş bir kamu sektörü bulunan ülkemizde, bu araçlara sahiptir. Bunlar, sadece işletmecilik için kurulmuş kurumlar değildir; bunlar, denizcilik politikasının güdülmesi için, yani, Türkiye'nin denizlerinde henüz Türk bayrağı dolaştıramadığımız zamanlarda, yolcularını bile yabancılara taşıttığımız dönemlerde, yüklerinin büyük bir bölümü gerek kabotaj biçiminde kendi kıyılarında, gerekse öbür ülkelere başka devletlerin bayrağıyla taşındığı zamanlarda, bir ulusal denizcilik politikası güdebilmek için kurulmuş olan kuruluşlardır.

Şimdi, bu kuruluşların temel sorumluluğunu başka bir bakanlıkta tutmak ve Türkiye'de bir denizcilik politikasının yürütülmesini, bu politikanın geliştirilmesini, gereklerinin yerine getirilmesini bir başka kurumdan istemek, yönetim bilimi açısından da büyük bir çelişkidir, bunun giderilmesi gerekir.

Bunları söyledikten sonra, asıl üzerinde durmak istediğim bir başka konuya, bana ayrılmış bulunan zaman çerçevesinde, girmek istiyorum.

Mademki, bu kuruluşlar denizcilik politikasının araçlarıdır ve Türkiye'de mademki denizcilik politikası henüz istediğimiz boyutlara, istediğimiz ağırlığa kavuşmamıştır, o takdirde, bu kuruluşları, bugün yapılmak istendiği gibi, elden çıkarmanın, yaygın deyimiyle, "özelleştirmenin" de anlamı yoktur. Başka şeyler belki özelleştirilebilir; ama, denizcilik alanında da, devletin elindeki kurumların özellikle şimdi yapıldığı gibi, fazla gelir elde etmek amacıyla ya da gemilerine göz konmuş olan kuruluşların, bu gemilerini, başkalarına daha ucuz fiyatlarla dağıtabilmek amacıyla özelleştirilmesi yanlış bir politikadır.

Bu bakımdan, devletin denizcilik politikasında öncülük etmiş olan bir kuruluşu, yani DB Deniz Nakliyatı Anonim Şirketini; yani, Türkiye'de hat taşımacılığını, belirli ülkelere, belirli aralıklarla yapılan taşımacılığı, yani konteyner taşımacılığını, büyük yük taşıma kutularıyla taşımacılığı; yani, Ro-Ro taşımacılığını, TIR'ların bir limandan diğer bir limana taşıma sistemini Türkiye'de ilk uygulamış olan ve hâlâ da tek başına uygulamakta olan -ki, birkaç istisna dışında, hat taşımacılığı yapan bir iki büyük armatör, küçük gemilerle çok kısa mesafelerde Ro-Ro taşımacılığı yapmış olan ya da yapmakta olan bir iki armatör, henüz konteyner gemisi imal etmekte olan; ama çalıştırmayan bir armatör dışında, bütün bunları Türk denizciliğinin politika araçları olarak kullanan bir kuruluş- bir kuruluşu, üstelik de kâr etmekte olan bir kuruluşu; dolayısıyla, söylendiği gibi Türkiye'deki enflasyona katkıda bulunan değil, tam tersine, son beş yıllık rakamlara bakıldığında, toplam 80 milyon dolar kâr etmiş olan bir kuruluşu, özelleştirme konusu yapmanın, belki başka nedenlerle gerekçeleri bulunabilir; ama, denizcilik

politikası gütmek isteyen bir ülkede, böyle bir kuruluşu özelleştirmenin sağlam bir gerekçesi yoktur. Onun için, bu konuda da, Hükümetimizin, bundan sonraki dönemde, politikanın ve ona verilmek istenilen önemin ağırlığıyla orantılı olarak, bu özelleştirme konusu üzerinde de gereken titizlikle durmasını, bu konuda yapılan propagandalara, özellikle, özel kesimden yapılmakta olan propagandalara, kolaylıkla boyun eğmemesini diliyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; son olarak, bana ayrılmış olan zaman içinde, konunun başka arkadaşlarımca temas edilmeyen bir başka yönüne dokunmak istiyorum. O da, Türk denizciliğindeki bir eğilimin mademki, bu müsteşarlık başka şeylerden sorumlu tutulmasa bile, denizcilik politikasından sorumlu tutulmaktadır. Bir eğilimin, belki başka bakanlıklar elinde bulunan araçları da kullanarak önlenmesi ya da en azından yavaşlatılması. Bu eğilim, dünyada başka yerlerde de görülen, kolay bayrağa ya da elverişli bayrağa kaçma eğilimidir. Yani, ülkenizin gemilerini -ülkenizin sermayesinin sahip olduğu, özel ya da kamusal- başka bayraklar altında çalıştırmak. Bu, dünyada çok yaygın bir uygulamaydı. Bildiğiniz gibi, eski yıllardan beri Panama, Liberya ve son yıllarda Güney Kıbrıs Rum Yönetimi gibi devletler kendi gemilerini, vergi bakımından, vatandaşlık bakımından çeşitli kolaylıklar sağlayarak başka devletlerin bayrakları altında çalıştırabilmektedirler. Bu, bazı bakımlardan kolaylık sağlayabilir; örneğin, ucuz emek bulmak, başka büyük devletlerin koydukları navlunları kırabilmek gibi. Bu uygulamanın yararları da görülmemiş değildir; ama, zararları ve sakıncaları yararlarından çoktur, özellikle de denizdeki güvenlik bakımından -deniz güvenliği, can güvenliği bakımından- denetimlerin çok gevşek tutulması, büyük bir tehlike oluşturmaktadır. Son zamanlarda, birçok devlet, bu kolay bayrağa kaçma yerine "ikinci sicil uygulaması" denen bir uygulama getirmiştir. Yani, yine kendi bayrağını tutmakta, fakat, buna karşılık, maliyeti düşürmek için, özellikle personel maliyetini düşürmek için, personel ücretleri konusundaki mevzuatını gevşetmektedir. Bu, başta Norveç olmak üzere büyük denizci devletlerin bulduğu bir uygulama. Türkiye'de bu ikisi de olmak üzeredir. Yani, armatörlerimizin bir kısmı kolay bayrağa kaçmakta, bir kısmı da, son Bakanlık kararnamesi dolayısıyla, belki kendi bayrağımız altında yabancı personel istihdamına kaçma eğilimini göstermektedir. Sayın Kul'un sözünü ettiği, Bakanlığın son yazısının, geçici bir uygulamaya yönelik olduğunu, geçici bir süre için Türk gemilerinde yüzde 40 oranını geçmemek üzere yabancı zabitanın kullanılmasına müsaade ettiğini ve bunun, daha çok, dışarıdan alınmış yeni gemileri Türkiye'ye getirmek bakımından personel bulmada kolaylık sağlayacağını ve ancak belirli bir süre için uygulanacağını biliyorum; ama, bunun sürekli bir eğilim olarak yerleşmemesini, müsteşarlığın bu yöndeki eğilimleri durdurmasını ve daha sağlıklı personel politikalarına yönelmesini rica etmek istiyorum.

Nedir, sağlıklı personel politikası? Bir kere, her şeyden önce bol kalifiye denizci yetiştirmek ve Türkiye'de kalifiye denizci, iyi zabitan sıkıntısı çekilmemesini sağlamaktır. Bunun da birinci aşaması, denize yönelik okulları çoğaltmak, şimdi bir fakülte olmuş olan eski Denizcilik Yüksekokulunu daha da geliştirerek Türkiye'de bir denizcilik üniversitesi kurmaktır. Yani, denizciliği, hukukuyla işletmeciliğiyle, maliyesiyle, makinesiyle ve güvertesiyle çeşitli yönleriyle ele alan, bazı ülkelerin yaptıkları biçimde denizcilik üniversitesi kurmak; ama, bu yola gidişin, zannediyorum, en somut belirtisi, bir ülkede, her şeyden önce denizci yetiştirilmek üzere, bir okul gemisinin bulunmasıdır. Ne yazık ki, denizciliğe o kadar önem vermek istediğini söyleyen Türkiye, bugün deniz ticaret filosuna eleman yetiştirmek için, bir okul gemisinden yoksundur. Deniz Harp Okulunun bile okul gemisi nihayet bir muhrip olarak kullanılmaktadır; ama, deniz ticaret alanına insan yetiştireceğiniz bir okul gemisi yoktur. Bunun armatörlerin de

katkısıyla, kendilerine eleman yetiştiren bir kaynağa gemi bulabilme yönünde yapacakları katkı ile, bir an önce karşılanmasını ve belki de, Denizcilik Müsteşarlığının eline çok az yetki verilmiş olan, elindeki araçlar başka bakanlıklarda bırakılmış olan Deniz Müsteşarlığının, hiç olmazsa, bu alanda çaba göstermesini rica ederek, sözlerime son veriyorum ve sizleri de saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Soysal.
Söz sırası, Cumhuriyet Halk Partisi adına, Sayın İrfan Gürpınar'ın.
Buyurun efendim.

CHP GRUBU ADINA İRFAN GÜRPINAR (Kırklareli) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Denizcilik Müsteşarlığının bütçesi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun görüşlerini belirtmek üzere söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisin sayın milletvekillerini saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, aslında, burada konuşmamız gereken denizcilik bakanlığı ve onun bütçesi olmalıydı. Niye böyle olmalıydı; çünkü, Hükümet Protokolünün bu konuyla ilgili en önemli maddelerinden biri de, denizcilik bakanlığı kurulması yönündeki her iki partinin taahhüdü idi. Az önce konuşan, hocam Sayın Mümtaz Soysal, her ne kadar, bu konunun Hükümetin koalisyon yapısından kaynaklandığını belirtti ise de, bunun açılması gerekirdi kanaatimdeyim.

Değerli arkadaşlarım, denizcilik bakanlığının kurulmasıyla ilgili bir anım var. 1990 senesinde Sosyaldemokrat Halkçı Parti milletvekili idim. 20 Ekim tarihinde İstanbul'da denizcilikle ilgili uluslararası bir konferans yapılıyordu. O konferansa Sosyaldemokrat Halkçı Parti adına katıldım. O zamanki değerli Genel Başkanımız Sayın Erdal İnönü de o konferansa katılmışlardı, yani birlikte katıldık. Bu konferansta yapacağımız konuşmalarla ilgili birtakım araştırmalar ve hazırlıklarda bulunduğumuz sırada, denizcilik sektörünün en önemli isteklerinden birinin, denizcilik bakanlığının kurulması olduğunu tespit ettik. Genel Başkanımız Sayın Erdal İnönü de o sektöre yakın olduğu için, bunu haklı kabul etti. Hilton otelinin bir salonunda yapılan toplantıda, sayın genel başkanımız o gün, denizcilik sektörünün konularıyla ilgili yaptığı konuşmadan sonra, o zamanki Deniz Ticaret Odası Başkanının sorduğu bir soru ve genel istek üzerine yaptıkları konuşmada; "Biz iktidara geliyoruz. Eğer, iktidara gelirsek, denizcilik bakanlığını kuracağız" diye taahhütte bulundular.

Değerli arkadaşlarım, o konferansın ikinci gününün bir başka konuşmacısı da, Doğru Yol Partisi Genel Başkanı Sayın Süleyman Demirel idi. Ben de ertesi gün konuşacaktım. O gün Süleyman Demirel'in konuşmasını da dinledim. Deniz Ticaret Odası genel yapı itibariyle Doğru Yol Partisine temayüllü bir yapıda idi. Ertesi gün Genel Başkan Sayın Süleyman Demirel, salona şaşaa ile geldi, alkışlar arasında geldi, konuşmasını yaptı ve yine Oda Başkanı Rıza Kalkavan'a dönerek, "Sayın Başkan, hiç merak etme, isteğini biliyorum. İktidara geliyoruz. İktidara geldiğimizde denizcilik bakanlığı tamam, hiç merak etme" demiştir. Kaderin cilvesi, 1991 seçimleri her iki siyasî partiyi iktidara getirdi. Bir tek söz değil, iki söz birden yerine getirilmek durumundaydı.

Tabiî, ilk adım olarak denizcilikten sorumlu bir devlet bakanlığının kurulması düşünüldü. Belki de doğru idi; ama, değerli arkadaşlarım, aradan tam 750 gün geçti, 2 seneden fazla bir zaman geçti, o bakanlığın kuruluşuyla ilgili -şu ana kadar birtakım hazırlıklar olmakla beraber- yeterince ciddî bir takip olduğu kanaatinde değilim.

Sabah, Başbakanlık bütçesiyle ilgili konuşurken, Hükümetin yeni yapısında, kurulması düşünülen dört devlet bakanlığının (denizcilik, insan hakları, kadının sorunları ve şehircilik bakanlıklarının) şu ana kadar kurulmadığını, bunun Hükümet yapısı ve Başbakanlık açısından bir zafiyet olduğunu söylediğimde, Sayın Cevheri cevaben, "biz bu bakanlıkların kuruluş kanunlarını buraya getirdik, sizler dışarıda çay içiyordunuz, engellediniz" dediler. Keşke şu anda kendileri de burada olsaydı.

Değerli arkadaşlarım, bu dört bakanlıktan, insan hakları bakanlığı hariç, hiçbir bakanlığın kuruluş kanununun bu Meclise gelmediğini hepimiz biliyoruz; insan hakları bakanlığının kurulmasını da hangi partinin, özellikle Koalisyonun hangi partisinin engellediğini de biliyoruz. Sayın Cevheri, bu konuları göz ardı edip, ucuz bir suçlama yolunu seçmişlerdir. Denizcilik bakanlığının da kaderinin, o konu içinde değerlendirilmesi gerekir.

İki seneden bu yana, denizcilik bakanlığının kapsamına giren Su Ürünlerinin, o bakanlık kapsamına girmesine engel olan Sayın Cevheri'nin, Gemi Sanayiinin, Deniz Nakliyatın, Denizcilik İşletmelerinin bu bakanlığın kapsamına alınmasına bir türlü müsaade etmeyen bir önceki Sayın Ulaştırma Bakanının ve zannediyorum şimdiki Ulaştırma Bakanının bu konudaki davranışlarını, Hükümet programı ve Koalisyon protokolüyle birlikte değerlendirmesini diliyorum.

Gerçekten de önemli bir sektör -içine girdiğinizde anlayacaksınız- bugüne kadar ihmal edilmiş; Ulaştırma Bakanlığında zaman zaman bir daire başkanlığı, bazen de bir genel müdürlük seviyesinde düşünülmüş bir sektör, hak ettiği yeri bulamamış bir sektör. Şunu da önemli belirtmek istiyorum ki, Sosyaldemokrat Halkçı Parti olarak, Koalisyonun ortağı olarak, bu bakanlığın kurulmasında ciddî ısrarlı olmanız gerekir. Gayet tabiî, Doğru Yol Partisinin Ulaştırma Bakanı, Gemi Sanayiinin, Denizcilik İşletmelerinin, Deniz Nakliyatın bir başka bakanlığa geçmesine müsaade etmeyecektir; ama, Koalisyon protokolünün pazarlıklarında bu konuların halledilmesi gerekirdi ve önümüzdeki günlerde özellikle birçok konuda yapılacak uzlaşmaların bir konusunun da bu olması gerektiğini düşünüyorum.

Değerli arkadaşlarım, az önce konuşan Sayın Mümtaz Soysal Hocamın konuşmasını zevkle dinledim; gerçekten de denizcilik sektörünün önemli sorunlarından biri, gemi sicili olayıdır. İstatistiklere bakıyorsunuz, az önce Sayın Refah Partili Arkadaşımın söylediği gibi, Liberya, Panama, Yunanistan, Japonya ve çok üzücüsü, Güney Kıbrıs, kapasite itibariyle bizim dört misli, beş mislimiz fazla. Sebebini araştırıyorsunuz, "kolay bayrak" diye bir müessese icat edilmiş ve dünyanın birçok uluslarına ait armatörler, bu kolay bayrağa gidiyorlar, gemilerini o bayrakla çalıştırıyorlar. Düşük vergilendirme, vergi bağışıklığı, özel iş sözleşmeleri, sigortasız işçi çalıştırma gibi birtakım avantajlardan istifade ediliyor. Tabiî, millî deniz politikası açısından sakıncalı bir olay; ama, realite bu; kaçıyorlar...

Bir ay kadar önce, yine İstanbul'da Ticaret Odasının bir paneline katılmıştım; orada deniz ticaretiyle ilgilenen ciddî insanların söyledikleri bir şey vardı : "Bizi, başka ülkelerde ikamete, başka ülkelerin bayrağı altında çalışmaya mecbur etmeyiniz."

Değerli arkadaşlarım, önemli bir olay. Eğer, bugün İstanbul'da, Deniz Ticaret Odası Başkanı, Deniz Ticaret Odası Meclis Başkanı bu konuları söylüyorsa, bunun üzerinde düşünmemiz gerekir.

Tabiî, böyle bir kolay bayrak olayını tasvip etmek mümkün değil; ama, "ikinci sicil" dediğimiz ve bugün gerçekten de Norveç, Danimarka, Almanya, Fransa, Portekiz gibi ülkelerdeki uygulamayı, herhalde, ülkemizde de düşünmemiz zamanı geldiği kanaatindeyim. Çünkü, bunu da yapmazsak, denizcilik sektörümüzün, bir müddet sonra, arzu ettiğimiz, ulaşılmasını düşündüğümüz seviyeye ulaşması bakımından pek iyimser düşünemeyeceğim.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Hocamın da az önce söylediği gibi, ikinci sicilin getirdiği birtakım sakıncaları da vardır; ama, ikinci sicille ilgili olarak çıkarılacak kanun ve mevzuatla bunlar da önlenebilir. Bu konuda, önce Türk denizcileri korunmalıdır, kaptan mutlaka Türk olmalıdır, çalışacak yabancı işçi sayısı belirli bir rakamın altında olmalıdır -örneğin; yüzde 20-25 civarında- sendikal haklar, sosyal haklar, sosyal güvenceler Türk mevzuatına tabi olmalıdır; bunu, belli büyüklükteki gemiler için düşünmek gerekir, kabotaj kapsamında bunu düşünmemek gerekir. Bu hususlar, ikinci sicilin uygulanması yönünde düşünülecek tedbirlerdir.

Değerli arkadaşlarım, bu konuda son zamanlarda gayretler olduğunu tespit ettim. Bu konunun bir an önce halledilmesi gerektiğini düşünüyorum. Tabiî, bu ihtiyaç nereden kaynaklanıyor; ona da bakmak lazım. Deniz ticaretiyle uğraşanlarla konuştuğumuzda, "yurt dışına sefer yapacağız; ama, elimizde yeteri kadar kaptan yok. İstanbul Limanında, gemide kaptan var diye bildiriyoruz, kayıtlara öyle geçirtiyoruz, gemi yoluna devam ediyor; ama biz aynı kaptanı İzmir'den İstanbul'a uçakla tekrar getiriyoruz ve bir başka gemide sefere çıkarıyoruz" diyorlar. Demek ki, yeterince kaptan yok, yeterince gemi adamı yok ve gemide çalışacak yeterince personel yok. Bu sıkıntı...

EMİN KUL (İstanbul) — İnsaf!.. Kaptanlarla mı konuştun, gemi adamlarıyla mı konuştun sayın hatip?

İRFAN GÜRPINAR (Devamla) — Sizinle beraber bulunduğumuz bir panelde konuşuldu bu. Tabiî, sizin fikriniz o yönde olabilir.

Değerli arkadaşlar, bu sıkıntıyı söylüyorlar; zaten bu sıkıntı da yaşanıyor, niye yalan söylesinler... Eğer, ihtiyaca yetecek sayıda gemi adamı, kaptanı varsa böyle bir yola niye başvursunlar... Bilemiyorum... Konuyu birlikte de değerlendiririz tabiî.

Değerli arkadaşlarım, deniz ticaretiyle uğraşanlar böyle bir sıkıntı yaşadıklarını söylüyorlar, ehliyetli gemi adamı olmadığını söylüyorlar; tabiî, bu arada, özel sektörün bir isteğini, bir talebini de karşılamak istiyorlar, o da şudur : Yüzde 25 oranı karşılığındaki sayıda çalıştıracakları yabancı işçilerin mutlaka ucuza çalışacak olan Vietnam'dan, Kamboçya'dan gelecek birtakım kişiler olacaktır ve bunu kendileri de samimî olarak söylüyorlar. Bunlar özel sektördür, kâr etmek için her şeyi yaparlar Sayın Kul.

Değerli arkadaşlarım, denizcilik sektörünün sorunlarını tespit ettiğimizde, bu sektörün önemli bir isteğinin de, Türkiye'de tek ve güçlü bir oda kurulması yönünde olduğunu görüyoruz. Bugün, Türkiye'de, limanları olan şehirlerimizdeki deniz ticaret odalarının birçoğu İstanbul'da merkezi olan Deniz Ticaret Odası bünyesinde toplanmış bulunmakta, bir tane de Mersin'de Deniz Ticaret Odası var.

Değerli arkadaşlarım, bu bir istektir ve doğruluğu yanlışlığı üzerinde tartışma yapmıyorum. Bugün, Türkiye'de, İstanbul Deniz Ticaret Odası ile Mersin Deniz Ticaret Odası, olmaması gereken bir şekilde, birbiriyle kıyasıya mücadeleye girmiş durumdalar. Her ikisinin de haklı

gerekçeleri var. Birisi, merkezî, güçlü bir yönetimden bahsediyor, diğeri ise, yerel yönetimlerden bahsediyor ve, "mahallinde yönetim daha demokratik olur" diyor. Bunların her ikisinin de düşünülmesi; ama, bir sonuca da bağlanması gerektiğini vurgulamak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, denizcilik sektörünün önemli sorunlarından birisi de limanlarımızdır. Maalesef, bugün, Türkiye'de yeterli ve deniz ticaret faaliyetlerini karşılayacak bir liman yapısı bulunmadığını tespit ediyoruz.

BAŞKAN — Sayın Gürpınar, bir dakikanız kaldı efendim.

İRFAN GÜRPINAR (Devamla) — Peki, Sayın Başkanım.

İki sene önce Toprak Mahsulleri Ofisi, elinde bulunduğu ve üstü branda ile örtülü yeraltında gömülü 2,5 milyon ton buğdayı dışarıya satmak üzere bağlantı yapmıştı -ben o zaman KİT Komisyonunda çalışıyordum- fakat ne yazık ki, bu buğdayın, mevcut limanlarımızdan kapasitesi yüzünden, onbir ayda sevk edilebildiğini tespit ettik.

Değerli arkadaşlarım, mevcut bulunan 2.5 milyon ton buğdayı onbir ayda sevk edebilen bir liman yapısına sahipsek, limanlarımızın gerektiği kadar güçlü olduğunu düşünmemiz mümkün değildir. Bu bakımdan, limanlarımızın bir an önce verimli hale getirilmesini, Türkiye'de çok önemli bir konu olan ihtisas limanlarımızın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Buyurun, devam edin.

İRFAN GÜRPINAR (Devamla) — ... tesis edilmesini diliyorum ve limanların yeni bir işletme anlayışıyla özerk liman yapısında düşünülmesini, Cumhuriyet Halk Partisinin bir görüşü olarak sunuyorum.

Değerli arkadaşlarım, deniz ticaret sektörünün önemli sorunları vardır; saydığım bu üç sorunun dışında çok sorunları vardır. Zamanın elvermemesi sebebiyle bunlara değinemedim; ama, bu sorunların öncelikle gündeme gelebilmesi, bu sorunların çözüme kavuşabilmesi, bu sektörün hakettiği noktaya ulaşabilmesi için, yapılması gereken bir numaralı mesele, denizcilik bakanlığının kurulmasıdır. Sempatik Bakanımızı bir an önce bakanlığına kavuşturalım, bu konunun gereğini yapalım.

Bu duygularla, Denizcilik Müsteşarlığı bütçesinin Sayın Müsteşarlığa, personeline ve denizcilik camiasına hayırlı olmasını diliyor, Yüce Meclisi saygılarla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Söz sırası, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Nazmi Çiloğlu'nundur.

Buyurun efendim.

DYP GRUBU ADINA NAZMİ ÇİLOĞLU (Bolu) — Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Denizcilik Müsteşarlığının 1994 malî yılı bütçesi üzerinde Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Partim ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Uzaydan çekilmiş dünyanın fotoğrafına baktığımız zaman, mavi bir gezegen olduğunu görürüz. Üçte ikisinden fazlası sularla, denizlerle kaplı olan dünyamız, insanlık tarihinin başlangıcından günümüze kadar toplumlar için refah ve mutluluk kaynağı olmuştur; ülkelerin ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal faaliyetlerinin gelişmesinde etkin rol oynamıştır. Bu bakımdan, denizlerin ve denizciliğe verilen önemin bu rol içindeki payı oldukça büyüktür.

Günümüzde, dünyada hızla gelişen teknolojilerle birlikte yük ve yolcu taşımacılığı, gemi inşa sanayii, liman hizmetleri, doğal kaynaklar, canlı ve cansız doğal kaynaklar gibi faaliyet sahalarıyla denizcilik sektörü, başlıbaşına bir endüstri kaynağıdır. Denizcilik, makro ulusal politikalar ve uygulamaların hâkim olduğu, ulusal bazda diğer sektörlerle yakından ilişkili ve aynı zamanda uluslararası entegre bir faaliyettir.

Ülkelerin ekonomik kalkınma politikalarında en önemli unsurlardan birisi de, denizyolu taşımacılığında sahip olduğu ticaret filosudur. Bir ülkenin sahip olduğu deniz ticaret filosu, gerek denizcilik sektörünün ana ve alt sektörleri, gerekse ülke ekonomisinin ana ve alt sektörleri bütünleşik bir süreç olarak vazgeçilmez öneme sahiptirler; çünkü, denizyoluyla yapılan taşımacılık, günümüzde alternatifsizliğini sürdürmeye devam ediyor. Dünya ticaretinin ve ülkemiz ticaretinin yüzde 90'ının denizyoluyla yapıldığı günümüzde, denizyolu taşımacılığı, demiryolu taşımacılığına göre 2,5 kez, karayolu taşımacılığına göre de 6,86 kez daha ucuzdur.

Ülkemiz açısından duruma bakıldığında, üç tarafı denizlerle çevrili, Avrupa ve Asya'yı birleştiren, uluslararası deniz ulaşımının merkezinde bulunan ülkemiz, 8 333 kilometrelik sahil şeridiyle çevrili kıyılara, ekonomik ve stratejik açıdan ulusal ve uluslararası konuma sahip olmasının yanı sıra, Sovyetler Birliğinin dağılması sonucu, Türk cumhuriyetleri ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği çerçevesinde düşünüldüğünde, denizcilik sektörünün, yük ve yolcu taşımacılığı açısından ne denli önemi haiz olduğunu özellikle belirtmek istiyorum.

Konumu itibariyle en ucuz ve en büyük miktarda mal taşıma imkânına sahip nadir ülkelerden biri olmamıza rağmen, bugün kendimize sormamız ve yanıtlamamız gereken soru şudur : Biz, denizlerimize, denizlerimizdeki canlı ve cansız doğal kaynaklarımıza yeteri kadar sahip çıkabiliyor muyuz, onlardan yeterince istifade edebiliyor muyuz? Bugün, ülkemizin, dünya filo kapasitesi içindeki payı, yüzde 1 civarındadır. Ülkeler arasındaki sıralamada yerimiz, 30 uncu sıradır. Ülkemiz, her yıl, 1 milyar dolarlık dövizi, dış ticaret yüklerinin taşınması amacıyla yabancı bayraklı gemilere vermektedir. Bugün, on yaşından genç gemilerin filomuz içindeki oranı, yüzde 12 civarındadır. Bu yüzden, deniz ticaret filomuzun, uluslararası deniz taşımacılığıyla rekabet etme gücü, yok denecek kadar zayıftır.

Ciddî bir projelendirmeyle, bu sektöre kaynak aktarılmalı ve dış dünyayla rekabet edebilme olanağına kavuşturulmalıdır.

Ayrıca, limanlarımız, denizlerimizin kalbi durumundadır; öyle olmasına rağmen, teknik, fizikî kapasite ve yönetsel birçok sorunla karşı karşıyadır. Limanlarımızın, modern işletmecilik kurallarına uygun şekilde, fizikî ve teknik donanımla teçhiz edilmeleri gerekmektedir.

Öte yandan, denizlerindeki canlı ve cansız kaynakları yeterince değerlendiremeyen bir ülke konumundayız. Balıklarımızı, her geçen gün biraz daha yok ediyoruz. Plansız ve bilinçsiz avlanma teknikleriyle, denizlerimizdeki ekolojik dengeyi her geçen gün biraz daha bozuyoruz. Sayın Tarım Bakanımıza, trolle balık ve midye avcılığını bu sebeple yasakladığı için, huzurunuzda teşekkürlerimi arz ediyorum.

10 bakanlık, 20'ye yakın kuruluşun yetki alanına giren, 40 yasa, 78 tüzük ve 100'e yakın yönetmelikle yönetilen denizcilik sektörünün tek çatı altında toplanması, en halisane temennimizdir. Ancak, denizlere kıyısı olan, gelişmiş, kalkınmış ülkelerin birçoğunda, denizcilik bakanlığı kurulmamış olmasına rağmen, onların bu konudaki başarıları, bu ülkelerin, deniz politikalarını oluşturan ve bu politikaların uygulanmasında etkili rol oynayan, deniz işleriyle ilgili onay ve vize yetkisi olan, güçlü ve bilgili kuruluşlarının mevcut olmasından kaynaklanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, 10.8.1993 gün ve 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle, Başbakanlığa bağlı olarak kurulan, ancak fiilen bir Devlet Bakanlığımıza bağlı olarak yürütülen Denizcilik Müsteşarlığının, ilgili diğer bakanlıklara bağlı kurum ve kuruluşlara da önderlik ederek, ulusal politikalarımıza uygun deniz ticaretinin, deniz ticaret filosunun, gemi sanayimizin teşvik edilmesi, canlı ve cansız varlıklarımızı koruyucu tedbirlerin alınması, denizlerimizin kirletilmemesi için Çevre Bakanı ile koordineli bir şekilde çalışmasında büyük yarar vardır.

Bu vesileyle, Bolu İlimizde, kendi seçim bölgemdeki bir olayı anlatlak istiyorum. Biliyorsunuz, Hükümetimizin bir Melen Projesi var; 2000'li yıllarda İstanbul'un suyunu temin edecek olan Melen Projesi. Bu Melen Çayı üzerinde kurulu Pakmaya Fabrikası, atıklarının deşarjı sebebiyle o deredeki balıkların ölümüne sebep olmuş, o yöredeki dereyi ve denizi kirletmiştir. Sayın Bolu Valisi ve Çevre Bakanımızın yardımlarıyla bu fabrika tedbirler alınmak üzere geçici olarak kapatıldığında, Ankara'da yapılan bir toplantıda DSİ yetkililerine "bu kirlenen suyu İstanbul'a nasıl götüreceksiniz?" diye sorduk, "bu suyun kirlendiğini bilmiyoruz" şeklinde cevap verdiler. Bu fabrika sahibi "bu suyu kimyasal analize tabi tutuyorum, fiziksel bir temizlik yapamıyorum" diyor. Maya üreten bir fabrika bu; yani "kırmızı renkli suyu beyaz renge dönüştüremiyorum" diyor. Peki "bu suyu İstanbul'a nasıl içireceksiniz?" diye soruyoruz Çevre Bakanlığındaki bürokrat arkadaşlarımıza "bu suyun İstanbul'a gideceğini bilmiyoruz" diyorlar. Şunu söylemek istiyorum : Çevre Bakanlığı, Denizcilik Müsteşarlığı ve diğer bütün kurumların bu konularda koordineli çalışmak zorunluluğu vardır. Dileğimiz, Batı'daki gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de, deniz politikalarını, çevre politikalarını oluşturan yetkili kurum ve kuruluşların, diğer bakanlık ve kurumlarla, tespit edilen politikalara uygun, koordineli çalışma ve yardımlaşma içerisine girmeleridir.

Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığına 1994 yılı için bütçeden 251 milyar 85 milyon Türk Lirası tutarında ödenek ayrılmıştır. Ancak, bazı projelerin yıl içinde revize edilmesiyle birlikte bütçe büyüklüğü 400 milyar Türk Lirasını aşabilecektir. Bu, 1994 yılında, bunca yıldır ihmal edilen denizcilik sektörü için yaklaşık yarım trilyonluk kaynağın aktarılması demektir. 1993 yılında aynı hizmetler için 50 milyar Türk Lirası ayrılabildiği düşünülürse, 1994 yılı ödeneğinin 1993 yılına göre 8 kat daha artırılmış olmasını memnuniyetle karşılıyoruz.

1994 yılı Denizcilik Müsteşarlığı bütçesinin memleketimize, milletimize ve Denizcilik Müsteşarlığına hayırlı, uğurlu olması temennisiyle hepinize saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Çiloğlu.

Hükümet adına, Devlet Bakanı Sayın İbrahim Tez; buyurun.

DEVLET BAKANI İBRAHİM TEZ (Ankara) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; konuşmama başlamadan önce, Sayın Hüseyin Erdal'a, Sayın Emin Kul'a, Sayın Mümtaz Soysal'a, Sayın İrfan Gürpınar'a ve Sayın Nazmi Çiloğlu'na, Türkiye için çok önemli olan denizcilik sektörüyle ilgili dile getirdikleri değerli düşüncelerinden dolayı teşekkür ediyorum. Bu değerli düşüncelerden, daha dört aylık bir geçmişi olan Denizcilik Müsteşarlığı, yararlanacaktır. Hepiniz beraberce Türkiye'yi 21 inci Yüzyıla bu sektörle hazırlarken, bu değerli düşünceler gerektiği şekilde değerlendirilecektir.

Aslında bu Türkiye'de uzun yıllardan beri ihmal edilmiş, gözardı edilmiş bir sektördür. Türkiye, bir deniz ülkesi olmasına karşın, ne yazık ki denizlerini tam olarak tanımıyor, denizlerini bilmiyor. Neredeyse dört yanımızın denizlerle çevrili olmasına karşın, Türkiyemizde kara

kültürü yaşıyoruz; ama, aslında Türkiye'de hem kara kültürünü hem deniz kültürünü bir araya getirmemiz gerekiyor.

Bugüne kadar kurulmuş olan 50 cumhuriyet hükümetinin programlarına baktığımızda, denizcilikle ilgili güzel sözler buluyoruz, denizcilikle ilgili iyi hayaller buluyoruz, denizcilikle ilgili yeni yaklaşımlar buluyoruz; ama, ne yazık ki, Türkiye'de bir denizcilik bakanlığı kurulmadı. Benim de görev aldığım 49 uncu Cumhuriyet Hükümetimizin Hükümet programında bu vardı; ama tüm uğraşmalarımıza, tüm çabalarımıza rağmen, belirli bir sonuç alamadık.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) — Kim engelliyor Sayın Bakan?

DEVLET BAKANI İBRAHİM TEZ (Devamla) — Lütfen dinleyin.

Ama, 50 nci Cumhuriyet Hükümetimiz, bana göre, Müsteşarlığı kurmakla önemli ve büyük bir adım atmıştır, denizcilikle ilgili önemli bir adım atmıştır.

Geçtiğimiz hafta içerisinde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Bayındırlık İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda, Denizcilik Müsteşarlığının denizcilik bakanlığına dönüştürülmesi konusunda çalışmalarımız sürdü ve Komisyon, oybirliğiyle, bu taslağı ilgili komisyona havale etti. Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonumuzdaki arkadaşlarıma teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunuyorum.

Aslında, dünyada, denizcilik sektörüyle ilgili bir yarış var; Türkiye bu yarışın dışında kalamaz. Türkiye'yi bu yarışın dışında bırakırsak, Türkiye'yi bu yarışın içine sokmazsak, 21 inci Yüzyılda 20 nci Yüzyıldaki gibi yaşarız. Neden? Değerli konuşmacılardan hocam Sayın Soysal söyledi, Sayın Kul söyledi, Sayın Gürpınar söyledi, Sayın Çiloğlu ve diğer arkadaşlarımız da değindi; dünyada en büyük pay bu sektördedir. Ne yazık ki, Türkiye, bu sektörden gerekli ve konumuna uygun payı alamıyor. Komşumuz Yunanistan yüzde 34'lük bir pay alırken, Türkiye yüzde 1'lik bir pay almaktadır. Biz, Türkiye olarak bunu içimize sindiremeyiz. Bu görev, sadece, bugün görev yapan bana ait değil, burada oturan milletvekili arkadaşlarımızın, hepimizin görevidir; bu bakanlığı kurmak mecburiyetindeyiz. Plan ve Bütçe Komisyonundan buraya indiğinde, -38 maddelik bir metindir- bunu, Türkiye için, Türkiye'nin geleceği için çıkarmak durumundayız.

Türkiye, 1991 yılının sonundan bugüne kadar denizcilikle ilgili düşüncelerini ve hayallerini dile getirdi; kamu sektöründe olsun, özel sektörde olsun yeni bir hareketlenme oldu. 1991 yılının kasım ayında, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin bir bakanı olarak göreve geldiğimde, Türkiye'de gemi filo kapasitemiz 5,4 milyon DWT'du. Bugün, göğsümü gere gere ve Türkiye Cumhuriyetinin bir Bakanı olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir üyesi olarak, Türkiye Cumhuriyetinin de bir vatandaşı olarak söyleyebiliyorum ki -denizle ilgili söylenmesi gerekeni söyledik, önerilmesi gerekeni önerdik, yapılması gerekenin hepsini yapamadık; ama bir kısmını yaptık- bugünkü kapasitemiz 8,4 milyon DWT'a çıkmıştır. Bu, bizim denizcilerimize, denizcilik sektöründeki insanlarımıza arkadan verdiğimiz güvenli bir nefestir, verdiğimiz bir güvendir; bu şekilde devam etmeye de özen göstereceğiz.

Gemi inşa sanayii konusunda Türkiye bugünkü konumuyla kalamaz. Türkiye, gemi inşa sanayiinde, bugünkü tersaneleriyle ileriye gidemez. Ne yazık ki, bugün bizim gemi inşa sanayiindeki kapasitemiz 500 bin DWT/yıldır, Avrupa Topluluğuna aday olan bir ülke olarak, bu sektörde ve dünyadaki bu yarışın içerisinde olan bir ülke olarak, 1999 yılında, 2000 yılında, ne pahasına olursa olsun, Türkiye'nin geleceği için, ekonomisi için, zenginleşmesi için, çağdaş-

laşması için, refah düzeyinin artırılması için, bu kapasitenin 3 milyon DWT/yıla çıkarılması zorunludur, bunu yapacağız; bunu yapacak sektör hazırdır, bunu yapacak, bilgi birikiminde olan mühendislerimiz hazırdır, bununla ilgili olarak, Türkiye hazırdır; bunu yapacağız, hep beraber yapacağız, hep beraber elele yapacağız.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'nin en önemli konularından bir tanesi de liman olaylarıdır. Limanlarımız, dünyaya açılan kapılarımızdır, limanlarımız, dünyadan gelenleri kabul kapılarımızdır. Limanlarımızla ilgili olarak bugün Türkiye'de, itiraf edeyim ve eleştireyim ki, üç başlı bir sistem vardır. Limanlarımızın bir kısmı Devlet Demiryollarına, bir kısmı Türkiye Denizcilik İşletmelerine, bir kısmı da Denizcilik Müsteşarlığımıza bağlıdır. Bu sistemde liman idaresi olamaz. Limanlarımızı bu sistemden kurtarmamız gerekiyor. Türkiye'nin geleceği için hepsini otonom idare şeklinde, tek bir elde toplamamız gerekiyor.

Müsteşarlığımızın hazırladığı, kamuoyuna sunduğu ve ilgililerine söylediği gibi, 1994 yılı içerisinde Hopa'dan İskenderun'a kadar tüm limanlarımızı, bilgisayar ağıyla donatmak durumundayız. Master plan hazırlama çalışmalarımız sürüyor, bu sistemi kurduracağız.

Değerli arkadaşlarım, bütün arkadaşlarımız, bu konulara değindi. Yalnız, ben şu konuyu bilgilerinize sunmak, özellikle düşündüğümüz, hedeflediğimiz öncelikli öz hedeflerimizi sizlere arz etmek istiyorum : Denizcilik sektörünün, kaynaklarını tam ve etkin bir şekilde kullanmasını sağlamak durumundayız ve sağlayacağız da. Bu kaynakları, çağın teknolojik gelişmelerine uygun olarak yapabilecek örgütsel modeli kurmak ve işletmek durumundayız, denizcilik bakanlığı da dahil olmak üzere.

Uluslararası rekabetin tam olarak yaşandığı deniz ticareti konusunda, denizlerdeki çıkarlarımızı, hedeflerimizi ve önceliklerimizi bir bütün olarak incelemek ve ulusal denizcilik politikamızın sürekliliğini sağlamak durumundayız. Biraz evvel de söylediğim gibi -Sayın Mümtaz Soysal'ın üzerinde çok durduğu- deniz sevgisi ve deniz kültürü konusunda bunu da bir politika olarak ele alıp yaygınlaştırmak mecburiyetindeyiz.

Hepiniz takdir edersiniz ki, günümüzde her şey parayla olmaktadır. Kurumlar, programlarını ve hedeflerini, sahip oldukları malî güçle orantılı olarak gerçekleştirmek isterler. Bundan dolayı, biz, bu yıl, yeni kurulan, dört aylık Müsteşarlığımızın bütçe çalışmalarına önem verdik. Türkiye için, şu andaki bütçe, bu sektörle ilgili olarak istenilen boyutta değil belki; ama yine açıkça ifade etmek isterim ki, geçen yıla oranla Denizcilik Müsteşarlığının yeni bütçesinde -bir arkadaşımızda söyledi- 8 kat artış vardır. Bu, bana göre önemli bir kazançtır. Bunu önümüzdeki yıllar içerisinde daha da çoğaltmamız, daha da geliştirmemiz gerekiyor.

Bir başka önemli olayı bilgilerinize sunmak istiyorum : Bilindiği gibi, içinde bulunduğumuz ortamda önemli bir konu da boğazların durumudur. Artan gemi trafiği, İstanbul ve çevresinin can ve mal güvenliğini tehdit etmektedir. Yaklaşık dört yıldan bu yana, Türkiye Denizcilik İşletmeleri tarafından yürütülmeye çalışılan Boğazda radar kontrolüne geçiş sistemi projesi, bu zamana kadar, ne yazık ki, sonuçlandırılmamıştır.

Bilindiği gibi, Türkiye Denizcilik İşletmelerinin özelleştirilmesinin, sorumluluğunu, Müsteşarlığımızın çalışmaları sonucunda, biz üstlendik; bunun için de, Devlet Planlama Teşkilatının onayını aldıktan sonra, Yüksek Planlamadan geçirerek, Bakanlar Kurulu kararıyla, Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığını 1994 yılı yatırım programına aldık. Bu projenin büyüklüğü 100 milyon dolara ulaşabilmektedir. Bu projeyi -Türkiye'nin Boğazları için- bitirmek ve hayata geçirmek durumundayız.

Değerli arkadaşılarım, sevgili Mümtaz Hocam da, diğer arkadaşlarımız da değindiler; ben de özelleştirme konusundaki, düşüncelerimi sizlere kısaca arz etmek istiyorum. Aslında, özelleştirme konusunu, esmekte olan bir rüzgâr veya yayılmakta olan bir moda akımı gibi görmemek gerekiyor; çünkü, bu konu, moda veya rüzgâr gibi gelip geçici bir heves ya da bir olay değildir. Özelleştirme olarak adlandırdığımız konu, özünde, kamu sahipliğindeki kuruluş ve işletmelerin özel kişi ve kuruluşların sahipliğine geçmesidir. Bunun, dünyada, kimi başarılı örnekleri vardır. Bu nedenle, ülkemizde de, başarılı olabilmek için dikkatli adımlar atmamız gerekiyor. Başarılı bir özelleştirme girişimi için, özelleştirmenin genel esaslarının belirlenmesi ve faaliyetlerin bir plan dahilinde yürütülmesi gerekir. Bölük pörçük, biri diğeriyle çelişki yaratacak biçimde değil, tutarlı, etkin bir modelle, bir plan bütünlüğü içinde yola çıkılmasını, yapılmasını işte bu başarının temeli olarak görüyoruz.

1926 yılında Kabotaj Kanunu çıktığında, Türk deniz ticaret filosunun durumunu hepimiz biliyoruz. Şimdi geldiğimiz noktada, bugün suçlanan kuruluşların katkısını gözardı edemeyiz, etmemeliyiz. Özelleştirme konusunda öyle kurum ve kuruluşlar var ki, bunların kamunun elinde kalması şarttır; kamunun elinden çıkmasına gerek görmüyorum. O konuda da düşüncelerimi burada açık ve net olarak arz etmek istiyorum.

Aslında, elde edilecek gelirin nasıl değerlendirileceği konusu başka önemli noktadır. Kamu finansmanının durumunu biliyoruz. İç ve dış borç miktarı bütçe içerisinde büyük organlara ulaşmıştır. Özelleştirmeden elde edilecek gelirin borç ve diğer cari giderlere harcanması hiçbir fayda sağlamayacaktır; istihdamı artırıcı, geniş kesimlere iş olanağı sağlayıcı bir biçimde değerlendirilmesi, ekonomik gerçeklere daha uygun bir davranış biçimi olur düşüncesindeyim.

Gerek Türk özel sektörünün gerekse yabancı sermayenin özelleştirmelere müşteri olmasını da doğal karşılıyorum. Elbette ki bizim de bu konuda önceliklerimiz vardır; sermayenin tabana yayılması, çalışanların işletmelere ortak olması bizim önceliklerimizdendir. Denizcilikle ilgili kamu kuruluşlarında çalışanların çalıştıkları kuruluşlara öncelikle ortak olmasında yarar görüyorum.

Değerli milletvekilleri, bir denizci toplumu olmamıza rağmen, Türkiye'de, ne yazık ki, uzun yıllardan beri denizlere sırtımızı dönmüşüz.

BAŞKAN — Sayın Bakan, iki dakikanız var.

DEVLET BAKANI İBRAHİM TEZ (Devamla) — Teşekkür ederim.

Artık, Türkiye toplumu olarak, Türkiye olarak, aklımızı kullanıp, yüzümüzü denizlere döndürmemiz gerekiyor. Aklımızı kullanıp yüzümüzü denizlere döndürdüğümüzde, inanıyorum ki, tüm sektörler içerisinde en önemli sektör olan bu sektör, 2000'li yıllara doğru Türkiye'nin kalkınmasına, büyümesine ve gelişmesine faydalı olacaktır. Başta da söylediğim gibi, denizcilik sektörü, uluslararası bir öneme sahiptir.

Deniz, her yönüyle, her boyutuyla yararlanılması gereken bir potansiyeldir. Denizlerimiz, ürünleriyle, turizm olanaklarıyla, gemi yapımıyla, deniz taşımacılığıyla, liman hizmetleriyle ekonomik bir potansiyeldir. Bunu hiç unutmamamız gerekiyor. Dünya denizcilik sektöründe -başta da söylediğim gibi- kıyasıya bir yarış var. Hiç çekinmeden bu yarışın içerisinde olmamız gerekiyor.

Şu anda İstanbul tersanelerimizde 18 gemi para bekliyor. Emlak Bankasıyla yaptığımız görüşmeler sonucunda bu 18 gemimizin bir an evvel denize indirilmesi için gerekli çalışmalar

sürüyor, inşallah önümüzdeki günler içerisinde de indireceğiz; çünkü, ben, denize inen her gemiyi, ülkede açılan yeni bir fabrika olarak görüyorum, denize inen her geminin ülkemize istihdam açısından ekonomik olarak büyük katkısı olduğuna inanıyorum.

Aslında denizlerimizi biz hem koruyacağız, hem de kullanacağız. Denizlerimizi kullanıyoruz; ama, ne yazık ki tam olarak korumuyoruz. Denizlerimizi, önümüzdeki yıllarda, gereken özen çerçevesi içerisinde korumadığımız takdirde denizlerin ülkemize, bize, bereket sunan olanaklarından mahrum olacağız.

Ben, insan soyunun geleceğini denizlerde görüyorum. Yıllar yılı soyunu kara parçalarında, tarlalarda avcılıkla, toplayıcılıkla sürdüren insanı, önümüzdeki yıllar içerisinde deniz doyuracaktır; deniz, toplumun ve insan soyunun tarlaları olacaktır. Bunu, hiç unutmamamız gerekiyor. Onun için, denizlerimize sahip çıkmamız gerekiyor.

Karadeniz, en kirli denizimiz, Akdeniz o kadar değil. Karadeniz'in geçtiğimiz aylar içerisinde gerçekleşen Tuna Su Yolu Projesiyle Baltık Denizine, Atlas Okyanusuna bağlanmasıyla birlikte, Tuna üzerinden 300 bin grostonluk gemiler artık gelip gidiyor. Bu 300 bin grostonluk gemilerin taşıdıkları pisliklerle, artıklarla Karadeniz'i kirletmeleri konusunda Karadenizde kıyısı olan kıyıdaş ülkelerle, Karadeniz Ekonomik İşbirliği çerçevesinde girişimde bulunmak için, Çevre Bakanlığımız, gereken özeni göstermek durumundadır. Biz de bunun takipçisi olmak durumundayız. Tuna'nın Karadeniz'e bağlanması ülkemiz için çok önemli bir kazançtır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Toparlayabilir misiniz Sayın Bakan?

DEVLET BAKANI İBRAHİM TEZ (Devamla) — Bir dakika daha rica ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

DEVLET BAKANI İBRAHİM TEZ (Devamla) — Artık, gemilerimiz, dünya gemileri Cebeli Tarık'ı dolaşmayacaklar, yeni Türk cumhuriyetlerine bizim Karadenizdeki limanlarımız üzerinden ulaşacaklar.

Tabiî, bunun bir başka faydası daha var. Yalnız denizlerdeki gemilerimizin değil, Karadeniz'deki diğer limanlarımıza uğrayan çok sayıda gemi sayesinde şoför esnafımızın da, otelci esnafımızın da, lokantacı esnafımızın da o denli kazancı olacaktır. Bunun bilincinde olarak, şu anda üç ayrı kuruma bağlı olan limanları hangi kurumda olursa olsun, elbirliğiyle tek bir yerde toplamak durumundayız. Ben Türkiye Cumhuriyetinin bir bakanı olarak -burada söylendiş u kurum bize bağlı olsun, bu kurum bize bağlı olsun diye bir sevdada, bir heveste değilim. Bizim aşkımız, Türkiye'nin zenginleşmesi aşkıdır, bizim sevdamız büyük Türkiye sevdasıdır, coşkusudur. Onun için, o limanların yönetimini bir kurumda toplamak durumundayız.

Sayın Başkan, siz kesmeden burada sözlerime son vermek istiyorum.

BAŞKAN — Ben kesmiyorum efendim.

Bakanlığınızı Koalisyon verirse bu Meclis verecek, telaş etmeyin.

DEVLET BAKANI İBRAHİM TEZ (Devamla) — Çok şey söylemek istiyordum...

Aslında, denizcilik, Türkiye için bir sevda olmalıdır. Yıllar yılı bu sevdayı Mümtaz Soysal Hocamız, köşesinde sürdürmüş, ben de 25 aylık Bakanlığım süresi içerisinde sürdürüyorum; Türkiye için, hepimiz sürdürmek mecburiyetindeyiz. İnanın içten söylüyorum, bu bakanlığı kurmak mecburiyetindeyiz.

Ben, söylenilmesi gerekeni söyledim, dinlenilmesi gerekeni dinledim, önerilmesi gerekeni önerdim, yapılması gerekeni yaptım; denizcilik bakanlığıyla ilgili üç defa yasa tasarısı hazırladım. Bunu bu dönem buraya indireceğim. Her madde, üzerinde uzun uzun konuşmadan, her madde üzerinde önerge vermeden, Türkiye'ye 19 uncu Dönemin hediyesi olarak verelim; Türkiye'nin zenginleşmesi için verelim, Türkiye'nin refahı için verelim.

Henipize en içten sevgilerimi, saygılarımı sunuyorum, teşekkür ediyorum. ("Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Bakan. Bu heyecanlı konuşmanıza alkışlardan aldığınız cevap, bu Meclisin size bu bakanlığı vereceği yolundadır; ama, dua edin de önce Koalisyon size o bakanlığı versin.

Lehinde, Ahmet Remzi Hatip; buyurun. (RP sıralarından alkışlar)

AHMET REMZİ HATİP (Konya) — Muhterem Başkan, değerli Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri; hepinizi hürmetle selamlarım.

Değerli Bakanımızın bu heyecanlı konuşmasından sonra şunu ifade etmek istiyoru : Hakîkaten bir davaya sahipseniz, o davanın sonuna kadar savunucusu olmak ve heyecanı başka kitlelere de intikal ettirmek mecburiyetiniz vardır. Bendeniz, vaktiyle (1967 senesinde) Devlet Planlama Teşkilatında Yatırımlar ve İhracatı Teşvik Dairesinin kuruluşunda ve 933 sayılı Teşvik Kanununun çıkarılması çalışmalarında bulundum. Benim karşıma gelen ilk müteşebbis şimdi bedbaht bir hadiseyle karşılaşmış olan Hayrettin Karaca idi. Bu zat, örme sanayiinde ihracat yapan ve daha teşvikler gelmeden bu işi kendisine şiar edinmiş olan bir kimseydi. O, "ihracatın bir bayrağı, bir marşı olmalı ve ihracat bütün Türkiye'yi saracak bir şekilde organize edilmeli" diyordu. Denizcilik konusu da böyle. Bizim burada yapacağımız konuşmada, hakikaten, denizciliğin inkişafına mutlak surette inandığımızın bir ifadesi olacaktır.

1994 yılı Programının 142 nci sayfasında "Denizcilik, bir sektör halinde bütün olarak ele alınmak üzere Denizcilik Müsteşarlığı kurulmuştur" deniliyor. Yani, Devlet Planlama Teşkilatının programının bu ifadesinden, denizcilik sektörünün, projeleriyle, meseleleriyle ve müesseseleriyle bir araya gelmesinin planlandığı anlaşılıyor; bu Müsteşarlığın bunun için kurulduğu belirtiliyor; ama, maalesef bu nereden geliyor; Ulaştırma Bakanlığından. Ulaştırma Bakanlığında bu kuruluşun anasını teşkil eden birimler nedir; Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü. Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü bir beyindir, bir koordinatörlük merkezidir ve diğer ünitelerin üzerinde, Bakanlığın bir otoritesi olarak vazife görür. Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları, limanları beraberce işletir. Dolayısıyla, bu, limanlarla ilgili olduğu için Limanlar Dairesine, sonra Deniz Nakliyat Bölümüne, sonra Türkiye Denizcilik İşletmesine ve de Türkiye Gemi Sanayiine nezaret eden bir müessese iken, şimdi, Denizcilik Müsteşarlığı adı altında yeni bir birim kurulurken sadece Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğü buraya getirilmiş ve de bir bakanlığın nüvesi olarak bize takdim ediliyor. Yani, siz, kolunu, kanadını, gövdesini almışsınız, sadece bir koordinatör daireyle bir bakanlık kurma gayreti içerisine düşüyorsunuz... Eğer kurulacak olan bu bakanlık söylediğimiz üniteleri ihtiva etmeyecekse neyle uğraşacak? Tabiî bunu, burada izah etmek mümkün değil. Şu halde, bugün, fiilen -Ulaştırma Bakanlığında da bırakılmamış- Kamu Ortaklığı İdaresine devredilmiş olan bu birimlerin üzerinde durmak gerekmektedir.

Bir kere, yeni kurulan bu Müsteşarlığın Ankara'da işi ne? Denizcilik diyoruz; Türkiye'nin üç tarafı denizle çevrilmiş olmasına rağmen, Ankara, Türkiye'nin kara merkezidir; denizciliğin Türkiye'deki tabiî merkezi İstanbul'dur.

BAŞKAN — Lehinde konuşuyorsunuz değil mi efendim?

AHMET REMZİ HATİP (Devamla) — Evet efendim. Çünkü, denizciliğin inkişafını, bu Müsteşarlığın muvaffakiyetini istiyorum da, bu yapıcı tenkitleri getirmek mecburiyetinde kalıyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

AHMET REMZİ HATİP (Devamla) — Şimdi, Yunanistan'ın bakanlıklarının hepsi Atina'da; ama, Deniz Ticareti Bakanlığı Pire'de. Niye; gerçekler bunu gerektiriyor da onun için. Şu halde, biz Müsteşarlığı derhal oraya taşımalıyız. Hele hele Bakanlık merkezini, yani teşkilatı mutlaka orada organize etmeliyiz.

İkinci bir husus, Deniz Ulaştırması Genel Müdürlüğünün Bakanlık içerisinde 120 kadrosu var, ancak 61 kişi istihdam edilebilmiş; çünkü, bu sektör ihtisas isteyen bir sektördür. Demek ki, normal ahvalde mütehassıs kimseler bulunamamış. Peki, biz, nasıl olacak da, şimdi, 120 kadroya ilaveten 400 kadroyu daha Denizcilik Müsteşarlığının merkez kadrosu olarak ortaya koyacağız? Denizcilik, denize bitişik yerlerde, limanlarda yapılıyor, bölge müdürlüklerinde yapılıyor. Öyleyse, limanlara ve bölge müdürlüklerine bu hizmetin kaydırılması, merkezî teşkilatlandırmadan evvel muhite gidilmesi lazımdır. Bugün, Hükümet Programına da giren yerel yönetimlerin güçlendirilmesi, salahiyetlerin taşraya kaydırılması şeklindeki felsefeye göre de böyle yapılması gerekir.

Muhterem arkadaşlar, boğazlarımızdan geçen gemiler meselesi Türkiye'de mühim bir meseledir. Boğazlardan büyük bir başıboşluk içinde geçen gemiler nedeniyle, Marmara ve boğazlardaki deniz trafiğini düzenleyecek olan tüzüğün hazırlanmasının bu Müsteşarlığın kurulmasından evvel başlaması ve Danıştay safhasından da geçmiş olması memnuniyet vericidir. Buna ilişkin görev Bakanlığa ve Hükümete düşmektedir. Süratle ve cesaretle bu meselenin üzerine gitmek gerekir. Batılıların, Montruex Antlaşmasının arkasına sığınarak Türkiye'yi baskı altında bulundurmaları karşısında cesaretli adımlar atılması gerekmektedir. Tüzüğün işlerlik kazanması için, gerekli kontrol sistemlerinin (bilgisayar destekli trafik kontrol sisteminin, radar, muhabere istasyonları ve meteoroloji bilgilerini toplayacak sistemlerin) öncelikle ele alınması gerekir. Ama, önümüzdeki bütçede ne görüyoruz? Yatırımlara 34 milyar lira ayrılmış. Bu 34 milyar lirayla, bu kadar geniş bir muhite hükmeden bir Müsteşarlıkta sadece bu verilerin temizliğinin yapılması mümkündür. Şu halde, bu işin ciddî bir şekilde ele alınması lazım. Bunu kim yapacak? İşte, Kamu Ortaklığı İdaresine bağlamış olduğunuz Türkiye Denizcilik İşletmeleri. Ulaştırma Bakanlığı böyle bir durumu beş senedir yerine getirmemişken şimdi bu işi kim yapacak, neyle yapacak?.. Bunun üzerinde hassasiyetle durmak gerekiyor.

Montreux Antlaşmasına göre gemi trafiğini halledeceğiz; ama elimiz kolumuz bağlı. Bu kadar döviz darboğazında olduğumuz bir dönemde, almamız gereken geçiş harçlarının 4/5'i oranında eksik tahsilat yapılıyor. Bülend Ulusu Hükümeti zamanında bu harç 1/10 olarak tahsil edilirken yüzde 100'e çıkarılmış; fakat, Sovyetler Birliğinin baskısıyla çıkarılan ve açıklanmayan bir kararnameyle yarı yarıya düşürülmüş; ama, eski uygulamaya göre yüzde 100 zamlı olarak bugüne gelmiştir. Bugünkü Müsteşarlıktan beklediğimiz, Montreux Antlaşmasına göre altın Frank ölçüsüne varılması ve bunun yüzde 100 olarak uygulanmasıdır.

Limanlarımız, bugün, yükleme boşaltma ve burada çalıştırılan yükleme boşaltma ameleleri yönünden kapasitenin çok altında çalışmaktadır. Bu da gemilerin beklemesine ve lüzumsuz gecikmelere sebep olmaktadır. Bu durum, gemi işletenlerini tatmin etmediğinden, yükler özel limanlara kaymaktadır. Derince-Haydarpaşa arasında sayısız özel liman vardır ve bunlar harıl harıl çalışmaktadırlar. Hiçbirisinde devlet limanlarında bulunan imkânlar olmadığı halde, kapasitelerinin çok üstünde çalışıyorlar; kamuya ait limanlar ise atıl durumdadırlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Buyurun efendim.

AHMET REMZİ HATİP (Devamla) — Müsaadenizle toparlayayım efendim.

Bizim gemilerimiz taşımacılığın çok küçük bir kısmını gerçekleştirmektedirler. Gemi inşa kapasitemizin yüzde 90 ını kullanamıyoruz. Niçin; çünkü, öyle bir teşvik sistemi var ki, armatörlerimiz hazır gemiye yöneliyorlar ve elimizdeki inşa kapasitesi boşta kalıyor.

Dokumantasyon servisinden elde ettiğim bilgilere göre -burada arkadaşlarım da anlattılar- bizim Müsteşarlığımızın dört aylık tek faaliyeti, yabancı gemicilerin Türkiye'de istihdamına müsaade edilmesidir. Sebebi basite irca edilemez. Çok Muhterem Profesör Mümtaz Soysal Beyefendinin buyurduğu gibi, mesele, dışarıdan satın alınan gemilerin buraya getirilmesi meselesi değildir. Bizim 25 bin tane zabitanımız bekliyor; hadi bunlardan 10 bin tanesi fiilen çalışacak deseniz, bugün 700 gemi -gazete haberi bu- 6 300 zabitan çalıştırır. Demek ki bizim zabitan fazlamız var. Dışarıdan zabitan getirmek bu işin siyasetine aykırıdır.

BAŞKAN — Lütfen, toparlayın efendim.

AHMET REMZİ HATİP (Devamla) — Toparlıyorum.

Çünkü, bu, armatörlerin tazyikiyle, Deniz Ticaret Odasının tazyikiyle yapılmış bir icraat olarak kamuoyuna takdim edilmektedir. Bu kadar hantal gemilerin Türkiye'yi ithalindeki teşvikler yetmiyormuş gibi bir de personel teşviki suretiyle Türkiye'de gemi inşaatına yeni bir darbe vurulmak durumu hâsıl olmuştur. Bu, maksadı aşan bir tasarruftur; bunun önlenmesi gerekmektedir.

Yine burada dile getirildiğine göre, ikinci sicil müessesesinin ve müsaadesinin Türkiye'ye getirilmesi için ilk adım atıldı gibi görünüyor. Bunu zengin memleketler yapıyor. İşte, komşumuz Yunanistan denizcilikten beslendiği halde ikinci sicile müsaade etmiyor.

Muhterem arkadaşlar, burada bakanlık kadrolarına, -inşallah Bakanlık olacağı ifadesidir sürçülisanımız- Müsteşarlık kadrolarına niçin tayinler yapılmıyor? Kanun hükmünde kararnameler ivedi hallere münhasır olarak çıkarıldığına ve bunun tabiatına uygun ağustos ayında böyle bir kararname çıkarılmış olmasına rağmen, bu kadroların doldurulmaması, bir taraftan mütehassıs eleman bulamama gerekçesine dayansa bile -mütehassıs elemanları çalıştırmak için yüksek ücret politikası uygulamamız gerekirken niçin bunlar muhafaza ediliyor?- burada, politik bir maksatla Müsteşarlık çalışmalarının engellenmesinden endişe ediyoruz. Belediye seçimleri yakın; çalışanlar açıkta kalacak, orada pek çok istihdam sahası var; acaba onlara yer mi hazırlanıyor, yer mi bekleniyor gibi birtakım sualler ortaya çıkıyor. Bu nedenle, bir an evvel, mütehassıs elemanları çalıştırmak üzere, personel politikasında bir iyileştirme yapıp, bunların doldurulması gerekir.

Hepinizi hürmetle selamlıyorum. (RP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Hatip.
Aleyhinde, Sayın Adnan Keskin; buyurun.

ADNAN KESKİN (Denizli) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Devlet Bakanı benden önce söz alıp bazı düşünceleri Parlamentoya yansıtmasaydı, aleyhinde söz aldığım bu bütçede konuşmayacaktım; ama, Sayın Bakanı dinledikten sonra, kendimi, söz hakkımı kullanma zorunluluğunda hissettim. Önce Yüce Kurula saygılarımı sunuyorum.

Günümüz İktidarının muhalefette bulunduğu dönemlerde en fazla yüksünme konusu yaptığı, şikâyet konusu yaptığı sorunlardan birisi, siyasal iktidarın, Parlamentoyu devre dışı bırakarak kamu yetkisini kullandığı yolundaki savlarıydı. Gerek DYP'nin gerek SHP'nin, Anavatan Partisinin İktidarda bulunduğu dönemlerdeki, temel sloganlarından ve iktidara karşı yönelttikleri eleştirilerinin belkemiğini oluşturan sorunlardan birisi buydu. Bugün -üç gündür yürüttüğümüz bütçe görüşleriminde, dün muhalefette bulunduğu dönemlerde eleştirilerine temel seçtiği bir yöntemi, bir anlayışı bu İktidarın da benimsediğini görüyoruz, tıpkı, ekonomik konularda, demokratikleşme konularında Anavatan Partisi İktidarının devamı olduğu gibi. Üç gündür, ilgili bakanlar kürsüye çıkıyor, muhalefet suçlamasıyla kendi beceriksizliklerinin, başarısızlıklarının gerekçesini yaratmaya çalışıyorlar. Parlamentoya getirilmeyen yasaların çıkarılmamasının kusurunu muhalefete yüklüyorlar, yasalar çıkarılmadığı için başaramadıkları işlerin kusurunu muhalefete yüklüyorlar ve böylelikle de Parlamentonun denetiminden kendilerini kurtarmaya çalışıyorlar.

Bugün, Sayın Devlet Bakanını dinlerken, bu anlayışa yeni bir unsurun eklendiğini gördüm. Sayın Bakan, artık kusuru yüklemeden vazgeçti; içeriğiyle, diksiyonuyla, tansiyonuyla sanki muhalefet sözcüsü gibi, hatta, muhalefet sözcüsünün bir seçim toplantısındaki, bir kahve toplantısındaki konuşmasını yaparak, 750 gün önce kurulan Hükümetin beceremediği işlerin hesabını vermeyi bir kenara bırakıp, geleceğe yönelik, kendi içinde çelişkili bir konuşma yaptı.

Tüm konuşmacılar, siyasal iktidarın denizcilik sektöründe özelleştirmeye yaklaşımını merak ettiklerini vurguladılar. Sayın Bakanın konuşmasını özellikle dinledim; özelleştirmenin yanında mıdır karşısında mıdır anlayamadım; sadece, yazılı olduğunu anladığım bir metinden, özelleştirmeye ilişkin bazı felsefî düşünceler yansıtıldı. Halbuki, somut olarak, uygulamada, Bakanlığa bağlı, Müsteşarlığa bağlı olan Denizcilik İşletmesinin, Kamu Ortaklığında satış hazırlıklarının sürdürüldüğünü saptıyoruz.

DEVLET BAKANI İBRAHİM TEZ (Ankara) — Bakanlığa bağlı değil.

ADNAN KESKİN (Devamla) — Ona geleceğim Sayın Bakan, kelime cambazlığına kaçmayalım.

Böylesine çelişkili bir ortamda, Sayın Bakandan beklerdim ki, böylesine liberal bir alanda, kamunun desteği olmadan özel sektörün en küçük bir işi başaramadığı bir alanda -kendileri söylüyorlar "17 tane gemi denize inmek için kaynak bekliyor" diyor, öbür taraftan da, özelleştirmenin yanında mıyız karşısında mıyız belli değil- Parlamentoya bu konuda bilgi versin.

Değerli arkadaşlarım, bakanlık koltuğu icra koltuğudur; iktidar, iş yapmakla yükümlüdür, yaptığının ve yapamadığının hesaplarını da vermekle yükümlüdür. Siyasal erki kullanan bir kurulun üyesinin, gelip burada, yaptığı yapamadığı işlerin, icraatının olumlu olumsuz yanlarının hesabını vermeyi bir yana bırakarak, geleceğe yönelik senaryolar yazmaya hakkı var mıdır? Böyle bir yaklaşım Parlamentoyu devre dışı bırakmak anlamına gelmez mi? Bu Kurulun,

milletvekillerinin, İktidarın denizcilik sektörü hakkındaki anlayışını, özelleştirme konusundaki anlayışını öğrenme hakkı yok mudur? 750 gün önce kurulan bu Hükümetin 750 gündür bakanlık teşkilat yasasını çıkarmamasının nedenlerini Parlamentoda bulunan muhalefetin öğrenme hakkı yok mudur? Bu Bakanlığın teşkilatının kurulması nereden kaynaklanmıştır? İktidar oluşturulurken, kurultay hesaplarıyla bazı temel konuları göz ardı ederek, iktidar erkinin gücünü kurultayda kullanabilmek için, apar topar, kapalı kapılar arkasında imza atarsanız, 750 nci günün sonunda, Parlamentonun karşısında, niçin bakanlığı kuramadığınızın hesabını veremezsiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Niçin kuramadığınız belli : Ulaştırma Bakanlığıyla aranızda bu kurumların paylaşım kavgasını biteremediniz. Basına yansıdı bu konu. Türkiye'nin en kritik günleri yaşadığı bir süreçte, siyasal erki kullanan İktidarın iki partisi olarak, böylesi konularda anlaşmazlığa düşüp Türkiye'nin temel bir sektörünün sorunlarının çözümünü geleceğe bırakma hakkını nereden buluyorsunuz? Nerede kaldı muhalefet döneminde bu topluma verdiğiniz sözler? Nerede kaldı bu Parlamentoda okuduğunuz Hükümet Programındaki taahhütleriniz? Hükümet Protokolünde ve Programında, denizcilik bakanlığının en kısa bir sürede kurulacağı vaat edilmiştir. O taahhüdünüzden bu yana iki yıllık süre geçiyor, henüz bu konuda somuta yansımış bir adım yok.

ZEKİ ERGEZEN (Bitlis) — Hükümeti beraber kurdunuz!

ADNAN KESKİN (Devamla) — Değerli milletvekilleri, böylesine büyük sorunlarla, devasa sorunlarla karşı karşıya olunan bir sektörün sorunlarını çözümlemekle yükümlü yeni kurulan Bakanlığa gelecek kişilerin ve Hükümetin, en azından bu sektörün sorunlarını ciddî bir incelemeye tabi tutarak, iyi yapılmış fizibilite raporlarını gerçekleştirerek, o sorunları çözümüne yönelik hedefleri, politikaları saptaması gerekir.

Sayın Bakanı dinledim. Sayın Bakan, bir taraftan, bu sektördeki kaynak sorunundan bahsediyor, öbür taraftan da, çok kısa bir dönemde ticaret filomuzun kapasitesinin, gücünün var olandan bir misli artırılacağından bahsediyor. Bu sektördeki sorunlara, şöyle kısaca bir baktığımızda, karşı karşıya bulunduğumuz sorunların devasa boyutları çok çabuk anlaşılır : Ticaret filomuz, dünya ticaret filosunun yüzde 1 kapasitesine sahip. Gemilerimiz eski, çoğu yurt dışından ithal ediliyor. Kamu sektörüne ait olan tersaneler yüzde 20 kapasiteyle çalışıyor. Limanlarımız, gemi alımında, kabulünde, yükleme ve boşaltmada, gerekli teknik donanımlara sahip olmadığı için, hizmetleri istenilen düzeyde veremiyor ve bu sektörde en önemli sorun, kaynak sorunu. Bugüne kadar, siyasal İktidarın bu sektöre aktardığı bir iki kaynağın ötesinde, gözle görülür, hissedilir bir kaynak yaratılmış mıdır? O aktarılan kaynak hakkında basında çıkan yazıları da hepiniz anımsamaktasınız, hatırlamaktasınız. O kaynağın da hangi siyasal güçlerle çıkarıldığı Türkiye'de günlerce tartışma konusu olmuştur.

Değerli arkadaşlarım, denizcilik sektörü, ülke ekonomisinde en etkili bir sektördür. Gerek ülke sanayiinin gelişmesinde gerekse istihdam olanakları yaratması açısından, ülkelerin kalkınmışlık düzeyi denizcilik sektörünün gücüyle, kapasitesiyle ölçülmektedir. Ekonomik ve sosyal sorunlarını çözmüş olan ülkelere baktığımızda, denizcilik sektörünün hem yük taşımacılığıyla hem de gemi inşa sektörüyle çok üst düzeylere çıktığını görüyoruz, saptıyoruz. Üç yanı denizlerle çevrilmiş, nehir, göl ve su potansiyeli yüksek olan ülkemizdeki denizcilik sektörünü bu kapasiteyi kullanmadan uzak bir yapı içinde görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Devam edin efendim.

ADNAN KESKİN (Devamla) — Sürem bitti mi Sayın Başkanım?

BAŞKAN — Bitti efendim; ama devam ediniz "Toparlayın" manasında söylüyorum.

ADNAN KESKİN (Devamla) — Peki Sayın Başkanım.

Denizcilik sektöründe bir yasa dağınıklığı, bir organizasyon dağınıklığı var. Özel sektörde ve kamu sektöründe birçok kuruluş ve alanda hizmet yapmaya çalışıyor. Birbiriyle çelişen yasalar, tüzükler, yönetmenlikler yürürlükte. 750 gündür Bakalığı kurulamayan bu konunun 650 gün sonra müşteşarlık halinde kurulması başarı olarak takdim ediliyorsa, böylesine devasa sorunların çözülmesi için herhalde 650 yıl beklememiz gerekmektedir bu anlayışla.

Yüce Kurula saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Keskin.

Soru tevcih etmek isteyen sayın milletvekilleri, Sayın Emin Kul ve Sayın Hasan Basri Eler...

Soru sormak isteyenlerin tespiti işlemi bitmiştir.

Buyurun Sayın Kul.

EMİN KUL (İstanbul) — Sayın Bakanın imzasını taşıyan ve yabancı gemi zabitlerinin Türk gemilerinde çalıştırılmasını öngören bir yazı var, Müsteşarlığın antetli kâğıdına yazılmış; fakat, Sayın Bakan tarafından imzalanmış olduğu için, bu soruyu kendilerinden sormam gerekiyor. Bu yazı bir genelge mahiyetinde midir? Bir müzekkere midir? Bir görüş bildirme yazısı mıdır? Bu genelgenin mahiyeti nedir? Bu yazı, böylesine yasalara aykırı olduğu kanaatinde olduğumuz ve fevkalade tartışmalı bir hususu içeriyorsa, gereği için Deniz Ticaret Odasına, bilgi için İçişleri, Dışişleri ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarına mı yazılmalıydı? Yani, bu yazının gereğini Deniz Ticaret Odası mı icra edecektir, yoksa devletin bakanlıkları, daireleri mi icra edecektir?

İkinci sorum : Sayın Bakanın, bir geminin zabitanının değil yüzde 40'ının, 1 tanesinin dahi eksik olması halinde, yola ve denize elverişliliği bakımından can ve mal emniyetini ihlal eder duruma düşeceğinden ve hareketine bu yönden imkân bulunmadığından, aksine hareket halinde, cezaî işlem yapılacağından haberdar olup olmadığını merak ediyorum. Haberdarsa, Türk ticaret filosu gemilerinin yüzde 40 zabit eksiğiyle halen faaliyetlerine ve seferlerine nasıl devam ettiğini izah buyurmalarını rica ediyorum.

Aslında, ucuz emek çalıştırmaya ve mevcut emek gücünü tehdide yönelik bu istemi ve bulunan bu oranları ve konulan bu süreleri Sayın Bakan hangi uzmanlara incelettirmiş ve nasıl bu kanaate vararak bu yazısını imzalamıştır?

Üçüncü sorum : Sayın Bakan, Deniz İş Kanununun 4 üncü maddesinde yer alan ve yabancı uyruklu gemi adamı çalıştırılmasında bir bağlayıcı şart olarak görülen "mütekabiliyet esasları" deyiminin yorumunu acaba nasıl yapmaktadır? Yani, başka bir ülkeyle anlaşarak veya bir protokole bağlayarak mütekabiliyet esasına göre işçi çalıştırmak mümkündür; fakat, bu mütekabiliyeti Sayın Bakan tek taraflı olarak bu kanun anlayışına dayanıp yazısına nasıl gerekçe olarak ithal etmiştir?

Dördüncü sorum : Türk gemilerinde yabancı uyruklu gemi zabitleri çalıştırılmasında eğer bir engel yok ise, -ki Sayın Bakanın imzalamış olduğu yazıdan bu anlaşılıyor- Sayın Bakan niçin yüzde 40 gibi bir baraj koymuştur? Ve ne sebeple bu durumu süreye bağlamıştır? Mev-

zuat yönünden aslında yasak söz konusu değilse, durum yasal ise, Sayın Bakan hangi yetkisiyle mevzuata ve yasalara rağmen, yüzdelik bir kısıtlama ve zaman kısıtlamalarını koymak cesaretini göstermiştir?

Son sorum : Acaba, Sayın Bakan, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun hasren turizm alanıyla ilgili olarak düzenlendiği kanaatinde değil midir?

Bakınız, kanunun "Amaç" maddesi aynen şöyle : "Bu Kanunun amacı, turizm sektörünü düzenleyecek, geliştirecek, dinamik bir yapı ve işleyişe kavuşturacak tertip ve tedbirlerin alınmasını sağlamaktır."

Şimdi, bu kanuna dayanarak ve bu kanunu gerekçe yaparak, Sayın Bakan, yabancı uyruklu gemi zabitlerinin Türk gemilerinde istihdamına cevaz verilmesini sağlayan bir yazıyı imzalıyor. Şimdi, adı geçen bu 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun, hasren turizm alanıyla ilgili olarak düzenlendiği kanaatinde değil midir? Eğer değilse, Türkiye'de Türk vatandaşlarına tahsis edilen Sanat ve Hizmetler Hakkındaki 2007 sayılı 11.6.1932 tarihli Kanunun 1 inci maddesinin (a) bendinde yer alan, "umumî nakliye vesaiti" deyiminden ne anlamaktadır? Çünkü, bu kanun, umumî nakliye vesaitinde çalışmanın ancak Türk vatandaşları tarafından yapılabileceğini hüküm altına almıştır.

Sayın Bakanın bu konulardaki görüşlerini yüksek delaletlerinizle istirham ediyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Kul.

Buyurun Sayın Eler.

HASAN BASRİ ELER (Edirne) — Sayın Başkanım, delaletlerinizle, Sayın Bakanımdan bazı soruların cevabını bekliyorum.

Deniz hudutlarımızın kara hudutlarımızdan çok fazla olduğu malumlarınızdır. Biz hâlâ niye Ceneviz ve Venedikliler kadar, denizlerimizle ilgili işlere kaynak ayırmıyoruz? Oysaki, kaçakçılığın en çok denizden yapıldığının göstergeleri mevcuttur. Mesela, İran'a ait kaçak silah götüren bir gemi yakalanmıştı. Bakanlığımız bu konuyla ilgili ne düşünmektedir?

Deniz trafiğiyle ilgili olarak birçok husus dile getirildi. Montrö Sözleşmesinin değişmesinin istenildiği bir ortamda, Balkanlar'daki ve Azerbaycan'daki son gelişmeler dolayısıyla, petrol taşımacılığı sonucu, yarın öbür gün Boğazda meydana gelebilecek müessif bir olay karşısında, İstanbul'un büyük bir tehlike içinde olacağı aşikâr iken, deniz trafiğinin düzenlenmesi ve kılavuz alma zorunluluğu konularında neler düşünüyorsunuz?

Yine, yasa dışı yollarla, mesela trolle balık avı yapıldığı belirtilmiştir. Bu nedenle, Karadeniz, Marmara elden gitti, Saros da elden gidiyor. Bakanlık bu konuda ne düşünmektedir?

Denizcilik sektöründeki personel kaynağının Deniz Harp Okulu olduğu anlaşılmaktadır. Oysaki, Avrupa'da 5 yıldızlı otellerin bile okul açma zorunlulukları varken, yine ülkemizde belli bir sayıda işçi çalıştıran özel veya kamu sektörünün kreş açma zorunluluğu varken, kamu veya özel sektör tarafından bir denizcilik yüksekokulu veya benzeri bir okul açılmamasını nasıl izah ediyorsunuz?

Deniz limanlarının, Karadeniz ve Akdeniz'deki demiryollarına bağlantısı -ticaretin gelişmesi bakımından- konusunda ne düşünüyorlar?

Netice olarak şunu arz etmek istiyorum : Denizleri denizden mi kontrol etmeyi düşünüyorlar, yoksa karadan mı kontrol etmeyi düşünüyorlar? Çünkü, bilhassa açık denizlerimizde ve Saros'ta, gemilerin atıklarını kasten attıklarını gerek basınımızdan gerekse yetkili ağızlardan duymaktayız. Bununla ilgili olarak ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Tersanelerin sayısının artırılması konusundaki yatırımları ve kaynakları nedir? Bu konudaki düşünceleri nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, eğer yanlış saymadıysam 5 tane Sayın Kul'un, 10 tane de Sayın Eler'in sorusu var.

Buyurun efendim.

DEVLET BAKANI İBRAHİM TEZ (Ankara) — Sayın Başkan, Sayın Kul'a ve Sayın Eler'e cevapları yazılı olarak takdim edeceğim; arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Denizcilik Müsteşarlığı bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Bütçenin, bölümlerine geçilmesini oylarınıza arz ediyorum : Bölümlere geçilmesini kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum :

I. — Denizcilik Müsteşarlığı 1994 Malî Yılı Bütçesi

A — CETVELİ

Prog. Kodu	Açıklama	Lira
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri	110 705 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
111	Denizciliğin Geliştirilmesi Hizmetleri	126 285 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
900	Hizmet Programlarına Dağıtılamayan Transferler	14 095 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
	TOPLAM	251 085 000 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

Denizcilik Müsteşarlığı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir; hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Bugünkü programımız tamamlanmıştır.

Programda yer alan kuruluşların bütçe ve kesinhesaplarını görüşmek için, 11 Aralık 1993 Cumartesi günü Saat 10.00'da toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 19.00

V. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Dökülmez'in, Sivas Belediye Başkanının görevden uzaklaştırılmasına ilişkin Başbakandan sorusu ve İçişleri Bakanı Nahit Menteşe'nin yazılı cevabı (7/1985)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıda sunulan sorumun Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi arz ederim.

Ahmet Dökülmez
Kahramanmaraş

23 Eylül 1993 Hürriyet Gazetesi 1 inci sahifesinde "Biz Sivas olayında Belediye Başkanını görevden aldık Sözen konusunda belge olsaydı onuda yapardık. Ama seçilmiş bir kişiyi görevden alırken dikkatli olmak gerekir" diyorsunuz. Bu sözünüzden Sivas Belediye Başkanı hakkında belge olduğu için görevden aldığınız kastediliyor.

Soru : 1. Sivas Belediye Başkanının görevden alınma yazısında aynen "basında yer alan iddialar üzerine" ibaresi ve gerekçesi mevcut olduğuna göre hukuki manada iddia ve belge arasındaki dağ kadar büyük farkı bilmiyor musunuz?

2. Sivas olaylarına ilişkin İlin Belediye Başkanı yürütmeyi durdurma kararıyla görevine iade edildiği ve hakkında hiç bir yerde delile rastlanmadığı ifade edildiği halde, hâlâ Sivas Belediye Başkanını ithama devam eden beyanınız hangi peşin hükümden kaynaklanmaktadır? Basını mı takip etmiyorsunuz, basın müşaviriniz görevini mi yapmıyor?

3. Nurettin Sözen Refah Partili bir belediye başkanı olsaydı delil sıkıntınız kaç saniyede son bulurdu?

T.C.
İçişleri Bakanlığı 9.12.1993
Mahallî İdareler Genel Müdürlüğü
Sayı : B050MAH0650002/1148

Konu : Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Ahmet Dökülmez'in yazılı soru önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 11.10.1993 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1985-6016/27713 sayılı yazısı.

Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Dökülmez'in ilgi yazı ile Sayın Başbakana tevcih ettiği, Sayın Başbakanın da kendileri adına tarafımdan cevaplandırılmasını tensip buyurdukları "İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanına ilişkin" yazılı soru önergesiyle ilgili olarak :

1. Sivas Belediye Başkanı Temel Karamollaoğlu hakkında, 2.7.1993 tarihinde Sivas'ta meydana gelen ve 36 kişinin ölümüne yol açan toplumsal olaylarda tahriki bulunduğuna dair basında yer alan iddiaların tahkiki için 8.7.1993 tarihinde Bakanlığımca soruşturma açılmış ve geçici bir tedbir olarak "görevden uzaklaştırma" kararı verilmiştir. "Görevden uzaklaştırma" kararıyla ilgili olarak Sivas İdare Mahkemesince "yürütmenin durdurulması" kararı verilmesi üzerine 14.7.1993 tarihinde tekrar görevine başlatılmıştır.

2. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Nurettin Sözen hakkında, İSKİ Yönetim Kurulu Başkanı sıfatıyla "Mayi Klor ve Hipoklorit alımı ihalesine fesat karıştırmak" suçundan Bakanlığım mülkiye müfettişlerince düzenlenen tevdi raporu 22.9.1993 tarihinde Fatih Cumhuriyet Başsavcılığına intikal ettirilmiştir.

Adı geçen hakkında ayrıca, çeşitli gazetelerde yer alan toplam 7 konudaki iddiaların soruşturulması için 21.9.1993 tarihinde Bakanlığımca mülkiye müfettişi görevlendirilmiş olup, soruşturmalar halen devam etmektedir.

Soruşturmanın sonucuna göre gerekli yasal işlemin yapılacağı muhakkaktır.

3. Bakanlık olarak, seçimle gelen belediye başkanlarının görevden uzaklaştırılmalarında çok hassas davranılmakta ve bu konuda belediye başkanlarının mensubu oldukları partiye bakılmaksızın tam bir tarafsızlık içinde hareket edilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Nahit Menteşe
İçişleri Bakanı

2. — Ankara Milletvekili M. Vehbi Dinçerler'in, Ayaş-İlhan Köyü Camiine İl Özel İdaresince yardım yapılıp yapılmayacağına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Nahit Menteşe'nin yazılı cevabı (7/1994)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Yüce Devletimizin devamlılığı ilkesine bütün Cumhuriyet Hükümetleri, bütün kamu kurum ve kuruluşları ve hatta özel kuruluş ve kişiler bile sahip çıkıp saygı duyduğuna göre Bakanlığım döneminde başlatılan aşağıdaki işler ile ilgili sorumun İçişleri Bakanı Sayın Mehmet Gazioğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını delaletinize ve tensibinize arz ederim.

Saygılarımla.

M. Vehbi Dinçerler
Ankara

1991 Yılı Ekim ayında uhdemde bulunan Devlet Bakanlığı tarafından hazırlanıp ilgili Bakanlıklara, Genel Müdürlüklere, çeşitli başkanlıklara, Ankara Valiliğine, Ayaş, Beypazarı, Çamlıdere, Etimesgut, Güdül, Haymana, Kazan, Kızılcahamam, Nallıhan, Polatlı, Sincan ve Yenimahalle Kaymakamlıklarına, bu ilçelerin Köy ve Mahalle Muhtarlıklarına birer sureti gönderilen "Ankara 3 üncü Bölge İlçeleri Çözüm Bekleyen İşler" adlı kitapçıkda yeralan işlerden aşağıda belirtilen konuda/projede/düşüncede/yatırımda bugüne kadar geçen yaklaşık 2 yıl içinde;

a) Ne gibi gelişme ve gerçekleşme olmuştur?

b) Söz konusu iş kısmen veya tamamen bitirilmiş midir?

c) Söz konusu işin verimli ve süratli bir şekilde yerine getirilmesi için kamu kurumları arasında herhangi bir koordinasyon ve görüş alışverişi yapılmış mıdır?

d) Söz konusu işin bitirilmesi ne kadar zaman alacak ve kaç milyon TL. ek harcamaya ihtiyaç olacaktır?

e) Söz konusu işin bitirilmesi için Bakanlık emri, genelge, yönetmelik, tüzük ve kanun değişikliklerine ihtiyaç var mıdır?

Sorulan İş/Konu/Proje/Yatırım

Ayaş-İlhan Köyü Camiine İl Özel İdaresinde yardımda bulunulması.

T.C.
İçişleri Bakanlığı 8.12.1993
Mahallî İdareler Genel Müdürlüğü
Sayı : B050MAH0650002/1145

Konu : Ankara Milletvekili Sayın M. Vehbi Dinçerler'in yazılı soru önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 11.10.1993 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1994-6051/27815 sayılı yazısı.

Ankara Milletvekili Mehmet Vehbi Dinçerler'in "Ayaş-İlhan Köyü Camiine İl Özel İdaresince yardım yapılıp yapılmayacağına ilişkin" yazılı soru önergesi ile ilgili olarak Ankara Valiliğinden alınan yazıda;

Ayaş İlçesi İlhan Köyü camiine yardım yapılması konusunda Ankara İl Özel İdare Müdürlüğünden herhangi bir talepte bulunulmadığı, Ayaş kaymakamlığından alınan 27.10.1993 gün ve 04/195 sayılı yazıda; cami inşaatının % 80 seviyesinde gerçekleştiği, 250 000 000 TL. liralık ek harcama ile 6 ay süre içinde tamamlanacağının belirtildiği, 1994 yılında müracaat edilmesi halinde mevzuat hükümlerine göre taleplerinin değerlendirileceği ifade edilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Nahit Menteşe
İçişleri Bakanı

3. — Ankara Milletvekili M. Vehbi Dinçerler'in, Beypazarı-Başören Köyünde artezyon suyunun sulama amacıyla kullanılmasına ilişkin sorusu ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Onur Kumbaracıbaşı'nın yazılı cevabı (7/2119)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Yüce Devletimizin devamlılığı ilkesine bütün Cumhuriyet Hükümetleri, bütün kamu kurum ve kuruluşları ve hatta özel kuruluş ve kişiler bile sahip çıkıp saygı duyduğuna göre Bakanlığım döneminde başlatılan aşağıdaki işler ile ilgili sorumun Bayındırlık ve İskân Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını delaletinize ve tensibinize arz ederim.

Saygılarımla.

M. Vehbi Dinçerler
Ankara

1991 Yılı Ekim ayında uhdemde bulunan Devlet Bakanlığı tarafından hazırlanıp ilgili Bakanlıklara, Genel Müdürlüklere, çeşitli başkanlıklara, Ankara Valiliğine, Ayaş, Beypazarı, Çamlıdere, Etimesgut, Güdül, Haymana, Kazan, Kızılcahamam, Nallıhan, Polatlı, Sincan ve Yenimahalle Kaymakamlıklarına, bu ilçelerin Köy ve Mahalle Muhtarlıklarına birer sureti gönderilen "Ankara 3 üncü Bölge İlçeleri Çözüm Bekleyen İşler" adlı kitapçıkda yeralan işlerden aşağıda belirtilen konuda/projede/düşüncede/yatırımda bugüne kadar geçen yaklaşık 2 yıl içinde;

a) Ne gibi gelişme ve gerçekleşme olmuştur?

b) Söz konusu iş kısmen veya tamamen bitirilmiş midir?

c) Söz konusu işin verimli ve süratli bir şekilde yerine getirilmesi için kamu kurumları arasında herhangi bir koordinasyon ve görüş alışverişi yapılmış mıdır?

d) Söz konusu işin bitirilmesi ne kadar zaman alacak ve kaç milyon TL. ek harcamaya ihtiyaç olacaktır?

e) Söz konusu işin bitirilmesi için Bakanlık emri, genelge, yönetmelik, tüzük ve kanun değişikliklerine ihtiyaç var mıdır?

Sorulan İş/Konu/Proje/Yatırım

Beypazarı Başören Köyü arazisinde açılan sondaj kuyularından akan artezyen suyunun sulama amacıyla kullanılmasının temini. (MTA)

T.C.
Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 10.12.1993
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
Sayı : B.09.0.BHİ.0.00.00.25/2-A/3760

Konu : Ankara Milletvekili M. Vehbi Dinçerler'in Yazılı Soru Önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : T.B.M.M.'nin 16 Kasım 1993 gün ve Kan. Kar. Md. A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2119-6179/27990 sayılı yazısı.

İlgi yazı ilişiğinde alınan, Ankara Milletvekili M. Vehbi Dinçerler'in, Beypazarı-Başören Köyü arazisinde açılan sondaj kuyularından akan artezyen suyunun sulama amacıyla kullanımı için Bakanlığımıza yönelttiği yazılı soru önergesi incelenmiştir.

MTA Genel Müdürlüğünce, soda araştırması amacıyla açılan söz konusu sondaj kuyularının kalite yönünden sulama suyu olarak kullanımı elverişli değildir.

Bunun için, DSİ Genel Müdürlüğümüzün ilgili Bölge Teşkilatınca araştırma amaçlı açılan sondaj kuyularındaki etüt sonucuna göre; Başören Köyüne ait yaklaşık 750 dekârlık alanın yeraltı suyundan sulanması uygun görülmüştür.

Ayrıca, sulanacak bu alanlarla ilgili olarak Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünden bazı doneler istenmiş olup, bunların gelmesinden sonra DSİ Genel Müdürlüğümüz gerekli çalışmalara başlayacaktır.

Bilgilerinize arz ederim.

Onur Kumbaracıbaşı
Bayındırlık ve İskân Bakanı

4. — Kahramanmaraş Milletvekili Ökkeş Şendiller'in, Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğünde çalışan geçici ve kadrolu işçilere ilişkin sorusu ve Orman Bakanı Hasan Ekinci'nin yazılı cevabı (7/3151)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki soru önergemizin Orman Bakanı Sayın Hasan Ekinci tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ökkeş Şendiller
Kahramanmaraş

1. Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğüne bağlı işletme müdürlüklerinde çalışan geçici ve kadrolu işçilerin Devletten alacakları toplamı ne kadardır?

2. İlkbaharda, orman dikim alanlarında çalıştırılan işçilerin sigortasız çalıştırıldığı doğru mudur?

3. Bu işçilerin alacakları olan paraları hâlâ alamadıkları doğru mudur?

4. Kadrolu işçilerin toplu sözleşme farkları, ikramiyeleri ve diğer alacakları ne zaman ödenecektir?

5. İşçilerin alacakları ödenmezken, Orman Bölge Müdürlüğünün, sosyal tesisler ve diğer yatırımlar için, eksiksiz harcama yapmasını nasıl karşılıyorsunuz?

T.C.
Orman Bakanlığı 9.12.1993
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı
Koordinasyon ve Mevzuat Dairesi Başkanlığı
Sayı : KM.1.Ö.1/639-4000

Konu : Sayın Ökkeş Şendiller'in Yazılı Soru Önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 19 Kasım 1993 Tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3151-7350/29705 sayılı yazınız.

Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Ökkeş Şendiller'in, "Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğünde çalışan geçici ve kadrolu işçilere ilişkin yazılı soru önergesi" incelenmiş olup, konu ile ilgili bilgiler ekte sunulmuştur.

Arz ederim.

Hasan Ekinci
Orman Bakanı

Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Ökkeş Şendiller'in
"Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğünde Çalışan Geçici ve Kadrolu İşçilere İlişkin Yazılı Soru Önergesi" Hakkında
Orman Bakanlığının Görüşü

1. Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğüne bağlı Kahramanmaraş ilinde bulunan işletme müdürlüklerinde çalışan geçici ve kadrolu işçilerin alacakları toplam 3.4 milyar TL. olup, bu miktarın büyük bir kısmı ödenmiş, kalan miktarı Aralık ayı içinde ödenecektir.

2. 6831 Sayılı Orman Kanununun 40 ncı maddesine göre ağaçlandırma, üretim gibi orman işleri tercihen işyeri ve civarındaki orman köylüsüne yaptırılmaktadır. Bu çalışmalar, kanun ve mevzuat çerçevesinde, köylünün kendi rızası ve isteğiyle genellikle birim fiyatla (vahidi fiyatla) yaptırılmaktadır. Yevmiyeli olarak çalıştırılan işçiler ise toplu sözleşme hükümlerine tabi olup, sigortalı olarak çalıştırılmaktadır.

3. İşçilerin toplu sözleşme farkları ve diğer alacakları, Aralık ayı içerisinde ödenecektir.

4. Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü yatırım programında yer alan sosyal tesisler ve diğer yatırımlar için tahakkuk eden ödemelere öncelik verilmesi söz konusu değildir. Bakanlığımızca bir ödeme planı çerçevesinde öncelik işçi alacaklarının ödenmesine verilmektedir.

5. — Afyon Milletvekili Gaffar Yakın'ın, belediyelere ait şirketlere ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Nahit Menteşe'nin yazılı cevabı (7/3161)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Sayın İçişleri Bakanı tarafından yazılı cevaplandırılması için delaletlerinizi saygılarımla arz ederim.

Dr. Gaffar Yakın
Afyon

1. Belediyelerimize ait hangi şirketler ekonomik faaliyet göstermektedir? 1992 yılındaki kâr veya zararları ne kadar olmuştur?

T.C.
İçişleri Bakanlığı 8.12.1993
Mahallî İdareler Genel Müdürlüğü
Sayı : B050MAH0650002/1144

Konu : Afyon Milletvekili Sayın Gaffar Yakın'ın yazılı soru önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 19.11.1993 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3161-7388/29883 sayılı yazısı.

Afyon Milletvekili Sayın Gaffar Yakın'ın "Belediyelere ait şirketlere ilişkin" yazılı soru önergesinde sorulan belediyelerin iktisadî teşekküllerine dair bilgiler ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nahit Menteşe
İçişleri Bakanı

Not : Yazılı soruyla ilgili bilgiler dosyasındadır.

6. — Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata'nın, basına verdiği bir beyana ilişkin sorusu ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Onur Kumbaracıbaşı'nın yazılı cevabı (7/3258)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki soruların, Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Onur Kumbaracıbaşı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ve talep ederim.

Hüsamettin Korkutata
Bingöl

Sorular :

1. Basına yapmış olduğunuz açıklamada "Yatırımları bir süre durduralım. Vatandaş hizmet istiyorsa PKK'ya karşı direnşin." diyorsunuz. Halbuki Başbakan Sayın Tansu Çiller, Doğu ve Güneydoğuya bir sürü ekonomik yatırım paketleri ile gitti. Bu açıklamalarınızla Sayın Başbakanın yatırım paketlerinin sadece vaadlerden ibaret olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?

2. Devlet Güvenlik Güçleri tarafından can ve mal güvenliklerinin bile sağlanamadığı bu yöredeki vatandaşlarımız PKK'ya karşı hangi şartlarda ve nasıl direnecekler?

3. 1982 Anayasasının V. maddesinde Devletin temel amaç ve görevlerini izah etmiştir. Oysa yaptığınız bu açıklamaların Sosyal Hukuk Devleti ilkesine ne kadar uygun olduğunu açıklar mısınız?

T.C.
Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 10.12.1993
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
Sayı : B.09.0.BHİ.0.00.00.25/2-A/3794

Konu : Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata'nın yazılı soru önergesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : T.B.M.M.'nin 29.11.1993 gün ve Kan. Kar. Md. A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3258-7567/30412 sayılı yazısı.

İlgi yazı ilişiğinde alınan, Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata'nın, basına verdiğim bir beyanat hakkında Bakanlığımıza yönelttiği yazılı soru önergesi incelenmiştir. Yanıtı beklenen düşüncelere ilişkin açıklamalarımız ise sırasıyla şöyledir :

1. Basın da, zaman zaman, yanlış anlama, eksik bilgilendirme yada, başka nedenlerle gerçeği yansıtmayan haberler çıkmaktadır. Bu savın, iyi niyet anlayışı içerisinde, düzeltmeler yaparak ve tekrar basını bilgilendirerek çözümlenebildiği bir gerçektir.

2. Basın da yer alan "yatırımları bir süre durduralım, vatandaş hizmet istiyorsa PKK'ya karşı direnşin" haberi böyle bir yanlış anlamanın sonucudur. Güneydoğu Anadolu'ya yapılan kamu yatırımları ve terörün yarattığı dar boğazlarla ilgili değerlendirme yanlış anlaşılmıştır. Ülkenin bu yöresine yapılan yatırımların terör nedeniyle durdurulması söz konusu olmadığı gibi bu bölgede yaşayan insanlarımız ülkenin kiracısı değil, sahibidir.

3. Nitekim basında çıkan ve gerçeği yansıtmayan söz konusu haberle ilgili sorun Cumhuriyet Gazetesinde yapılan bir söyleşi ile ayrıntılı bir biçimde açıklığa kavuşturulmuş olup, bu söyleşi, 24.11.1993 tarihinde anılan Gazetenin 1 inci sayfa 2 nci sütununda yayınlanmıştır.

4. Değerli milletvekillerinin basını izleyerek yürütme organına soru sormaları doğru ve görevleri gereği bir tutumdur. Ancak, basının dikkatle izlenmesi, zaman kaybına yol açacak girişimleri de engeller.

Bilgilerinizi arz ederim.

Onur Kumbaracıbaşı
Bayındırlık ve İskân Bakanı

Türkiye Büyük Millet Meclisi

GÜNDEMİ

40 INCI BİRLEŞİM

10 . 12 . 1993 Cuma

Saat : 10.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

X 1. — 1994 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/628) (S. Sayısı : 393) (Dağıtma tarihi : 6.12.1993)

X 2. — 1992 Malî Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi 1992 Malî Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/584, 3/1112) (S. Sayısı : 397) (Dağıtma tarihi : 6.12.1993)

X 3. — Katma Bütçeli İdareler 1994 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/629) (S. Sayısı : 392) (Dağıtma tarihi : 6.12.1993)

X 4. — 1992 Malî Yılı Katma Bütçeli İdarelerin Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1992 Malî Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/582, 3/1113) (S. Sayısı : 382) (Dağıtma tarihi : 6.12.1993)

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

6

SÖZLÜ SORULAR

7

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

———— o ————